

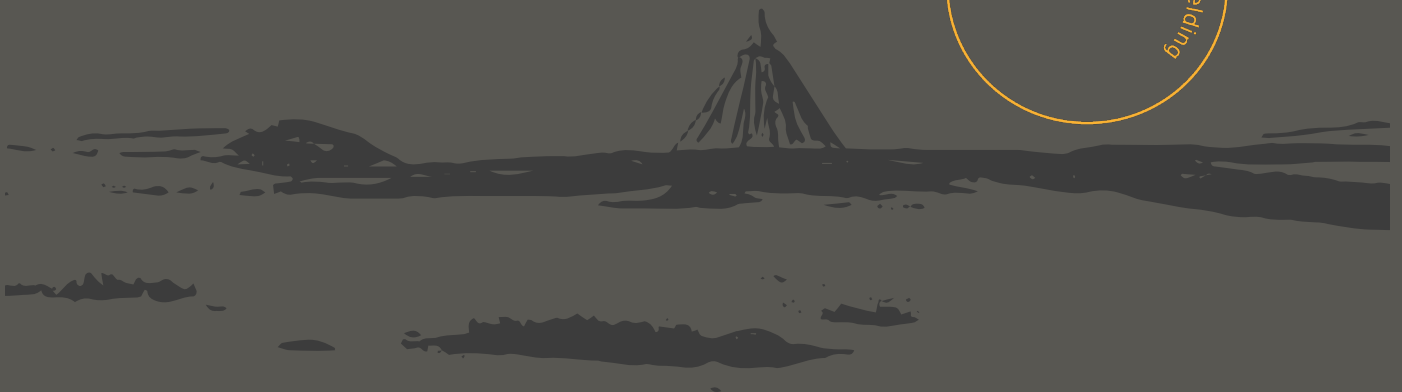

SÁMEDIGGI

Sametingets årsmelding 2023

Vedtatt 08.03.2024

Sak 009/24

Del 1 - Leders beretning	7
Del 2 - Introduksjon til virksomheten og hovedtall	10
Del 3 - Årets aktiviteter og resultater	20
1 Språk	29
1.1 Samletabell språk	30
1.2 Administrasjon – språk	30
1.3 Virkemidler innsatsområder – språk	31
1.4 Bruk av samiske språk	31
1.5 Utvikling av samiske språk	33
1.6 Oppfølging av NOU 2016:18 Hjertespråket	41
2 Oppvekst, opplæring, utdanning og forskning	44
2.1 Samletabell - Oppvekst, opplæring, utdanning og forskning	45
2.2 Administrasjon - Oppvekst, opplæring, utdanning og forskning	46
2.3 Virkemidler innsatsområder - Oppvekst, opplæring, utdanning og forskning	46
2.4 Myndighet, ansvar og roller innen barnehage	46
2.5 SáMOS utvikling	47
2.6 Samiskspråklige barn i dagens samfunn	48
2.7 Tradisjonell kunnskap i ny tid	54
2.8 Kunnskap og kompetanse bygger fremtidens barnehager	55
2.9 Samisk innhold i skolen	56
2.10 Psykososialt læringsmiljø	59
2.11 Læremidler	60
2.12 Myndighet, ansvar og roller innen høyere utdanning og forskning	63
2.13 Utdanning- og forskningstilbud	63
2.14 Rekruttering	64
3 Arealer, miljø og klima	66
3.1 Samletabell - Arealer, miljø og klima	67
3.2 Administrasjon - Arealer, miljø og klima	67
3.3 Forvaltning av arealer	67
3.4 Naturressurser	71
3.5 Naturmangfold	72

4	Næringer	74
4.1	Samletabell – Næringer	75
4.2	Administrasjon – Næringer	75
4.3	Primærnæringer	76
4.4	Variert næringsliv	81
4.5	Samisk reiseliv, kreative næringer og samisk mat	83
4.6	Duodji	85
5	Kultur	88
5.1	Samletabell - Kultur	89
5.2	Administrasjon - Kultur	90
5.3	Tilrettelegging, samarbeid og premisser for utvikling av samisk kunst og kultur	90
5.4	Gode rammevilkår for samiske kunstnere	91
5.5	Samiske kulturinstitusjoner som arena for formidling og opplevelse av samisk kultur	94
5.6	Samisk litteratur	100
5.7	Samiske medier	104
5.8	Samisk idrett	105
6	Kulturminnevern	107
6.1	Samletabell – Kulturminnevern	108
6.2	Administrasjon – Kulturminnevern	109
6.3	Forvaltning av kulturminner	109
6.4	Rammebetingelser for samisk kulturminnevern	113
6.5	Tilrettelegging og formidling av den samiske kulturarven	113
6.6	Forvaltning av samisk bygnings- og båtarv	116
6.7	Forvaltning av samisk levninger	119
7	Helse, sosial og barnevern	120
7.1	Samletabell - Helse, sosial og barnevern	121
7.2	Administrasjon - Helse, sosial og barnevern	121
7.3	Spesialisthelsetjenesten	121
7.4	Helse- og omsorgstjenesten	122

7.5	Folkehelse	127
7.6	En likeverdig barneverntjeneste	127
8	Urfolksrettigheter, internasjonalt samarbeid og likestilling	129
8.1	Samletabell – Urfolksrettigheter, internasjonalt samarbeid og likestilling	129
8.2	Administrasjon – Urfolksrettigheter, internasjonalt arbeid og likestilling	130
8.3	Samisk samarbeid	130
8.4	Urfolksrettigheter	133
8.5	Likeverd og solidaritet	136
8.6	Likestilling	136
9	Samarbeidsavtaler	138
9.1	Samletabell – Samarbeidsavtaler	139
9.2	Interreg	143
10	Andre tiltak	145
10.1	Samletabell - Andre tiltak	145
11	Plenum	148
11.1	Samletabell – Plenum	148
11.2	Administrasjon – Plenum	148
11.3	Sametingets plenum	149
12	Sametingsrådet	154
12.2	Administrasjon - Sametingsrådet	154
12.3	Sametingsrådet	155
Del 4 - Styring og kontroll i virksomheten		158
Del 5 - Vurdering av fremtidsutsikter		173
Del 6 - Årsregnskap		176

Del 1 - Leders beretning

2023 er året som etterlater seg mange store historiske hendelser. Det samiske ordtaket “li jahki leat jagi viellja” forteller oss at årene er ulike, på godt og vondt. 2023 har vært et år hvor Sametingets samfunnsoppdrag er blitt en stor del av det offentlige ordskiftet gjennom saker som har preget samfunnet vårt. Vi reflekterer over det som har skjedd, og tar med oss erfaringene videre.

Fosen-saken har preget det siste året, og vi har sett at Regjeringen ikke har fulgt opp Høyesteretts enstemmige dom fra 11. oktober 2022, som konkluderte med at reindriften på Fosen i vesentlig grad er hindret fra å utøve sin kulturutøvelse som følge av vindkraftanlegg, og at anleggene dermed er menneskerettsstridige.

Regjeringens unnfalighet i denne saken resulterte til at samiske ungdommer startet demonstrasjoner og aksjoner 500 dager etter høyesterettsdommen. Samisk ungdom har stått i frontlinjen, og deres engasjement i Fosen-saken har vært beundringsverdig, men også krevende. Det har skapt mye følelser, både gode og dårlige, men det er svært bekymringsfullt og vanskelig at våre ungdommer må kjempe for samisk rettsikkerhet. Menneskerettsforkjempernes store engasjement resulterte i at regjeringen til slutt erkjente at det var et pågående menneskerettsbrudd, men når lite skjedde og menneskerettsbruddet fortsatte ble det nye demonstrasjoner og aksjoner etter 800 dager.

For å fatte nytt gyldig konsesjonsvedtak ville regjeringen foreta nye utredninger av spørsmål Høyesterett allerede hadde tatt stilling til. Dette kunne ikke Fosen Njaarke sijte og Sametinget gå med på. Olje- og energidepartementet la derfor i april 2023 til rette for forhandlinger mellom Sør-Fosen Sijte og Fosen Vind DA og Nord-Fosen siida og Roan Vind med meklingshjelp fra Riksmekleren. I desember ble det inngått avtale mellom Sør-Fosen sijte og Fosen Vind DA med statlige politiske lovnader om å sikre tilleggsareal. Nord-Fosen siida har ikke avsluttet sine forhandlinger i 2023, og menneskerettsbruddet er pågående.

Paradoksalt la medlemmene i Sannhets- og forsoningskommisjonen frem sin rapport for Stortinget 1. juni, der de påpeker at fornorskningen pågår fortsatt. Sametinget har hatt rapporten på egen høring med frist i oktober, som viste et stort engasjement blant den samiske befolkningen. Vi fikk inn over 80 skriftlige høringsuttalelser, samt muntlige høringer. Vi ser både rapporten og høringene som svært viktig grunnlag for vårt videre arbeid i Sametinget, derfor har vi også valgt å dedikere hele plenum i mars 2024 til en første behandling av rapporten. Kommisjonen i sin granskning har vist hvordan fornorskningen har vidstrakte konsekvenser. Det betyr at behandlingen av rapporten ikke er ferdig i år. Dette er bare starten, og den kommer til å være et grunnlag for ulike saker og prosesser i mange år.

I skolesystemet er det fortsatt usikkerhet rundt implementeringen av de nye læreplanene i de samiske skolene. Vi venter spent på evalueringen av fagfornyelsens samiske del i 2024. Det er avgjørende at læreplanene gir rom for lærerens metodefrihet og samtidig støtter lærere og skoler på en offensiv måte. Samiske elever skal ha rett til opplæring basert på samisk språk, kultur og verdigrunnlag, uavhengig av bosted. I sommer 2023 arrangerte vi en skolepolitisk konferanse for å adressere disse utfordringene, med mål om å inspirere sektoren til å gjøre skolenes innhold og form mer samisk.

Dessverre opplever mange samiske elever mobbing og hatytringer på grunn av sin samiske identitet. Vi må arbeide for et godt og trygt skolemiljø, og konferansen inkluderte innlegg om samehets, konsekvenser av mobbing, og hvordan sikre retten til et trygt og godt skolemiljø for alle.

Ordnningen med gratis samiskspråklige barnehager trådte i kraft fra 1. august, og Sametinget avsatte 3 millioner kroner til dette tiltaket. Målgruppen for ordningen er barnehager og avdelinger som har vedtektsfestet at de er samiskspråklige barnehager og avdelinger, utenfor regjeringens geografiske prioritering, og som har inngått utviklingsavtale med Sametinget. Vi ser at ordningen er attraktiv og

ønsket da 13 samiske barnehager og avdelinger er med i ordningen. Målet er at barnehagene skal bli samiskspråklige innen 2026.

I arbeidet med miljø- og arealsaker har året vært utfordrende med mange og store saker. I forbindelse med planlagte energiutbygginger har Sametinget i konsultasjoner ikke fått særlig gjennomslag for vårt syn, spesielt når det gjelder aktuelle nettutbygginger og planlagt elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner. Både vedtaket om elektrifisering av Hammerfest LNG i Finnmark samt vedtaket om elektrifisering av Draugen og Njord-feltet i Trøndelag, er vedtak som Sametinget finner utfordrende med tanke på videre konsekvenser for samisk næring og kultur. Sametinget fikk aldri mulighet å konsultere om selve beslutningen om elektrifisering av Hammerfest LNG, og dette mener vi er et brudd på konsultasjonsforpliktelsene. Når det gjelder elektrifisering av Draugen og Njord er det oppsiktsvekkende at statlige myndigheter innvilger en slik søknad når det fortsatt pågår menneskerettsbrudd i Nord-Fosen.

I kjølvannet av arealkonflikter har vi også sett oppblomstring av samehets og uttrykk for negative holdninger mot samer. Dette er ikke bare noe vi erfarer, det ble dokumentert av Amnesty International Norge i en rapport de lanserte høsten 2023. Unge samer utsettes for en dobbel byrde: ikke bare har de måttet forsvare våre menneskerettigheter, de har også blitt utsatt trusler og hat. Derfor oppfordret jeg til dugnad i kommentarfeltene for å slå ned på samehets. Men kampen mot samehets kan ikke bare føres av enkeltpersoner. Derfor håper jeg mange lag og foreninger vil søke på vår nye tilskuddsordning for forebygging av mobbing og samehets. Jeg ser frem til vi skal lansere veilederen samehets.no i løpet av våren, som del av oppfølgingen av vår handlingsplan mot samehets. Ikke minst ser jeg frem til tett samarbeid med regjeringen når de skal utarbeide en nasjonal handlingsplan mot samehets.

På lokalt plan har Sametinget både reist innsigelser til planforslag samt gjennomført dialogmøter og meklinger om kommunale arealplaner, der vi mener naturgrunnlaget er truet av planlagt utbygging. I noen saker som i for eksempel Balsfjord kommunes arealdel og kystzoneplanen for Tromsøregionen har Sametinget fått så pass gjennomslag at innsigelsene kunne frafalles, og dette er positivt. I noen andre saker har vi delvis kommet til enighet med kommunen, imens i andre saker har det vært fastlåste posisjoner, som i for eksempel planene for Nord Gondol i Vefsn og enkelte arealdisponeringer i arealdelen for Porsanger.

I forbindelse med nye nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 er Sametinget er tilfreds med at regjeringa for første gang har tatt inn meahcásteapmi, samisk utmarksbruk, i forventningene. Andre viktige temaer som er spilt inn og tatt inn omhandler bruk av samisk språk, sjøsamiske interesser, reindrift og erfaringsbasert kunnskap. Selv om Sametinget ikke fikk gjennomslag for alle ønsker og innspill, er det positivt at naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutvikling vektlegges bedre i det nye forventningsdokumentet enn i det forrige.

I løpet av 2023 er det også kommet en ny og permanent forskrift for lodden. Konsultasjonene om den nye forskriften ble avsluttet uten at det ble oppnådd enighet. Vi har imidlertid i forbindelse med dette gitt vår tilslutning til prinsippet om at forskriften for lodden skal baseres på samisk tradisjon og sedvane, for å bevare lodden, og videreføre den til kommende generasjoner. Ordningen er også utvidet geografisk, kvotemessig, artsmessig og ved at hunnugl er blitt jaktbar. Selv om Sametinget ikke kunne si seg enig i forskriften samlet sett, har saken beveget seg i positiv retning med en bedre forskrift enn det forrige, og det faktum at ordningen nå er gjort permanent.

Samisk kulturarv tilhører det samiske folket. Forvaltning av kulturarv følger av samenes rett til selvbestemmelse, som er anerkjent gjennom FNs erklæring om urfolks rettigheter. Vi arbeider med repatriering av seremonielle gjenstander, som trommer, som er sentrale i den samiske kulturarven. Bååstede-prosjektet og Dávvirat Duiskkas er eksempler på våre anstrengelser for å bringe samiske gjenstander tilbake til samiske museer, både nasjonalt og internasjonalt. Etter flere års arbeid og langvarig prosess, kom i 2023 Freavnantjahken gievrje endelig hjem igjen. Kulturarv er en viktig del av

alle menneskers identitet og tilhørighet. Å kjenne sin historie er en sentral del av vår dannelse som individer og som samfunn.

Kulturminnene gir oss verdifull kunnskap om vår fortid, og Sametinget har erfart at istandsetting og formidling av samiske kulturminner vekker stor interesse. Vi ser potensial for funn av kulturminner i samiske områder, og Riksantikvaren har anbefalt at Várjjat siida inkluderes på Norges tentative liste over verdensarv. Vi ser frem til og forventer at dette arbeidet går videre mot en nominasjon av Várjjat siida som verdensarv.

La oss sammen ta med oss erfaringene fra 2023, løfte samisk kultur og språk, og arbeide mot en fremtid der samisk identitet og verdier er fullt ut anerkjent og respektert.

Kárášjohka, 8. februar 2024

A handwritten signature in black ink, reading "Silje Katrine Muotka". The signature is written in a cursive, flowing style.

Silje Katrine Muotka

Sametingets president

Del 2 - Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Det første Sameting ble åpnet av Hans Majestet Kong Olav V den 9. oktober 1989.

Sametinget er det samiske folkets folkevalgte parlament i Norge og er et selvstendig folkevalgt organ. Som samenes folkevalgte organ i Norge er Sametingets oppgave å arbeide for anerkjennelse av samenes grunnleggende rettigheter som grunnlag for å ivareta og styrke samisk kultur, språk og samfunnsliv og eksistensen av ulike samiske tradisjoner. Sametinget skal styrke samenes politiske stilling og fremme samenes interesser i Norge samt bidra til en likeverdig og rettferdig behandling av det samiske folket.

Sametinget er et demokratisk instrument for samisk selvbestemmelse og for utvikling av nyttige og nødvendige tjenester og tilbud til den samiske befolkningen. Sametinget er samenes talerør nasjonalt og internasjonalt. Sametinget vil bidra til at rettighetene i FNs erklæring om urfolks rettigheter innarbeides i lovverk og praktisk politikk som påvirker vår hverdag.

Sametinget styres etter det parlamentariske prinsipp, hvor det sittende Sametingsrådet baserer sin virksomhet på tillit i plenum. Sametinget i plenum er Sametingets øverste organ og myndighet. Tinget regulerer sin virksomhet innenfor de rammer som er gitt i Lov om Sametinget og andre samiske rettsforhold (Sameloven). Plenum fastsetter tingets arbeidsorden, med regler og retningslinjer for all annen virksomhet i regi av Sametinget. Det avholdes henholdsvis fire komité- og plenumsmøter i året.

Sametingsvalget holdes hvert fjerde år på samme dagen som stortingsvalget. Sametinget er øverste valgmyndighet til sametingsvalget. Det er 7 valgkretser som dekker hele landet, hver valgkrets får tildelt mandater etter antall manntallsførte i kretsen.

Til sammen velges det 39 representanter fra hele landet.

Sametingets politiske organisering

Plenumsledelsen består av fem medlemmer som velges etter forholdstallsprinsippet av og blant Sametingets representanter.

I mars 2023 ble det valgt en ny plenumsledelse:

Tom Sottinen (AP), plenumsleder

Tor Gunnar Nystad (NSR), nestleder

Kristin Sara (NSR)*

Sara Katrine Aleksandersen (NSR)

Jon Are Gaski (Partipolitisk uavhengig representant)

*Kristin Sara erstattet Aili Guttorm i plenumsledelsen i juni 2023.

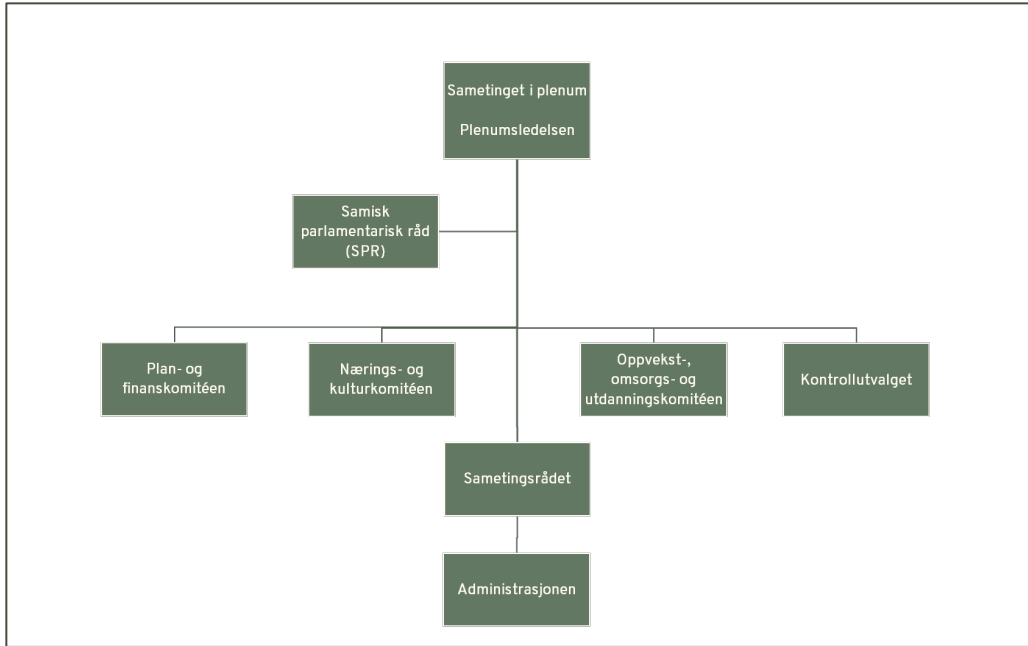
Plenumsledelsens oppgave er å innkalle til Sametingets komité- og plenumsmøter og lede plenumsmøtene etter reglene i Sametingets forretningsorden. Dette omfatter også å behandle permisjonssøknader, og å ta nødvendige avgjørelser i spørsmål om Sametingets saksforberedelse og spørsmål om tolking av regulativ og reglement. Plenumsledelsen fremmer innstilling til plenum i

reglement om saksbehandlingen i Sametinget og godtgjørelse til Sametingets politikere.

Plenumsledelsen skal på vegne av Sametingets plenum ivareta representasjonsoppgaver, eventuelt utpeke andre til slike oppgaver, og utpeke Sametingets deltakere til møter, konferanser med mer.

I tillegg har plenumsledelsen som oppgave å forestå og forvalte Sametingets valgmanntall og valg til Sametinget.

Alle Sametingets representanter er medlem av en av de tre fagkomitéene som behandler saker og gir sin innstilling til Sametinget i plenum.

Sametingets organisering

Fagkomitéene er opprettet for å utnytte den samlede samepolitiske kunnskap som finnes blant Sametingets representanter, samtidig som man legger til rette for at representantene involveres i forberedelsene av saker til behandling i Sametingets plenum. Komitéene fremmer på bakgrunn av et forslag fra Sametingsrådet, eventuelt plenumsledelsen, innstilling til plenum i de sakene plenumsledelsen oversender komitéene.

Plenumsmøtene har vært tolket av fire faste tolker fra/til norsk (svensk), nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk, alt etter hvilket språk som ble brukt fra talerstolen. Møtene i fagkomiteene har vært tolket fra nordsamisk til norsk, med én tolk i hver komité.

Plan- og finanskomiteen består av følgende representanter:

Navn	Parti
Leder Tor Gunnar Nystad	Norske Samers Riksforbund
Nestleder Elisabeth Erke	Senterpartiet
Medlem Beaska Niillas	Norske Samers Riksforbund
Medlem Kristin Sara	Norske Samers Riksforbund
Medlem Lisa Marit Pentha-Stavsøien	Norske Samers Riksforbund
Medlem Per Johnny Sara	Norske Samers Riksforbund
Medlem Eirik Larsen	Norske Samers Riksforbund
Medlem Toril Bakken Kåven	Nordkalottfolket
Medlem Vibeke Larsen	Nordkalottfolket
Medlem Ulf Tore Johansen	Nordkalottfolket
Medlem Ronny Wilhelmsen	Arbeiderpartiet
Medlem Arild Pettersen Inga	Arbeiderpartiet
Medlem Per Mathis Oskal	Arbeiderpartiet

Eirik Larsen trådte av som politisk rådgiver i 2023 og gikk tilbake som fast representant på Sametinget og medlem av Plan- og finanskomiteen. Som følge av dette trådte Ann Karin Kvernmo ut av Sametingets plenum og komiteen da hun ble vararepresentant for Eirik Larsen.

Nærings- og kulturkomiteen består av følgende representanter:

Navn	Parti
Leder Mathis Nilsen Eira	Norske Samers Riksforbund
Nestleder Arthur Tørfoss	Fremskrittspartiet
Medlem Henrik Olsen	Norske Samers Riksforbund
Medlem Ole-Henrik Bjørkmo Lifjell	Norske Samers Riksforbund
Medlem Sara Katrine Aleksandersen	Norske Samers Riksforbund
Medlem Helen Storelv Rabone	Norske Samers Riksforbund
Medlem Svein Oddvar Leiros	Senterpartiet
Medlem John Mathis Utsi	Ávjovári Flyttsameliiste
Medlem Øyvind Lindbäck	Nordkalottfolket
Medlem Gry Hege Warth	Nordkalottfolket
Medlem Ingvild M. L. Halvorsen	Nordkalottfolket
Medlem Jørn Are Gaski	Partipolitisk uavhengig
Medlem John Kappfjell	Arbeiderpartiet

Sandra Márljá West trådte i 2023 ut av Nærings- og kulturkomiteen da hun ble politisk rådgiver. Hun ble erstattet av Vidar Andersen. For å beholde kjønnsbalansen i komiteen, så kom Helen Storelv Rabone inn i Nærings- og kulturkomiteen fra Oppvekst,- omsorg- og utdanningskomiteen, og Vidar Andersen ble dermed medlem av Oppvekst,- omsorg- og utdanningskomiteen.

Berit Marie Eira trådte ut av Nærings- og kulturkomiteen da hun ble sametingsråd i 2023. Hun ble erstattet av tidligere politisk rådgiver John Mathis Utsi i komiteen.

Oppvekst-, omsorg- og utdanningskomiteen består av følgende representanter:

Navn	Parti
Leder Ann-Britt Eira Sara	Arbeiderpartiet
Nestleder Piera Heaika Muotka	Norske Samers Riksforbund
Medlem Mathias Eilert Olsen	Norske Samers Riksforbund
Medlem Aili Guttorm	Norske Samers Riksforbund
Medlem Jovna Vars Smuk	Norske Samers Riksforbund
Medlem Vidar Andersen	Norske Samers Riksforbund
Medlem Maren Benedicte Nystad Storslett	Norske Samers Riksforbund
Medlem Kirsten Inger Anti	Senterpartiet
Medlem Kjetil Romsdal	Nordkalottfolket
Medlem Sylvi Pedersen Vatne	Nordkalottfolket
Medlem Knut Einar Kristiansen	Nordkalottfolket
Medlem Tom Sottinen	Arbeiderpartiet
Medlem Ann-Elise Finbog	Samefolkets parti

Sametinget 2021-2025. Foto: Árvu/Sametinget

Sametingsrådet

Sametingsrådet fungerer som Sametingets «regjering» og står for den daglige politiske virksomheten. Sametingsrådet består av følgende representanter:

Navn	Parti
President Silje Karine Muotka	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Runar Myrnes Balto	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Mikkel Eskil Mikkelsen	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Maja Kristine Jåma	Norske Samers Riksforbund
Rådsmedlem Berit Marie Eira	Ávjovári Flyttsameliste

Hans Ole Eira trådte ut av Sametingsrådet i 2023 og Berit Marie Eira trådte inn i sametingsrådet.

Sametingsrådet har følgende 3 politiske rådgivere:

Navn	Parti
Anne Henriette Nilut	Norske Samers Riksforbund
Nils Ante Eira	Senterpartiet
Sandra Márjá West	Norske Samers Riksforbund

Det ble i 2023 gjort et skifte av politiske rådgivere. Eirik Larsen (NSR), John Mathis Utsi (Ávjovári Flyttsameliste) og Anne Torill Eriksen (Senterpartiet) gikk av som politiske rådgivere og Anne Henriette Nilut (NSR), Nils Ante Eira (Sp) og Sandra Márjá West (NSR) trådte inn som politiske rådgivere.

Klagenemd for tilskudd

Sametingets klagenemd skal gjennomføre klagesaksbehandling av påklagede enkeltvedtak i tråd med forvaltningslovens regler. Klagenemda blir oppnevnt av Sametingets plenum og består av 3 medlemmer og 2 varamedlemmer. Medlemmene må ikke være valgt inn i Sametingets plenum. Klagenemda for perioden 2021 - 2025 består av følgende personer:

Medlemmer	Varamedlemmer
Kirsti Guvsám	Heaika Hætta
Lars Filip Paulsen	Ingvild Heimstad Iversen
Hagbart Grønmo	

Sametingets administrasjon

Sametinget har en desentralisert administrasjon med en kontorstruktur som er geografisk spredt på ni ulike steder. Sametingets parlamentsbygning og hovedadministrasjon ligger i Karasjok. Kontorene er lokalisert i samiske områder og er på de fleste stedene lokalisert sammen med andre samiske institusjoner. Dette bidrar både til gode fagmiljø og til viktige kompetansearbeidsplasser i forholdsvis små arbeidsmarkeder. I tillegg bidrar spredt kontorstruktur til god søkertilgang ved rekruttering og til god trivsel ved at ansatte har mulighet til å velge hvor de vil arbeide.

Sametingets administrative organisering

Sametingets administrasjon er organisert i en stab og 8 avdelinger. Avdelingene er igjen delt opp i ulike fagseksjoner. Øverste leder i administrasjonen er direktør Inger Marit Eira- Åhrén som ble tilsatt som direktør for Sametinget i perioden 01.09.2020 - 31.08.2026.

Øvrige ledelse består per 31.12.2023 av følgende avdelingsdirektører:

Navn	Avdeling
Rávdná Buljo Gaup	Direktør i avdeling for Sametingets politiske sekretariat
Lisbeth Eira	Direktør i avdeling for oppvekst og opplæring
Magne Svineng	Direktør i avdeling for næring, kultur og helse
Risten Turi Aleksandersen	Direktør i avdeling for språk
Sten Olav Heahtta	Direktør i avdeling for kulturminner, areal og miljø
Hege Fjellheim	Direktør i avdeling for rettigheter og internasjonale saker
Tommy Somby	Direktør i avdeling for administrasjon
Vaino Rensberg	Direktør i kommunikasjonsstaben

Liv Inger Somby gikk av som direktør i kommunikasjonsstaben og Vaino Rensberg er midlertidig ansatt i stillingen.

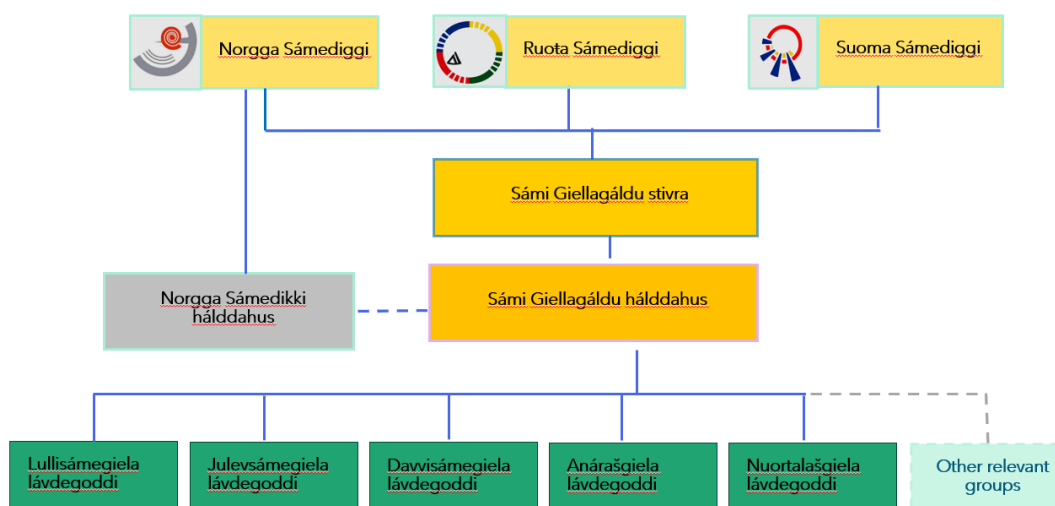
Sámi Giellagáldu

Administrativt og faglig ledes Sámi Giellagáldu daglig av direktør Mika Saijets. Direktøren har ansvaret for den interne organiseringen av Sámi Giellagáldu innenfor de rammer som Sametingene og styret i Sámi Giellagáldu setter.

Sámi Giellagáldu har en administrasjon som har virksomhet i Norge, Sverige og Finland med ansatte i alle de tre landene. Sámi Giellagáldu er administrativt tilknyttet Sametinget i Norge og organet har hovedkontor i Karasjok, Norge. Sametinget i Norge har det overordnede arbeidsgiveransvaret for Sámi Giellagáldu. Det er beregnet 12 stillinger til ressursene i administrasjonen. I 2023 har Sámi Giellagáldu til sammen ni ansatte, hvorav tre i Sverige, tre i Finland og tre i Norge.

(Se også omtale Sámi Giellagáldu under Del 3 kap. 8.4 og Del 4.)

Organisasjonskart Sámi Giellagáldu

Navn	
Mika Saijets	Direktør Sámi Giellagáldu

Utførte årsverk i Sametingets administrasjon

Utførte årsverk i Sametinget i henhold til DFØ*	Fast ansatte**
132,91	

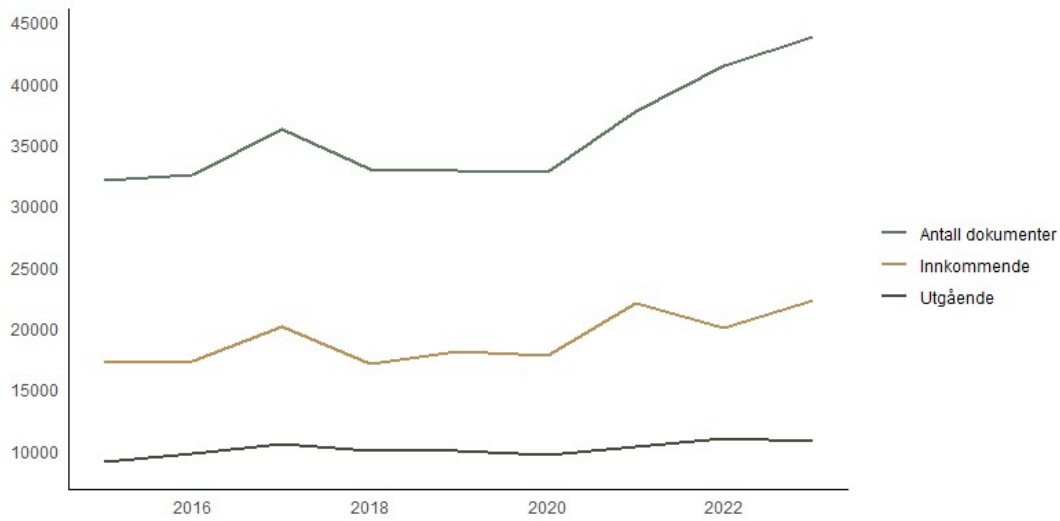
* Netto forbruk etter fravær og permisjoner

**Antall stillingshjemler

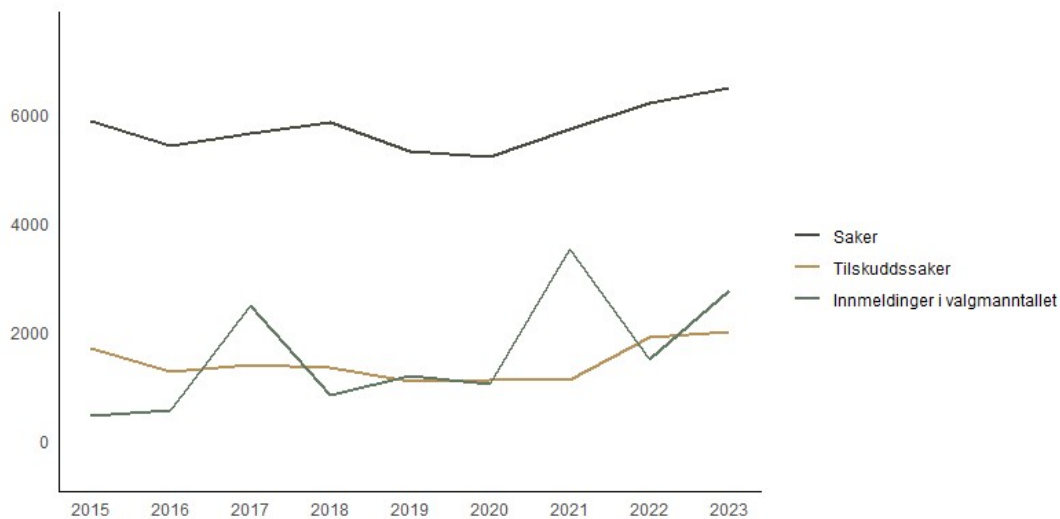
I henhold til tildelingsbrev skal SSB sine tall for arbeidsavtaler benyttes. Disse foreligger ikke ennå, derfor har en brukt fast ansatte uten fravær, permisjoner, vakanser og engasjement.

Dokumentstatistikk

Antall dokumenter som registreres i arkivsystemet fra 2015 fram til 2024.

Figur 1: Antall dokumenter registrert i arkivsystemet og innkommende og utgående korrespondanse

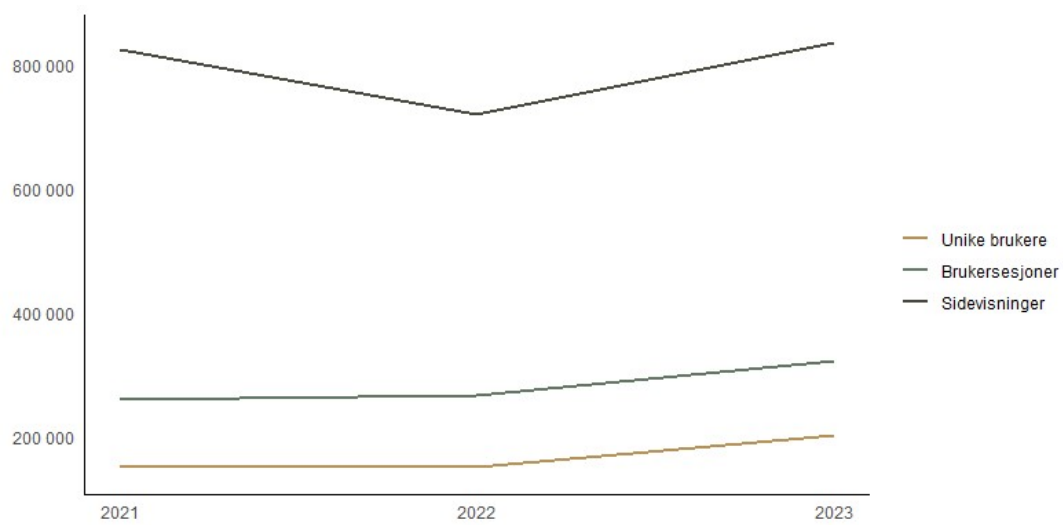

Figur 2: Utviklingen i antall saker og enkelte sakstyper over tid

Innmeldinger i valgmanntallet viser antall registreringer i Sametingets valgmanntall.

Internettstatistikk for Sametinget

Statistikk for Sametingets nettside 2023

Figur 3: Nettsidetraffic, 2021-2023

Nettsidetrafficen har holdt seg relativt jevn over de tre siste årene. I 2023, som i årene før, er nettsidetrafficen på sitt høyeste rundt 6. februar og ved pleningsmøteuker.

Nøkkeltall

Nøkkeltall 2021-2023	2021	2022	2023
Samlet bevilgning	565 013 000	577 684 000	618 621 000
Virkemidler totalt	396 170 354	401 921 295	418 457 806
-Andel virkemidler av samlet bevilgning	70,12 %	69,57 %	67,64 %

Nøkkeltall 2021-2023	2021	2022	2023
Driftsutgifter politisk og adm. nivå	166 491 527	183 790 316	191 219 401
Driftsutgifter politisk nivå	4,95 %	6,68 %	6,50 %
Driftsutgifter administrativt nivå	24,52 %	25,14 %	24,44 %
Lønnsandel adm. i forhold til driftsutg. adm.	75,01 %	71,9 %	74,78 %

Volumtall 2020-2022	2022	2023
Antall klager behandlet i klagenemnda	13	17

Del 3 - Årets aktiviteter og resultater

Virkemidler, drift politisk og administrativt nivå mot revidert budsjett

Hovedtabell:

	Regnskap	Budsjett 2023	Avvik	i %
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	618 621 000	618 621 000	0	0,0 %
Sum driftsinntekter	618 621 000	618 621 000	0	0,0 %
Driftskostnader				
Drift politisk nivå	40 192 717	39 212 000	-980 717	-2,5 %
Drift administrativt nivå	151 219 401	156 539 640	5 320 240	3,4 %
Sum driftskostnader	191 412 118	195 751 641	4 339 522	2,2 %
Driftsresultat	427 208 882	422 869 359	4 339 522	
Økonomiske virkemidler				
Direkte tilskudd	266 220 992	264 187 000	-2 033 992	-0,8 %
Søkerbasert tilskudd	104 122 040	104 233 000	110 960	0,1 %
Avtale	32 720 697	32 250 000	-470 698	-1,5 %
Prosjekt	14 231 981	21 744 000	7 512 019	34,5 %
Konferanse og evaluering	1 162 096	1 250 000	87 904	7,0 %
Sum økonomiske virkemidler	418 457 806	423 664 000	5 206 194	1,2 %
Resultat	8 751 076	-794 640	9 545 716	
Anvendelse av årsresultat				
Til annen egenkapital	-8 751 076			
Sum anvendelse	0			

Avviket på kr 1 313 333 mellom resultatet i denne tabellen og resultatregnskapet i Del 6 skyldes innskyting av aksjekapital til Árran og Samisk hus i Tromsø.

Sametinget erfarer et betydelig generasjonsskifte i administrasjonen med en markant økning av pensjonsavganger, som vil fortsette i 2024. Enkelte av disse stillinger er holdt vakant som en del av en pågående omorganiseringsprosess der målet er å styrke organisasjonen for å bedre møte forventninger det samiske samfunnet har til Sametinget fremover. I tillegg har Sametinget hatt en del langtidssykefravær som har resultert til administrativ kostnadsreduksjon, men har også medført midlertidig redusert produksjonsnivå og noe forlenget saksbehandlingstid. Det er iverksatt en rekke tiltak for å møte disse utfordringer videre, blant annet strategier for rekruttering og utvikling av kompetanse for å møte organisasjonens behov.

Bevilgninger fra departementene

Fordeling av bevilgningene fra departementene er som følger:

	Regnskap	Budsjett 2023	Avvik	i %
Kommunal- og distriktsdepartementet - KDD	604 521 000	604 521 000	0	0,0 %
Kunnskapsdepartementet - KD	11 000 000	11 000 000	0	0,0 %
Kulturdepartementet - KUD	2 100 000	2 100 000	0	0,0 %
Klima- og miljødepartementet - KLD	1 000 000	1 000 000	0	0,0 %
Sum	618 621 000	618 621 000	0	0,0 %

Virkemiddelregnskapet 2023

	Regnskap	Budsjett 2023	Avvik	i %
Språk	108 860 682	112 103 000	3 242 318	2,9 %
Kunnskap	60 534 581	65 101 000	4 566 419	7,0 %
Arealer og miljø	3 825 824	3 496 000	-329 824	-9,4 %
Næring	32 881 520	36 721 000	3 839 480	10,5 %
Kultur	181 514 016	173 279 000	-8 235 016	-4,8 %
Kulturminnevern	4 444 270	4 300 000	-144 270	-3,4 %
Helse- og sosial	3 726 690	3 772 000	45 310	1,2 %
Urfolks rettigheter og internasjonalt arbeid	7 106 472	9 657 000	2 550 528	26,4 %
Samarbeidsavtaler	3 039 627	2 500 000	-539 627	-21,6 %
Andre tiltak	12 524 123	12 735 000	210 877	1,7 %
Sum	418 457 806	423 664 000	5 206 194	1,2 %

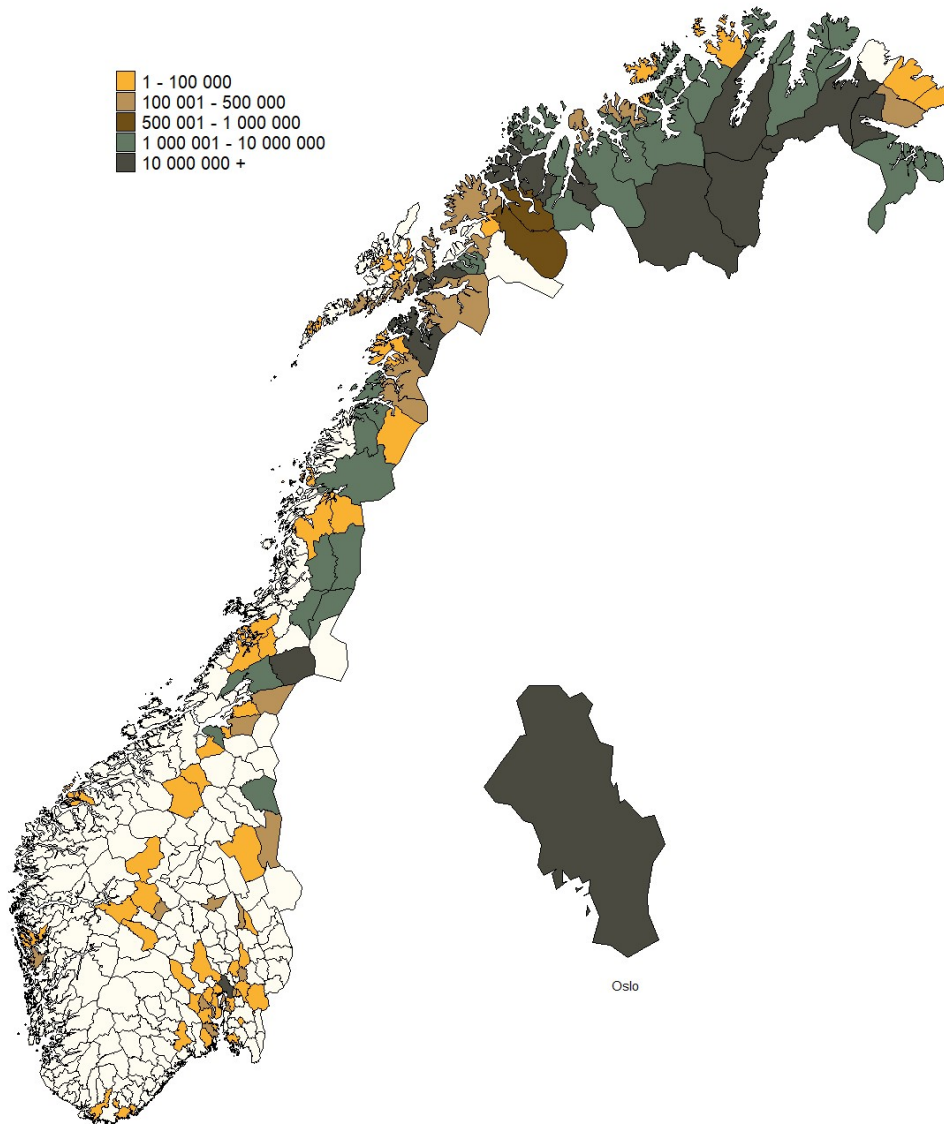
Totalt viser virkemiddelregnskapet for 2023 et overskudd på kr 5 206 194. Overskuddet skyldes først og fremst overskudd på prosjekter i egen regi og tilbaketrekninger av søkerbaserte tilskudd.

Sametingsrådet fordeler de søkerbaserte virkemidlene innenfor Sametingets budsjett med unntak av de virkemidlene som er lagt til plenumsledelsens disposisjon.

I 2023 er omdisponeringsfullmakten brukt til å dekke underskudd på enkelte tilskuddsposter mot andre tilskuddsposter som har et overskudd. Plenum er informert om dette under rådets beretning ved plenum i desember 2023.

Det er blant annet gjort omdisponeringer til en rekke søkerbaserte ordninger blant annet til språkprosjekter, stipender, barnehager, marine næringer, variert næringsliv, kulturtiltak, institusjonsutvikling og til tilskuddsordningen samiske rettigheter til arealer og ressurser.

Kart fordeling av virkemidlene direkte tilskudd og søkerbaserte tilskudd.

Figur 4: Direktetilskudd og søkerbaserte tilskudd

Tilskudd er registrert i den kommunen organisasjonen har hovedkontor. Flere institusjoner har virkeområde i flere kommuner, og kartet viser ikke denne dimensjonen.

Oversikt over utvalgte konsultasjoner med statlige myndigheter i 2023

Sak	Dato	Konsultasjonspart	Status	Resultat
Språk				
Innsending av dokumenter til Enhetsregisteret og Foretaksregisteret	25.05.2023	Nærings- og fiskeridepartementet		
Endringer i forskrift til samelovens språkregler	20.09.2023	Kommunal- og distriktsdepartementet		
NOU 18:2016 Hjertespråket	22.06.2023	Kommunal- og distriktsdepartementet		
Opplæring				
Faglig råd for studieforberevende utdanningsprogramfag	27.01.2023	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Sametinget fikk inn NetSam til rådet. UH sektor hadde ikke behov for 4 i rådet, så samisk høyskole fikk en plass
Tilskudd til samisk språk i grunnopplæringen	02.09.2022 30.03.2023 31.03.2023 og juni 2023	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet i juni	Fikk ikke inn hospitering, men ellers ble det bedre ordning.
Mandat for SEAD som arbeider med tjenester på hele det spesialpedagogiske området.	22.11.2023	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Det ble oppnådd enighet i konsultasjonen. Statped's overordnede ansvar skrives inn innledningsvis i mandatet.
Mandatet til Sørsamisk Kunnskapspark	04.12.23	Kunnskapsdepartementet	Pågående.	Det blir nye konsultasjoner første kvartal 2024
Areal og miljø				
Innlemmelse av vindkraft i plan- og bygningsloven	09.01.2023	Olje- og energidepartementet	Pågående	Det blir nye konsultasjoner når lovforslaget har vært ute på høring
Grunnlaget for KVV Nord-Norge og KVV Nord-Norgebanen og prosessen videre	28.11.2023	Jernbane-direktoratet	Pågående	Konsultasjonene fortsetter i 2024. Forslag publisert november 2023 med høringsfrist februar 2024.
Konsultasjoner om lodden, vintervårjakt på ender	14.03.23	Klima- og miljødepartementet	Avsluttet	

Sak	Dato	Konsultasjonspart	Status	Resultat
Endringer i plan- og bygningsloven og energiloven	13.04.23	Klima- og miljødepartementet	Avsluttet	<p>Konsultasjoner om foreslåtte endringer i plan- og bygningsloven og energiloven 13.4. Endringene innebærer at det i fremtiden vil bli krav om en kommunalt vedtatt områdereguleringsplan for vindkraftverk, før konsesjonen kan gis.</p> <p>Sametinget og regjeringen kom ikke til enighet om lovforslaget. For Sametinget var det viktig å få frem at det er flere forhold som er utelatt fra forslaget.</p>
Næring				
Forslag til ny forskrift om melding om reindrift	27.11.2023	Landbruks- og matdepartementet	Avsluttet	Departementet og Sametinget oppnådde enighet om forslaget. Endringen innebærer en digitalisering av ordningen, noe som kan føre til mindre arbeid hos Statsforvalteren slik at de får bedre tid til bl.a tilskudd behandling av reindriftssaker
Videre prosess - Revisjon av reindriftsloven av 2007	10.10.2023	Landbruks- og matdepartementet	Pågående	Arbeidet med lovrevideringen fortsetter gjennom 2024. Sametinget deltar i lovendringsprosessen både gjennom konsultasjoner og som en ref. gruppe.
Forvaltningsplan i region 7 Nordland.	20.01.2023 21.03.2023	Klima- og miljødepartementet.	Pågående.	Det er foreløpig ikke satt opp nye datoer for konsultasjoner i 2024..
Fiske i Tanavassdraget, ordinært sjølaksefiske og målrettet pukkellaksuttak i sjø	09.03.2023 24.03.202 29.03.202 24.04.2023 28.04.2023 15.06.2023 02.10.2023	Klima- og miljødepartementet, Miljødirektoratet, Bivdu, Finnmark sjølaksefiskerforening og Sør-Varanger sjølaksefiskerlag	Avsluttet	<p>Enighet om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - å involvere Sametinget i arbeidet med avbøtende tiltak - ytterlige utvidelser i fisket etter andre arter enn laks og sjørøye i Tanavassdraget - at rettighetshavere skal prioriteres ved gjenåpning av laksefisket - å videreføre (ikke stanse) det ordinære sjølaksefisket i Finnmark utenfor moratorieområdet i 2023
Meld. St. 7 (2023-2024): Folk, fisk og fellesskap - en kvotemelding for forutsigbarhet og rettferdig fordeling	20.03.202 07.11.2023 13.11.2023	Nærings- og fiskeri-departementet	Pågående	<p>Protokollført enighet om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - å opprette en arbeidsgruppe som skal utrede inndeling av kystfiskeflåten etter andre størrelsesbegrensninger enn faktisk lengde og hjemmelslengde - at den minste flåten har behov for å få styrket sitt driftsgrunnlag Regjeringen har gjengitt resultatet av konsultasjonene i sitt forslag til kvotemelding selv om det mangler endelige protokoller fra de to siste konsultasjonsmøtene
Fiskerireguleringer 2024	06.11.2023 14.11.2023	Fiskeridirektoratet	Avsluttet	<p>Enighet om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gjennomgang av kontrollførsel av kystfiskeordningen - Uendret NVG-sildeavsetning til åpen gruppe

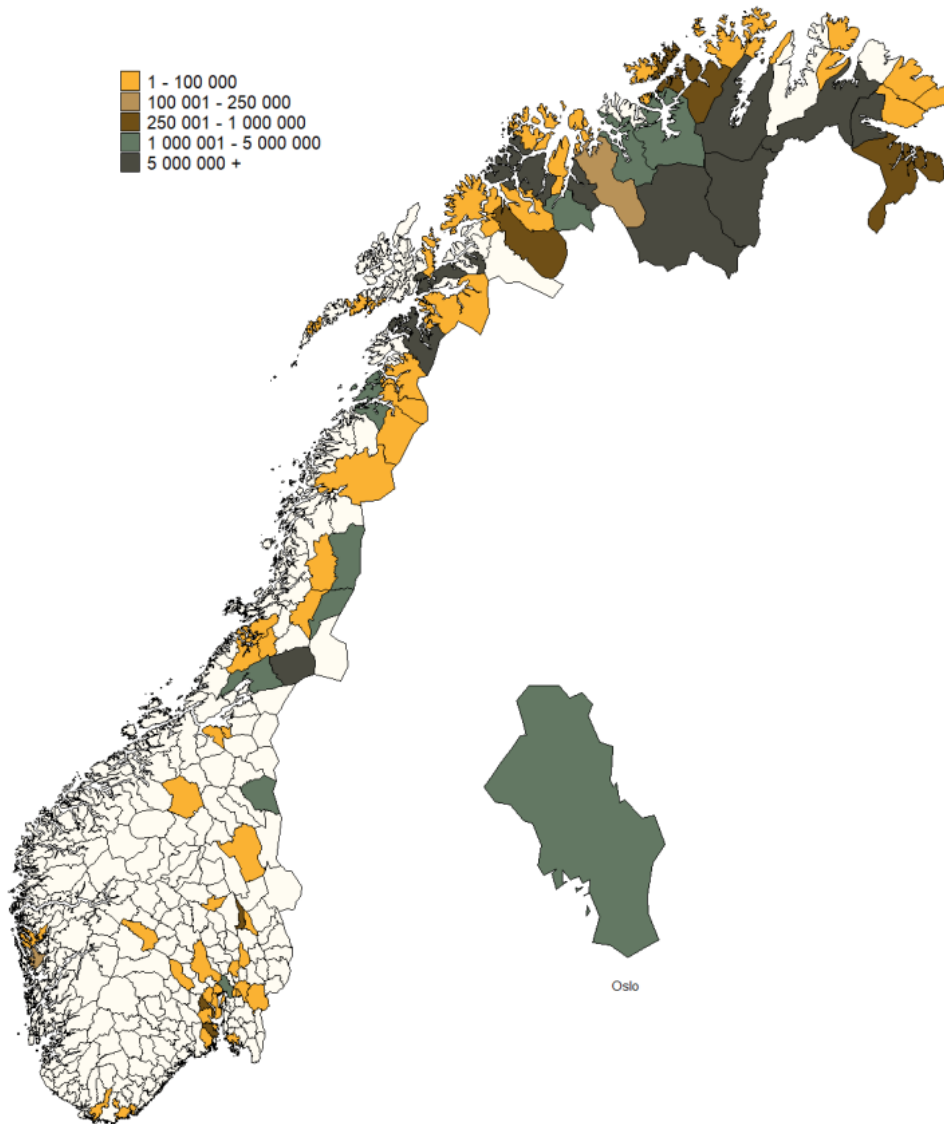
Sak	Dato	Konsultasjonspart	Status	Resultat
				<ul style="list-style-type: none"> - rekeinekvote på 20 tonn i indre Porsangerfjord - ikke anbefale økt omsetningskrav i kongekrabbefisket - 2 % tillatt bifangst av kongekrabbe - at sjølaksefiskere fra stengte områder i Finnmark kan legge omsetning fra sjølaksefisket i ett av de tre årene i forkant av stengningen til grunn ved tildeling av kongekrabbekvote
Fiskerireguleringer 2024	11.12.2023 15.12.2023	Nærings- og fiskeridepartementet	Pågående	<ul style="list-style-type: none"> - enighet om avsetning på 3.000 tonn torsk til kystfiskeordningen - regjeringen har ikke økt omsetningskravet i kongekrabbefisket Reguleringsforskriftene er vedtatt, men det mangler protokoller fra konsultasjonsmøtene.
Kultur				
Ny museumsstrategi i Nordland	21.06.2023	Nordland fylkeskommune, Árran, Várdobáiki, Saemien sijte	Avsluttet	Det var viktig å sikre at de samiske museumssiidaene ivaretas.
Kulturminner				
Nye bevaringsstrategier og evalueringen av bevaringsprogrammene	20.09.2023	Riksantikvaren	Pågående	Konsultasjoner om Riksantikvarens nye bevaringsstrategier og tilhørende deltema. Riksantikvaren skal arbeide for å innarbeide urfolksperspektivet i strukturen til strategiene som en håndfast påminnelse om at dette perspektivet skal ivaretas for alle deltemaene.
Evaluerings- og forslag til oppfølging av bevaringsprogrammene for samiske kulturminner, fartøyvern og BARK	07.11.2023	Riksantikvaren	Avsluttet	I tillegg til konsultasjoner hadde partene en overordnet drøfting. Protokoll for konsultasjonen er ikke slutført. Sametinget påpeker at målene for det samiske bevaringsprogrammet ikke er nådd og at det er behov for insitammenter som sikrer måloppnåelse.
Helse og barnevern				
Konsultasjoner om nasjonale retningslinjer for jordmorutdanning	12,05.2023	Kunnskapsdepartementet	Avsluttet	Enighet med KD om endringer i to paragrafer i forskriften som angår samisk

Sak	Dato	Konsultasjonspart	Status	Resultat
				kulturkunnskap og mellommenneskelig kommunikasjon.
Fosterhjemforskriften	22.06.2023	Barne- og likestillingsdirektoratet	Avsluttet	Endringer i §10 om oppfølgingsbesøk og behovet for samisktalende kontaktperson.
Regjeringens oppdragsdokumenter 2024 for regionale helseforetak	08.12.2023	Helse- og omsorgsdepartementet	Avsluttet	Sametingets posisjon ble ivaretatt i oppdragsdokumentene.
Nasjonal helse- og samhandlingsplan	30.10.2023	Helse- og omsorgsdepartementet	Pågående	Følges opp i 2024
Urfoiksrettigheter, internasjonalt samarbeid og likestilling				
Regjeringens opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner for perioden 2024-2028	November 2023	Justisdepartementet	Avsluttet	Enighet med unntak av Sametingets ønske om oppfølging av Jasskaprosjektet.
Etablering av Statens barnehus i Finnmark	April 2023	Finnmark politidistrikt	Avsluttet	Enighet

1 Språk

Samfunnsmål:

- De samiske språkene er naturlige, samfunnsbærende og levende språk.

Figur 5: Direktetilskudd og søkerbaserte tilskudd til språk

1.1 Samletabell språk

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Driftskostnader	14 580 696	15 916 000	1 335 304
Virkemidler	108 860 682	111 303 000	2 442 318
Sum	123 441 378	127 219 000	3 777 622

Sametinget har iverksatt flere tiltak for å styrke og utvikle de samiske språkene.

Tospråklighetstilskuddet til kommuner og fylkeskommuner i forvaltningsområdet for samisk språk bidrar til å fremme tospråklighet og synliggjøre samisk språk og kultur. Tilskuddet er i 2023 blant annet brukt til oversettelser, tolking, språkkurs, skilting, kulturarrangementer og planarbeid. I tillegg gir Sametinget tilskudd til språksentre, organisasjoner og enkeltpersoner som arbeider med språkutvikling, opplæring, dokumentasjon og formidling av samiske språk. Dette inkluderer arrangementer som språkkurs, språkbud, språkarenaer, stipend og produksjon av læremidler.

Sametingets språkstrategi Giellalutnjeme - Giellalåpptom - Giellalokten har som formål å skape et solid løft for de samiske språkene i hele samfunnet. Sametingets språkstrategi er Sametingets oppfølging av den offentlige utredningen NOU 2016:18 Hjertespråket. Sametingets oppfølging legger vekt på synliggjøring, utvikling, rekruttering og kompetanseheving på alle nivåer, spesielt for barn og unge. I tillegg må nevnes at det i 2023 er vedtatt endringer i samelovens språkregler på bakgrunn av et arbeid som har foregått over flere år. Andre tiltak som kan nevnes er gjennomført er kompetansepakker for ansatte i barnehage og skole, seminarer for språkmedarbeidere og synliggjøring av samiske språk under arrangementet Sámi giellavahku.

Selv om Sametinget gjennom tiltakene jobber mot samfunns målet er det fortsatt mange utfordringer som må løses. Det er en pågående utfordring å sikre tilstrekkelig antall samiskspråklige ansatte i offentlige sektorer som barnehager, skoler, helsevesen og administrasjon. Det er derfor nødvendig å tilby språkkurs og kompetanseheving for de som ønsker å lære eller forbedre samisk språk. Det er også behov for flere oversettelser av lover, forskrifter, skjemaer og dataprogrammer til samisk. I tillegg er det begrenset tilgang på læringsmateriell, litteratur og annet materiale for samisk språkopplæring og formidling. For å fremme bruk av samisk språk utenfor barnehage og skole, må det skapes flere språkarenaer. Det er også viktig å synliggjøre samisk språk og kultur i det offentlige rommet gjennom skilting, nettsider, arrangementer og markeringer.

1.2 Administrasjon – språk

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	12 803 002	14 161 000	1 357 998
Driftskostnader	1 777 694	1 755 000	-22 694
Sum	14 580 696	15 916 000	1 335 304

1.2.1 Samiske stedsnavnstjenester

Oversikt over tilrådninger til samiske stedsnavn i 2023:

	Naturnavn	By/grend/bygd etc.	Broer/tuneller/gård/bruk	Grensemerker	Flyplass, stasjon etc.	Adresse-navn	Skoler, kirker o.l.	Til sammen
Nordsamisk	726	73	54		2	22	3	880
Lulesamisk	95	6	14			2		114
Sørsamisk	56	6	11	1	2	2		49
Sum	877	85	79	1	4	26	3	1043

Stedsnavntjenesten har vært med i utarbeidelsen av Norges rapport om stedsnavn til FNs ekspertgruppe for geografiske navn (United Nations Group of Experts on Geographical Names, UNGEGN). Rapporten ble lagt frem under UNGEGNs tredje sesjon i New York i mai 2023. Totalt har Stedsnavntjenesten gitt endelig tilrådninger på 85 bynavn, 877 naturnavn og 113 til andre. Ifølge stedsnavnsloven godkjenner Sametinget regler for hvordan de samiske stedsnavnene skal skrives. I 2023 har Sametinget godkjent skriveregler for nord-samisk.

Sametinget er i gang med digitalisering og systematisering av eksisterende navnemateriale slik at de på en hensiktsmessig måte kan brukes ved saksbehandling av stedsnavnsaker. Disse vil også kunne overføres til et fremtidig samisk navnearkiv. Sametinget har inngått et samarbeid med Sámi allaskuvla om søknad om midler til etablering og oppbygging av samisk stedsnavnarkiv.

1.2.2 Samisk språkombud

Bakgrunnen for at Sametinget har sett et behov for å få etablert et samisk språkombud er at flere og flere melder om at de ikke får sine språklige rettigheter oppfylt. Dette gjelder både muligheten for å bruke samisk i offentlige etater eller i opplæring. Sametinget har satt i gang arbeidet med å utrede organiseringen til et samisk språkombud. Utredningen tas sikte på å legges frem for Sametingets plenum i løpet av 2024.

Regjeringen har gitt signaler til Sametinget at de ikke vil prioritere oppfølging av etablering av samisk språkombud.

1.3 Virkemidler innsatsområder – språk

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Bruk av samisk språk	49 058 000	49 058 000	0
Utvikling av samiske språk	56 206 066	58 645 000	2 438 934
Oppfølging av NOU 2016:18 Hjertespråket	3 596 616	3 600 000	3 384
Sum	108 860 682	111 303 000	2 442 318

1.4 Bruk av samiske språk

Mål for innsatsområdet:

- Innbyggerne i forvaltningsområdet for samisk språk kan aktivt bruke samisk i kommunikasjon med offentlige instanser.

1.4.1 Samletabell – Bruk av samiske språk

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Tospråklighetstilskudd til kommuner - direkte tilskudd	44 713 000	44 713 000	0
Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner - direkte tilskudd	4 345 000	4 345 000	0
Sum	49 058 000	49 058 000	0

Som oppfølging av Meld. St. 13 (2022-2023) Samisk språk kultur og samfunnsliv - kompetanse og rekruttering, har Sametinget kartlagt antall samisktalende personell som i dag er ansatt i kommunene som er med i forvaltningsområdet for samisk språk.

Kartleggingen viste at det var flest ansatte i barnehagen og i grunnskolen som er samisktalende. Det totale antallet samisktalende i kommunene var 287 i barnehage og grunnskole, 223 i helsesektoren og 153 i kommuneadministrasjonene. Kautokeino og Karasjok kommune hadde absolutt fleste ansatte som kunne samisk i de 4 sektorene. Oversikten viste at det er størst andel samisktalende i de nordsamisktalende kommunene minst i sørsamisktalende kommuner. Kommune med lulesamisktalende har størst andel samisktalende ansatte i barnehage, grunnskole og helsesektoren sammenlignet med sørsamisktalende kommuner.

1.4.2 Tospråklighetstilskudd til kommuner

Mål for tilskuddsordningen – tospråklighetstilskudd til kommuner:

- Kommunene betjener på samisk og de synliggjør samisk språk.

Følgende kommuner fikk direktetilskudd til tospråklighet i 2023: Kautokeino kommune, Karasjok kommune, Tana kommune, Porsanger kommune, Nesseby kommune, Kåfjord kommune, Tjeldsund kommune, Snåsa kommune, Lavangen kommune, Røyrvik kommune, Hattfjelldal kommune, Røros kommune og Hamarøy kommune.

Kommunene rapporterer at tilskuddene har blitt brukt til å oversette informasjon, skjemaer, kunngjøringer og dokumenter til samisk, å tilby samiske språkkurs og kompetanseheving til ansatte og innbyggere, å synliggjøre samisk språk og kultur i det offentlige rom, til å tolke møter og gudstjenester, samt legge til rette for samarbeid med språksentre og andre aktører. Tilskuddet har også finansiert samiske språkressurser ved barnehager, skoler og i helse- og omsorgssektoren. Enkelte kommuner rapporterer også at tilskuddet har blitt brukt til synliggjøring av samiske stedsnavn, til å gi ut barnebøker, arrangere kulturaktiviteter og markeringer, og til å utarbeide planer og strategier for samisk språk og kultur. Samlet sett har tospråklighetstilskuddet stor betydning for utviklingen av samisk språk og kultur. Kommunene rapporterer at tilskuddet oppmuntrer til økt bruk av samiske språk, tilrettelegger for økt kultur- og språkkompetanse, fremmer samisk kultur og derved samisk identitet. I tillegg tilrettelegger tilskuddet for en bærekraftig og langsiktig tilnærming ved at kommunene prioriterer plan- og strategiarbeid for samisk språk- og kulturutvikling.

Flere av kommunene rapporterer om vedvarende utfordringer knyttet til mangel på samisk språkkompetanse blant ansatte, rekrutteringsvansker, mangel på samiske læremidler og oversettelsesressurser og mangel på samiske språkarenaer utenfor barnehage og skole.

Sametinget har hatt dialogmøter med kommunene som mottar direkte tilskudd fra Sametinget. Dialogmøtene er en arena for dialog mellom Sametinget og den enkelte kommune, hvor begge parter

kan løfte opp saker. Sametinget bruker møtene til å få innblikk i hvilke utfordringer kommunene står ovenfor samt til å informere kommunene om ulike saker.

Den største utfordringen for kommunene, er å rekruttere og beholde samiskspråklig fagpersonell. Særlig er det mangel på lærere, barnehageansatte og helsepersonell. Kommunene arbeider på ulike måter for å bedre situasjonen. Det er også utfordringer knyttet til mangel på nødvendige skjemaer på samisk som kommunene må abonnere eller kjøpe fra Kommuneforlaget. Kommunen må derfor selv oversette disse. De mangler også dataprogrammer som kommunene bruker til daglig som takler samisk tegnsett. Eksempel på dette er arkivsystem, legejournalssystem med mer. Dette bidrar til at det blir vanskelig å skrive på samisk og bruke samisk aktivt. Fra januar 2024 vil kommunene som tilhører språkutviklingskategorien i samelovens språkregler få krav om at deres interne saksbehandling også skal skje på samisk.

Sametinget har et godt samarbeid med KS for å finne løsninger på disse utfordringene. Endringen i samelovens språkregler presiserer også departementenes ansvar for å få oversatt lover og forskrifter til samiske språk. Dette vil kunne styrke arbeidet med samisk i den kommunale forvaltningen.

1.4.3 Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner.

Mål for tilskuddsordningen – tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner:

- Fylkeskommunene betjener på samisk og de synliggjør samisk språk.

Følgende fylkeskommuner fikk i 2023 direkte tilskudd til tospråklighet: Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune og Trøndelag fylkeskommune.

Fra og med 1. januar 2024 blir Troms og Finnmark fylkeskommune delt i Troms fylkeskommune og Finnmark fylkeskommune. Sametinget har i 2023 jobbet for å få økte midler til ordningen uten å ha lykkes med det. Dette fører til at Troms og Finnmark vil få en mindre andel enn de andre fylkeskommunene.

Alle tre fylkene rapporterer at de har brukt tospråklighetstilskuddet til oversettelser og tolking, markeringer og arrangementer, kompetanseheving og kulturformidling (teater, festivaler, utstillinger og konserter). Enkeltvis rapporterer fylkeskommunene blant annet at tilskuddet har dekket lønn til samisk språkkonsulenter eller rådgivere, synliggjøring av samisk språk på nettsider, skilting langs fylkesveier, markering av 6. februar, språkuke, dokumentasjon og formidling av samiske språk og at tospråklighetstilskuddet må sees i sammenheng med fylkenes egne tilskudd til samiske aktiviteter.

I likhet med kommunene som mottar tospråklighetstilskudd rapporterer fylkene om utfordringer knyttet til språkkompetanse blant ansatte mangel på andre ressurser. Flere fylkeskommuner ønsker mer samarbeid med relevante aktører for å løse utfordringene og utnytte felles muligheter. Fylkeskommunene rapporterer at tospråklighetstilskuddet har stor betydning for synliggjøring av samiske språk, i form av oversettelser og tolking, noe som også gjør det mulig for fylkene å tilby tjenester på samisk. Samtidig tilbys ansatte kompetanseheving, som kan øke bruken og gi en intern bevissthet omkring samiske språk. Ved å støtte opp om kulturtiltak bidrar tilskuddet til å styrke samisk kultur og språk.

1.5 Utvikling av samiske språk

Mål for innsatsområdet:

- Befolkningen har mulighet til å lære seg samisk og fremme språket.

1.5.1 Samletabell – utvikling av samiske språk

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
10101 Språkutvikling i kommuner - direkte tilskudd	14 187 997	15 745 000	1 557 003
10151 Språkutvikling i fylkeskommuner - direkte tilskudd	1 530 999	1 532 000	1 001
Samiske språksentre - direkte tilskudd	29 285 996	30 668 000	1 382 004
14501 Språksentertreff - konferanse	111 410	100 000	-11 410
12101 Stipend til elever med samisk i videregående skole	3 480 000	3 000 000	-480 000
12102 Språkstipend høyere utdanning - søkerbasert tilskudd	674 232	400 000	-274 232
12001 Språkprosjekter	-1 419 119	0	1 419 119
12010 Dokumenteringstiltak - søkerbasert tilskudd	890 000	1 200 000	310 000
12020 Språktiltak i forbindelse med Sámi gjiellavahkku - søkerbasert tilskudd	601 306	900 000	298 694
12030 Språkutviklingstiltak - søkerbasert tilskudd	5 611 200	3 900 000	-1 711 200
12040 Samiske språktiltak i sør-, ume-, pite-, lule-, skolte- og markasamisk område - søkerbasert tilskudd	1 252 046	1 200 000	-52 046
Sum	56 206 066	58 645 000	2 438 934

1.5.2 Språkutvikling i kommuner – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – språkutvikling i kommuner:

- Kommunene styrker og utvikler samiske språk gjennom språktiltak.

Følgende kommuner fikk i 2023 direkte tilskudd til tospråklighet: Kautokeino kommune, Karasjok kommune, Tana kommune, Porsanger kommune, Nesseby kommune, Kåfjord kommune, Tjeldsund kommune, Snåsa kommune, Lavangen kommune, Røyrvik kommune, Hattfjelldal kommune, Røros kommune og Hamarøy kommune.

Kommunene rapporterer at de har benyttet tilskuddet til å blant annet rekruttere og ansette samiskspråklige pedagoger, assistenter eller veiledere som skal støtte barnas språkutvikling og tilby samiskspråklige aktiviteter i barnehage og skole. Flere kommuner rapporterer også at de tilbyr språkbud, enkelte kommuner har tilbudt språkkurs til foreldre og flere kommuner har arrangementer der barn og unge får lære om tradisjonell kunnskap og kultur. Tilskuddet har også blitt benyttet til innkjøp av litteratur og annet materiell til barnehage, skole og bibliotek. Flere kommuner rapporterer også om aktiviteter knyttet til samisk språuke og 6. februar. Tilskuddsordningen har bidratt til at kommunene har kunnet styrke og utvikle samiske språk og at samiske språk har blitt synliggjort i ulike sammenhenger. Tilskuddsordningen har også bidratt til at nye språkarenaer har blitt tilgjengelige. Kommunene rapporterer også om enkelte utfordringer, blant annet at det er vanskelig å finne og beholde kvalifiserte, samiskspråklige ansatte, og at det er mangel eller begrenset utvalg på læringsmateriell.

1.5.3 Språkutvikling i fylkeskommuner – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – språkutvikling i fylkeskommuner:

- Fylkeskommunene styrker og utvikler samiske språk gjennom språktiltak.

Følgende fylkeskommuner fikk i 2023 direkte tilskudd til tospråklighet: Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune og Trøndelag fylkeskommune.

Fylkeskommunene rapporterer at tilskuddet har bidratt til å arrangere språkkurs for ansatte, Sámi giellavahkku og til å støtte en lang rekke kulturarrangementer, produksjoner og prosjekter. Fylkene har også kunnet gi stipender til samiskspråklige lærere og oversette og tolke til samiske språk. Fylkeskommunene rapporterer at tilskuddet har bidratt til økt synlighet, kunnskap og interesse for samiske språk og kultur, i tillegg til å styrke samarbeidet mellom språksentre, skoler, bibliotek, kulturinstitusjoner og samiske aktører. Dette samarbeidet har åpnet for flere arenaer for språkutvikling.

1.5.4 Samiske språksentre – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – samiske språksentre:

- Samiske språksentre synliggjør samisk identitet og kultur, fremmer samisk språk og driver med samisk språkopplæring gjennom språktiltak.

Sametinget tildeler direkte tilskudd til følgende språksentre:

Sámi giella- ja kulturguovddáš, Giellasiida – Samisk språksenter, Árran Julevsáme guovddášj, Várdobáiki sámi guovddáš, Isak Saba Guovddáš, Tana samiske språksenter – Samisk nærings- og utredningssenter (SEG), Gáisi Giellaguovddáš, Aajege samisk språk & kultursenter, Álttá Sámi Giellaguovddáš, Ástávuona giellagoahctie, Gielem nastedh, Gieleaernie, Storfjord språksenter, Giellagiisá, Samisk hus i Oslo, Kvæningen språksenter, Stormen Språksenter og Hattfjelldal språksenter.

Sametinget ga i 2021 og 2022 kr 50 000 til alle språksentrene på for gjennomføring av tiltak i anledning Sámi giellavahkku. Denne bevilgningen har fra og med 2023 gått inn i basistilskuddet med forventinger om at alle språksentrene gjennomfører tiltak i anledning Sámi giellavahkku hvert år.

Sametinget har hatt dialogmøter som brukes til å få innblikk i hvilke utfordringer språksentrene står ovenfor, samt til å informere om ulike saker. Temaer på dialogmøtene har vært språksentrenes situasjon, gjennomføring av kurs, aktiviteter, samisk språkkuke, budsjettbehov for 2024, økonomi, språkopplæringsmetodikk og språkkurs for voksne. Noen språksentre tok også opp samarbeid med barnehager og skoler, samt ønske om dokumentasjon av samisk tradisjonskunnskap og samisk språkarbeid.

Alle de språksentrene sendte inn aktivitetsplan for 2023, med beskrivelse av språkkurs og språkarenaer som språksenteret planla å gjennomføre i 2023. Aktivitetstilskuddet til språksentrene ble tildelt ut fra innsendte aktivitetsplaner for 2023.

De samiske språksentrene har kommet med rapport for 2023. Alle språksentrene har fått tildelt basistilskudd på kr 1 130 000. Várdobáiki språksenter fikk i tillegg kr 800 000 i støtte til Bárru giellabáiki på Sortland som kom inn i tilskuddsordningen i 2023. Storfjord språksenter fikk kr 100 000 i tillegg for å arrangere åpningsarrangementet til den årlige språkuka. Basistilskuddet dekker stort sett en lederstilling, husleie, arrangementer i språkuka og andre faste utgifter. Regnskap for 2023 har først tidsfrist 1. april 2024 og sendes inn sammen med søknad om midler/aktivitetsplan for 2025.

Språksentrene har rapportert at de til sammen har 45 faste stillinger og at de engasjerer 25 personer i prosjektstillinger. Språksentrene har i 2023 gjennomført 35 språkkurs. Deriblant 16 språkkurs som gir studiepoeng i samarbeid med universitetet (SAM) eller Samisk høgskole (SAAL). De samiske språksentrene har også gjennomført 19 språkkurs som de har tilpasset elevenes nivå (begynnerkurs, snakkekurs og skrivekurs). Språksentrene har i tillegg gjennomført 85 forskjellige språkarenaer. Ellers har de gjennomført tiltak som synliggjør språket, stedsnavnprosjekter og aktiviteter i forbindelse med språkuka.

1.5.5 Samiske språksentre aktivitetstilskudd - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Samiske språksentre basistilskudd:

- Samiske språksentre synliggjør samisk identitet og kultur, fremmer samisk språk og driver med samisk språkopplæring gjennom språktiltak.

Det er de samme språksentrene som får tildelt aktivitetstilskudd som får tilskudd over kapittel 1.5.4. For rapport se 1.5.4.

Alle språksentrene rapporterer at de gjennomfører språkkurs tillegg til å arrangere flere språkarenaer. Eksempler på dette er samlinger, leire, språkreir, språkkaféer og kurs. Alle språksentrene driver med informasjonsarbeid, formidling og synliggjøring av samisk språk og kultur. Språksentrene arrangerer og markerer eksempelvis samenes nasjonaldag, samisk språkkuke og samisk kulturuke, samt andre arrangementer.

Lávgu (Álttá Sámi Giella- ja Kulturguovddáš) har arrangert over 100 aktiviteter, og opplever stor pågang på aktiviteter for barn mellom 6 og 12, som språksenteret holder åpent for alle selv om de mangler ressurser.

Storfjord språksenter rapporterer om utstrakt samarbeid med kulturskolen og biblioteket om aktiv formidling ovenfor barnehagene og småtrinnet i kommunen. Biskopen i Nord-Hålogaland mener at språksenteret gjennomfører "forsoningsarbeid" via språkarenaer, duodji og andre aktiviteter.

Gielem nastedh på Snåsa rapporterer at tiltakene de har rettet mot barn og foreldre har ført til at de har blitt tryggere i sitt språk, som trolig har bidratt til at antallet barn i den samiske barnehagen øker og at elevtallene for skolen har holdt seg stabile.

Giellagiisá i Kautokeino rapporterer blant annet at de har gjennomført språkutviklingsarbeid, kurs og dokumenteringsarbeid på frivillig basis.

Várdobáiki språksenter (Evenskjer) mener virkeområdet deres fortsatt bærer preg av fornorskingen, at språksituasjonen derfor fortsatt er skjær, men at det er tegn til positiv utvikling.

Isak Saba Guovddáš i Nesseby har gjort tiltak for å ivareta og styrke Varangerdialekten, og har opplevd stor interesse for deltakelse i aktiviteter og tilbud, også for unge voksne og norskspråklig ungdom.

Stormen språksenter har samarbeidet med Bodø kommune for å bidra til kunnskapsheving i helse- og omsorgssektoren, og rapporterer om aktiviteter rettet mot både den pite- og lulesamiske befolkningen.

Samlet sett har tilskuddet gjort det mulig for språksentrene å tilby et bredt spekter av språktiltak for ulike målgrupper og aldersgrupper. I forlengelsen av det har tilskuddet bidratt til å øke bevisstheten og bruken av samisk språk og kultur. Tilskuddet har også bidratt til å styrke samarbeidet og nettverket mellom språksentrene og andre aktører, eksempelvis barnehager, skoler, bibliotek og kulturinstitusjoner.

1.5.6 Språksentertreff – konferanse

En gang i året arrangerer Sametinget språksentertreff. Målet med treffet er å utveksle erfaringer og ideer, kompetansedeling samt videreutvikling av språksentrene. Språksentertreffet skal styrke samarbeidet mellom Sametinget og språksentrene, og språksentrene imellom. I 2023 ble treffet arrangert på Røros, og Aajege saemien giele- jih maahtoejarnge/ Aajege samisk språk- og kultursenter var vertskap for årets språksentertreff som ble arrangert i overgangen mai/juni. Temaet på treffet var språkutvikling hos barn samt språkarenaer. Sametinget har fått tilbakemeldinger om at treffet var både nyttig og vellykket. Sametinget har også tatt til etterretning tilbakemeldinger som legges til grunn for møtet til neste år.

1.5.7 Stipend til elever med samisk i videregående skole – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – stipend til elever med samisk i videregående skole:

- Videregående elever har samisk i fagkretsen på videregående skole.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
12101 Stipend til elever med samisk i videregående skole	3 480 000	3 000 000	-480 000
Sum	3 480 000	3 000 000	-480 000

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
542	541	0	1

1.5.8 Språkstipend høyere utdanning – søkerbasert tilskudd

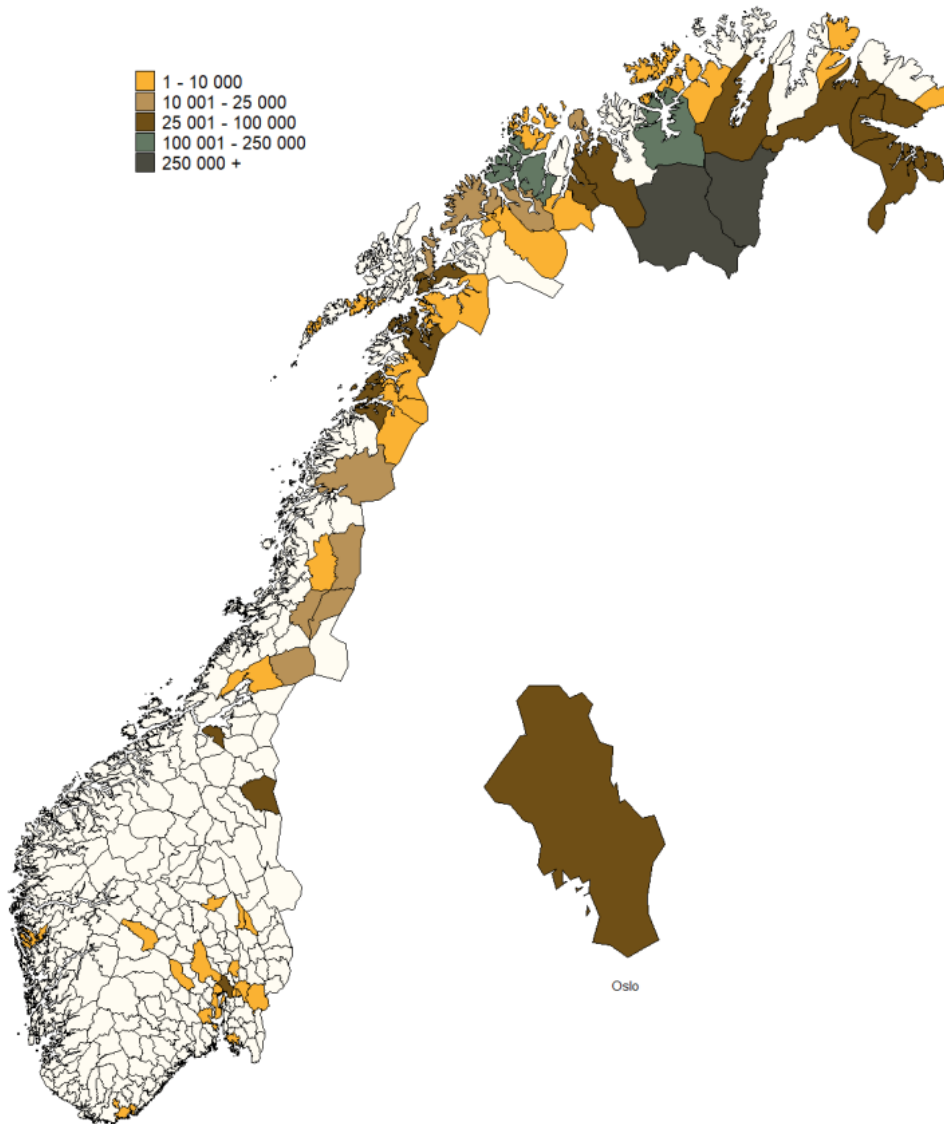
Mål for tilskuddsordningen – språkstipend høyere utdanning:

- Studenter velger å ta høyere utdanning i samiske språk.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
12102 Språkstipend høyere utdanning - søkerbasert tilskudd	674 232	400 000	400 000	-274 232
Sum	674 232	400 000	400 000	-274 232

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
12102 Språkstipend høyere utdanning - søkerbasert tilskudd	660 000	-14 232	674 232
Sum	660 000	-14 232	674 232

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
63	60	2	1

Figur 6: Språkstipend (videregående skole og høyere utdanning)

1.5.9 Dokumenteringstiltak – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Organisasjoner samler inn og formidler stedsnavn, ord og tradisjonell kunnskap.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
12010 Dokumenteringstiltak - søkerbasert tilskudd	890 000	1 200 000	1 200 000	310 000
Sum	890 000	1 200 000	1 200 000	310 000

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
12010 Dokumenteringstiltak - søkerbasert tilskudd	890 000	0	890 000
Sum	890 000	0	890 000

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
5	3	1	1

1.5.10 Språktiltak i forbindelse med Sámi giellavahkku - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Språkinteresserte synliggjør og øker bruken av samisk språk under Sámi giellavahkku.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
12020 Språktiltak i forbindelse med Sámi giellavahkku - søkerbasert tilskudd	601 306	900 000	900 000	298 694
Sum	601 306	900 000	900 000	298 694

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
12020 Språktiltak i forbindelse med Sámi giellavahkku - søkerbasert tilskudd	825 032	223 726	601 306
Sum	825 032	223 726	601 306

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
38	25	13	0

1.5.11 Språkutviklingstiltak - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Organisasjoner utvikler og gir opplæring i samisk språk.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
12030 Språkutviklingstiltak - søkerbasert tilskudd	5 611 200	3 900 000	2 800 000	-1 711 200
Sum	5 611 200	3 900 000	2 800 000	-1 711 200

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
12030 Språkutviklingstiltak - søkerbasert tilskudd	5 701 200	90 000	5 611 200
Sum	5 701 200	90 000	5 611 200

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
32	23	9	0

1.5.12 Samiske språktiltak i lule, sør- og markasamisk område – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Språksentre og organisasjoner utvikler samisk språk i lule-, sør- og markasamisk område.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
12040 Samiske språktiltak i sør-, ume-, pite-, lule-, skolte- og markasamisk område - søkerbasert tilskudd	1 252 046	1 200 000	1 200 000	-52 046
Sum	1 252 046	1 200 000	1 200 000	-52 046

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
12040 Samiske språktiltak i sør-, ume-, pite-, lule-, skolte- og markasamisk område - søkerbasert tilskudd	1 366 184	114 138	1 252 046
Sum	1 366 184	114 138	1 252 046

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
22	10	11	1

1.6 Oppfølging av NOU 2016:18 Hjertespråket

Mål for innsatsområdet:

- Samisk språk er et synlig og samfunnsbærende språk.

Giellalokten ble vedtatt i 2018 og Sametinget har gjennomført mange av tiltakene i Giellalokten. Prosjektet ble avsluttet juni 2023, men tiltakene er implementert i Sametingets ordinære drift.

1.6.1 Samletabell – Hjertespråket

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
13701 Språkløyper - nasjonal strategi for lesing og skrivning - direkte tilskudd til Sámi Lohkanguovddaš	2 400 000	2 400 000	0
13704 Sámi giellavahkku - prosjekt	731 177	600 000	-131 177
13705 Samisk språkområde - prosjekt	0	200 000	200 000
13710 Særskilte rekrutteringstiltak sør og lulesamisk - prosjekt	465 439	400 000	-65 439
Sum	3 596 616	3 600 000	3 384

Arbeidet med revidering av samelovens kapittel 3 (samelovens språkregler) ble startet opp i 2019. Lovproposisjonen ble behandlet i Sametingets plenum i mars, og lagt frem for Stortinget i juni. Det har vært en lang og ressurskrevende prosess, men det kan vises til positive resultater. Loven differensierer nå ulike kommunkategorier mellom kommunene i forvaltningsområdet for samiske språk. Det er stadfestet at nord, lule- og sørsamisk og norsk er likestilte språk.

Stortinget vedtok i mai 2023 lov om endringer i sameloven (endringer i språkregler). Endringene trer i kraft fra januar 2024. Arbeidet med loven vil likevel fortsette gjennom konsultasjoner om forskrift. Sametinget forventer nå at ferdigstillingen av lovrevisjonen fører til fortgang i oppfølgingen av andre forslag til tiltak i NOU 2016: 18 Hjertespråket.

1.6.2 Språktilbud for barn og unge

**Språkløyper - Nasjonal strategi for lesing og skrivning – Direkte tilskudd
Sami Allaskuvla – Sámi lohkanguovddáš / Senter for samisk i opplæringen.**

Mål for tilskuddsordningen:

- Barn og unge har god lese og skrivekompetanse i samisk språk.

Senter for samisk i opplæringen har fått i oppdrag å ta utgangspunkt i den nasjonale strategien språkløyper i arbeidet for å utarbeide, tilpasse og oversette materiell til de samiske språkene. Senter for samisk i opplæringen har utviklet kompetansepakker for ansatte ved barnehager, grunnskoler og videregående skoler. Målet med disse er å styrke barnehagelæreres og læreres kompetanse om lesing skrivning i samiske språk.

1.6.3 Synliggjøring og samarbeid

Sámi giellavahkku - prosjekt

Mål for prosjektet:

- Samiske språk synes og høres lokalt, regionalt og nasjonalt under Sámi giellavahkku

Samisk språkkuke/Giellavahkku ble også i år svært vellykket. Den offisielle åpningen fant sted i Skibotn i Storfjord. Språkløfteprisen 2023 ble på arrangementet tildelt Emil Ráste Nikolavu Karlsen for hans innsats for å synliggjøre samisk språk. Han har lært seg samisk som voksen og har vært et forbilde for hvordan man kan ta tilbake språket og velge å ha det som levebrød.

Giellavahkku har med årene vokst i omfang både i antall arrangement og i geografi. Det ble annonsert rundt 200 arrangementer fra hele Sápmi på nettsidene til Sami giellavahkku.

Sametinget oppfordrer hvert år større aktører til å delta på Giellavahkku for å løfte de samiske språkene. Blant annet har AVINOR og Giraff Media gjort en innsats under Giellavahkku med å synliggjøre samisk på digitale plattformer.

Sami giellavahkku er blitt synliggjort i sosiale medier. Blant annet har Redd Barna Region Nord, Kommunal- og distriktsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Sápmi Film, Trøndelag fylkeskommune, Seiland nasjonalpark, Ávvir og NRK Sápmi delt sine aktiviteter/arrangementer/innsatser på sosiale medier.

Samisk språkområde - prosjekt

Mål for prosjektet:

- Ny tilskuddsordning som er tilpasset de ulike språksituasjonene i kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk er etablert.

Endringer i samelovens språkregler gjør at det må lages en ny tilskuddsmodell for tospråklighetskommunene. En differensiering av kommunekategorier i sameloven gir et behov for en differanseiring i tilskuddsmodellen. Dette vil ikke kun gjelde nye kommuner, men også kommunene som allerede er en del av forvaltningsområdet, og som nå får flere forpliktelser enn tidligere. Dette gjelder spesielt for språkutviklingskommunene som fra januar 2024 får et krav om at samisk skal være likestilt med norsk internt i den kommunale forvaltningen. Tidligere kunne kommunestyret bestemme om samisk skulle være likestilt med norsk i hele eller deler av den kommunale forvaltningen. Hvis en differensiering skal gjøres uten at noen av kommunene får en reduksjon i tilskuddene, må tospråklighetsmidlene økes. Dette har Sametinget i 2023 tatt opp med regjeringen ved flere anledninger, men Regjeringen ser ikke behovet for økning.

Sametinget vil, i samarbeid med KS og kommunene, fortsette arbeidet med å finne alternativ tilskuddsmodell for kommunene. KS har bestilt en FoU om kartlegging av kostnader for samiske kommuner og skal være ferdig i januar 2024.

1.6.4 Rekruttering og kompetanseheving

Særskilte rekrutteringstiltak sør- og lulesamisk – prosjekt

Mål for prosjektet:

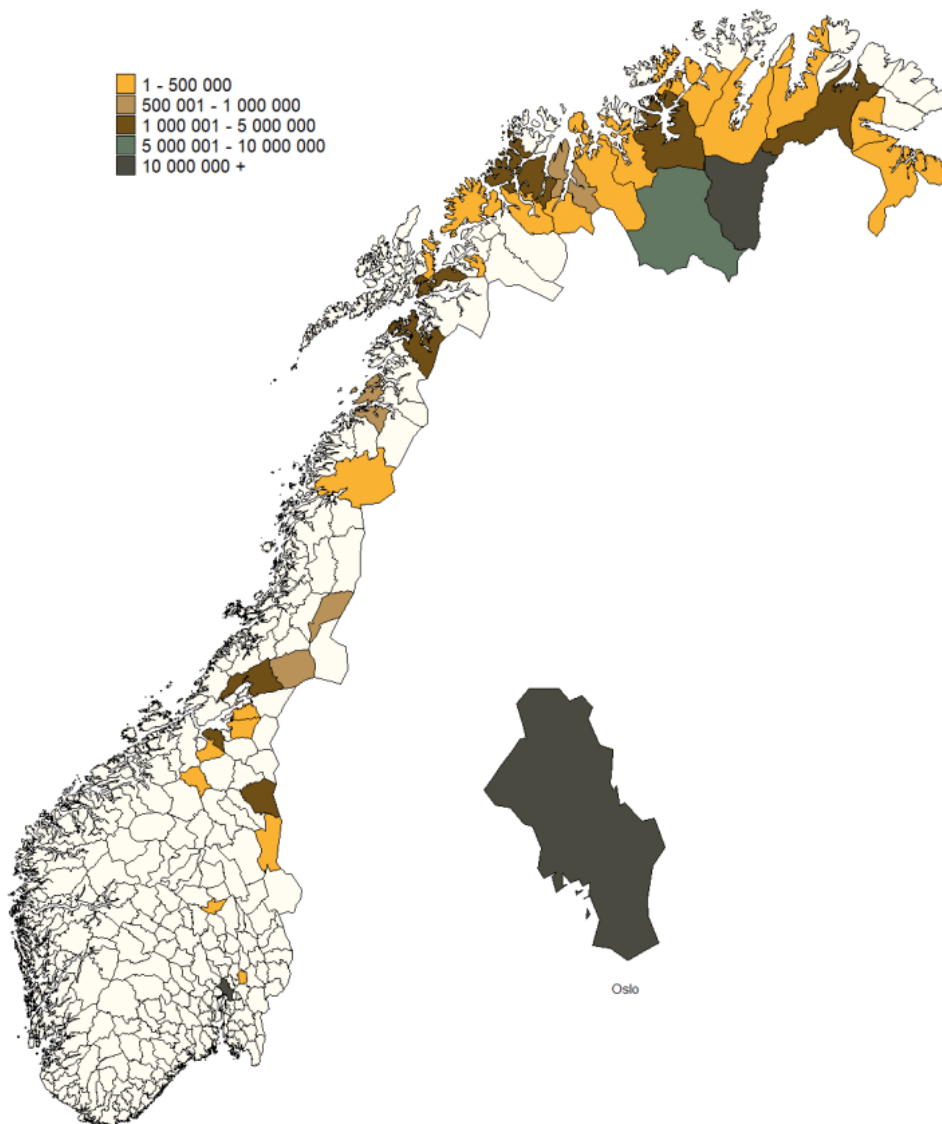
- Det finnes nettverk for sørsamiske og lulesamiske språkarbeidere og pedagoger.

Sametinget har arrangert et seminar i Trondheim for sør- og lulesamiske språkmedarbeidere hadde 65 deltagere. Tema for seminaret var nettverksbygging og hvordan samhandle på tvers av institusjoner samt implementering av sterke språkopplæringsmodeller i barnehage og grunnskole.

2 Oppvekst, opplæring, utdanning og forskning

Samfunnsmål:

- Det samiske samfunnet har kunnskap, kompetanse og ferdigheter som verner, sikrer og utvikler samiske språk, kultur og samfunnsliv.

Figur 7: Direktetilskudd og søkerbaserte tilskudd til oppvekst, opplæring, utdanning og forskning

2.1 Samletabell - Oppvekst, opplæring, utdanning og forskning

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Driftskostnader	12 604 931	13 943 000	1 338 069
Virkemidler	59 912 512	67 101 149	7 188 637
Sum	72 517 443	81 044 149	8 526 706

SÁMOS (Samisk opplæringsmodell i barnehage og skole) har vært et femårig utviklingsprosjekt som har hatt som mål å sikre at samiske barn møter et oppvekstilbud som tar utgangspunkt i og videreformidler, bevarer og utvikler samiske språk, kultur og samfunnsliv. Gjennom SÁMOS blir det lagt vekt på å styrke samisk språk og kultur i barnehager og skoler gjennom sterke språkopplæringsmodeller. Dette bidrar til å gi barna en solid plattform for å lære og bruke samisk språk i ulike sammenhenger. Kompetanseheving av lærere og barnehagepersonell har vært en sentral del av dette tiltaket, slik at de kan gi god undervisning og veiledning på samisk. Prosjektet ble avsluttet i 2023, men funnene fra prosjektet skal legge grunnlag for Sametingets videre arbeid med samiske pedagogiske prinsipper og sterke språkmodeller.

I 2023 innførte Sametinget den nye tilskuddsordningen *Gratis samiskspråklige barnehager*. Ordningen dekker foreldrebetalingen i samiskspråklige barnehager. Det gir flere familier muligheten til å velge en samiskspråklig barnehage for barna sine. Barnehageeiere som deltar i denne ordningen, forplikter seg til å samarbeide om kompetanseheving og kvalitetsutvikling av språkarbeidet. Dette bidrar til å styrke samisk språkbruk og kultur i barnehagemiljøet.

Meld. St. 13 (2022/2023) - Samisk språk, kultur og samfunnsliv – kompetanse og rekruttering i barnehage, grunnopplæring og høyere utdanning, som ble offentliggjort og behandlet i Sametingets plenum i 2023 peker på mange viktige utfordringer og tiltak innenfor kompetanse og rekruttering i barnehage, grunnopplæring og høyere utdanning. Disse utfordringene er dessverre ikke nye og tiltak som er satt i gang har ikke lyktes med løse utfordringene. Meldingen foreslår i liten grad nye tiltak og Sametinget har oppfordret regjeringen til å øke satsing på samiskopplæring, styrking av samiskfagene og tiltak for å rekruttere flere samiskspråklige lærere. Regjeringen vedtok i 2023 en ny opplæringslov. Til tross for at Sametinget i konsultasjoner ikke hadde gitt sin tilslutning til regjeringens lovforslag ble forslaget vedtatt. Sametinget mener at loven ikke i tilstrekkelig grad ivaretar samisk elevers rett til å lære og å utvikle sitt språk, kultur og identitet.

Ved å utvikle samiske læreplaner i ulike fag, sikrer Sametinget at elevene får opplæring i og på samisk som er relevant, fremtidsrettet og basert på samiske verdier. I 2023 har Sametinget støttet utvikling av samiske læremidler på tre samiske språk i alle fag, gjennom søkerbaserte tilskudd, rammeavtaler, direkte tilskudd og stimulerings tiltak. Sametinget har også et samarbeid om grenseoverskridende samisk opplæring og læremidler.

2.2 Administrasjon - Oppvekst, opplæring, utdanning og forskning

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	11 138 386	12 239 000	1 100 614
Driftskostnader	1 466 545	1 704 000	237 455
Sum	12 604 931	13 943 000	1 338 069

Sametinget har myndighet etter opplæringsloven § 6-4 til å revidere og fastsette læreplaner for grunn- og videregående opplæring. Avdelingen er ansvarlig for driften av Sametingets læremiddelsentral. Læremiddelsentralen har ikke fungert optimalt. Av den grunn har Sametinget sett på mulige nye måter å organisere læremiddelsentralen på. Dette er gjort i samarbeid med Sámi Allaskuvla. Det er skissert flere løsninger, men Sametinget har ennå ikke falt på endelig organisering.

2.3 Virkemidler innsatsområder - Oppvekst, opplæring, utdanning og forskning

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
SÁMOS	1 616 570	1 110 000	-506 570
Samiskspråklige barn i dagens samfunn	14 616 149	14 616 149	0
Tradisjonell kunnskap i ny tid	8 090 159	10 055 000	1 964 841
Samisk innhold i skolen	2 262 392	4 156 000	1 893 608
Psykososialt læringsmiljø	366 507	1 000 000	633 493
Læremidler	30 356 236	33 314 000	2 957 764
Rekruttering	2 604 500	2 850 000	245 500
Sum	59 912 512	67 101 149	7 188 637

2.4 Myndighet, ansvar og roller innen barnehage

Mål for innsatsområdet:

- Sametinget har reell myndighet innen samiske barnehager og barnehager med samiske barn gjennom lov og forskrifter, og gjennom konsultasjoner.

Sametinget har fulgt samarbeidsforumet *Regional ordning for kompetanse i barnehage (REKOM)* og *Desentralisert ordning for kompetanseutvikling i skolen (DEKOM)* i flere år. Sametinget konsulterte om ordningen i 2021. Sametinget ser at det kan være problematisk å være en del av samarbeidsforumet når Sametinget har lagt føringer for regelverket. Sametinget har derfor i 2023 spilt inn at det er behov for et eget samarbeidsforum for det samiske som ikke er knyttet til det regionale.

Sametinget har i 2023 hatt samarbeid og gitt innspill til flerspråklig kompetansepakke som Utdanningsdirektoratet har utarbeidet. Resultatet av innspillet er at det samiske nå vil være et gjennomgående tema i kompetansepakken. Sametinget har også lagt vekt på kompetansepakken må utarbeides på sør-, lule- og nordsamisk, og at sterke språkopplæringsmodeller skal være en del av pakken.

Ved fastsettelse av ny rammeplan for barnehagen i 2017 ble det inngått en avtale mellom Kunnskapsdepartementet og Sametinget om at det skulle utarbeides en egen plan for implementering av samisk innhold og oppgaver i rammeplanen. Utdanningsdirektoratet fikk ansvar for å etablere en arbeidsgruppe som skulle utarbeide plan for implementeringsarbeidet for perioden 2018-2022. Arbeidsgruppen har bestått av to fra Sametinget, fire fra Statsforvalteren og to fra Utdanningsdirektoratet. Arbeidsgruppen har nå evaluert sitt arbeid. Arbeidsgruppen har opplevd samarbeidet som viktig for å løfte samiske rettigheter og innhold i rammeplanen i innføringen av ny rammeplan.

Sametinget har hatt et godt samarbeid med Utdanningsdirektoratet om implementering av rammeplanen og evaluering av implementering av rammeplanen. NORCE Norwegian Research Centre har i oppdrag fra Utdanningsdirektoratet gjennomført en evaluering av implementering av rammeplanen i perioden desember 2018 til desember 2023. Et av de spesifikke problemstillingene var rettet mot samisk innhold: *Hvordan arbeider sentrale aktører og barnehager for å inkludere og sikre de samiske rettighetene som er inkludert i rammeplanen?*

Et av hovedfunnene i evalueringen er at barnehagene opplever mangel på kunnskap om samisk språk og kultur. I rammeplanen fra 2017 ble de samiske rettighetene forsterket, noe som gjenspeiles i at barnehagene markerer samisk nasjonaldag. Omtrent halvparten av kommunene oppgir at de har økt arbeidet sitt med samisk språk og kultur med ny rammeplan. Omtrent halvparten av kommunene oppgir videre at de ikke har kompetanse på det samiske feltet. 46 prosent overlater arbeidet med samisk språk og kultur til barnehagen. 30 prosent prioriterer ikke arbeid med samisk fordi de ikke har samisk bosetting i kommunen. Kun fire prosent av kommunene oppgir at de har foreldre som har bedt om et samisk tilbud til barna som kommunen ikke har kunnet oppfylle. De samiske barnehagene opplever at rammeplanen i større grad enn før ivaretar samiske interesser. Samtidig er det vanskelig for samiske barnehager og avdelinger å oppfylle krav om samiskspråklig personale.

Sametinget har hatt en dialog med Kunnskapsdepartementet om kunnskap om organisering av barnehageverdagen og samiske barns rettigheter. Sametinget har levert flere innspill. Innspillene har tatt utgangspunkt i Sametingets barnehagepolitikk samt Sametingets erfaringer og kunnskap fra SÁMOS-prosjektet om innholdet og ledelse i samiske barnehager. Sametinget har gjennom prosessene sett at barnehageloven hindrer samiske barns rettigheter til å bli oppfylt. Av den grunn har Sametinget spilt inn at det må settes ned et eget ekspertutvalg om endringer i barnehageloven. Utvalget skal se på hvilke endringer som er nødvendige for at samiske barns rettigheter skal ivaretas i barnehageloven.

2.5 SÁMOS utvikling

Mål for innsatsområdet:

- Samisk barnehagepedagogikk og sterke språkmodeller er grunnlaget for arbeidet i samiske barnehager og barnehager med samiske barn.

2.5.1 Samletabell – SáMOS utvikling

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
18501 Sámi mánát odđa searvelanjain - prosjekt	1 616 570	1 110 000	-506 570
Sum	1 616 570	1 110 000	-506 570

Sametingets femårige utviklingsprosjekt Sámi mánát odđa searvelanjain (SáMOS) – Samiske barn i nye pedagogiske rom er avsluttet våren 2023. Prosjektets hovedmål er å sikre at samiske barn møter et oppveksttilbud som tar utgangspunkt i og videreformidler, bevarer og utvikler samiske språk, kultur og samfunnsliv. Som en del av prosjektet har det blitt gjennomført et utviklingsarbeid i fire utvalgte pilotbarnehager som har prøvd ut og videreutviklet kompetanse i samisk kultur, tradisjonell kunnskap og hvordan barnehagene kan arbeide etter sterke språkmodeller.

Resultatene fra prosjektet vil bidra til å definere det pedagogiske innholdet i samiske barnehager, og beskrive hvilke rammevilkår som må være til stede for at det pedagogiske innholdet i samiske barnehager skal være av høy kvalitet. For å sikre kvalitet på det pedagogiske innholdet, sett i lys av samisk språk og kultur, er det utviklet prinsipper for samisk pedagogikk i barnehagen. I et eget delprosjekt er det utarbeidet en rapport om sterke språkmodeller, som inneholder konkrete forslag og tydelige krav om hvordan det samiske språket kan styrkes i barnehagen og på skolen.

Sametinget vil bruke resultater fra følgeforskningen til utvikling av en samisk barnehagefilosofi og barnehagepedagogikk. Prosjektet vil også dele erfaringer og anbefalinger om kompetansebehovet i samiske barnehager og gi anbefalinger om tilrettelegging av kompetansetiltak for samiskspråklige ansatte og pedagoger i samiske barnehagetilbud. En klar anbefaling vil være å etablere veiledningsordninger for arbeidet med samiske pedagogiske prinsipper og arbeidet med sterke språkmodeller i samiskspråklige barnehager.

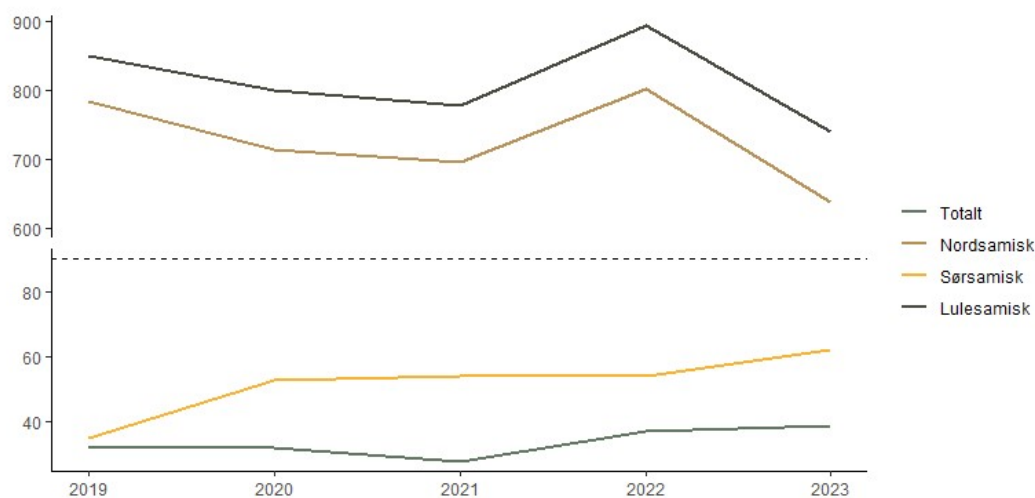
2.6 Samiskspråklige barn i dagens samfunn

Mål for innsatsområdet:

- Samiske barn får lære, styrke og utvikle sitt samiske språk i barnehagen

2.6.1 Samletabell - Samiskspråklige barn i dagens samfunn

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
17001 Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager - søkerbasert tilskudd	1 777 337	1 845 000	67 663
17010 Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager - søkerbasert tilskudd	4 660 988	2 705 000	-1 955 988
17020 Utvikling av pedagogisk materiell for barnehager - søkerbasert tilskudd	1 540 000	1 540 000	0
15001 Julevsáme sámástahtte - Viejega AS - direkte tilskudd	776 000	776 000	0
17060 Gratis samiskspråklig barnehageplass utenfor regjeringens geografiske prioritering for gratis barnehageordning - søkerbasert tilskudd	5 111 824	3 000 000	-2 111 824
18605 Gievrra giellaoahpahu modeallat – prosjekt	750 000	750 000	0
Sum	14 616 149	14 616 149	14 616 149

Figur 8: Utvikling i antallet barn som får samisk barnehagetilbud og samiskopplæring i barnehager siden 2019

Figuren over og tabellen under er basert på tall som er rapportert inn av barnehageeiere.

Antall barn i samiske barnehager og antall barn som får samiskspråklig opplæring

17030 - Samiske barnehager	Nordsamisk	Lulesamisk	Sørsamisk	Totalt
Finnmárku	350	1	0	351
Romsa	124	0	0	124
Nordlánnda	2	32	0	34
Trööndelage	18	5	42	65
Oslo / Akershus	21	1	1	23
Sum	515	39	43	597
17001 - Samisk språkopplæring	Nordsamisk	Lulesamisk	Sørsamisk	Totalt
Finnmárku	74	0	0	74
Romsa	43	0	0	43
Trööndelage	3	0	16	19
Oppland	3	0	0	3
Oslo og Akershus	1	0	0	1
Innlandet	0	0	3	3
Sum	124	0	19	143
Totalt	639	39	62	740

2.6.2 Gievrra giellaoahpahus modeallat – prosjekt

Det ble i revidert budsjett satt av kr 750 000 til prosjektet. Sametinget har gitt Sámi allaskuvla - Nasjonalt senter for samisk i opplæringen i oppdrag å utvikle en veiledningsordning, gi kompetanseheving og gjennomføre veiledning i bruk av sterke språkopplæringsmodeller i samiske barnehager og samiske skoler.

2.6.3 Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddordningen - Samisk språkopplæring i barnehager:

- Barnehagene lærer de samiske barna samisk.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
17001 Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager - søkerbasert tilskudd	1 777 337	1 845 000	1 845 000	67 663
Sum	1 777 337	1 845 000	1 845 000	67 663

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
17001 Tilskudd til samisk språkopplæring i barnehager - søkerbasert tilskudd	2 097 727	320 390	1 777 337
Sum	2 097 727	320 390	1 777 337

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
22	21	1	0

2.6.4 Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager:

- Barnehagene får høyere kvalitet på samisk språk og kulturarbeid.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
17010 Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager - søkerbasert tilskudd	4 660 988	2 705 000	2 705 000	-1 955 988
Sum	4 660 988	2 705 000	2 705 000	-1 955 988

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
17010 Tilskudd til prosjekter og utviklingsarbeid i barnehager - søkerbasert tilskudd	4 982 578	321 590	4 660 988
Sum	4 982 578	321 590	4 660 988

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
67	24	23	20

2.6.5 Tilskudd til utvikling av pedagogisk materiell for barnehager - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Utvikling av pedagogisk materiell for barnehager:

- Barnehager, barnehagelærere og utdanningsinstitusjoner har god tilgang på pedagogisk materiell med samisk innhold på samiske språk.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
17020 Utvikling av pedagogisk materiell for barnehager - søkerbasert tilskudd	1 540 000	1 540 000	1 540 000	0
Sum	1 540 000	1 540 000	1 540 000	0

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
17020 Utvikling av pedagogisk materiell for barnehager - søkerbasert tilskudd	1 540 000	0	1 540 000
Sum	1 540 000	0	1 540 000

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
67	24	23	20

2.6.6 Julevsáme sámástahtte - direkte tilskudd til Viejega AS

Mål for direktetilskuddsordningen - Direktetilskudd til Viejega AS:

- Barnehagebarna lærer lulesamisk.

Viejega mánájgárdde bruker tilskuddet til dekning av sámástahtte-stillingen, som er på toppen av den ordinære bemanningen. Sámástahtte-stillingen brukes målrettet for å nå målet om å være en enspråklig samiskspråklig area, og er en sentral grunn til at barnehagen lykkes med å være en enspråklig samiskspråklig arena. Med større voksentetthet kan de ansatte i barnehagen støtte barnegruppas språkvalg i større grad, og dette er en av de grunnene til at vi lykkes med den språklige målsætningen i virksomheten. Sámástahtte er aktiv språkressurs, som jobber tett med barna i alle

situasjoner og følger dem opp kontinuerlig. Sámástahtte har utarbeidet språkplan for hvert enkelt barn, og gir språkstøtte og veileder både kolleger og foreldre.

Barnehagen har i 2023 vært en enspråklig samiskspråklig arena hvor alle snakker samisk. Norsk blir bare brukt i norsk språksone, mens lulesamisk er kommunikasjons-, lærings- og lekespråk blant alle, både barn og ansatte.

2.6.7 Gratis samiskspråklig barnehageplass utenfor regjeringens geografiske prioritering for gratis barnehageordning - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Flere barn i samiske barnehager og samiske avdelinger får gratis samiskspråklig barnehageplass

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
17060 Gratis samiskspråklig barnehageplass utenfor regjeringens geografiske prioritering for gratis barnehageordning - søkerbasert tilskudd	5 111 824	3 000 000	3 000 000	-2 111 824
Sum	5 111 824	3 000 000	3 000 000	-2 111 824

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
17060 Gratis samiskspråklig barnehageplass utenfor regjeringens geografiske prioritering for gratis barnehageordning - søkerbasert tilskudd	5 111 824	0	5 111 824
Sum	5 111 824	0	5 111 824

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
26	26	0	0

Sametinget har igangsett samiskspråklig barnehageordning for barn bosatt sør for regjeringens virkeområde Troms og Finnmark. Gjennom gratisordningen tilbyr Sametinget gratis foreldrebetaling, og forplikter barnehagene til å arbeide med kompetanseutvikling og implementering av sterke språkopplæringsmodeller og pedagogiske prinsipper for samiske barnehager. Ordningen med gratis samiskspråklige barnehager trådte i kraft fra 1. august 2023.

Det er til sammen 13 samiske barnehager og avdelinger som takket ja til å delta i ordningen. Sametinget har hatt dialog med barnehageeiere og barnehagene om innholdet i ordningen, utviklingsavtalen og barnehagenes behov til kompetanseutvikling, Sametingets veiledning og kompetanseheving i samiske pedagogiske prinsipper og i sterke språkopplæringsmodeller.

Det er signert samarbeidsavtale med følgende: Oslo kommune - sámá mánáidgárdi Cizáš, Røros kommune - Brekken barnehage og Ysterhagan barnehage avd. Svaale, Tromsø kommune - Guovssahas mánáidgárdi og Sjømannsbyen barnehage, Lavangen kommune - Lauvmakken barnehage, Várdobáiki

AS - Márkománák barnehage, Norges arktiske studentsamskipnad - Gimle barnehage avd. Gearpmaš, Bodø kommune - Jentoftsletta barnehage, Snåsa kommune - Suaja maanagierte, Trondheim kommune – Ferista barnehage, samisk avdeling, Røyrvik kommune- Gavalohke og Viejega AS.

Røros kommune har som en konsekvens av at ordningen ble opprettet utvidet det samiske barnehagetilbudet med at Brekken barnehage har en samisk avdeling. Brekken barnehage kunne dermed søke om deltakelse og bli innlemmet i Sametingets gratis samiskspråklige ordning.

Det er i underkant av 200 barn som i dag får samiskspråklig barnehagetilbud i de 13 samiske barnehagene og avdelingene.

Navn på barnehage	Antall barn
Bodø kommune - Jentoftsletta barnehage	16
Lavangen kommune - Lauvmakken barnehage	10
Várdobáiki - Márkománák sámi mánáidgárdi	17
Røros kommune - Brekken barnehage, samisk avdeling	9
Røros kommune - Ysterhagan barnehage avd. Svaale	16
Tromsø kommune - Guovssahas mánáidgárdi	30
Tromsø kommune - Sjømannsbyen barnehage - Mearranásti	12
Gimle studentbarnehage avd. Gearpmaš	7
Viejega AS	19
Trondheim kommune – Ferista friluftsbarnhage samisk avdeling	21
Røyrvik kommune - Gaavalohke	7
Snåsa kommune - Suaja maanagierte	10
Oslo kommune - Cizáš sámi mánáidgárdi	21
SUM	195

2.7 Tradisjonell kunnskap i ny tid

Mål for innsatsområdet:

- Den samiske barnehagen er en sentral samisk språk- og kulturbærer.

2.7.1 Samletabell - Tradisjonell kunnskap i ny tid

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
17030 Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling - søkerbasert tilskudd	8 090 159	10 055 000	1 964 841
Sum	8 090 159	10 055 000	1 964 841

2.7.2 Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Samiske barnehager og avdelinger:

- Samiske barnehager og samiske avdelinger i norske barnehager lærer samiske barn samisk språk, kultur og tradisjoner.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
17030 Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling - søkerbasert tilskudd	8 090 159	10 055 000	9 886 000	1 964 841
Sum	8 090 159	10 055 000	9 886 000	1 964 841

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
17030 Tilskudd til samiske barnehager og barnehager med samisk avdeling - søkerbasert tilskudd	8 262 909	172 750	8 090 159
Sum	8 262 909	172 750	8 090 159

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
24	24	0	0

2.8 Kunnskap og kompetanse bygger fremtidens barnehager

Mål for innsatsområdet:

- Økt kunnskap og kompetanse i barnehagesektoren.

Sametinget har i samarbeid med regjeringen utarbeidet Meld. St. 13 (2022/2023) Samisk språk, kultur og samfunnsliv – kompetanse og rekruttering i barnehage, grunnskole og høyere utdanning. Saken ble behandlet av Sametingets plenum i juni.

Meld. St. 13 (2022–2023) Samisk språk, kultur og samfunnsliv – Kompetanse og rekruttering i barnehage, grunnskole og høyere utdanning peker på mange viktige utfordringer innenfor kompetanse og rekruttering som er et godt utgangspunkt for videre arbeid på dette området. Utfordringer som blir skissert i meldingen er utfordringer som har eksistert lenge og mange tiltak er prøvd. Tiltakene har så langt ikke lyktes i den grad at utfordringene innen rekruttering og kompetanseoppbygging knyttet til det samiske er løst. Sametinget er av den oppfatningen at hvis meldingen følges opp med gode og konkrete tiltak vil det være mulig å gjøre noe med situasjonen.

Sametinget har i vedtaket i saken pekt på flere tiltak som bør gjennomføres. Blant disse tiltakene kan følgende nevnes:

- Etablere et nasjonalt nettverk blant skoler med stor andel samiske elever for å dele erfaringer og sammen utvikle den samiske skolen.
- Gjennomgang av barnehageloven og tilhørende regelverk for samiske barnehager for å styrke barnehager som språkarenaer.
- Tiltak som bidrar til at studieplassene på profesjonsutdanningene og samiske språkstudier fylles opp eller overoppfylles. Dette omfatter vurderinger av mulige tiltak: Lønn under utdanning, rekruttere studenter fra svensk, finsk og russisk side til lærerutdanningene og språkutdanningene, tiltak som sikrer overgang fra videregående skole til høyere utdanning.

Sametinget har også erfart at bruken av sterke språkopplæringsmodeller bidrar i stor grad til å nå målene om samiskspråklighet og flere språkbærere. Derfor legger Sametinget stor vekt på å få innført sterke språkopplæringsmodeller i barnehager og skoler.

2.9 Samisk innhold i skolen

Mål for innsatsområdet:

- Samiske elever og elever med samisk opplæring har kvalitetsmessig god opplæring i og på samisk.

2.9.1 Samletabell - Samisk innhold i skolen

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
18701 Revidering av læreplaner - prosjekt	463 355	2 500 000	2 036 645
17101 Tradisjonell kunnskap i grunnskolen - søkerbasert tilskudd	690 900	700 000	9 100
15201 Nettverk for samiskopplæring - Sámi allaskuvla - direkte tilskudd	556 000	556 000	0
19503 Skoleutviklingskonferanse	552 136	400 000	-152 136
Sum	2 262 392	4 156 000	1 893 608

Sametinget har gjennom høringsuttalelse og innlegg på høringskonferansene av *NOU 2022: 13 Med videre betydning*, som omhandler et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole, fremmet behovet for at det legges til rette for lett tilgjengelige og fleksible etter- og videreutdanningstilbud som dekker de samiske lærernes behov, samt tiltak som fører til at lærere blir i

jobbene sine. I NOU-en blir det foreslått å opprette et nasjonalt samarbeidsforum for samisk språk og kultur, som Sametinget ved flere anledninger har kommet med innspill om. NOU-en foreslår også at det opprettes nettverk for samisk språk og kultur. Dette for å styrke og samle kompetansemiljøer i samisk språk og kultur, samt opprette nettverk på tvers av kommune og fylkesgrenser. Sametinget stiller seg bak disse forslagene.

Sametinget gjennomførte konsultasjoner med Kunnskapsdepartementet før årsskiftet 2023 om ny opplæringslov. Sametinget kunne ikke gi sin tilslutning til ny opplæringslov. Grunnen til dette var at loven ikke i tilstrekkelig grad forplikter og ivaretar samisk elevs rett til å lære og å utvikle sitt språk, kultur og identitet. På bakgrunn av dette tok Sametinget kontakt med Stortingets utdannings- og forskningskomite. Sametinget meldte til Storkomiteen at Sametinget opplevde liten bevegelse i å få styrket samiske elevs opplæringsrettigheter innenfor sentrale områder i ny opplæringslov, og at Sametinget ikke har gitt sin tilslutning til regjeringens forslag til ny opplæringslov som var oversendt Stortinget. Sametinget fikk et utvidet høringsmøte i Stortinget der Sametinget fremmet de viktigste kravene fra konsultasjonene. Til tross for dette så ble ingen av disse kravene tatt til følge i Stortingsbehandlingen.

2.9.2 Revidering av læreplaner – prosjekt

Mål for prosjektet:

- Elevene har tradisjonell og fremtidsrettet kompetanse i samisk språk, kultur og samfunnsliv med basis i samiske verdier.

Sametinget har i samarbeid med Utdanningsdirektoratet i 2023 laget støttemateriell om samisk innhold til 4 fag i det nasjonale læreplanverket.

I tillegg har Sametinget utviklet læreplan i samisk som førstespråk for elever med tegnspråk. Etter opplæringsloven har alle samiske elever individuell rett til opplæring i samisk. Denne retten har også elever med behov for tegnspråk i skolen. Samiske elever har rett til å få opplæring i både tegnspråk og samisk. Sametinget har sendt over læreplanen til Kunnskapsdepartementet for behandling. Saken ligger fortsatt hos departementet. Fastsettelse av denne læreplanen er et ledd i Sametingets mål om å komplettere det samiske læreplanverket (LK20S) med de fagene som fortsatt mangler. De som fortsatt mangler er plan i fagene matematikk, engelsk og kroppsøving. Det er i 2023 nedsatt en faggruppe i matematikk som skal utrede behovet for en egen samisk læreplan for matematikkfaget.

Som følge av de nye læreplanene må vurderings- og eksamensordningen gjennomgås. Sametinget følger prosessene slik at de blir tilrettelagt for elever som har opplæring etter LK20S.

Nasjonalt Kvalitets- og Vurderingssystem (NKVS) er det systemet som kartlegger og følger opp kvaliteten i skolen. Det er spesielle utfordringer knyttet til opplæring i samisk. Blant annet er samisk språkfag fordelt på flere læreplaner, og med et mangfold i språkkompetanse blir det en stor oppgave å sikre kvalitet på opplæringen. Videre er samisk opplæring spredt på mange aktører og ofte er lærerne alene om opplæringen, noe som utfordrer profesjonsfellesskapet. Det er nedsatt et utvalg som skal ha en gjennomgang av NKVS og foreslå eventuelle forbedringstiltak. Sametinget har oppnevnt et medlem i utvalget. Sametinget har ved flere anledninger bedt utvalget om å også å vurdere de særskilte utfordringene knyttet til samisk språkfag og de fagene i det samiske læreplanverket. Sametingets plenumssak 12/22 Kvalitet i fremtidens skole – samiske elevs faglige og sosial birgejuvni har dannet grunnlag for Sametingets innspill til utvalget. Utvalget har identifisert aktuelle utfordringer som begrenser kunnskapsgrunnlaget for samiske elevs faglige utvikling i gjeldende kvalitetsvurderingssystem i første delinnstilling, *NOU 2023: 1 Kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling i skolen*. Utvalgets andre delinnstilling, *NOU 2023: 27 Et nytt system for kvalitetsutvikling – for elevs læring og trivsel*, følger ikke i like stor grad opp de identifiserte utfordringene med konkrete løsninger.

Blant annet foreslår ikke utvalget hvordan ivareta informasjon om elevers utvikling og hensynet til deres personvern. Sametinget forventer stort fokus på samiske elevers rett til utvikling i Stortingets oppfølging av utvalgets arbeid.

2.9.3 Tradisjonell kunnskap i grunnopplæringen - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Tradisjonell kunnskap i grunnopplæringen:

- Samiske elever deltar i tiltak knyttet til samisk tradisjonell kunnskap.

		Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
17101	Tradisjonell kunnskap i grunnopplæringen - søkerbasert tilskudd	690 900	700 000	700 000	9 100
Sum		690 900	700 000	700 000	9 100

		Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
17101	Tradisjonell kunnskap i grunnopplæringen - søkerbasert tilskudd	746 500	55 600	690 900
Sum		746 500	55 600	690 900

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
16	10	6	0

2.9.4 Nettverk for samiskopplæring/ NetSam - direkte tilskudd til Sámi allaskuvla

Mål for direktetilskuddet:

- Et aktivt lærernettsverk for opplæring i og på samisk.

Sametinget vil gjennom det direkte tilskuddet bidra til at det samiske nettverket for samiskopplæring - NetSam skal kunne fremme og utvikle samisk opplæring gjennom informasjon, kompetanseutvikling, erfaringsutveksling og nettverksbygging. Nettverket har avholdt jevnlig styremøter/arbeidsmøter for gjennomføringen av nettverkets aktivitet. De har arrangert én fagsamling i 2023. I tillegg har de arrangert lokal fagsamling for samiske lærere i Alta, der de samtidig markerte nettverkets 10-års jubileum. Fagsamlinger er en del av nettverksbygging, særlig for lærere som arbeider på skoler der det ikke er samisk læringsmiljø. Netsam ser det som en utfordring å utføre alle oppgaver slik Netsam er organisert i dag er. Grunnen til dette er at det er styremedlemmene som utfører de fleste fagoppgavene og dette arbeidet utføres på fritida. Fortsatt er det slik at lærere som ønsker å delta på fagsamlingene ikke får permisjon eller finansiert deltagelse og dette svekker nettverkets mulighet for måloppnåelse.

2.9.5 Fjernundervisning

Fagfornyelsen 2020 aktualiserer behovet for nye metoder som styrker kvaliteten i samiskopplæringen, og imøtekommer målene for samiskfaget i LK20S. Det står i de nye læreplanene i samisk 1 og 2, under fagets relevans at: *Faget skal gi alle elever, også elever som får fjernundervisning, kompetanse gjennom sterke språkopplæringsmodeller.*

Sametinget har gjennom Sámos-prosjektet identifisert modeller for en styrket språkopplæring i samisk, og har gjennomført veiledning i aktuelle prosjekt-kommuner.

I denne perioden har Sametinget også fremmet overfor departementet om behovet for en gjennomgang av organisering og rammebetingelser for fjernundervisning i samiskfaget, med mål om å styrke kvaliteten. Departementet har iverksatt et oppdrag for Utdanningsdirektoratet til dette formålet og arbeidet iverksettes på nyåret i 2024.

2.9.6 Skoleutviklingskonferanse

Sametinget har satt av kr 400 000 i revidert budsjett til gjennomføring av skoleutviklingskonferanse. Konferansen ble gjennomført i Alta juni 2023. Formålet med konferansen var å drøfte og dele erfaringer om hvordan de ulike aktørene kan samarbeide for å bidra til at det forpliktete samiske innholdet i LK2020S og LK2020 blir i varetatt og styrket. I tillegg ble temaer knyttet til å sikre at elever blir trygge språkbrukere i samisk og utvikler sin språklige identitet, lærer samisk, samt styrker alle elevers kompetanse om det samiske urfolkets historie, samfunnsliv, kultur og rettigheter. Målet var å motivere ansvarlige aktører i sektoren til å gjøre skolens innhold og form mer samisk, og å få noen verktøy på veien. I tillegg omhandlet konferansen om et godt og trygt skolemiljø. Det var 100 deltakere på konferansen, og tilbakemeldinger fra deltakerne signaliserte at konferansen var svært relevant der viktige temaer ble belyst.

2.10 Psykososialt læringsmiljø

Mål for innsatsområdet:

- Gode og trygge læringsmiljøer.

2.10.1 Samletabell - Psykososialt læringsmiljø

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
18801 Arbeid mot mobbing - prosjekt	366 507	1 000 000	633 493
Sum	366 507	1 000 000	633 493

2.10.2 Barns medvirkning

Det første samiske barneforum ble opprettet i 2022. Formålet med forumet er at samiske barn skal få en stemme inn i det politiske arbeidet. Forumet har møttes to ganger digitalt i 2023. Barneforumet har bidratt med innspill til Sametingets plenumssak 061/23 Sametingets supplerende rapport 2024 til FNs komite for barns rettigheter. Barneforumet fremmet blant annet mangelen på samiske læremidler og tilgang på samiske læremidler som innspill. Barneforumets innspill samsvarer med de utfordringer og temaer som Sametinget rapporterer om til FN.

I møte med Kunnskapsdepartementet fremmet barneforumet sine felles opplevelser at de lærer bedre gjennom samisk språk, og med mer praktiske, varierte og kreative arbeidsmetoder som for eksempel duodji, uteaktiviteter, uteklasserom og fysisk aktivitet. De ønsket å ha mulighet til å ha undervisning

utenfor det tradisjonelle klasserommet eksempelvis i naturen/skogen og gjennom praksisplasser i lokalsamfunnet. Samisk barneforum ønsket også mer medbestemmelse i skolehverdagen.

2.10.3 Arbeid mot mobbing - prosjekt

Mål for prosjektet:

- Gode og trygge læringsmiljø i barnehager og skoler. Økt kunnskapsgrunnlag om hvordan forebygge mobbing blant barn og unge.

Sametinget har en egen prosjektmedarbeider som jobber ut ifra prosjektplanen. Prosjektplanen omfatter mange ulike tiltak som følges opp av prosjektmedarbeideren og andre i administrasjonen.

Finnmark Landforsvar/Bataljonen i Porsanger og Sametinget har innledet et samarbeid om utvikling av en kompetansepakke/ undervisningspakke om det samiske folk, språk, historie, kultur og tradisjoner. Hensikten med undervisningsopplegget er å formidle kunnskap og forståelse om samisk språk, historie og kultur til ansatte og vernepliktige i Finnmark. Det er videre et uttalt mål at det vil bidra til å forebygge negative holdninger, samehets, mobbing og trakassering, samt avdekke og håndtere uønskede og kritikkverdige handlinger og holdninger mot samer. Kompetansepakken /undervisningsopplegget ble lansert 6. februar på den samiske nasjonaldagen i Porsangermoen, hvor Sametinget deltok.

Partnerskap mot mobbing (PMM) er en nasjonal satsing med arbeid mot mobbing der Sametinget har vært en part siden 2013. Partnerskapets ledermøter avholdes to ganger i året. Ledermøtet som er på politisk nivå, skal være en arena for faglig diskusjon og utveksling av erfaringer fra partnernes eget arbeid mot mobbing. Det er i 2023 blitt en ny organisering for ledermøtene. I 2022 ble det gjennomført en evaluering av partnerskapet. Der kom det fram at partnerskapet ønsket at Sametinget skulle ha en mer fremtredende rolle. Av den grunn sitter nå Sametinget i PMM, i den overordnede arbeidsgruppa Nasjonale tiltak.

2.11 Læremidler

Mål for innsatsområdet:

- Samiske elever og elever med samisk opplæring har tilgang til samiske læremidler på alle tre samiske språk i alle fag som er i tråd med læreplanverket for grunnopplæringen.

2.11.1 Samletabell - Læremidler

		Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
17201	Tilskudd til utvikling av læremidler - søkerbasert tilskudd	19 427 466	22 660 000	3 232 534
18901	Rammeavtaler for læremiddelprodusenter	10 020 160	9 000 000	-1 020 160
15301	Ovttas Aktan Aktasne - Sámi allaskuvla - direkte tilskudd	854 000	854 000	0
19001	Grenseoverskridende samisk opplæring, læremidler - prosjekt	17 903	500 000	482 097
19501	Stimuleringstiltak for læremiddelutviklere - prosjekt	36 707	300 000	263 293
Sum		30 356 236	33 314 000	2 957 764

2.11.2 Tilskudd til utvikling av læremidler - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Utvikling av læremidler:

- Sametinget utvikler læremidler på samiske språk i alle fag og som er i tråd med læreplanverket for grunnopplæringen.

		Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
17201	Tilskudd til utvikling av læremidler - søkerbasert tilskudd	19 427 466	22 660 000	15 660 000	3 232 534
Sum		19 427 466	22 660 000	15 660 000	3 232 534

		Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
17201	Tilskudd til utvikling av læremidler - søkerbasert tilskudd	26 821 065	7 393 599	19 427 466
Sum		26 821 065	7 393 599	19 427 466

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
32	18	14	0

Sametinget har i perioden avholdt de årlige prosjektmøtene med læremiddelutviklere som har fått tilskudd. Det er en mangel på forfatterressurser som gjør at læremidlene tar lang tid å utvikle.

På grunn av kutt i regjeringens bevilgninger til Sametingets læremiddelarbeid i 2023 måtte Sametinget stramme inn. Sametingets plenumsvedtak i sak 55/22 *Handlingsplan for læremiddelutvikling 2020-2024 – Revidering*, om først og fremst ta ansvar for fag som Sametinget har myndighet til å bestemme læreplaner for, var styrende for både utlysning av prioritering og tildeling av støtte til læremiddelutvikling.

Over halvparten av årets tildelinger er gitt til utvikling av læremidler i samisk som andrespråk på videregående nivå for nord-, sør- og lulesamisk og sørsamisk som førstespråk for mellomtrinnet. I tillegg ble det tildelt tilskudd til utvikling av læremidler for duodji, samisk historie og samfunn, tradisjonell kunnskap, samt til fire prosjekter for utvikling av lettleste bøker på nord- og sørsamisk for barn og unge.

De innvilgede prosjektene skal ivareta intensjonene i det nye læreplanverket, der de digitale komponentene vil ivareta personopplysninger og utvikles etter gjeldende lovverk for universell utforming av læremidler. Alle læremiddelprosjekter som har fått tilskudd i 2023 har ferdigstillelse senest juli 2026.

2.11.3 Rammeavtale for anskaffelse av læremidler

Sametinget har siden desember 2020 inngått to rammeavtaler for læremiddelutvikling, med Davvi Girji AS for levering av digitale læremidler til faget nordsamisk som førstespråk for 1.-10. trinn og med LearnLab AS for levering av læremidler til faget lulesamisk som førstespråk for 1.-10. trinn.

Innenfor rammeavtalene foretar Sametinget årlige bestillinger fra leverandørene.

Davvi Girji har hittil levert og ferdigstilt læremidler for 1.- 4. trinn. Bestilte læremidler for 5.- 7. trinn har leveringsfrist juli 2024. Sametinget og Davvi Girji har i juli 2023 signert rammeavtalens fjerde og siste bestilling, som omfatter læremidler for 8.- 10. trinn med leveringsfrist i juli 2025.

LearnLab har hittil levert og ferdigstilt læremidler for 1.- 4. trinn i tråd med rammeavtalens bestillinger. Læremidler for 5.- 7. trinn er bestilt og er nå under utvikling med leveringsfrist mai 2024. Det siste gjenstår. Sametinget og LearnLab har i desember signert rammeavtalens siste oppdragsbestilling, som omfatter læremidler for 8-10 trinn for lulesamisk som førstespråk med leveringsfrist mars 2025.

Sametinget har erfart at læremidler som blir produsert gjennom rammeavtalene blir ferdigstilt til avtalt tid.

2.11.4 Ovttas|Aktan|Aktesne – direkte tilskudd til Sámi allaskuvla

Mål med direktetilskuddet:

- Nettsted med samlet oppdatert informasjon om samiske læremidler med aktiv deling av læringsmateriale og aktiv bruk av produksjonsverktøy for digitale læremidler.

Ovttas|Aktan|Aktesne er et nettsted der informasjon om samiske læremidler er samlet, med mulighet for lån av læremidler og en delingsarena for egne produserte læringsressurser/læremidler. Tilskuddet bidrar til å drifte læremiddelportalen. Informasjon om nye samiske læremidler, barnehage material og annet materiell som kan benyttes i opplæringen, er lagt inn i portalen fortløpende gjennom hele året. Redaksjonen i Ovttas|Aktan|Aktesne har i 2023 avholdt læremiddelutstillinger, kurs og presentasjoner om læremiddelportalen. Fornying av portalen er i gang, designarbeidet er ferdig, men det gjenstår fremdeles å oppdatere portalen, noe de ikke har kunnet gjennomføres på grunn av begrensede økonomiske ressurser. Knappe ressurser har også påvirket redaksjonsarbeidene og et par læremiddelprosjekt er også blitt utsatt.

2.11.5 Grenseoverskridende samisk opplæring, læremidler – prosjekt

Mål med prosjektet:

- Skolesamarbeid i Sápmi.

Sametinget har sett behovet for og nødvendigheten av å samarbeide på nordisk nivå om en felles skolepolitikk med grunnlag i samisk språk og samiske verdier. Sametinget har over mange år hatt større fokus på samarbeid på tvers av riksgrensene i Sápmi, om oppvekst og opplæring. I året som er gått har Sametinget arbeidet med å ferdigstille en erklæring om verdier og handlingsprinsipper for det samiske barnehage- og skoletilbudet i Sápmi. Erklæringen er utviklet i regi av Sametinget i Norge, og av et utvalg bestående av samiske fagaktører i Norge, Finland og Sverige. Erklæringen skal etter planen behandles i Samisk parlamentarisk råd og sendes på høring i hele Sápmi i første halvår i 2024.

Sametinget har hatt to møter med Sametinget i Finland om utvikling av et felles læremiddel i historie for samiske elever i Norge, Sverige og Finland. Sametinget har invitert Sametinget i Sverige og Sameskolstyrelsen til dette samarbeidet. I det nordiske samarbeidet er vi enig om å vurdere utvikling av et digitalt læremiddel i historie for elever på mellomtrinnet. Det gjenstår en del arbeid med planlegging - det vil si finansiering, ansvarsdeling om utviklings- og produksjonsleddet - av et slikt læremiddel.

2.11.6 Stimuleringstiltak innen læremiddelutvikling - prosjekt

Prosjektet er ikke gjennomført i 2023 på grunn av ressursituasjonen i Sametingets administrasjon.

2.12 Myndighet, ansvar og roller innen høyere utdanning og forskning

Mål for innsatsområdet:

- Sametinget har reell myndighet innen samisk høyere utdanning og forskning gjennom lov og forskrifter, og gjennom konsultasjoner.

Det er i 2023 blitt avholdt konsultasjoner mellom Sametinget og Kunnskapsdepartementet om tildelingsbrevene for 2024 til Samisk høyskole, UiT Norges arktiske universitet og Nord universitet (NU). Sametinget har i alle tildelingsbrevene fått med at tilbudet om samisk som fremmedspråk ikke skal gå utover eksisterende samisk tilbud. Grunnen til denne presiseringen er at Sametinget ser at mangelen på fagfolk kan gå ut over allerede etablerte studier.

Ny universitets- og høyskolelov ble vedtatt i 2023. Sametinget har konsultert om loven. Resultatene av konsultasjonene er blant annet at utenlandsstudenter fra utenfor EU/EØS som studerer ved Samisk høyskole er fritatt for betaling av studieavgift.

Sametinget har for første gang i 2023 konsultert med Forskningsrådet om medlemmer til International Arctic Science Committee sin Standing Committee on Indigenous Involvement. Tidligere har forskningsrådet oppnevnt disse selv uten å konsultere Sametinget. To medlemmer ble oppnevnt for 4 år.

2.13 Utdanning- og forskningstilbud

Mål for innsatsområdet:

- Høyere utdanning og forskning dekker kompetanse- og kunnskapsbehov i det samiske samfunnet og i samfunnet for øvrig om samiske språk, samisk kultur og samfunnsliv.

Sametinget deltar som observatører på Universitets og høyskolerådet – samisk (UHR- Samisk). Formålet med møtene er å informere om nasjonale satsinger og gjensidig informasjon. I 2023 har temaene vært knyttet opp mot Høring NOU 17:2022 Veier inn i høyere utdanning, erfaringsdeling fra vertsinstitusjon, språkteknologi og betydningen for utdanning, UiT som breddeuniversitet og samisk innhold, UHR-Samisk erfaringer samt veien videre og Stortingsmelding om samisk språk, kultur og samfunn.

Sametinget deltar som observatør i Porteføljestyret for samisk ved Norges forskningsråd. I tillegg har Sametinget møter med forskningsrådet annet hvert år. Forskningsrådet har endret strukturen på porteføljestyrene som har medført en reduksjon av porteføljestyrene fra 16 til 11. Sametinget har konsultert om medlemmer i 5 av de 11 porteføljestyrene. Dette bidrar til at den samiske fagkompetansen er tilgjengelig også i de andre porteføljestyrene. I 2022 konsulterte Sametinget om porteføljeplanene og i 2023 ser vi resultater av dette gjennom at det i større grad er samisk innhold i forskningsprosjektene.

2.14 Rekruttering

Mål for innsatsområdet:

- Flere barnehage- og grunnskolelærere med samisk språk- og kulturkompetanse.

2.14.1 Samletabell – Rekruttering

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
17301 Stipend for høyere utdanning	2 604 500	2 850 000	245 500
18604 Rekruttering - prosjekt	622 069	2 000 000	1 377 931
Sum	2 604 500	2 850 000	245 500

2.14.2 Stipend for høyere utdanning - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddordningen - Stipend for høyere utdanning:

- Flere barnehage- og grunnskolelærere med samisk språk- og kulturkompetanse.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
17301 Stipend for høyere utdanning	2 604 500	2 850 000	2 850 000	245 500
Sum	2 604 500	2 850 000	2 850 000	245 500

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
17301 Stipend for høyere utdanning	2 677 500	73 000	2 604 500
Sum	2 677 500	73 000	2 604 500

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
136	134	2	0

Studie	Antall tildelinger
Samisk barnehagelærerutdanning	13
Samisk grunnskolelærerutdanning 1-7	11
Samisk grunnskolelærerutdanning 5-10	17
Ordinær barnehagelærerutdanning med samisk profil	2
Ordinær grunnskolelærerutdanning 1-7 med samisk i fagkretsen som gir undervisningskompetanse i samisk som andrespråk, minimum 60 studiepoeng.	8
Ordinær barnehagelærerutdanning for studenter med standpunktkarakter/eksamen i samisk som første- eller andrespråk fra videregående opplæring eller tilsvarende nivå.	8
Lektorutdanning 8-13 for studenter med standpunktkarakter/eksamen i samisk som førstespråk fra videregående opplæring eller tilsvarende nivå.	7

2.14.3 Rekruttering - prosjekt

Mål med prosjektet:

- Økt antall studenter med samisk språkkompetanse innenfor barnehagelærer-, grunnskolelærer-, og lektorutdanningene samt samisk språk.

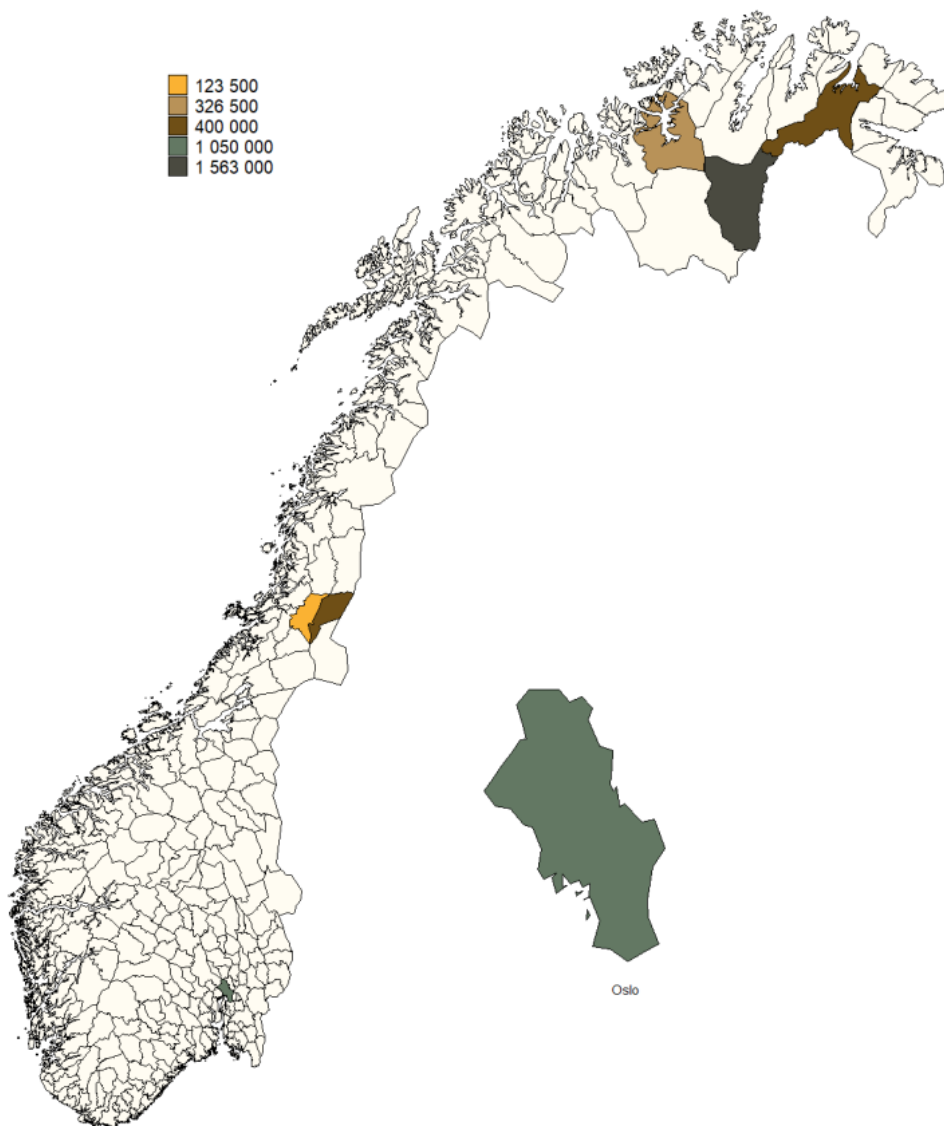
Sametinget har i 2023 initiert et rekrutteringsprosjekt med mål om å få flere samiske ungdommer og unge voksne til å ta lærer- og barnehagelærerutdanning. Sametinget har engasjert prosjektmedarbeidere som har jobbet med rekrutteringsprosjektet. Tallene til Samordna opptak etter søknadsfrist 15. april 2023 viste at de samiske barnehage- og lærerutdanningene ved forskjellige institusjoner ikke opplevde nedgang i søkertall i forhold til forrige år. I resten av Norge var søkertallene til lærerutdanningene de laveste på 15 år.

Sametinget lyste ut anbudskonkurranse, og har inngått avtale med Forest people om produksjon av en film "om den gode samiske læreren" og en informasjonsfolder om samisk barnehagelærer- og lærerutdanning, samt lærerutdanning med samisk i fagkretsen. Anskaffelsens totale verdi er på kr 600 000.

3 Arealer, miljø og klima

Samfunnsmål:

- Arealer og naturressurser i samiske områder forvaltes med tanke på å sikre kommende generasjoners livsgrunnlag og mulighet til videreføring og utvikling av samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.

Figur 9: Direktetilskudd og søkerbaserte tilskudd til arealer, miljø og klima

3.1 Samletabell - Arealer, miljø og klima

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Driftskostnader	4 436 687	3 748 000	-688 687
Virkemidler	3 835 948	3 496 000	-339 948
Sum	8 272 635	7 244 000	-1 028 635

Sametinget arbeider på flere måter for å sikre at arealer og naturressurser i samiske områder forvaltes med tanke på å sikre kommende generasjoners livsgrunnlag. Et av tiltakene er å styrke samiske rettigheter til arealer og ressurser, ved å se til at samiske rettighetshaveres interesser ivaretas i planer og tiltak knyttet til areal- og ressursforvaltning. Dette gjøres ved å bruke Sametingets innsigelsesrett og gjennom konsultasjoner. I 2023 har blant annet sakene kystsoneplan for Tromsøregionen, utvidelse Elkem Tana, reguleringsplan for prosjektet Nord-Gondol, 420-kV kraftledning fra Skaidi til Hammerfest, elektrifisering av Melkøya, konseptutvalgsutredningen for Nord-Norge og Fosen saken vært aktuelle saker som det er jobbet mye med.

Sametinget vedtok i 2023 en sak om bevaring av naturmangfold. Sametinget ønsker at det skal arbeides for å utvikle nye modeller for bevaringsområder i samiske områder, som tar utgangspunkt i og muliggjør fortsatt tradisjonell bruk. Som en del av arbeidet med vern i samiske områder arrangerer Sametinget årlig seminarer for Sametingets representanter i verneområdestyrene. Dette gjøres for å øke kunnskapen og kompetansen om samiske perspektiver på naturmangfold og vern. Dette styrker også dialogen og samarbeidet mellom Sametinget, verneområdestyrene, nasjonalparkforvaltere og Miljødirektoratet.

I 2023 har Sametinget også deltatt i konsultasjoner og innspillsrunder om nasjonal implementering av Naturavtalen, klimapanelets synteserapport, klimautvalget 2050 og andre relevante saker som er et ledd i Sametingets arbeid for å påvirke nasjonal og internasjonal natur- og klimapolitikk.

3.2 Administrasjon - Arealer, miljø og klima

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	3 974 155	3 370 000	-604 155
Driftskostnader	462 532	378 000	-84 532
Sum	4 436 687	3 748 000	-688 687

3.3 Forvaltning av arealer

Mål for innsatsområdet:

- Naturgrunnlaget for samiske næringer, kultur og samfunnsliv er sikret i all planlegging, og Sametinget er en viktig premissleverandør og konsultasjonspart i forvaltning av arealer.

3.3.1 Samletabell – Forvaltning av arealer

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
20001 Stiftelsen Protect Sápmi - direkte tilskudd	1 187 000	1 187 000	0
22001 Samiske rettigheter til arealer og ressurser - søkerbasert tilskudd	2 542 219	1 900 000	-642 219
23501 Forsøk om motorferdsel i utmark - prosjekt	0	209 000	209 000
Sum	3 729 219	3 296 000	-433 219

Sametinget har i 2023 gitt 5 innsigelser, hatt 2 meklinger og gjennomført 5 konsultasjoner.

Sametinget fikk i forbindelse med innsigelsene gjort i kystsoneplan for Tromsøregionen med at verdien av tradisjonelt bruk av sjøen skal vektlegges i planlegging i kystsonen.

I saken om utvidelse Elkem Tana har Sametinget frafalt innsigelsen etter at kommunen endret sitt forslag til utvidelse etter konsultasjon med berørt reinbeitedistrikt slik at området er avgrenset, og dermed er påvirkningen av trekk- og flyttveien akseptabel.

I 2023 reiste Sametinget innsigelse mot arealplanene for Måsøy, Nordkapp, Hasvik og Leirfjord kommuner. Bakgrunnen for innsigelsene var at forslagene ikke i stor nok grad tok hensyn til sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutøvelse. Planene er fortsatt under arbeid.

Sametinget sendte en innsigelse på kommuneplanens arealdel til Porsanger kommune. Innsigelsene ble fremmet i 2021. Etter dialog med kommunen så trakk Sametinget noen av innsigelsene. Innsigelsene mot NÆ4 Klubben, FTU3 Ligajohka og FTU10 Hamnbuktveien er opprettholdt. Kommunen har vedtatt planen og meldte til Sametinget i mai at de skal ta kontakt med Statsforvalteren for gjennomføring av mekling. Sametinget har ikke blitt kontaktet for gjennomføring av mekling.

Sametinget har gått inn i mekling med Andøy kommune om detaljreguleringsplan for Hinnøya vannkraftverk med Statsforvalteren i Nordland som mekler. Grunnlaget for innsigelsen er at reindriftas fortsatt bruk av området ikke er ivaretatt godt nok i planen. På bakgrunn av innsigelsen fra Sametinget innkalte kommunen reinbeitedistriktet til konsultasjonsmøte om planen. Andøy kommune må derfor i et nytt planvedtak vurdere om innsigelsen skal imøtekommes eller om planforslaget slik det nå foreligger skal fastholdes. Dersom ikke saken løser seg gjennom meklingen vil Statsforvalteren oversende planforslaget for endelig avgjørelse i Kommunal- og distriktsdepartementet.

Sametinget har også gjennomført mekling med Vefsn kommune, om reguleringsplan for prosjektet Nord-Gondol. Gondolen er planlagt å gå fra Mosjøen sentrum opp til Øyfjellet. Grunnlag for innsigelsen var at planen ikke i stor nok grad tok hensyn til reindriftas flytting gjennom området. Så lenge forholdet til flytteveien ikke er avklart i konsesjon for Øyfjellet vindkraftverk, vil et ytterligere tiltak i området være belastende for reindrifta. Det er ikke blitt oppnådd enighet eller funnet noe grunnlag for å trekke Sametingets innsigelse til planen. Saken er sendt over til Kommunal- og distriktsdepartementet for videre behandling.

Sametinget har i flere år jobbet med 420-kV kraftledning fra Skaidi til Hammerfest. I 2023 er det jobbet for å knytte sammen utbyggingen av 420-kV kraftledning fra Skaidi til Hammerfest sammen med elektrifisering av Melkøya. Grunnen til dette var at utbyggingen av kraftledningen er nært knyttet til elektrifiseringen. Det er gjennomført konsultasjoner med Olje- og energidepartementet (OED) om

utkastet til vedtak i klagesak om 420-kV kraftledning fra Skaidi til Hammerfest. Sametinget anmodet om politisk konsultasjon der også spørsmålet om elektrifisering av Melkøya/Hammerfest LNG kunne konsulteres om. Regjeringen ønsket ikke å konsultere om elektrifiserings-spørsmålet. Regjeringen lovet å vurdere hvorvidt spørsmålet om elektrifisering av Melkøya er gjenstand for konsultasjoner. Sametinget fikk vurderingen først to dager etter at vedtaket for elektrifisering ble offentlig gjort på regjeringens presskonferanse. Regjeringen forsikrer at de i stedet skal vurdere konsultasjoner i forbindelse med fortsatte behandlingen av «konkrete» utbyggingsprosjekter.

Sametinget har behandlet elektrifisering av Melkøya som egen sak i plenum i september. Sametinget anser at regjeringen ikke har overholdt konsultasjonsplikten i denne saken, og krever at regjeringen trekker tilbake sin beslutning og gjør en helhetlig utredning av konsekvensene av et slikt vedtak.

Stortinget har bedt regjeringen legge fram et endringsforslag av plan- og bygningsloven og energiloven for å tilrettelegge bedre for gode planprosesser for vindkraft på land. Sametinget har konsultert om lovendringer både i plan- og bygningsloven og energiloven. Disse endringene innebærer at det i fremtiden vil bli krav om en kommunalt vedtatt områderegeringsplan for vindkraftverk, før konsesjonen kan gis. Forslaget utelater imidlertid flere forhold med stor betydning for samiske rettighetshavere og lokalsamfunn, og derfor har ikke regjeringen og Sametinget blitt enig om lovforslagene. Lovforslaget må i tilstrekkelig grad ivareta konsultasjonsretten, herunder Kommunal- og distriktsdepartementet sin plikt til å konsultere Sametinget ved sluttbehandling av plansaker. I lovproposisjonen er det presisert at departementene skal konsultere Sametinget i innsigelsaker om vindkraftverk. Forslaget om områderegeringsplan vil innebærer en ekstra myndighetsprosess som medfører en tilleggsbelastning for samiske rettighetshavere. Derfor etterlyste Sametinget mer tydelige grep for å øke kapasiteten til samiske rettighetshavere slik at de kan delta i beslutningsprosessene som likeverdige parter.

Sametinget har i 2023 gitt innspill til nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 blant annet gjennom konsultasjoner. Regjeringa tok for første gang inn meahcásteapmi, samisk utmarksbruk inn i de nasjonale forventningene etter innspill fra Sametinget. Regjeringen har også større forventninger til bruk av samisk språk, at det tas hensyn til sjøsamiske interesser, reindrift og erfaringsbasert kunnskap i planleggingen. Resultatet er styrket samiske interesser i de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging.

Konseptutvalgutredningen for Nord-Norge er sendt på høring i 2023. Sametinget hadde som mål at samiske interesser skulle synliggjøres i KVVU-en. Det er blant annet tatt med tiltak for å forhindre vilt- og reinpåkjørslar. Sametinget fikk også gjennomslag for egne temarapporter, én om urfolk og én om reindrift. Forslaget er sendt på høring.

Etter at Høyesterettsdommen ugyldiggjorde vedtak om konsesjon og ekspropriasjon til vindkraftutbygging på Fosen i oktober 2021 har Sametinget jobbet på flere hold for å få regjeringen til å følge opp vedtaket. Sametinget har hatt konsultasjoner og formell korrespondanse med regjeringen i 2023 uten at dette har ført fram. Det er en felles forståelse av at dommen fastslår at konsesjonen er ugyldig, og må ha konsekvenser for brudd på folkerett. Regjeringen har gitt uttrykk for at de tar saken på stort alvor og arbeider for å finne en løsning som sikrer at de folkerettslige forpliktelsene blir ivarettatt med en løsning som står seg for framtida. Regjeringen har allerede i 2022 sagt at de vil komme tilbake til hva som er det juridiske grunnlaget for prosessen som skal gjennomføres og at dette skulle skje raskt. Sør-Fosen Sijte, Fosen Vind DA og staten har i desember 2023 inngått en avtale om økonomisk erstatning og at staten tilgjengeliggjør nye vinterbeiter på sørsiden av Trondheimsfjorden. Sør-Fosen Sijte har samtidig vetorett til søknad om forlengelse av konsesjonsperioden for vindturbinene på Storheia. Forhandlingene mellom Nord-Fosen Siida, Roan Vind DA og staten er ennå ikke avsluttet. Sametinget vil sette seg inn i hva avtalen betyr, og om den er godt innenfor menneskerettighetene. Avtalen må følges opp med nytt konsesjonsvedtak med vilkår for vindkraftverket samt beslutninger som sikrer et like sterkt rettslig vernet vinterbeiteland dit Sør-

Fosen Sijte flytter, som det de formelt har på Fosen. Disse beslutningene må gjøres av regjeringen etter konsultasjoner med Sametinget.

3.3.2 Stiftelsen Protect Sápmi - direkte tilskudd

Mål for direktetilskuddet:

- Stiftelsen Protect Sápmi skal arbeide for at samiske rettighetshavere kan gi sitt frie og på forhånd informerte samtykke til utbyggingssaker.

I 2023 har Protect Sápmi blant annet gjennomført det innledende arbeidet i 5 nye arealsaker, gitt ut en prosessmanual for fritt og informert samtykke basert på folkeretten og arbeidet for å etablere en oversikt over den totale påvirkningen av inngrep i reindriftsområder.

Protect Sápmi rapporterer at de har lyktes med å implementere samers prosessuelle rettigheter og de har begynt å få større gjennomslag for at utbyggere skal besørge prosesskapasitet- og kompetanse for urfolksparten, i tidligere faser enn det som har vært vanlig. Stiftelsen rapporterer at det fremdeles finnes aktører som ikke oppfyller prosessforpliktelsene, og enkelte – eksempelvis Statnett – som systematisk motarbeider disse forpliktelsene. Det er usikkert om Protect Sápmi kan fortsette arbeidet i samme omfang i fremtiden, da støtten fra FeFo faller bort fra og med januar 2024.

3.3.3 Samiske rettigheter til arealer og ressurser - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Samiske rettigheter til arealer og ressurser:

- Samiske interesser og rettighetshavere har en reell mulighet til å bli konsultert for å kunne gi et fritt forhåndsinformert samtykke til planer og tiltak knyttet til areal- og ressursforvaltning.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
22001 Samiske rettigheter til arealer og ressurser - søkerbasert tilskudd	2 542 219	1 900 000	1 900 000	-642 219
Sum	2 542 219	1 900 000	1 900 000	-642 219

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
22001 Samiske rettigheter til arealer og ressurser - søkerbasert tilskudd	2 700 000	157 781	2 542 219
Sum	2 700 000	157 781	2 542 219

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
16	8	8	0

3.3.4 Forsøk om motorferdsel i utmark – prosjekt

I 2022 ble Sametinget og kommunene Kautokeino, Karasjok, Porsanger, Nesseby, Alta og Tana enige om at Kautokeino kommune skal ta en ledende rolle for gjennomføringen av forsøksprosjektet. Det er opprettet en styringsgruppe, der deltakende kommuner er representert. I 2023 er det undertegnet en avtale med Kautokeino kommune.

3.4 Naturressurser

Mål for innsatsområdet:

- Uttak av naturressurser i samiske områder skjer på en måte som ivaretar samiske rettighetshavere og lokalsamfunn sine interesser og rettigheter, og er i samsvar med internasjonal folkerett og som ivaretar samenes rett til kulturutøvelse.

Sametinget har gjennomført politiske konsultasjoner om forskrift om lodden i Kautokeino kommune. Som en konsekvens av dette er det geografiske området i forskriften utvidet, kvoten er økt og hunfugl er blitt jaktbar. Det er også gitt tilslutning til prinsippet om at forskriften for lodden skal baseres på samisk tradisjon og sedvane, med tanke på å bevare lodden og å videreføre den til kommende generasjoner. Konsultasjonene ble avsluttet uten at det ble oppnådd enighet om den nye forskriften. Grunnen til dette er at Sametinget mener at forskriften fortsatt ikke oppfyller alle kriterier for å være innenfor folkeretten. Ny forskrift ble vedtatt i april 2023.

Samerådet har utarbeidet en klimarapport om «Klimaendringer i Sápmi – en oversikt og veien videre» som ble presentert for Sametingets representanter i mars. Rapporten er finansiert av Sametinget og en oppfølging av plenumssak 008/19 Klimaendringer og rettferdig utvikling som ble behandlet i Sametingets plenum mars 2019. Rapporten inneholder informasjon om klimaendringens betydning for det samiske samfunnet og gir forslag til klimatiltak. Rapporten var også grunnlaget for Sametinget sak 039/23 om klimaendringer i Sápmi som ble behandlet i Sametinget plenum i september 2023.

Sametinget deltok i planleggingen og gjennomføringen av den arktiske samlingen om klimaendringer som foregikk i Kirkenes i oktober. Samlingen ble arrangert av sekretariatet til FNs klimakonvensjon, og det internasjonale arktiske samarbeidet var også involvert som samarbeidspartner. Klima- og miljødepartementet var vertskap, og sametingene og Samerådet bisto. SUPU og enkelte av Sametingets representanter var utpekt som kunnskapshavere og deltok aktivt på samlingen.

3.5 Naturmangfold

Mål for innsatsområdet:

- Vern av naturmangfoldet gir et robust grunnlag for samisk kultur og næringsutøvelse.

3.5.1 Samletabell – naturmangfold

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
24501 Vernestyreseminar	106 729	200 000	93 271
Sum	106 729	200 000	93 271

Konvensjon om biologisk mangfold (CBD) ble enig om en ny global naturavtale i desember 2022 i Montreal, Canada. Avtalen innebærer blant annet at statene forplikter seg til vern av 30 % land og 30 % sjøareal globalt. Sametinget hadde i forkant av forhandlingene konsultert med Klima- og miljødepartementet om Norges posisjoner uten at det ble oppnådd enighet om alle punktene. Sametinget kunne blant annet ikke støtte opp om 30 % målet dersom dette ikke innebærer anerkjennelse av urfolks forvaltede områder som en egen kategori for vern.

Totalt sett var deltagende urfolk fornøyde med resultatene. Avtalen støtter opp om urfolks rettigheter og mulighet til deltakelse i implementering av rammeverket. Konvensjonen anerkjenner også urfolks sine bærekraftige og tradisjonelle naturbruksmåter og bidrag til bevaring av naturmangfoldet.

I september ga Sametingets plenum sine forventninger til nasjonal implementering av naturavtalen i sak 048/23. Rapportene om “Kunnskapsgrunnlaget for forvaltning av verneområder – samiske perspektiver” (2023) av NORCE og “Utredning om «relationen mellan kap.V naturmangfoldslovens bestämmelser områdesvern och den internationella urfolksrätten” (2023) av Mattias Åhrén, dannet grunnlag for behandlingen plenumssaken. Sametinget har en klar forventning at implementering av naturavtalen må bidra til bedre vilkår for samisk naturbruk og tradisjonell kunnskap må få en større plass i forvaltning av naturen.

Som en oppfølging av dette, behandlet Sametingets plenum sak om Vaarjelidh – Bevaring av naturmangfold i desember. Sametingets plenum var tydelig på at det er behov for endringer i dagens bevaringsmodeller, for å ivareta tradisjonell samisk kulturbasert naturbruk, samiske næringer og kulturutøvelse i tråd med ILO 169, SP artikkel 27 og FNs erklæring av urfolks rettigheter. Sametingets plenum signaliserer også et klart ønske å være med på å utvikle nye modeller for bevaringsområder i samiske områder.

Sametinget deltok i panelsamtale om klimaendringer og behovet for klimatilpasninger for å kunne omstille samfunnet til et klimarobust lavutslippssamfunn innen 2050 på lansering av klimapanelets synteserapport. Et av de viktigste budskapspunktene Sametinget fremmet var at klimaomstilling ikke kan gjennomføres på bekostning av urfolksrettigheter, noe som har vært tilfelle blant annet på Fosen. Sametinget har også gitt innspill til klimautvalget 2050 som fremmet sin NOU-rapport i november 2023.

3.5.2 Verneområdestyreseminar

Mål for seminaret:

- Forvaltning av verneområder tar utgangspunkt i og muliggjør fortsatt tradisjonell bruk

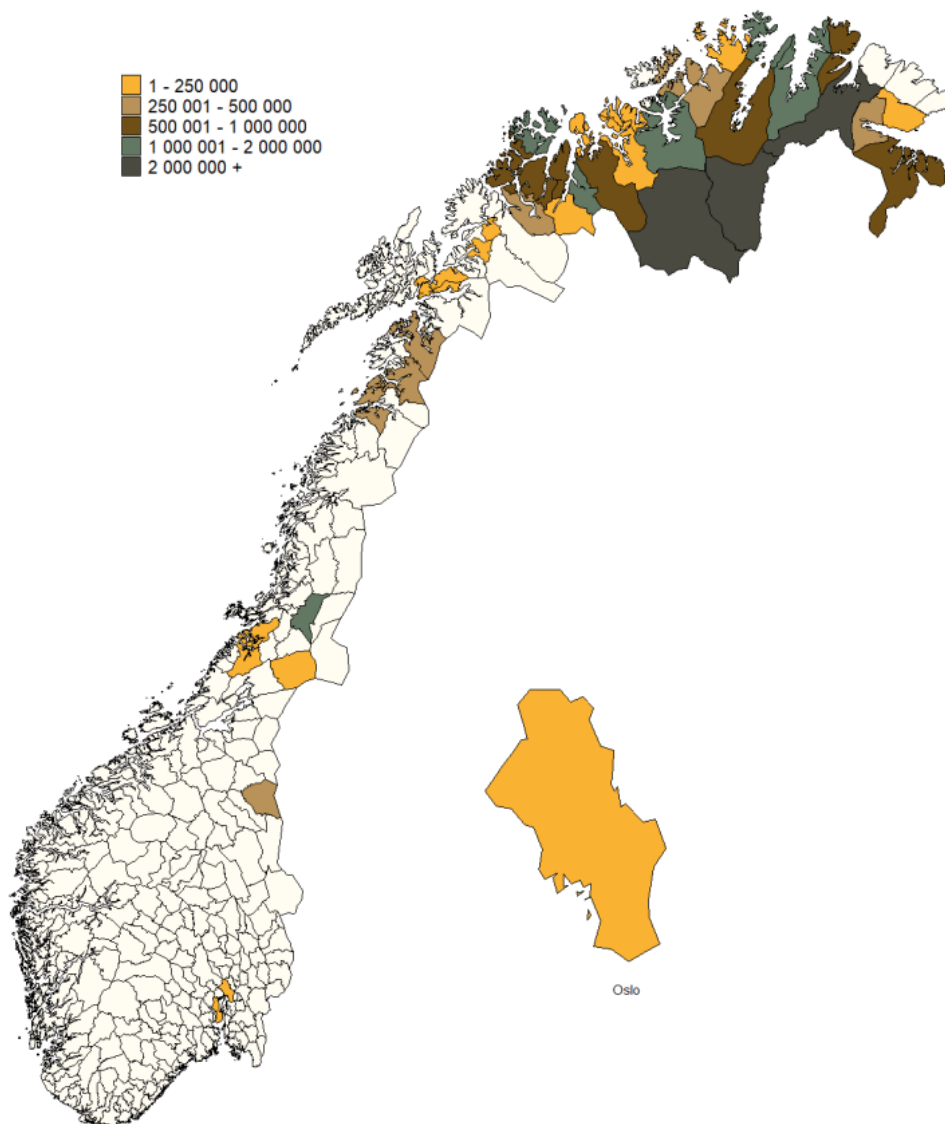
Det ble avholdt digitalt seminar for Sametingets representanter i verneområdestyrene i oktober. Det var i underkant av 50 deltagere på seminaret. På seminaret presenterte Sametinget sine forventninger til den nasjonale implementeringen av Naturavtalen, sett i lys av behandlingen av saken i Sametingets plenum i september 2023. Videre ble rapportene av NORCE og Mattias Åhrén, presentert. Funnene og forslagene fra rapportene ble diskutert i en paneldebatt mellom noen av Sametingets verneområdestyreprerentanter, nasjonalparkforvaltere og Miljødirektoratet.

På seminaret ble det også satt søkelys på reiselivsbruk i verneområder. Der delte et par av representantene sine erfaringer fra reiselivet i sine verneområder. Avslutningsvis fikk representantene et foredrag om samisk forståelse av bærekraftig naturbruk og forholdet til naturomgivelsene, sett fra førsteamanuensis Mikkel Nils M. Sara ved Sámi allaskuvlla sitt ståsted. Seminaret var nyttig, representantene fikk mulighet å komme med sitt syn på verneforskrifter, forvaltningspraksis og bruk av verneområdene. Sametinget fikk også mange gode innspill ellers, som vi tar med i det videre arbeidet med naturvern og naturmangfold i Sápmi.

4 Næringer

Samfunnsmål:

- Samiske områder har sterke næringer som utvikler og opprettholder livskraftige samiske samfunn.

Figur 10: Direktetilskudd og søkerbaserte tilskudd til næring

4.1 Samletabell – Næringer

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Driftskostnader	8 428 170	9 987 000	1 558 830
Virkemidler	32 528 931	36 221 000	3 692 069
Sum	40 957 101	46 208 000	5 250 899

Sametinget har i 2023 aktivt støttet og samarbeidet med samiske aktører innen primærnæringer som fiskeri, jordbruk, hagebruk, skogbruk og reindrift. Dette har bidratt til bedre rammevilkår, økte rettigheter og økt kompetanse for disse næringene. Blant annet har samarbeidet med Bivdu og en god dialog med Fiskeridirektoratet, resultert i at Sametinget fikk gjennomslag for en dobling av fartøkvoten i kystfiskeordningen. Bakgrunnen var et ønske om å sikre en bedre utnyttelse av kvantumet avsatt til kystfiskeordningen, noe som man har lyktes veldig godt med.

I tillegg har Sametinget jobbet med ulike tiltak som fremmer sjøsamiske rettigheter, laksefiske og rovviltseminar. Sametinget får årlig rapporten Regionalanalyse – samisk område som blant annet analyserer utviklingen i arbeidsplasser, verdiskaping, produktivitet og nyetableringer i samiske områder. Rapporten utarbeidet i 2023 viser en sterk nedgang i antall arbeidsplasser. Allikevel er det en vekst i verdiskapningen i de normale bransjene.

Gjennom tilskudd til næringslivet i de samiske områdene og organisasjoner som Sápmi næringshage og Ungt Entreprenørskap har Sametinget bidratt til å styrke nettverk, kompetanse og utvikling av næringslivet på norsk side av Sápmi. Eksisterende og nye aktører innenfor kreative næringer og samisk reiseliv skaper robuste og lønnsomme bedrifter med basis i samisk kulturuttrykk som gjenspeiler Sápmi sitt mangfold. Sametinget har også egne prosjekter innenfor samisk reiselivsklynger og innovasjonsnettverk og er prosjekt om samisk mat. Prosjektene skal bidra til styring av nettverk innenfor reiseliv og synliggjøring av samiske mattradisjoner. Dáiddadállu som får direkte tilskudd gjør et viktig arbeid med å løfte samiske kunstnere nasjonalt og internasjonalt.

Når det gjelder duodji har Sametinget forhandlet om en ny næringsavtale og støttet ulike initiativer. Sametinget har også bidratt til utviklingen av samiske varemerker som Sámi Made og Sámi Duodji, som Samerådet har utviklet. Varemerkene skal bidra til å styrke og synliggjøre duodji.

4.2 Administrasjon – Næringer

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	7 165 839	8 665 000	1 499 161
Driftskostnader	1 262 331	1 322 000	59 669
Sum	8 428 170	9 987 000	1 558 830

4.3 Primærnæringer

Mål for innsatsområdet:

- Primærnæringer er bærere av samisk kultur, språk og levesett.

4.3.1 Samletabell – Primærnæringer

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
28801 Sjøsamiske rettigheter - Borjjadat - prosjekt	500 000	500 000	0
27001 Tilskudd til primærnæringer	-268 496	0	268 496
27010 Marine næringer - søkerbasert tilskudd	5 755 700	2 700 000	-3 055 700
25501 DeanuInstituhtta - direkte tilskudd	500 000	500 000	0
28802 Lakseprosjekt - prosjekt	498 751	500 000	1 250
27020 Jordbruk, hagebruk og skogbruk - søkerbasert tilskudd	2 306 600	1 850 000	-456 600
27030 Tilskudd til reindrift - søkerbasert tilskudd	-45 298	1 750 000	1 795 298
27040 Tilleggsnæring reindrift - søkerbasert tilskudd	517 000	1 500 000	983 000
29502 Rovviltseminar	127 245	150 000	22 755
Sum	9 659 998	8 950 000	-709 998

4.3.2 Sjøsamiske rettigheter - Borjjadat – prosjekt

Mål for prosjektet:

- Sjøsamiske rettigheter blir styrket i lovverket innen 2030.

Det er i 2023 laget en problembeskrivelse som utgangspunkt for en tilbudsforespørsel om bistand til en forstudie på prosjektet. Målet med forstudie er å få gjort en rettslig vurdering av mulighetsrommet for et slikt prosjekt.

4.3.3 Marine næringer

Gjennom et samarbeid med Bivdu og en god dialog med Fiskeridirektoratet, fikk Sametinget gjennomslag for at reguleringsmyndigheten økte fartøykvoten i kystfiskeordningen (for torsk nord for 62°N) midlertidig fra 8 til 16 tonn fra og med 24. mars til og med 30. april 2023. Bakgrunnen var et ønske om å sikre en bedre utnyttelse av kvantumet avsatt til kystfiskeordningen, noe som man lyktes veldig godt med.

Sametinget har i 2023 gjennomført konsultasjoner med regjeringen om fiskerireguleringene for 2024. Det ble sikret en minimumsavsetning for kystfiskeordningen på 3000 tonn og et garantert kvotetillegg per fartøy på 8 tonn for kvoteåret 2024. Partene ble også enige om å videreføre reguleringen av kongekrabbe fra 2023 til 2024. Sametinget har deltatt på dialogmøtet og gitt innspill til forvaltning av kongekrabbe på dialogmøtet som ble arrangert av Fiskeridirektoratet i samarbeid med Troms og Finnmark fylkeskommune i august 2023. Sametinget arrangerte i oktober 2023 et drøftingsmøte med den samiske fiskeriorganisasjonen Bivdu, Norges Kystfiskarlag, Vest-Finnmark Kystfiskarlag og Øst-

Finnmark Kystfiskerlag, med mål om å avklare enighet og koordinere innspill til Fiskeridirektoratets høringsforslag om regulering av fisket etter kongekrabbe i kvoteregulert område i 2024. Høringsinnspillet ble levert av Sametinget med forslag til endringer i deltakerforskriften og til regulering kongekrabbe av fisket etter kongekrabbe i kvoteregulert område i 2024, samt innspillsnotater til det årlige reguleringsmøtet.

Sametinget har fulgt møtene i Fjordfiskeremnda og hatt tett kontakt med både denne og den samiske fiskerierorganisasjonen Bivdu i forbindelse med Sametingets fiskeripolitikk. Arbeidet med evaluering av fjordfiskeremnda ble ikke igangsatt som planlagt i 2023, men Nærings- og fiskeridepartementet har lovet å prioritere det i 2024.

Sametinget har gjennomført flere konsultasjoner med regjeringen om ny kvotemelding. Det ble oppnådd en rund, men lovende, prinsipiell enighet om styrking av driftsgrunnlaget for den minste flåten.

Sametinget deltok i oktober i plenums- og delegasjonsmøter i den 53. sesjon i Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjon, for å bidra med synspunkter i diskusjonene rundt fastsettelsen av de totale kvotene og generelle betingelsene for fisket etter bestander med utbredelse i både norsk og russisk territorialfarvann.

Sametinget arrangerte i oktober 2023 et digitalt seminar om kystfiskeordninga, hvor aktuelle fylkeskommuner, Norges Råfisklag, Fiskeridirektoratet, Nærings- og fiskeridepartementet, Norges Kystfiskerlag, Norges Fiskerlag, Bivdu og Fjordfiskeremnda var invitert. Formålet var blant annet å få innspill til plenumssaken om prinsipper for avgrensning av SFR-området og kriterier deltakelse i ordninga.

4.3.3.1 Marine næringer - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Marine næringer:

- Opprettholde og øke sysselsettingen i sjøsamiske områder med gode rammevilkår for den minste fiskeflåten.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
27010 Marine næringer - søkerbasert tilskudd	5 755 700	2 700 000	2 700 000	-3 055 700
Sum	5 755 700	2 700 000	2 700 000	-3 055 700

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Tilbake- betalt 2023	Regnskap 2023
27010 Marine næringer - søkerbasert tilskudd	6 004 000	248 300	0	5 755 700
Sum	6 004 000	248 300	0	5 755 700

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
67	24	23	20

4.3.4 Laks

Sametinget har avholdt konsultasjoner med regjeringen om nye fiskeregler for Tanavassdraget. Det ble ikke oppnådd enighet om de reglene som ble foreslått sendt på høring.

Sametinget samarbeider tett med Tanavassdragets Fiskeforvaltning (TF), i saker som berører saker i forvaltning av Tanavassdraget. Sametinget og TF ga koordinerte innspill til regulering og fiskeregler for Tanavassdraget. Sametinget har vært i dialog med Klima- og miljødepartementet (KLD) om mulighetene for å opprette et råd for videreføring av samisk språk, kultur og tradisjonell kunnskap knyttet til fiske etter laks i Tanavassdraget.

Sametinget har i perioden deltatt i prosessen med dialogmøter i regi av Nasjonalt Villakssenter Tana – Joddu, hvor målet er å bedre forståelsen og bygge bro mellom de ulike partene som er involvert i prosessen med forvaltning av tanalaksen. Metoden som er brukt er dialog, lytting og deling av personlige erfaringer i stedet for debatt.

Sametinget har gjennomført konsultasjoner med Klima- og miljødepartementet om tre ulike høringsforslag knyttet til reguleringen av fisket etter laks i Tanavassdraget og i sjøen i Finnmark, samt fisket etter pukkellaks både i og utenfor Finnmark. To av disse konsultasjonene var sammen med Bivdu, Finnmark sjølaksefiskeforening og Sør-Varanger sjølaksefiskerlag. I tillegg deltok Sametinget som observatør under politiske konsultasjoner mellom departementet og disse foreningene, og gjennomførte deretter selv politiske konsultasjoner om alle disse reguleringsforslagene samlet. Prosessen har vært koordinert gjennom kontakt med både Tanavassdragets Fiskeforvaltning (TF) og de nevnte interesseorganisasjonene for sjølaksefiskere i Finnmark. Den viktigste enigheten som ble oppnådd med departementet, var å forkaste forslaget om å stenge hele Finnmark for et ordinært sjølaksefiske. Det ble enighet om at sjølaksefiske skulle videreføres på samme nivå som tidligere år.

4.3.4.1 Deauinstituhitta - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Deauinstituhitta

- Deauinstituhitta utvikler og bistår i økt kunnskap om laksefiske og elvesamisk kultur.

Sametinget er fornøyd med det arbeidet Deauinstituhitta gjør, og den utstillingen de har og rapporter/materialet som er produsert om elvesamisk kultur. Deauinstituhitta er med på flere forskningsprosjekter og tatt over publiseringen av Stabbur-magasinet, som er områdets historiske blad. Deauinstituhitta rapporterer at de har fått mange nye oppgaver gjennom året. Det er imidlertid utfordringer knyttet til muligheten for å få gjennomført alt på grunn av den økonomiske situasjonen i instituttet i dag.

4.3.4.2 Lakseprosjekt – prosjekt

Mål med prosjektet:

- Laksefiske skal videreføres som en grunnleggende del av samisk kultur

Sametinget har gjennomført prosjektet som planlagt med tre ulike delprosjekter knyttet til Karasjokdelen av vassdraget, Tanadelen av vassdraget og sjølaksefisket. Alle tre prosjektene har hatt tiltak knyttet til overføring av tradisjonskunnskap om laksefiske i sjøen og i vassdraget.

4.3.5 Jordbruk, hagebruk og skogbruk

Sametinget har et godt samarbeid med organisasjonene Bonde- og småbrukarlaget og Bondelaget om ulike tema og ulike politikkområder. Spesielt ble det samarbeidet om saken til plenum om innspill til jordbruksforhandlingene både for 2023 og for 2024.

Sametinget har også i år deltatt i regionalt partnerskap Landbruk for både Troms og Finnmark, og for Nord-Norge, hvor Statsforvalter, Innovasjon Norge, landbruksorganisasjonene og flere deltar. Dette er viktige fora for samtaler om utviklingen i jordbruket i landsdelen.

4.3.5.1 Jordbruk, hagebruk og skogbruk - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Jordbruk, hagebruk og skogbruk:

- Opprettholde dagens sysselsetting og bruksstruktur i jordbruket.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
27020 Jordbruk, hagebruk og skogbruk - søkerbasert tilskudd	2 306 600	1 850 000	1 850 000	-456 600
Sum	2 306 600	1 850 000	1 850 000	-456 600

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Tilbake- betalt 2023	Regnskap 2023
27020 Jordbruk, hagebruk og skogbruk - søkerbasert tilskudd	2 508 100	201 500	0	2 306 600

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
15	10	3	2

4.3.6 Reindrift

Sametinget har gitt innspill til reindrifftsavtalen 2024/2025. Sametinget la vekt på at denne reindrifftsavtalen måtte ha spesielt fokus på den vanskelige økonomiske og driftsmessige situasjonen som reindrifftsneringen nå opplever. I tillegg ble det lagt vekt på sosiale forhold i reindrifftsneringen.

Reindrifftslovutvalgets forslag til endret reindrifftslov var ute på høring med høringsfrist januar 2023. Sametinget mottok 56 høringsssvar. Sak om Reindrifftslovutvalgets forslag til endret reindrifftslov ble fremmet for plenum i mars 2023. Sametinget oversendte lovforslaget til Landbruks- og matdepartementet sommeren 2023. Høsten 2023 igangsatte regjeringen sitt arbeid med gjennomgang av reindrifftsloven. Sametinget og NRL er invitert til å delta i dette arbeidet. Sametinget og NRL har en god dialog om denne prosessen.

Sametinget har hatt dialog med NRL i 2023 der temaene blant annet har vært samarbeid om arbeidet med revidering av Reindrifftsloven, rovviltnevdens situasjon, samt samarbeid om Reindrifftsforum som har som mål å styrke reinbeitedistriktenes arbeid med arealvern, klimautfordringer og andre saker som berører reindrifften. Sametinget opplever at dialogen med NRL har blitt bedre i 2023 og opplever samarbeidet som nyttig og viktig.

4.3.6.1 Tilskudd til reindrift - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til reindrift:

- Sikre og styrke tradisjonell familiebasert reindrift, samt øke inntjening og senke tapstall til rovvilt.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
27030 Tilskudd til reindrift - søkerbasert tilskudd	-45 298	1 750 000	1 750 000	1 795 298
Sum	-45 298	1 750 000	1 750 000	1 795 298

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Tilbake- betalt 2023	Regnskap 2023
27030 Tilskudd til reindrift - søkerbasert tilskudd	751 702	797 000	0	-45 298
Sum	751 702	797 000	0	-45 298

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
25	6	19	0

4.3.6.2 Tilleggsnæring i reindrift - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Tilleggsnæring i reindrift:

- Økt antall foretak og økt inntjening i tiltak som tar utgangspunkt i reindriften.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
27040 Tilleggsnæring reindrift - søkerbasert tilskudd	517 000	1 500 000	1 500 000	983 000
Sum	517 000	1 500 000	1 500 000	983 000

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
27040 Tilleggsnæring reindrift - søkerbasert tilskudd	637 000	120 000	517 000
Sum	637 000	120 000	517 000

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
3	2	1	0

4.3.7 Rovvilt

Sametinget har gjennomført konsultasjon med rovviltnemda i region 5 Hedmark om forvaltningsplan for rovvilt. Det ble konsultert om soneinndeling og forvaltning av bjørn og det ble oppnådd enighet mellom partene.

Sametinget har i juni 2023 møtt Klima- og miljøministeren og en av statssekretærene for Klima- og miljødepartementet. På møtene ble beitenæringenes utfordringer knyttet til store rovdyrbestander og tap av beitedyr til rovvilt tatt opp. Sametinget tok også opp rovdyrangrepene i Troms og det store antall bjørn i Karasjok. Sametinget anmodet Klima- og miljøministeren å gjennomføre en rekke tiltak, blant annet redusere bestandsmålene og innta urfolksretten i rovviltforvaltningen. Regjeringen lanserte en tiltakspakke for reindrift og energi i desember 2023 hvor flere av Sametingets innspill var tatt med. Sametinget har påpekt mangelen på konsultasjon i forkant av tiltakspakkens lansering, og bedt om snarlig konsultasjon.

Sametinget oppnevnte medlemmer og varamedlemmer i rovviltnemndene og har årlig oppfølging med disse. Tema i oppfølgingen i 2023 var Sametingets rolle i rovviltforvaltningen og redegjørelse om rovvilt som ble lagt fram i desember for Sametingets plenum. NRL oppfordret de samiske representantene i rovviltnemndene å legge ned eller søke fritak fra sine verv i rovviltnemndene. Sametinget har hatt møte med de oppnevnte medlemmene. Sametinget har foreløpig ikke foretatt noen nyoppnevninger, da vi avventer svar fra NRL om fremdriften.

4.4 Variert næringsliv

Mål for innsatsområdet:

- Vekst i antall lønnsomme foretak

4.4.1 Samletabell - Variert næringsliv

		Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
27101	Tilskudd til variert næringsliv - søkerbasert tilskudd	3 132 657	4 500 000	1 367 343
25001	Sápmi næringshage - direkte tilskudd	1 111 000	1 111 000	0
25101	Ungt Entreprenørskap - direkte tilskudd	286 000	286 000	0
Sum		4 529 657	5 897 000	1 367 343

Sametinget får årlig utarbeidet rapporten Regionalanalyse – samisk område som viser utviklingen innenfor arbeidsplasser, verdiskaping, produktivitet og nyetableringer i samisk område. Rapporten utarbeidet i 2023 bygger på tall fra 2021 og 2022. Rapporten viser at Samisk område har ganske sterk nedgang i antall arbeidsplasser og har færre arbeidsplasser i 2021 enn det var i 2000. Nedgang i antall arbeidsplasser gjelder både i privat og offentlig sektor. Det ble vekst i 2021, men antall arbeidsplasser er lavere enn det var i 2019. Næringslivet i Samisk område hadde en nedgang i andelen av landets verdiskaping i 2021 og 2022, når vi tar med alle bransjene. Ser vi på de normale bransjene, ser det ut til at trenden er stigende. Andelen i 2022 er høyere enn i noen av årene fra 2008 til 2015. I samisk område er det bygg og anlegg som har høyest verdiskaping av bransjene. Næringslivet i Samisk område hadde vekst som var mye høyere enn forventet dette året i de normale næringene.

Når vi ser på nyetablering av bedrifter så var etableringsfrekvensen (antall bedrifter nyregistrert ett år i prosent av antall eksisterende bedrifter i begynnelsen av året) i samisk område på 9,5% i 2022, mot 13,2 i Norge. På den annen side har det blitt lagt ned relativt få bedrifter i Samisk område, slik at antall bedrifter har økt nesten like mye som landsgjennomsnittet. Det ble registrert 615 nye bedrifter i regionen dette året. Mange kommuner i Samisk område har flere nyetableringer enn forventet ut fra bransjestrukturen. Gamvik har 9. høyest bransjustert etableringsfrekvens av alle kommuner i landet. Kommuner som Lebesby, Måsøy, Evenes, Kautokeino, Nesseby og Sørreisa har hatt også mange

nyetableringer i den siste tiårsperioden. I 2022 var det Gamvik, Måsøy, Evenes og Gratangen som hadde høyest bransjustert etableringsfrekvens av kommunene i Samisk område.

4.4.2 Tilskudd til variert næringsliv - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Variert næringsliv:

- Vekst i antall foretak nærmer seg 2 % i samiske områder.

		Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
27101	Tilskudd til variert næringsliv - søkerbasert tilskudd	3 132 657	4 500 000	4 500 000	1 367 343
Sum		3 132 657	4 500 000	4 500 000	1 367 343

		Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
27101	Tilskudd til variert næringsliv - søkerbasert tilskudd	4 499 900	1 367 243	3 132 657
Sum		4 499 900	1 367 243	3 132 657

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
48	26	16	6

4.4.3 Sápmi næringshage - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Sápmi næringshage tilbyr nettverk, kompetanse og effektiv støtte til næringslivet i sitt virkeområde.

Troms og Finnmark fylkeskommune, Innovasjon Norge, næringshagene i Øst-Finnmark og Forskningsrådet besøkte i februar - april alle kommuner i Øst-Finnmark. Sametinget var med i Nesseby og Tana. Formålet var å styrke dialog, samarbeid og samhandling mellom virkemiddelaktører, kommuner og næringsliv, samt spre informasjon om tilskuddsordninger og utviklingstiltak og mobilisere gode prosjekter.

Sápmi næringshage har i 2023 gjort et proaktivt arbeid for næringsutvikling ved å tilrettelegge for arenaer, kurs og kompetanseheving for gründere og etablert næringsliv. Sápmi næringshage har også gitt bistand og veiledning til etablerere og etablert næringsliv, og har hatt et spesielt fokus på at de som ønsker å starte og drive egen bedrift får tilgang på nettverk, kapital og kompetanse, samt støtte i etableringsfasen.

4.4.4 Ungt Entreprenørskap - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Ungt Entreprenørskap har et spesielt fokus på å utvikle barn og unges kreativitet, skaperglede og tro på seg selv i samiske områder i Troms og Finnmark.

Ungt Entreprenørskap støtter ungdomsbedrifter i Troms og Finnmark, og har i 2023 arrangert en samling for ledere av ungdomsbedrifter, arrangert fylkesmesterskap for ungdomsbedrifter. I tillegg har de påbegynt en ekspansjon av sin virksomhet, slik at elever i grunnskolen får tilgang til Ungt Entreprenørskaps programmer på nordsamisk. Ungt Entreprenørskap har sett en økning i kvaliteten på ungdomsbedrifter fra det samiske språkområdene. Eksempelvis tok ungdomsbedrifter fra de videregående skolene i Kautokeino og Karasjok 1. og 2.-plass i Gründeridol 2023 som ble avholdt i Alta.

4.5 Samisk reiseliv, kreative næringer og samisk mat

Mål for innsatsområdet:

- Eksisterende og nye aktører innenfor kreative næringer og samisk reiseliv skaper robuste og lønnsomme bedrifter med basis i samisk kulturuttrykk som gjenspeiler Sápmi sitt mangfold.
- Økt verdiskaping av samisk mat

4.5.1 Samletabell - Samisk reiseliv, kreative næringer og samisk mat

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
28602 Samiske reiselivsklynger og innovasjonsnettverk - prosjekt	750 917	750 000	-917
28603 Samisk mat - prosjekt	0	750 000	750 000
27202 Samisk reiseliv, kreative næringer og samisk mat - søkerbasert tilskudd	2 646 000	4 000 000	1 354 000
25201 Dáiddadállu - direkte tilskudd	731 000	731 000	0
28703 Mulighetsstudie Dáiddadállu - prosjekt	0	250 000	250 000
27301 Kreative næringer	-132 218	0	132 218
Sum	3 995 699	6 481 000	2 485 301

4.5.2 Samiske reiselivsklynger og innovasjonsnettverk - prosjekt

Mål med prosjektet:

- Styrket nettverk for samisk reiselivsbedrifter

Sametinget har startet en prosess for utarbeidelse av en egen strategi for samisk reiseliv. Kreativ industri er engasjert til å bistå i arbeidet. Det er gjennomført flere innspillmøter med næringen og dybdeintervjuer med næringsutøvere. Det er oppnevnt en styringsgruppe og en referansegruppe for prosjektet. I oppdrag av Sametinget har UiT Norges arktiske universitet gjennomført forstudiet: "Veien videre for samisk reiseliv, kreativ næring og mat" som ble ferdigstilt i slutten av 2022. Denne har vært

bakgrunn for arbeidet med Sametingets strategi for samisk reiseliv. Strategien skal resultere i et forslag til hovedprosjekt med innsatsområder, strategier og utvalgte tiltak.

Sametinget har etablert et kontinuerlig arbeid og nettverk med Destinasjon Sápmi, Innovasjon Norge, fylkeskommunene, NordNorsk reiseliv og Dáiddadállu. Arbeidet er en kunnskapsbasert satsing for reiselivsbedrifter i Sápmi, på tvers av landegrenser og med fokus på mangfold i samisk kultur og næring. Strategien er en oppfølging av Nasjonal reiselivsstrategi 2030, som utføres i tett samarbeid med Innovasjon Norge, hvor Sametinget skal eie strategien samtidig som at myndighetene tar ansvar.

4.5.3 Samisk mat - prosjekt

Mål med prosjektet:

- Bedrifter tar i bruk og synliggjør samiske mattradisjoner

Sametinget har jobbet med prosjektskisser og mulige aktører for satsingsområdet. Dette er et viktig satsingsområde som krever god forankring og strategi der eksterne aktører medvirker aktivt. Dette satsingsområdet ses i sammenheng med både reiseliv, kreativ næring og primærnæringene.

4.5.4 Samisk reiseliv, kreative næringer og samisk mat - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Samisk reiseliv, kreative næringer og samisk mat

- Koble, styrke og samordne samisk reiseliv, kreative næringer og samiske matprodusenter/-leverandører.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
27202 Samisk reiseliv, kreative næringer og samisk mat - søkerbasert tilskudd	2 646 000	4 000 000	4 000 000	1 354 000
Sum	2 646 000	4 000 000	4 000 000	1 354 000

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
27202 Samisk reiseliv, kreative næringer og samisk mat - søkerbasert tilskudd	2 646 000	0	2 646 000
Sum	2 646 000	0	2 646 000

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
34	16	12	6

Det er satt i gang et samarbeid i år, med blant annet Destinasjon Sápmi, for å se på løsninger og for å legge en plan for hvordan å oppnå styrket samarbeid for samiske reiselivsbedrifter. Sametinget har gitt kr 500 000 til Destinasjon Sápmi som skal bidra til oppfølging av tidligere reiselivssatsingen for samisk reiseliv. Planlagt satsing skal gå over tre år med formål om å få etablert en fast struktur for finansering og drift av destinasjons-selskapet i løpet av perioden.

4.5.5 Dáiddadállu - direkte tilskudd

Mål med direktetilskuddet:

- Dáiddadállu jobber med å løfte kollektivets medlemmers kunstneriske formidling nasjonalt og internasjonalt.

Dáiddadállu kom inn som fast post på statsbudsjettet i 2023. Av den grunn har organisasjonen i 2023 ansatt ny administrative medarbeider og ny kommunikasjonsmedarbeider. Det er også ansatt en prosjektleder for Dáiddadállu sin 10-års jubileumsmarkering. Dáiddadállu rapporterer at samiske kunstnere har skapt enorm interesse nasjonalt og internasjonalt gjennom sitt arbeid, og at det er jobbet hardt for å ta vare på det nasjonale og internasjonale momentumet som har oppstått. Dette har gitt en enorm mulighet for faglig utvikling for hele den samiske kunstbransjen og har allerede ført til imponerende resultater i 2023. Dette har imidlertid vært krevende på grunn av ressursituasjonen.

Dáiddadállu har i 2023 jobbet med å etablere nye lokaler. Løsningen har vært å kjøpe inn en moderne modulrigg som møter krav for en arbeidsplass og som har en hyggelig standard. Dette er en midlertidig løsning. Sametinget har bidratt med midler til innkjøp av modulen. Dáiddadállu har også gjennomført et bedriftsutviklingsprogram- N2-prosjektet som har gitt dem muligheten til å sette fokus på utviklingen av Dáiddadállu og Dáiddadállus produkter.

4.5.6 Mulighetsstudie for Dáiddadállu – prosjekt

Det ble satt av kr 250 000 i Sametingets reviderte budsjett i 2023, til ferdigstillelse av mulighetsstudiet utført av Statsbygg for å vurdere om lokalene til Samisk videregående skole i Kautokeino kunne brukes av Dáiddadállu når Samisk videregående flytter til de nye lokalene i 2024. Statsbygg konkluderte i prosessen med at det ikke var hensiktsmessig å bruke deler av lokalene til Dáiddadállu. Statsbygg ønsker å selge hele bygningsmassen til private aktører eller andre interessenter. Prosjektet ble derfor avsluttet, og midlene er derfor ikke brukt.

4.6 Duodji

Mål for innsatsområdet:

- Flere duodjiutøvere som driver med duodji som næring.

Samerådet har over lengre tid arbeidet med å utvikle samiske varemerker Sámi Made og Sámi Duodji. Sámi Made-sertifiseringsmerket er et nytt merke utviklet for å støtte samiske kreative næringer. Alle samer kan bruke merket til sine produkter. Det er nå mulig å søke om Sámi Made-merket. Merket forvaltes og distribueres av Samerådet. Sámi Duodji-sertifiseringsmerket har eksistert siden 1980-tallet og er et merke for autentisk samisk håndverk. Sertifiseringsmerkets formål er å gi kunnskap til kjøperne om hvilke produkter som er autentisk samisk håndverk. Ved kjøp av produkter merket med Sámi Duodji og Sámi Made-merket, støttes samiske håndverkere og det samiske samfunnet. Sametinget har bidratt med støtte til prosjektene. I tillegg har Sametinget hatt en dialog med Samerådet og gitt innspill til utformingen av ordningene.

4.6.1 Samletabell – duodji

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
25301 Tilskudd til Duodjeinstituhitta - direkte tilskudd	5 889 000	5 889 000	0
25401 Opplæringskontoret for reindrift og duodji - direkte tilskudd	1 904 000	1 904 000	0
Næringsavtale for duodji	6 550 578	7 100 000	549 422
Sum	14 343 578	14 893 000	549 422

4.6.2 Duodjeinstituhitta - direkte tilskudd

Mål for tilskuddet:

- Duodjeinstituhitta utvikler og bistår duodjibedrifter med produksjonsveiledning og produktutvikling, samt med nettverksbygging.

Tilskuddet gjør det mulig for Duodjeinstituhitta (DI) til å kunne tilby duodji veiledning og kompetanse til enkeltmannsbedrifter, enkelte utøvere og andre som har behov for veiledning og hjelp med duodji. Duodjeinstituhitta har avdelinger i Snåsa, Hattfjelldal, Evenes, Manndalen, Karasjok, Nesseby og Kautokeino. Deres veiledere har bred kompetanse i duodji og DI når ut til store deler av Sápmi med veiledningsarbeidet. Instituttet har som mål å jobbe for næringsutvikling og økt sysselsetting slik at den tradisjonelle kunnskapen holdes ved like. Duodji er en materiell kulturarv som baseres på avanserte arbeidsprosesser og metoder, utviklet gjennom mange generasjoner samiske utøvere og som det kan ta et helt liv å lære. Dette ønsker instituttet å videreføre blant annet gjennom å samarbeide med lokalsamfunnene der duodji produseres.

4.6.3 Utvikling og rekruttering i duodjinæringen - direkte tilskudd til Opplæringskontoret i reindrift og duodji

Mål for tilskuddet:

- Opplæringskontoret i reindrift og duodji utdanner ungdom til dyktige fagarbeidere, og videreutdanner reindrift- og duodjiutøvere.

Opplæringskontoret har gjennomført de fleste planlagte tiltak. De har opplevd en økning i antallet lærlinger, og antall søknader.

4.6.4 Næringsavtale for duodji

Sametinget har hatt samtaler og dialog med duodji organisasjonene i forkant av forhandlingene om ny næringsavtale. På vårmøtet la Sametinget fram økonomisk rapport, mens Samerådet orienterte om duodji-merke.

Forhandlingene om næringsavtale for duodji ble avsluttet mai 2023 og den nye avtalen ble underskrevet for årene 2024 og 2025.

Driftstilskudd – søkerbasert tilskudd

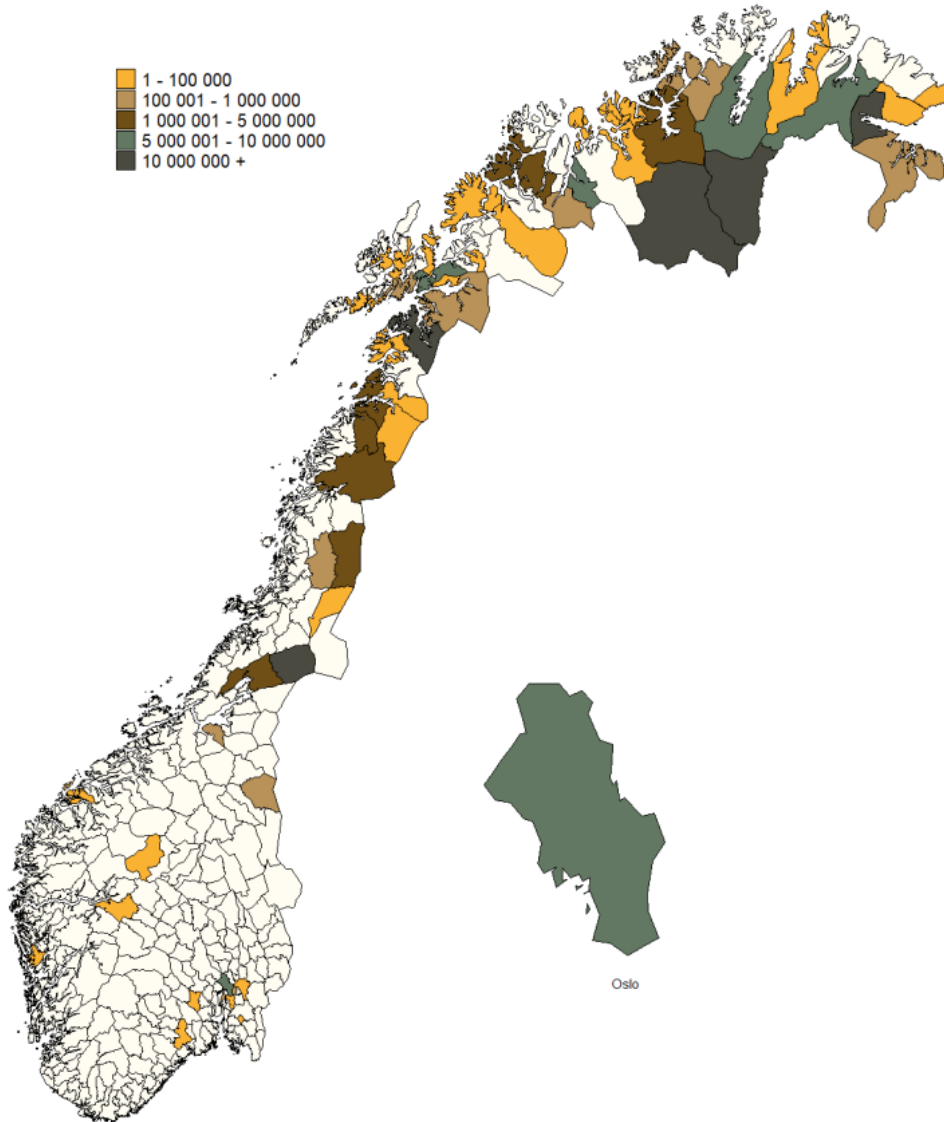
I 2021 var det 29 søkere til driftstilskudd. I 2022 og 2023 var det 31 søkere. Søknadsmassen for disse 3 årene har vært forholdsvis stabil. Dersom man ser på antall søkere over tid, var toppåret 2010 med

60 søkere. Dette antallet har gradvis gått nedover, men ser ut til å ha stabilisert seg i løpet av siste 3-års periode. Når det gjelder søkerens geografiske fordeling, er det fortsatt høyest andel søknader av duodjiutøvere fra Karasjok og Kautokeino. Det er fortsatt slik at det er flest kvinner som er den tradisjonelle duodjiutøveren.

5 Kultur

Samfunnsmål:

- Et levende og mangfoldig samisk kunst- og kulturliv av god kvalitet.

Figur 11: Direktetilskudd og søkerbaserte tilskudd til kultur

5.1 Samletabell - Kultur

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Driftskostnader	11 504 543	11 806 000	301 457
Virkemidler	180 909 122	172 559 000	-8 350 122
Sum	192 413 664	184 365 000	-8 048 664

I 2023 har Sametinget aktivt jobbet med å løfte samisk kultur blant annet gjennom oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, oppfølging av stortingsmeldingen Kunstnerkår og endringsforslagene i kulturloven. Sametinget har på flere arenaer tatt opp hvor viktig det er å sette Sametinget i stand til å ta være på samisk kunst og kultur, overnevnte temaer har da blitt drøftet på for eksempel Kulturrådets årskonferanse og Artic Art Summit 2023.

Sametinget har også gjennom samarbeid med Kulturdepartementet, Kulturrådet, Samerådet og andre aktører, samt støtte til Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024 arbeidet for å løfte samisk kultur. Samiske kunstnere har fått gode muligheter til kunstnerisk utvikling gjennom direkte og søkerbaserte tilskudd. Dette omfatter blant annet samisk kunstneravtale, joik og samisk musikk, kulturtiltak, Internasjonalt Samisk Filminstitutt og Sámi Dáiddaguovddáš. Det er gitt støtte til flere prosjekter og produksjoner innen ulike sjangre og uttrykk, samt til internasjonal formidling og promotering av samisk kunst. Blant annet har både Internasjonalt Samisk Filminstitutt og Sámi Dáiddaguovddáš fått tilskudd til prosjekter i tillegg til driftstilskuddene. Sametinget har sett en økning i søknader knyttet til alle de søkerbaserte ordningene innenfor kulturkapittelet.

Samiske institusjoner spiller en viktig rolle i forvaltning, formidling og utvikling av samisk kunst, kultur, kulturarv og historie. Dette inkluderer festivaler, teatre, museer, kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner. Det er gitt tilskudd til drift, kompetanseheving, institusjonsutvikling, prosjekter og arrangementer. Årjelhsaemien Teatere har i 2023 jobbet med forestillingen «Biegke Beahteme/ Hvem eier vinden?» som er et bestillingsverk for Bodø 2024 og Beaivváš Sámi Našunálateáhter har i tillegg til arbeidet knyttet til nytt teaterbygg også gjennomført en strategiprosess og sett spesielt på utfordringer knyttet til rekruttering av fagfolk. Samiske trommer er en viktig del av den samiske kulturarven, spesielt i seremoniell sammenheng. I løpet av 2023 ble to samiske trommer overført til samiske museer. Den ene var Goabdes-trommen fra Hamarøy, som ble overført fra Norsk Folkemuseums samling til Árran. Den andre var Frevnantjanken girvrie (også kjent som Frøyningsfjell- eller Follidalstromma), som ble overført fra Meiningen-museenes samling til Saemien Sijte.

På innsatsområdet samisk litteratur gir Sametinget blant annet årlig tilskudd til utvikling av samisk litteratormidling av litteratur og fremming av samilitteraturprosjekter. I 2023 ble ordningen fremming av samisk litteratur evaluert og evalueringen viser at ordningen har god effekt slik den er innrettet nå. Sametingets plenum vedtok Sametingets melding om samiske medier i 2023. Meldingen trekker fram at Samiske medier blant annet har store utfordringer knyttet til rekruttering, språk, geografi, alder og samisk kulturforståelse.

2023 undertegnet Sametinget og Sámi Valáštallan Lihttu en idrettsavtale. En del av avtalen er at det skal gjennomføres årlige forhandlinger, og i 2023 fikk SVL en betydelig økning av sitt tilskudd som en konsekvens av forhandlingene.

5.2 Administrasjon - Kultur

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	7 804 991	9 689 000	1 884 009
Driftskostnader	3 699 552	2 117 000	-1 582 552
Sum	11 504 543	11 806 000	301 457

5.2.1 Sametingets bibliotekjeneste

Sametingets mål for samisk bibliotekjeneste er at hele den samiske befolkningen skal få et tilfredsstillende bibliotektilbud. Sametingets bibliotek har samarbeid med andre bibliotek og institusjoner for å utvikle og formidle samisk litteratur. Biblioteket kjøper inn flere eksemplarer av bøker, slik at andre bibliotek kan låne en samling av bøker til utlån for sine brukere.

Utlånet til biblioteket er stabilt. Mye blir lånt ut til andre bibliotek via fjernlån, i tillegg har biblioteket mange studenter som lånere. Totalt antall utlån omtrent 1300.

5.2.2 Sør- og lulesamisk litteraturformidling

Litteraturformidling er å synliggjøre samiske forfattere og litteratur, i samfunnet generelt, og i det samiske samfunnet spesielt. Sametingets litteraturformidlere i sør- og lulesamisk område har i løpet av året hatt flere arrangement og satt i gang flere formidlings tiltak. "Strikk og lytt" har blitt arrangert på Hamarøy bibliotek, Drag bibliotek, Majavatn og Hattfjelldal. Det blitt arrangert flere lesestunder med samiske barnebok forfattere, mellom 6 -15 deltakere.

Márkomeannu festivalbibliotek var et samarbeid mellom Nordland fylkesbibliotek og Sametingets bibliotek. Festivalbiblioteket hadde 407 besøkende i løpet av tre dager. Det ble arrangert diktlesing, samtale, slampoesi og musikalsk innslag, med omkring 50 deltakere.

5.3 Tilrettelegging, samarbeid og premisser for utvikling av samisk kunst og kultur

Mål for innsatsområdet:

- Økt synliggjøring av og kunnskap om samisk kunst og kultur.

Sametinget har gjennom 2023 hatt flere møter med politisk ledelse i Kultur- og likestillingsdepartementet. Tema for møtene var blant annet samisk kulturløft, oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, oppfølging av stortingsmeldingen Kunstnerkår, husleiekompensasjon for nye samiske kulturbygg og behov for styrking av samiske museer, teatre og kulturinstitusjoner.

Sametinget har halvårslige kontaktmøter med Kulturdepartementet. Temaene i 2023 har blant annet vært budsjettprosessene, Artic Art Summit, orienteringer om pågående arbeider med strategier og meldinger, byggeprosesser for samiske kulturinstitusjoner. Kontaktmøtene er viktige for å fremme Sametingets kunst og kulturpolitikk.

Sametinget har et godt samarbeid med Kulturrådet/Kulturdirektoratet samt Samerådet om utvikling og promotering av samisk kunst og kultur. Sametinget har vært med å planlegge Kulturrådets årskonferanse og KulturSápmi. Samerådet og Sametinget har i fellesskap arrangert et nettverkstreff for Norwegian arts abroad (NAA nettverket) for å fremme samisk kunst internasjonalt.

Det er nedsatt en komité for komitéen for Nasjonaljubileet 2030 – Norge i tusen år hvor Sametinget er representert. Målet for Nasjonaljubileet er å se 1000 år tilbake i tid, men også fokusere på nåtid og fremtiden. Jubileet skal ta utgangspunkt i fem verdigrunnlag; fellesskap, verdier, identitet, arv, og fornyelse. Som ett ledd i en jubileumsstafett, som startet i 2021, og som skal gå til 2030, vil det i 2027 være samisk tema med tittelen «tilhørighet».

Kunst og kulturdelen av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport er drøftet i flere konferanser, blant annet konferanse om nasjonale institusjoners rolle og ansvar i oppfølgingen av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport arrangert av Arctic Arts Summit og Kultur- og likestillingsdepartementet mars 2023, Kulturrådets årskonferanse høsten 2023 og Samerådets KulturSápmi konferanse høsten 2023.

Sametinget har gitt hørings svar til utkast til endringer i kulturloven (lov 29. juni 2007 nr. 89 om *offentlege styresmaktens ansvar for kulturverksemd*). Endringsforslagene omhandlet blant annet forslag om å endre formålsbestemmelsen i kulturloven for å tydeliggjøre at myndighetenes ansvar for kulturfeltet er forankret i infrastrukturkravet i grunnlovens § 100, forslag om en todelt lovfesting av armlengdeprinsippet, og forslag om en ny bestemmelse i §4 om at fylkeskommuner og kommuner skal utarbeide oversikt over status og utviklingsbehov på kulturfeltet. Loven skal etter planen vedtas i 2024.

Sametinget har hatt dialog med Landsdelsrådet for kultur i Nord-Norge. Som et resultat av dialogen har Landsdelsrådet kommet med en uttalelse til regjeringen om å styrke satsningen på samisk kunst og kultur.

5.4 Gode rammevilkår for samiske kunstnere

Mål for innsatsområdet:

- Samiske kunstnere har gode muligheter til kunstnerisk utvikling.

5.4.1 Samletabell - Gode rammevilkår for samiske kunstnere

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
33001 Samisk kunstneravtale - direkte tilskudd til Samisk kunstnerråd	10 092 000	10 092 000	0
32001 Joik og samisk musikk - søkerbasert tilskudd	3 534 196	2 500 000	-1 034 196
32101 Kulturtiltak - søkerbasert tilskudd	6 853 595	4 306 000	-2 547 595
30001 Internasjonalt Samisk Filminstitutt - direkte tilskudd	1 991 000	1 991 000	0
30101 Sámi Dáiddaguovddáš - direkte tilskudd	6 039 000	5 639 000	-400 000
Sum	28 509 791	24 528 000	-3 981 791

Norges Arktiske Universitetsmuseum lanserte i april Luohtevuorkká: Nye plattformer for offentliggjøring av joik fra arkivene. Dette som et resultat av prosjektet DigiJoik. UiT Norges arktiske universitet, Samisk arkiv og Sametinget har hatt en dialog om videreutvikling av joikearkivet.

I forbindelse med at Music Norway har begynt å utarbeide sin nye strategi har Sametinget gitt innspill på hvordan Music Norway sine ordninger bedre kan treffe behovene til samiske artister og den samisk musikkbransje.

Redegjørelse om samisk film, ble fremmet for plenum i mars.

5.4.2 Samisk kunstneravtale – avtale

Målsetning med kunstneravtalen:

- De samiske kunstnerorganisasjonene og de samiske kunstnerne har gode og forutsigbare rammevilkår for sin virksomhet.

5.4.2.1 Samisk kunstneravtale – fordeling

Samisk kunstneravtale er et viktig verktøy for at samisk kunst kan synliggjøres. Sametinget gjennomførte forhandlinger med Sámi Dáiddárráđđi/Samisk kunstnerråd (SDR) for Kunstneravtalen 2024 i juni 2023. De økonomiske rammene for Kunstneravtalen 2024 ble økt med kr 799 000. I dette ligger økning til stipender til samisk kunstnere, visningsvederlag og driftstøtte til SDR og syv kunstnerorganisasjoner. Den nye forfatterforeningen Mun Dajan ble innlemmet i SDR under årsmøtet i SDR juni 2023.

Den overordnede samarbeidsavtalen mellom Sametinget og SDR skal evalueres og revideres i 2024. I den forbindelse har Sametinget i 2023 sendt ut forslag til plan og prosess til SDR.

5.4.3 Joik og samisk musikk - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Joik og samisk musikk:

- Samiske musikere og artister har gode vilkår for å utvikle sine produksjoner og sin kompetanse.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
32001 Joik og samisk musikk - søkerbasert tilskudd	3 534 196	2 500 000	2 500 000	-1 034 196
Sum	3 534 196	2 500 000	2 500 000	-1 034 196

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
32001 Joik og samisk musikk - søkerbasert tilskudd	3 644 796	110 600	3 534 196
Sum	3 644 796	110 600	3 534 196

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
36	23	10	3

Det er stor aktivitet i samisk musikkbransje, og vi ser en liten økning i søknadsmengde fra forrige år. Flere unge samiske musikere har i 2023 fått støtte til utgivelse av musikk. I tillegg ser vi at samisk musikkbransje har hatt tilvekst av unge joikere og musikere.

5.4.4 Tilskudd til kulturtiltak – søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – Tilskudd til kulturtiltak:

- Gode rammevilkår for samiske kunstproduksjoner og kulturopplevelser

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
32101 Kulturtiltak - søkerbasert tilskudd	6 853 595	4 306 000	3 806 000	-2 547 595
Sum	6 853 595	4 306 000	3 806 000	-2 547 595

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
32101 Kulturtiltak - søkerbasert tilskudd	7 620 550	766 955	6 853 595
Sum	7 620 550	766 955	6 853 595

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
196	111	64	21

Det har vært en betydelig økning av søknader over ordningen kulturtiltak i 2023, både i antall søknader som sendes inn til ordningen, men også størrelsen på søknader. Størsteparten av tildelingene har gått over prioriteringene kulturarrangement med fokus på samisk kunst, kultur og samfunnsdebatt samt prioriteringen prosjekter og produksjoner med kulturelt og kunstnerisk uttrykk. Blant annet har det vært tildelt flere filmprosjekter i flere sjangre i 2023. Kortfilmer, serier og dubbing av filmer for barn og ungdom er representert i tildelingene og mange av prosjektene setter søkelys både på utfordringer i samfunnet, som for eksempel samehets, men også dokumentarer som har stor historisk verdi.

5.4.5 Internasjonalt Samisk Filminstitutt - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - tilskudd til Internasjonalt Samisk Filminstitutt:

- Internasjonalt Samisk filminstitutt utvikler og fremmer samisk film.

Tilskuddet bidrar til lønnsmidler til Internasjonalt Samisk filminstitutt (ISFI) sin direktør, administrasjonsleder og kommunikasjonskoordinator. Direktøren har ansvar for å sikre institusjonen økte midler, tilrettelegge for samarbeid og bygge nettverk. Administrasjonsleder har ansvar for økonomi og daglig drift. Kommunikasjonskoordinatoren har ansvar for hele ISFI sitt informasjonsarbeid og markedsføring. I 2023 ble det lansert 4 nye samiske langfilmer. Det er også på trappene flere langfilmer i tillegg til serier også for barn og unge. Dette er et resultat av en flerårig satsing i ISFI og hos samiske filmskapere.

Tromsø Internasjonale Film Festival (TIFF) har undertegnet en avtale med ISFI, men ønsker også en avtale med Sametinget for å formalisere samarbeidet som partene har i dag. TIFF har hatt en samisk satsing, og opplever at de er avhengig av å samarbeide med urfolksinstitusjoner.

ISFI har i 2023 i samarbeid med Sametinget anskaffet nytt tilskuddsforvaltningssystem. Systemet er det samme som det som Sametinget bruker. For å effektivisere tilskuddsforvaltningen både for Sametinget og ISFI er systemet satt opp i samme servermiljø. Systemene er likevel adskilt fra hverandre med hensyn til administrasjon og sikkerhet.

5.4.6 Sámi Dáiddaguovddáš - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Sámi Dáiddaguovddáš:

- Sámi Dáiddaguovddáš formidler kunst til et bredt nasjonalt og internasjonalt publikum.

Sametinget og Sámi Dáiddaguovddáš startet opp et kuratorprogram i 2022. I 2023 har programmet hatt flere samlinger. Programmet har også kuratert flere utstillinger. Dette er et ledd i å bygge opp kompetanse på kuratering som blant annet ble etterlyst i konferansen Kultursápmi i år. Sámi Dáiddaguovddáš har også utført representasjonsvirksomhet på ulike konferanser og publiserte 2 artikler.

5.5 Samiske kulturinstitusjoner som arena for formidling og opplevelse av samisk kultur

Mål for innsatsområdet:

- Samiske institusjoner som forvalter, formidler og utvikler samisk kunst, kultur, kulturarv og historie.

5.5.1 Samletabell - Samiske kulturinstitusjoner

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
33903 Institusjonsutvikling - kompetanseheving - prosjekt	450 000	500 000	50 000
31001 Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024 - direkte tilskudd	529 000	529 000	0
Festivaler - direkte tilskudd	7 045 000	7 225 000	180 000
Teatre - direkte tilskudd	33 473 000	30 473 000	-3 000 000
Museer - direkte tilskudd	74 431 000	71 231 000	-3 200 000
Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner - direkte tilskudd	8 334 000	8 293 000	-41 000
Institusjonsutvikling - søkerbasert tilskudd	2 266 209	2 000 000	-266 209
33901 Mulighetsstudie Savio-museet - prosjekt	154 895	200 000	45 105
Sum	126 078 209	119 751 000	-6 327 209

Det er et sentralt mål for Sametinget at samisk kulturarv eies og forvaltes av faglig sterke museer på vegne av det samiske samfunnet.

Kulturdirektoratet, Samerådet og Sametinget har iverksatt et kartleggingsprosjekt som har til formål å undersøke norske institusjoners engasjement i samiske saker. Kartleggingen skal være ferdig våren 2024. I tillegg gjør ISFI og Sametinget en kartlegging av dagens rammebetingelser for de samiske institusjonene. Denne kartleggingen skal være ferdig i første kvartal 2024.

Sametinget har bidratt med finansiering og deltagelse på den årlige konferansen KulturSápmi som i ble arrangert i Anár i september 2023. Kunst- og kulturaktører fra hele Sápmi samt eksterne aktører deltok. Forskjellige temaer rundt samisk kunst og kultur og konferansen forfattet en slutterklæring for å støtte opp om det grenseoverskridende kulturarbeidet i Sápmi.

5.5.2 Institusjonsutvikling - kompetanseheving - prosjekt

Mål med prosjektet:

- Løfte kompetansen på styrearbeid, ledelse og økonomistyring for institusjoner som mottar direkte tilskudd over Sametingets budsjett.

Sametinget har iverksatt en kursrekke med mål om å løfte kompetansen i styrearbeid, ledelse og økonomistyring for institusjoner. Sametinget har engasjert konsulentselskapet PwC til å gjennomføre et styrekompetansekurs og inviterte styre- og varamedlemmer i styrene for samiske språk- og kulturinstitusjoner. Totalt har det vært rundt 60 deltakere med godt oppmøte og stort engasjement.

Sametinget har fått gode tilbakemeldinger på kursrekken og vil derfor fortsette med å styrke kompetansen blant samisk institusjoner.

5.5.3 Bodø som Europeisk kulturhovedstad 2024 - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Bodø2024 har en tydelig samisk profil og et samisk innhold som gjør samisk språk, kunst og kultur kjent i Bodø, Nordland, Norge og Europa

Sametinget og Bodø2024 har undertegnet en samarbeidsavtale. Sametinget er med i politisk hovedkomité for Bodø2024. Komitéen har fått presentert samisk innhold i programmet for Bodø2024. Åpningen av kulturhovedstadsåret er lagt til februar 2024. Det vil bli gjennomført en rekke samiske arrangementer den uken. Tilskuddet gjør det mulig å ha en samisk koordinator som koordinering og programplanlegging for 2024, samt noen publikumsrettede aktiviteter i forkant av kulturhovedstadsåret. Koordinatoren sikrer et gjennomgående samisk perspektiv og kunnskap som er også viktig for de langsiktige målene, og nettverksbyggingen både på lokalt, nasjonalt og europeisk/internasjonalt nivå.

5.5.4 Festivaler - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Festivaler:

- Festivaler som synliggjør, formidler og utvikler samisk kunst og kultur.

Det er ni festivaler som får direkte tilskudd fra Sametinget. Det er Riddu Riđđu Festivála, Samisk påskefestival i Kautokeino, Márkomeannu, Kárášjoga festiválat/Festivaler Karasjok, Raasten Rastah, Samisk uke i Tromsø, Samisk musikkuke i Alta, Beaskán Luossa Rock og Tjaktjen Tjåanghcoe.

Tilskuddet gir tilskuddsmottakerne den forutsigbarheten de trenger for levering og realisering av samisk kunst og kultur. Som andre samiske virksomheter har året vært sterkt preget av Fosen-

aksjonene. Márkomeannu har for eksempel rapportert at de har vært med på støttemarkeringer. Oppmerksomhet og interesse for samisk språk og kultur ser ut til å være økende og både Raasten Rastah og Samisk uke i Tromsø melder stor oppslutning. Samisk uke i Tromsø har arrangert NM i reinkappkjøring og Trugeløp med lassokasting i samarbeid med SVL. I tillegg er det gjennomført vintermarked, diverse kulturarrangement for flere aldersgrupper i samarbeid med Tromsø kommune, Gáisi og Nordlysfestivalen. De har hatt ca. 5000 besøkende. Raasten Rastah har gjennomført konserter, workshop og seminarer i forbindelse med festivalen. Det som var nytt med årets festival var joikbattler som ble arrangert på fredagen og som ble veldig vellykket. Karasjok festivaler har gjennomført et påskeprogram som har hatt fokus på å nå flere aldersgrupper. De har i stor grad satset på lokale artister under konsertene.

Riddu Riddu-festivalen hadde et scenekunstprogram under selve to samiske artister. Det var åtte artister fra Sápmi som opptredte på festivalens. Mánáidfestivála er en fast del av programmet. Det ble også arrangert flere seminarer. Årets nordlige folk var Lakota fra Nord-Amerika. I tillegg til festivalen er det gjennomført andre aktiviteter og festivalen har også blant annet samarbeid med Tromsø Internasjonale filmfestival, Reperbahn-festivalen i Hamburg og Iceland Airwaves festival på Island.

Samisk musikkuke i Alta har under festivalen gjennomført 12 arrangement/konserter med samiske artister og musikere. Det er estimert at det var i overkant av 1000 publikummere på festivalen. Det ble blant annet arrangert en låtskriver-workshop, Arctic Song Lab, der det var 4 demo-låter. I tillegg ble det gjennomført en fagdag for samisk musikkbransje i samarbeid med NOPA, TONO og FONONO. Festivalen rapporterer at det nå er behov for å få inn flere partnere med kompetanse og kapital gjennom en omorganiseringsprosess som har som formål å styrke festivalens driftsorganisasjon og egenkapital.

Samisk påskefestival i Kautokeino arrangerte i tillegg til konserter Sámi Grand Prix i samarbeid med blant annet NRK, YLE og SVT. Det ble også arrangert et påskemarked. Festivalen Tjaktjen Tjåanghkoer er en paraply for flere arrangement Saemien Sijte gjennomfører. Festivalen arrangeres annethvert år så den ble ikke arrangert i 2023. I 2023 har det vært konserter, teater, faglige og kulturelle foredrag, matkvelder, boklanseringer, folkemøter og andre arrangement som har som mål å synliggjøre og formidle sørsamisk kunst, kultur, samfunn og liv. Arrangementene bidrar også til en økt interesse for festivalen.

5.5.5 Teatre - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Teater:

- De etablerte samiske teatrene kan utvikle seg kunstnerisk, produsere samisk scenekunst på høyt nivå og kan turnere med scenekunst som gir kulturopplevelser og synliggjør samiske språk.

Det er tre samiske teatre som får direkte tilskudd over ordningen til teatre. Det er Beavváš Sámi Našunálateáhter, Áarjelhsaemien Teatere og Sámi Mánáidteáhter.

Áarjelhsaemien Teatere fikk i Sametingets reviderte budsjett 2023 en tilleggsbevilgning på kr 1 000 000. Bevilgningen ble gitt til forestillingen «Biegke Beaheme/ Hvem eier vinden?» som er et bestillingsverk for Bodø 2024. Totalbudsjettet for forestillingen er på cirka 10 millioner kroner. Bestillingen resulterte i trilogien Biegke Beaheme for åpning av Bodø24. I forestillingene er bruk av sørsamisk vektlagt og tema er tilknyttet utnyttelse og utbytting av samiske naturressurser i klimaperspektiv.

Nytt teaterbygg for Beavváš Sámi Našunálateáhter er under oppføring og vil bli åpnet i august 2024. Sametinget er en del av prosjektrådet for byggeprosjektet som er ledet av Kultur- og likestillingsdepartementet. Teateret har i 2023 gjennomført en strategiprosess og sett spesielt på utfordringer knyttet til rekruttering av fagfolk. Tilskuddet har bidratt til at Beavváš Sámi

Našunálateáhter har kunnet utvikle og produsere samisk scenekunst på høyt nivå. Teateret ble blant annet nominert til Heddeprisen i kategorien ungdomsforestillinger, noe som bidrar ytterligere til å sette samisk scenekunst på kartet. Allaq er første helaftens forestilling med sørsamisk som hovedspråk og forestillingen har vært på turne i Nordland og Trøndelag fylke i januar/februar 2023. I tillegg har teateret satt opp Barneforestillingen Giele Luvlede og forestillingen Håndtak der tema er vold i partner relasjoner.

Sámi Mánáidteáhter rapporterer at de har hatt 6 forestillinger i for barn og unge på samisk med til sammen 532 publikummere. I tillegg har de hatt sommeravslutning for kulturskolen med 90 publikummere.

5.5.6 Museer - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – museer:

- Samisk kulturarv eies og forvaltes av faglig sterke samiske museer på vegne av det samiske samfunnet

Institusjonene som mottok direkte tilskudd over Sametinget budsjett i 2022 under museumsposten var Árran lulesamisk senter, Saemien Sijte, RiddoDuottarMuseat, Deanu ja Várjjat museasiida/Tana og Varanger museumssiida, Várdobáiki Sámi guovddáš/Várdobáiki samisk senter, Davvi álbmogiid guovddáš/Senter for nordlige folk og Norges museumsforbund Samisk museumslag.

En del av Bååstede prosjektet er å kopiere gjenstander. Enkelte av de aktuelle gjenstandene i prosjektet er både unike og viktige i formidlingssammenheng og det er derfor ønskelig at både de samiske museene og Norsk folkemuseum må kunne vise disse gjenstandene. Andre gjenstander er i en slik bevaringstilstand at det ikke er forsvarlig å legge dem i utstilling. Gjenstander som er tilbakeført kopieres slik at de også kan vises på Norsk folkemuseum i Oslo. Gjenstander som ikke tilbakeføres kopieres for å kunne vises på de samiske museene.

Sametingets arbeid med forvaltning og repatriering av seremonielle gjenstander tar utgangspunkt i FNs erklæring om urfolks rettigheter (UNDRIP). Samiske trommer er en viktig del av den samiske kulturarven, og av særlig betydning i seremoniell sammenheng. I løpet av 2023 ble to samiske trommer overført til samiske museer. Den ene var Goabdes – tromma fra Hamarøy som ble overført fra samlingen til Norsk Folkemuseum til Árran, og den andre var Frevnantjanken girvrie – Frøyningsfjell- eller Follidalstromma som ble overført fra samlingen til mussene i Meiningen til Saemien Sijte.

Saemien Sijte har ansvar for hele det sørsamiske området. Det nye museumsbygget og museumsutstillingen har medført en markant økning av besøkstallet ved Saemien Sijte. Den største begivenheten i 2023 var at Frevnantjanken girvrie – Frøyningsfjell- eller Follidalstromma ble overført fra samlingen til mussene i Meiningen til Saemien Sijte. Denne trommen har vært på avveie i 300 år. Overføringen er et resultat av et godt samarbeid mellom Saemien Sijte, Meiningen museum, Kultur- og likestillingsdepartementet og Sametinget. Saemien Sijte fikk i Sametingets reviderte budsjett en økning av bevilgningen på kr 900 000 som kompensasjon for økt husleie.

I løpet av 2023 mottok Árran 336 samiske gjenstander fra Norsk Folkemuseum gjennom Bååstede-prosjektet. Her under er det 18 pitesamiske gjenstander. En av de overførte gjenstandene er goabdes – tromma som bel funnet i Hamarøy. Árran har vært igjennom en omstrukturingsprosess, det er i 2023 gjennomført prosessen med å avvikle stiftelsen og stifte nytt aksjeselskap. Sametinget, Hamarøy kommune og Nordland fylkeskommune er aksjonærer der Sametinget er hovedaksjonær. Denne prosessen er beskrevet mer i kapittel 12.3.1. Omdanningen fra stiftelse til aksjeselskap har preget organisasjonens aktiviteter i 2023. Árran vurderer allikevel at de har hatt god måloppnåelse. De har jobbet godt faglig både internt, men også med samfunnet rundt. De har gjennomført en rekke faglige

prosjekter og arrangementer, for et stort antall publikummere/deltagere, på flere lokaliteter i regionen. De har også brukt og synliggjort samiske språk på en rekke flater.

Várdobáiki museum har ansvar for formidling av samiske kulturarv i Nordre-Nordland og Sør-Troms. Gjennom utstillinga «Siidi» formidler Várdobáiki gjenstandene som er tilbakeført gjennom Bååstede-prosjektet. Várdobáiki arbeider også aktivt med flere bygningsvernprosjekter. Várdobáiki Sámi guovddáš/Várdobáiki samisk senter rapporterer at museumsvirksomhet fortsatt er preget av oppbyggingsfase, både med tanke på fasiliteter, innhold og faglighet. Museet jobber aktivt med at både materiell og immateriell kulturarv skal både dokumenteres og videreføres under den samiske språkhorisonten og har vært involvert i 28 faglige prosjekter. Det har vært 5980 besøkende totalt på Várdobáiki. Várdobáiki Sámi guovddáš/Várdobáiki har vært i kontakt med Divvun angående avlevering av tekst på norsk og samisk. Samtalen om saken med Divvun vil fortsette i 2024 med mål om å få en fast avtale. Det arbeides med teksting til den nye utstilling som skal åpnes 9. februar 2024. Davvi álbmogiid guovddáš arbeider med en ny fast basisutstilling for å kunne formidle gjenstandene som er tilbakeført gjennom Bååstede-prosjektet. Senteret deltar i forskningsprosjektet Dutkat Davvin – forskning i Nord og dokumentasjonsprosjektet Davvirat Duiskkas. Senteret arbeider også aktivt med å formidle sjøsamiske mattradisjoner. Davvi álbmogiid guovddáš har gjennom 2023 gjennomført 4 ulike utstillinger. Det har også vært gjennomført seminarier/kurs i forbindelser med disse. Museet melder om at den faste utstillingen har vært en krevende ombygging prosess, og den faste utstillingen på museet har vært stengt. Likevel har senteret hatt en god stabil aktivitet igjennom 2023 og senteret ser frem til åpning av den nye faste utstillingen våren 2024.

Stiftelsen RiddoDuottarMuseat består av museer i Karasjok, Kautokeino, Porsanger og Kokelv. De samiske kunstsamlingene øker, og RiddoDuottarMuseat (RDM) tar et stort ansvar i å oppbevare og forvalte samisk kunst. I 2023 ble forprosjektet etablering av Samisk kunstmuseum og nye lokaler for De Samiske Samlinger igangsatt. RiddoDuottarMuseat har også i 2023 mottatt kr 500 000 til å dokumentere den viktige historien rundt utbygginga av Alta-Kautokeinovassdraget. I 2023 ble det avlevert en rapport fra referansegruppa til dette prosjektet. Statsbygg har i 2023 startet arbeidet med et forprosjekt til et nytt museumsbygg til RDM i Karasjok. Det planlagte bygget er både for det kulturhistoriske museet og et kunstmuseum.

Stiftelsen Deanu ja Várjjat Museasiida består av fire samiske museer, Deanu Musea/Tana Museum, Várjjat Sámi Musea/Varanger Samiske Museum, Saviomusea/Saviomuseet og Ä'vv- Saa'mi mu'zei/Skoltesamisk museum. Museumssiidaen har i 2023 levert mange aktiviteter som har bidratt til økt kunnskap lokal, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Várjjat Sami Musea markerte 40 år med et jubileumsseminar. Ä'vv- Saa'mi mu'zei/Skoltesamisk museum har arbeidet aktivt med skoltesamisk språk. Deanu ja Várjjat museasiida/Tana og Varanger museumssiida har i 2023 samarbeidet Statsbygg og Sametinget for å utrede lokaler til Saviomusea.

Sametinget samarbeider med de samiske museumssiidaene, Samisk museumslag og Norges Museumsforbund om prosjektet Dávvirat Duiskkas – kartlegging av samiske gjenstander i Tyskland. Prosjektet finansieres gjennom en egen bevilgning fra Kultur- og likestillingsdepartementet. Fagfolk fra de samiske museene deltar aktivt i prosjektet, og i løpet av 2023 er det gjennomført to kartleggingsturer i tyske museer. Det er gjennomført fagseminar og folkemøte på Saemien Sijte, der noen funn fra prosjektet ble presentert.

5.5.7 Mulighetsstudie for Savio-museet – prosjekt

I Sametingets reviderte budsjett for 2022 ble det satt av kr 300 000 til mulighetsstudie for nye lokaler til Savio-museet og i 2023 ble det satt av kr 200 000.

Høsten 2023 ble mulighetsstudien for et nytt Savio museum lagt fram for Sametinget av Statsbygg. Statsbygg anbefaler å bygge om den gamle Tollboden i Kirkenes til nytt Savio museum. Sametingsrådet planlegger å legge frem mulighetsstudien for vurdering til Sametingets plenum.

5.5.8 Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner:

- Samiske kulturhus og kulturinstitusjoner er attraktive møteplasser og arena for samisk kunst- og kulturformidling

Sametinget har i 2023 gitt direktetilskudd til 11 samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner. De som fikk direkte tilskudd over kulturhusordningen var Mearrasiida, Sijti Jarnge, Duoddara Ráfe, Sámi Viessu Oslo/Samisk hus i Oslo, Lásságámmi, Dállágádden – Tollådal, Áltta siida, Sjeltie – Samisk kulturpark, Sjøsamisk tun, Aajege - saemien giela- jiih maahoejarnge og Samisk hus i Tromsø.

Tilskuddsmottakere jobber for å formidle samisk språk og kultur og forankre det i lokalsamfunnene. Felles for institusjonene er at flere rapporter om kapasitets mangler for å gjennomføre ønskede og planlagte tiltak og at økt kostnadsnivå har preget 2023. Flere organisasjoner er avhengig av at frivillige og ansatte sette seg inn for å få ting til å gå opp. For eksempel melder Stiftelsen Sjeltie-Samisk kulturpark om økte driftskostnader til lys/oppvarming, som med trange marginale midler har ført til at vedlikeholdet av de to automatisk fredede bygninger ikke går som ønsket.

Sjøsamisk tun har fått mye hjelp fra dugnadsinnsats på 173 timer som er brukt til vedlikehold og bistand på arrangementer. Mearrasiida har ikke klart å gjennomføre den planlagte systematisering av sitt arkiv og har måttet takke nei til noen arrangement på grunn av ressursituasjonen. Det er en person i 100 % stilling på senteret som har alle arbeidsoppgaver, og driften er derfor avhengig av engasjerte tidligere ansatte. Stiftelsen Lásságámmi har også utfordringer i forbindelse med kapasitet og er avhengig av engasjerte frivillige for å holde hjulene gående. På grunn av resursbegrensninger ble produksjon av fagartikler nedprioritert i 2023. Stiftelsen Lásságámmi har likevel hatt en høyere prosjektaktivitet enn opprinnelig forventet siden 2023. Det største prosjekt Lásságámmi jobbet med er oppgradering av boligen til 2023-standard. Sjøsamisk tun har klart å gjennomføre planlagte aktiviteter i 2023 til tross for økte lønnskostnader. Men likevel har Sjøsamisk tun fått flere besøkere til arrangementer i 2023 enn tidligere år.

Duoddara Ráfe har i løpet av 2023 endret navn fra Duoddara Ráfe til Duaddara ráfe - bidumsáme giella- ja kultuvvruguovdátj for å tydeliggjøre sin pitesamiske opprinnelse og det pitesamiske språket. Det nye navnet kommuniserer bedre organisasjonenes opprinnelse og formål for å revitalisere og bevare pitesamisk språk, kulturarv, identitet og samfunnsliv innafor pitesamisk områder og det pitesamiske språket.

Áltta siida rapporterer at de gjennom ulike arrangementer har vært en «møteplass for folk i alle aldre». Áltta siida rapporterer at det er mange som melder at de setter pris på tiltakene der man kan snakke samisk og der man får et nærmere bekjentskap til samisk kultur og kunst.

Sametinget, Tromsø kommune og Troms- og Finnmark fylkeskommune stiftet i 2023 Romssa Sámi Viessu/Samisk Hus Tromsø AS. Sametinget har oppnevnt to styremedlemmer til styret som totalt har 5 medlemmer. Samisk hus i Tromsø rapporterer at de har hatt oppstartsproblemer og at de i 2023 har fått gjennomført ansettelsesprosessen knyttet til ansettelse av daglig leder, samt sondert ulike muligheter for lokaler.

Dállágádden fikk i Sametingets reviderte budsjett en økning på kr 100 000 for å styrke arbeidet med pitesamisk kulturarv. I tillegg har Dállágádden jobbet med å få i stand Forslilåven, der det skal tilbys helt unike og tilpassede lokaler i forbindelse med ulike arrangement.

5.5.9 Institusjonsutvikling - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Institusjonsutvikling:

- Samiske kulturinstitusjoner som har faglig fornying og institusjonell utvikling.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
32201 Institusjonsutvikling - søkerbasert tilskudd	2 266 209	2 000 000	1 500 000	-266 209
Sum	2 266 209	2 000 000	1 500 000	-266 209

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
32201 Institusjonsutvikling - søkerbasert tilskudd	2 312 000	45 791	2 266 209
Sum	2 312 000	45 791	2 266 209

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
27	17	7	3

Ordningen fikk en økning på kr 500 000 i Sametingets reviderte budsjett. Det har vært en økning på antall søknader over institusjonsutvikling i 2023 og det er flest prosjekter over prioriteringene faglige samarbeidsprosjekter mellom institusjoner, herunder andre urfolksinstitusjoner og prosjekter som har som mål å utvikle institusjonen faglig. Blant annet har Sámi Dáiddaguovddáš fått midler til utvikling av et samisk kuratorprogram. Prosjektet har vært et tverrfaglig samarbeid på tvers av norsk, svensk og finsk side av Sápmi og mellom flere større samiske og nasjonale institusjoner i hvert respektive land. I tillegg har Internasjonalt samisk filminstitutt fått midler til å gjennomføre en bred kartlegging av finansiering av det samiske kunst- og kulturfeltet. Målet har vært å samle kunnskap om og analysere utviklingspremissene for det samiske kunst- og kulturfeltet i samarbeid med samiske kunstnerorganisasjoner og institusjoner.

5.6 Samisk litteratur

Mål for innsatsområdet:

- Kvalitativ samisk litteratur utgis, formidles aktivt og gjøres tilgjengelig.

5.6.1 Samletabell - samisk litteratur

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
31101 Čális fal - direkte tilskudd til Sámi allaskuvla	500 000	500 000	0
Tilskudd til utvikling og fremming av samisk litteratur - direkte tilskudd	11 950 000	11 950 000	0
Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur - søkerbasert tilskudd	1 172 803	2 850 000	1 677 197
Formidling av litteratur - direkte tilskudd	2 655 000	2 655 000	0
Samiske litteraturdager - konferanse	161 889	300 000	138 111
Styrke formidling i nordsamisk område - direkte tilskudd	300 000	300 000	0
Loga munnje! Les for meg! - prosjekt	453 742	600 000	146 258
34601 Evaluering tilskudd til utvikling og fremming av samisk litteratur	2 688	0	-2 688
Sum	17 196 122	19 155 000	1 958 878

Kreativ Industri har gjennomført evalueringen av direkte tilskuddsordningen Tilskudd til utvikling og fremming av samisk litteratur på vegne av Sametinget. Sametinget har etter evalueringen hatt dialog med samiske forfattere, interesseorganisasjoner og forlag om evalueringen. På bakgrunn av dette ble det fremmet en plenumssak i desember med tilrådning om at ordningen videreføres som en permanent ordning.

5.6.2 Čális fal - Direktetilskudd Sámi Allaskuvla

Som oppfølging av Sametingets prosjekt har Sámi allaskuvla opprettet studiet i 3 deler: Čális fal I, II og III. Hver del tilsvarer 10 studiepoeng slik at det til sammen blir 30 studiepoeng. Det er skissert et studieløp der det i første omgang vil være snakk om et prøveår som har oppstart fra høsten 2023 som kan avsluttes våren 2024.

Både Čális fal 1 og 2 har hatt 3 to dagers samlinger høsten 2023. Čális fal 1 har 7 studenter, og Čális fal 2 har 6 studenter.

5.6.3 Tilskudd til utvikling og fremming av samisk litteratur - direkte tilskudd

Mål for innsatsområdet:

- Samisk litteratur utvikles, produseres og formidles.

I 2023 fikk følgende bedrifter direkte tilskudd over denne ordningen; Davvi Girji AS, ČálliidLágádus AS, Iđut AS, ABC-Company E-skuvla AS og DAT AS.

ČálliidLágádus AS har publisert 11 litteraturprodukter; Iđut AS 7; DAVVI GIRJI AS 1; ABC-Company E-skuvla har publisert 1 tryktbok og en e-bok. DAT AS har lansert 1 bok og 1 e-bok samt trykket 3 ytterlige litersturprodukter som skal lanseres tidlig i 2024.

5.6.4 Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur - søkerbasert tilskudd:

- Samisk litteratur som er tilgjengelig på samisk.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
32301 Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur - søkerbasert tilskudd	1 172 803	2 850 000	2 850 000	1 677 197
Sum	1 172 803	2 850 000	2 850 000	1 677 197

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
32301 Tilskudd til prosjektstøtte til samisk litteratur - søkerbasert tilskudd	2 038 990	866 187	1 172 803
Sum	2 038 990	866 187	1 172 803

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
14	12	1	1

I 2023 har 12 prosjekter fått støtte til å produsere og utgi samiskspråklige bøker. Det har vært en overvekt av søknader over prioriteringen oversettelse av skjønnlitteratur til samiske språk. Det er flest prosjekter på oversettelser til lulesamisk og sørsamisk, men også bøker til nordsamisk. I tillegg ser vi en liten økning av lydbøker og/eller videobøker, spesielt til barn og unge.

5.6.5 Formidling av samisk litteratur - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Formidling av samisk litteratur:

- Samisk litteratur er tilgjengelig og kjent for brukerne.

I 2023 fikk følgende formidlere av samisk litteratur direkte tilskudd over denne ordningen; Kautokeino bokbuss – Kautokeino kommune, Tana/Nesseby bokbuss – Nesseby kommune, Kåfjord bokbuss – Kåfjord kommune, Sør-Troms – Troms og Finnmark fylkeskommune, Trøndelag fylkeskommune og Samisk litteratursenter.

Samisk litteratursenter as har ikke rapport inn.

Trøndelag fylkeskommune melder at tiltaket fungerer best når bussen besøker barnehager med samiske barn som er de mest aktive lånerne av samiskspråklig litteratur. I sørsamisk område med spredt bosetting er det en utfordring å nå en større del av den voksne målgruppa, så bussen bidrar til å nå lånerne i sørlige Saepmie. Trøndelag bokbuss har gjennomført mindre aktivitet enn ønsket på grunn av utenforliggende hensyn, men har jobbet hardt for å finne aktiviteter og tilbud som erstatning for dette. For eksempel er det blitt gjennomført intervjuer for innspill til Kulturplan for barn og unge i Trøndelag på Raasten rastah og et joikeforedrag i samarbeid med Trondheim folkebibliotek. Videre rapporteres det at 2023 viser 156 samiskspråklige utlån, 13 sendt til andre bibliotek, og 226 utlån ved bibliotekavdelinger i Trondheim av samiskspråklig materiale fra den samiske samlingen. I tillegg

kommer utlån av samiske temaer som var 16 utlån til andre bibliotek og 520 utlån ved bibliotek i Trondheim.

Kautokeinos bokbuss tilbyr Samiskspråklig materiale på norsk, svensk og finsk side av grensen. I år ble tiltaket som gjøre det mulig for skoler og barnehager å bestille fra nettet ferdigstilt. Bokbussen kjøres direkte til skolene og barnehagene. Kautokeinos bokbuss har blant annet deltatt på Nord-Finlands bokbusdager som ble arrangert i Rovaniemi.

Bokbussen i Kåfjord har økt stillingen til den samiske bokbuss-bibliotekar til en 100 % stilling og har fått videre opplæring for å kunne levere enda bedre tjenester. Det rapporteres også om at de to-språklige tiltakene fungerer og blir godt tatt imot hos skoler og i barnehager.

Bokbussen i Tana/Nesseby rapporterer at tilskuddet har bidratt til innkjøp av samisk litteratur, besøk på samiske skoler og har gjennom lesestunder øke leselysten og etterspørselen etter bøker.

Bokbussen i Sør-Troms som i 2023 ble drevet av Troms og Finnmark fylkeskommune rapporterer at de tilstreber seg for å ha ulike aktiviteter som synliggjør det samiske språket. I 2023 har de hatt en utøver som snakker kildinsamisk og elever har også lært noen ord på kildinsamisk. De har også et samarbeid med Várdobáiki samiske senter om arrangementer. De har blant annet gjennomført markering av 6. februar, forfatterturné med Kathrine Nedrejord, gitt samisk språktilbud på bussen, hatt workshop/interaktiv konsert med Viktor Bomstad som er ny landsdelsmusiker i joik i Troms og Finnmark fylkeskommune og språkarrangement i samisk språkuke.

5.6.6 Samiske litteraturdager - konferanse

Tidligere har Sametinget hatt en konferanse i året, men i 2023 har det blitt arrangert flere mindre arrangement i nord-, lule- og sørsamisk område. For eksempel deltok 65 personer på temakveld om reindrift med blant annet Elin Anna Labba på Árran og omtrent 50 personer deltok på et seminar organisert av Sametingets bibliotek som markerte at det er 350 år siden den første utgivelsen av Lapponia. Forskere og kunstnere snakket om boka og om hvilke holdninger som var dominerende om samene på den tiden. Biblioteket har også arrangert åpen bokkaffe med ulike inviterte foredragsholdere og tema med mellom 10-15 deltakere pr. gang.

5.6.7 Styrke formidling i nordsamisk område - direkte tilskudd

Mål for tilskuddet:

- Sametinget og Troms og Finnmark fylkeskommune samarbeider om formidling av samisk litteratur.

Det direkte tilskuddet gikk i 2023 til Troms og Finnmark fylkeskommune. Partene bidrar med innhold på bloggen "samisk bibliotekjeneste". Under samisk språkuke ble det arrangert forfatterturneer både i Troms og Finnmark fylke. På biblioteksjefmøtet i Tromsø hadde partene innlegg om samisk bibliotekjeneste. Samarbeidsavtalen har vært gått igjennom i 2023.

Troms og Finnmark fylkeskommune har ikke rapportert inn aktivitetsrapport innen fristen.

5.6.8 Loga munnje! Les for meg! - prosjekt

Mål for prosjektet:

- Å motivere til økt leselyst og styrke interessen for litteratur.

Loga munnje! Les for meg! -prosjektet bygger på samarbeid mellom helsestasjon og bibliotek i kommunen. Omkring 540 tøyvesker med "Revungen" bøker er sendt ut til helsestasjoner for utdeling til de minste barna, 0 – 2 år. 35 kommuner er med på prosjektet. Flere hundre gavebøker og tøyvesker er sendt ut til bibliotekene for utdeling til barn mellom 2 – 4 år.

Sametinget har i 2023 gjort en liten evaluering av prosjektet, og mottok totalt 28 svar fra helsestasjoner, bibliotek og foresatte. Evalueringen viser at dette er et godt prosjekt som det er viktig å bevare og utvikle. Mange foreldre har mistet språket, men ønsker at deres barn skal få utvikle det.

5.7 Samiske medier

Mål for innsatsområdet:

- Et mangfold av samiske medier som synliggjør samisk språk, kultur og samfunnsliv.

5.7.1 Samletabell - Samiske medier

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Samiske medier - direkte tilskudd	5 492 000	5 492 000	0
Sum	5 492 000	5 492 000	0

Sametingets første melding om samiske medier, Dǰreguedtije, ble behandlet i Sametingets plenum i juni. Som forarbeid til dette har Sametinget gjennomført innspillmøter som er reflektert i meldingen. Det har vært stort engasjement i det samiske samfunnet knyttet til arbeidet med meldingen. Meldingen går gjennom eksisterende samiske redaktørstyrte medietilbud og peker på mangler på mangfold innen samisk medier, spesielt på de samiske språkene som har få språkbrukere. Samiske medier har store utfordringer på mange områder som blant annet rekruttering, språk, geografi, alder og samisk kulturforståelse.

5.7.2 Samiske medier - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Samiske medier:

- Samiske medier som skaper samfunnsengasjement

I 2023 fikk følgende samiske medier direkte tilskudd over denne ordningen; Nuorttanaste, Ungdomsmagasinet Š, Sámis, Daerpies Dierie Sørsamisk kirkeblad, Bårjås, GLR - Guovdageainnu Lagasradio, NuorajTV og Bamsebladet. Alle har sendt inn rapport for 2023.

Nuorttanaste melder at den økonomiske situasjonen i samfunnet har ført til at abonnementsbetalinger har gått ned. De har nå 390 abonnenter. Nuorttanaste har brukt ressurser på å løfte interessen for bladet spesielt blant ungdom. Daerpies Dierie Sørsamisk kirkeblad melder ingen endring i antall lesere. Bladet rapporterer at det har lyktes med å få yngre skribenter, som er en svært positiv utvikling. Dessverre for Sørsamisk kirkeblad er skribentene også aktive på andre språkarenaer og nedprioriterer å skrive for Sørsamisk kirkeblad. ČálliidLágádus utgir bladet Samis. Det er på 20 år gitt ut 38 nummer av tidsskriftet Samis, og i 2023 ble det gitt ut et dobbeltnummer 37/38 med 13 artikler. Utgiver rapporterer at de vurderer å legge ned produksjonen av tidsskriftet da tilskuddet knapt dekker en halv stilling. Idut AS gir ut bladet Š. Det ble i 2023 gitt ut 4 nummer av bladet. Magasinets hovedmål er å motivere ungdom til å lese og skrive på samisk. Nettstedet ungdomsmagasinet.no er et supplement til det trykte bladet. I perioden 01.01.2023–31.10.2023 har de hatt en nett-/SoMe-journalist i 50 % stilling. Dette har ført til økt aktivitet på nettstedet og sosiale medier. Det er Árran – Julevsame guovdásj Lulesamisk senter som gir ut tidsskriftet Bårjås. Det er gitt ut et tidsskrift i 2023 med i alt 8 artikler. GLR rapporterer kun at de har brukt midlene til drift og at tilskuddet er det viktigste enkelttilskuddet radioen har. NuorajTV rapporterer at de bruker tilskuddet på husleie og publiseringer på YouTube. 100 % av innholdet er publisert på lulesamisk språk. De har pr 1. desember 2023 hatt over

10 000 visninger. ABC-Company E-skuvla AS gir ut Bamsebladet. I 2023 er det gitt ut 20 blad. Tilskuddet gjør det mulig å tilby samiske barn tegneserie på samisk.

5.8 Samisk idrett

Mål for innsatsområdet:

- Et mangfold av idrettsaktiviteter.

5.8.1 Samletabell - samisk idrett

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Samisk idrett - direkte tilskudd	3 533 000	3 533 000	0
34701 Kultur- og idrettsstipend	100 000	100 000	0
Sum	3 633 000	3 633 000	0

Sametinget har underskrevet en samarbeidserklæring med Tromsø Idrettslag (TIL) der målet er å samarbeide om å synliggjøre samisk språk og kultur. TIL har døpt om sitt stadion til Romssa Arena. Dette er en positiv synliggjøring av samisk språk og stedsnavn, som vil bidra til å normalisere det samiske i landsdelen og med det bidra preventivt når det gjelder. samehets og mobbing av samiske barn.

5.8.2 Samisk idrett - direkte tilskudd

Mål med tilskuddsordningen - samisk idrett:

- Samisk idrett har et mangfold av idrettsaktiviteter

Det direkte tilskuddet går til Sámi Valáštallan Lihttu. Tilskuddet for 2023 ble forhandlet fram etter undertegnelse av en idrettsavtale. Sametinget og SVL oppnådde enighet om de økonomiske rammene for Idrettsavtalen 2024. Sametinget og Sámi Valáštallan Lihttu (SVL) blitt enige om å øke finansieringen til SVL med 1,2 millioner kroner i 2024, en økning på 34,7 prosent fra 2023.

Sametinget hadde dialog med Kulturdepartementet angående tildeling av spillemidler for 2023. Dialogen resulterte i en enighet om å endre definisjonen av samisk idrett. I regjeringas reviderte budsjett ble tippemidler til samisk idrett økt fra 1.5 millioner til 3 millioner. SVL fikk av den grunn utbetalt kr 3 millioner i spillemidler i 2023.

SVL rapporterer at Idrettsavtalen har gitt dem større mulighet for utvikling, markedsføring og økonomisk forutsigbarhet. Dette har ført til mer aktivitet i år både for SVL og for særforbundene, som har gitt positiv uttelling, både i rekruttering av nye enkelt medlemmer og lag.

Gjennom idrettsavtalen har organisasjonen også fått økt spillemidler som har medført større aktivitet, særlig for SHL og FA Sápmi. Noen medlemslag har testet ut den nye idrettskombinasjonen sykling og lassokasting. Tilbakemelding er at barn og unge synes sykling/lassokasting er spennende, og at dette bør komme inn som en fast idrettsaktivitet i organisasjonen.

I tillegg til økt finansiering har endring av definisjonen av samisk idrett fra «særegen samisk idrett» til «idrett for samisk befolkning», styrket rekrutteringsarbeidet. Som resultat har organisasjonen fått 28 nye medlemslag, og ca. 12 000 nye medlemmer, alle nye lag er knyttet til FA Sápmi. Til tross for økningen registreres det at sørsamiske området henger litt etter. SVL sier at de følger opp saken, men at dette vil kreve ekstra ressurser

Særforbundene har blitt flinkere til å bruke dobbel sett av trenere, en samisktalende og norsktalende, og deltakere har gitt positive tilbakemelding på tiltaket.

5.8.3 Kultur- og idrettsstipend - stipend

Mål med stipendet - Kultur- og idrettsstipend:

- Motivere unge kultur- og idrettsutøvere til videre satsing.

Sametingets kultur- og idrettsstipend skal motivere samisk ungdom til å engasjere seg innenfor kunst, kultur og idrett. Sametinget deler ut fire stipend årlig til ungdom som engasjerer seg innenfor musikk, kunst, kultur og idrett.

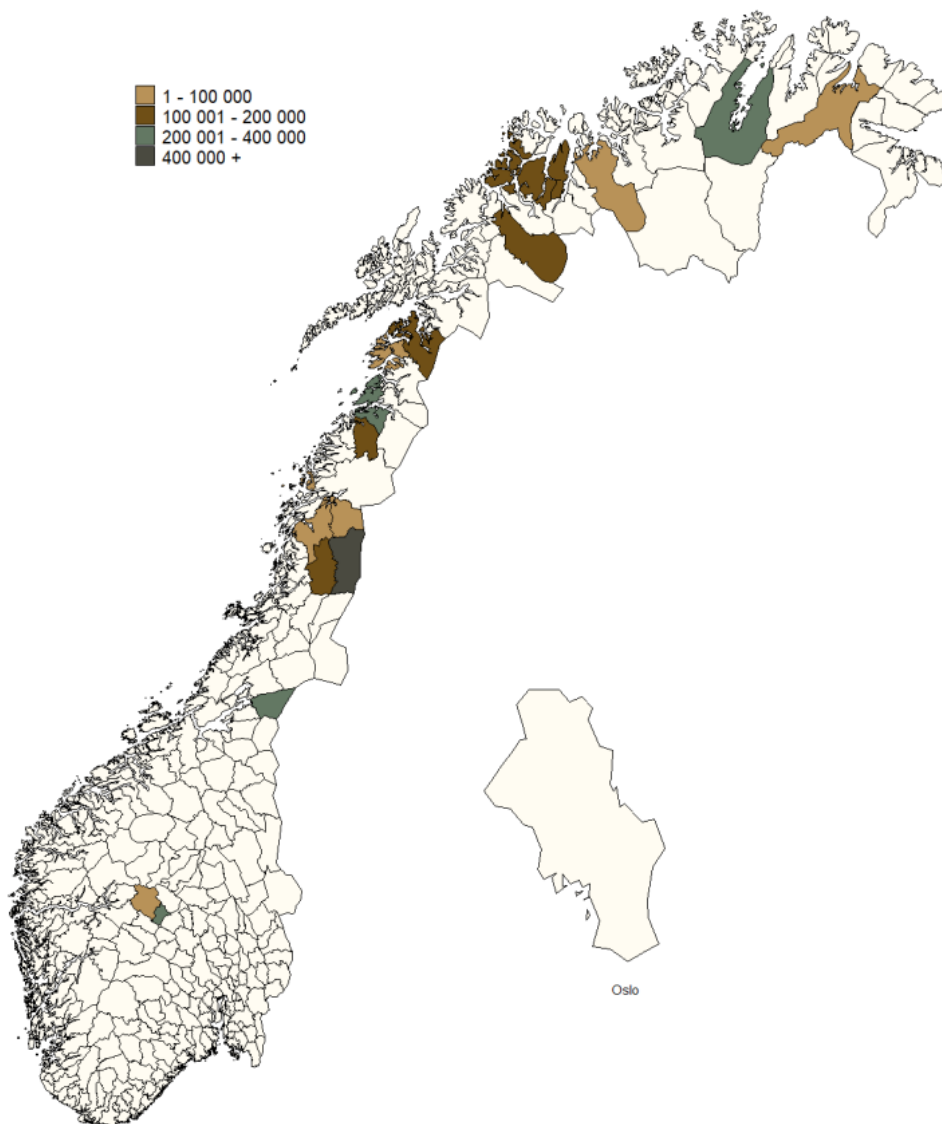
Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
20	4	13	3

Sandra Marie Balto og Tobias Hætta ble tildelt idrettsstipend, og Elise Marie Nilsen-Broderstad og Elina Johansen Ijäs ble tildelt kulturstipend.

6 Kulturminnevern

Samfunnsmål:

- Samiske kulturminner er viktige kilder til kunnskap om vår kulturhistorie og legger premisser for all planlegging og inngrep.

Figur 12: Direktetilskudd og søkerbaserte tilskudd til kulturminnevern

6.1 Samletabell – Kulturminnevern

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Driftskostnader	10 504 819	15 396 000	4 891 181
Virkemidler	4 444 270	4 300 000	-144 270
Sum	14 949 089	19 696 000	4 746 911

Kulturminnevern omfatter både samiske kulturminner, bygningsarv, båtarv, levninger og kulturlandskap. Kulturminnevern er avgjørende for å bevare og videreføre den rike samiske kulturarven. Sametingets innsats er viktig for å sikre at disse verdifulle minnene blir ivarettatt for fremtidige generasjoner. Det er også i 2023 gjort et utstrakt arbeid knyttet til registreringer av samiske kulturminner, og det ble registrert 480 automatisk fredete kulturminner gjennom året. Blant annet ble det gjort registreringer i Álddesjávri-/Altevannsområdet, Skaidi og Adamsfjorddalen/Landersfjord og Lebesby samt i nasjonalparkene Dividalen og Anárjohka.

Sametinget har gjennomført flere prosjekter og tiltak i ulike deler av Sápmi for å dokumentere, forvalte, istandsette, tilrettelegge og formidle den samiske kulturarven. Sametinget har samarbeidet med relevante instanser som Riksantikvaren, fylkeskommuner, kommuner, museer, universiteter og lokale aktører. Målet er å styrke og synliggjøre den samiske kulturarven. Her kan nevnes prosjekter gjennom programmet utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL)-områder, hvor Sametinget har hatt fokus på Skoltebyen og Riksantikvarens bevaringsprogram for utvalgte arkeologiske kulturminne (BARK) der Sametinget i 2023 har hatt fokus på tilretteleggingen av Finnbuengen i Orkland. Riksantikvaren har arbeidet med å lage et register over Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA), og Sametinget har hatt ansvar for å foreslå de samiske KULA landskapene. I 2023 valgte Sametinget ut 7 landskap i Finnmark, 6 i Nordland og 8 i Trøndelag.

Etter mange års arbeid med å få Várjjat siida inn på Norges tentative liste over verdensarv anbefalte Riksantikvaren har i 2023 Klima- og miljødepartementet om å få Várjjat siida inn på Norges tentative liste over verdensarv. utfordringen er at regjeringen også må følge dette opp gjennom få området innskriving på tentativ liste og følge opp nominasjonsprosessen til UNESCOs verdensarvliste. Sametinget har i 2023 også arbeidet med egne prosjekter som «Revitalisering av samiske kulturmiljøer i Fotefer mot Nord», restaurering av Onterihuset og prosjektet «Kulturminner som grunnlag for rettigheter til arealer og samisk arealbruk». Prosjektene inngår i innsatsområdet "Tilretteleggingen av den samiske kulturarven» som har som målet at samiske kulturminner skal være grunnlag for kunnskapsproduksjon om samisk tilstedeværelse og levesett.

6.2 Administrasjon – Kulturminnevern

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	7 834 850	12 640 000	4 805 150
Driftskostnader	2 669 969	2 756 000	86 031
Sum	10 504 819	15 396 000	4 891 181

6.3 Forvaltning av kulturminner

Mål for innsatsområdet:

- Samiske kulturminner forvaltes på grunnlag av egen historie og egne verdier.

6.3.1 Samletabell - Forvaltning av kulturminner

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
37001 Tilskudd til samisk kulturminnevern - søkerbasert tilskudd	2 863 750	2 900 000	36 250
38501 Skjøtsels- og formidlingsarbeid på Ceavccageadgi/Mortensnes kulturminneområde - prosjekt	102 914	200 000	97 086
37020 Frivilligheten år - Ekstern bevilgning	-4 034	0	4 034
38600 Skjøtsel og formidling av kulturminner - BARK	51 734	0	-51 734
Sum	3 014 364	3 100 000	85 636

Sametingsmelding om samisk kulturminnevern (2021) viser mangfoldet av samiske kulturminner i Sápmi. Den gir retning for arbeidet med kulturminner i Sametinget og viser betydningen av strategiske satsinger for å nå målene på kulturminnefeltets ulike områder. Sametinget arbeider med å følge opp strategier som er satt i kulturminnemeldinga. Registrering av samiske kulturminner og bevaringen av disse er et viktig arbeidsfelt for å nå samfunnsmålene for Sametinget. I 2023 ble det gjennomført 93 befaringer som ledd i behandling av plansaker. Det ble totalt registrert 480 automatisk fredete kulturminner etter kulturminnelovens § 4.2., og lagt inn i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden. Av disse kom 93 til som resultat av Sametingets satsing i det sørsamiske området. Også formidling av samisk kulturhistorie med utgangspunkt i kulturminnene har vært prioriterte tiltak. Erfaringene viser at lokal involvering og deltakelse i formidlings- og tilretteleggingsprosjekter skaper stort engasjement.

Sametinget deltar i sektoravgiftsprosjekter finansiert av NVE. De gir mulighet for å registrere kulturminner i oppdemte vassdrag som ikke har vært undersøkt tidligere i forbindelse med oppdemmingen. Særsomt nevnes sektoravgiftsprosjektet ved Álddesjávri-/Altevannsområdet som skjer i samarbeid med Tromsø arktiske universitetsmuseum og Troms fylkeskommune. Sametinget har gjennomført intervju med kunnskapsbærere i Talma og Saarivuoma sameby om kulturminner og kulturhistorie i Álddesjávri-/Altevannsområdet, og har fått opplysninger om neddemte kulturminner som nomadeskolen i Gáicaluokta og boplasser samt opplysninger om boplasser, flytteveier,

gjerdeplasser, oppstillingsplasser for pulker, fangstanlegg og gravplasser i tilgrensende områder. Sametinget har også fått dokumentert historier om ferdseil over og langs vannet, i båt og på flytting, og fått høre om møter med myndighetene og konsekvensene av tvangsflytting. Informantopplysningene vil danne et kunnskapsgrunnlag for neste års kulturminneregistrering i sektoravgiftsprosjektet ved Álddesjávri-/Altevan.

Sametinget har gjennomført kulturminnebefaring av 2/3-deler av kraftlinjetraséen 420kV-linje mellom Skaidi og Adamsfjorddalen/Landersfjord og Lebesby, samt tilhørende anleggsveier og deponiområder. I løpet av feltarbeidet for 2023 er det gjort 238 kulturminneregistreringer i prosjektet, og hovedvekten av kulturminnene kan relateres til reindrift. Prosjektet vil videreføres med feltarbeid i 2024.

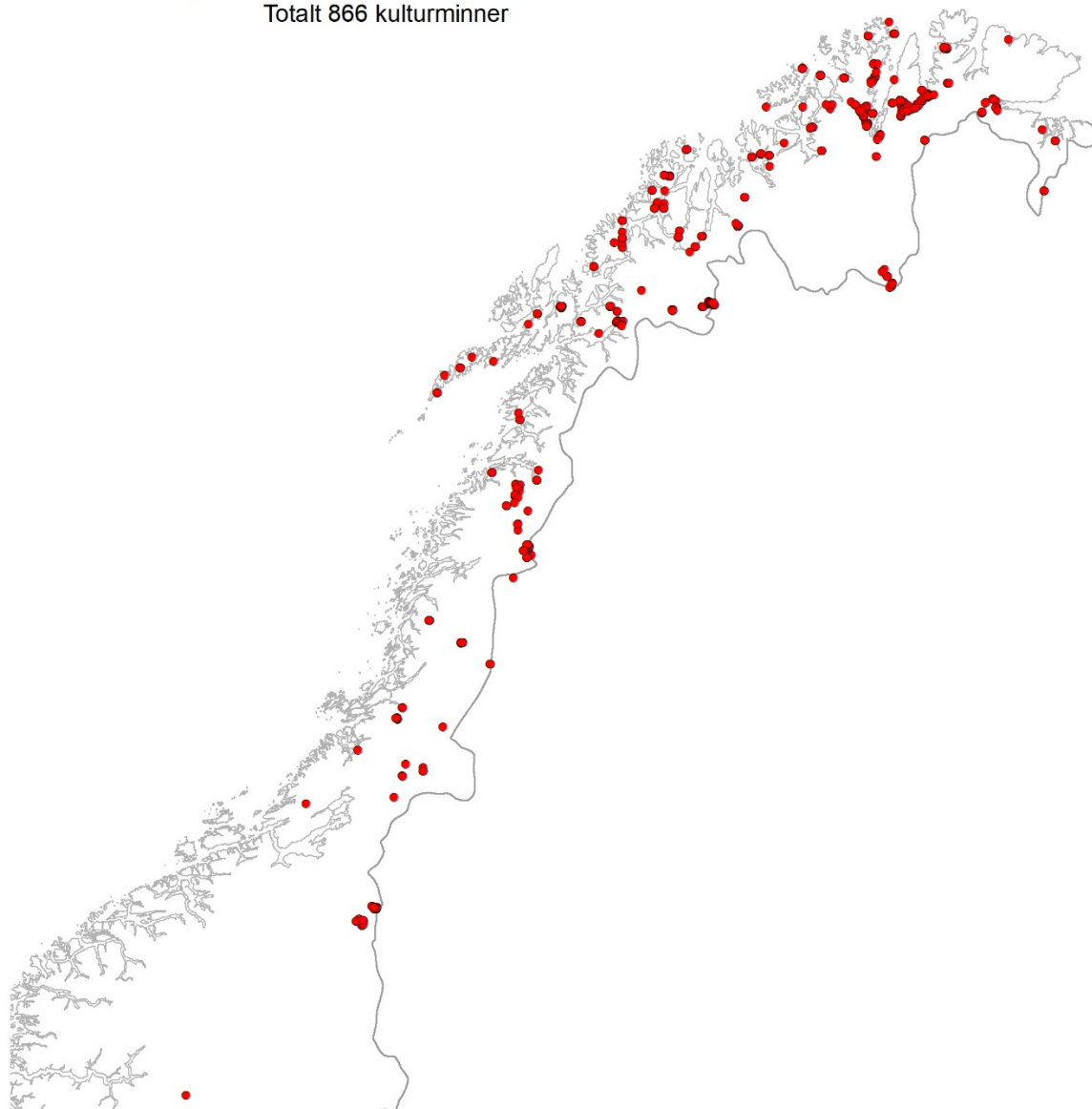
I forbindelse med høring og offentlig ettersyn av områderegeringsplan for Hálkavárri/Porsangmoen skyte- og øvingsfelt har Sametinget gitt tillatelse til frigivelse av 73 automatisk fredete samiske kulturminner, som ligger i sone F3_1 for tyngre militær skyte- og øvings aktivitet. Forsvarets aktivitet innenfor denne sonen vil medføre et høyt konfliktnivå, og overhengende fare for skade på kulturminnene som vanskelig kan forenes med bevaring. Det gis tillatelse til at det kan gjøres inngrep i 64 av disse kulturminnene med vilkår om at det gjennomføres arkeologiske undersøkelser som skal bekostes av Forsvarsbygg. Det er avsatt 137 hensynssoner for bevaring av kulturminner i de øvrige delene av skyte- og øvingsfeltet.

Sametinget har også gjennomført kulturminneregistreringer i nasjonalparkene i Dividalen og i Anárjohka. Registreringene i Dividalen innebar også en formidlingsdel. Skoleelever fra Bardu kommune ble fløyet inn i nasjonalparken og fikk delta i registrering av reindriftssamiske kulturminner.

Det er også i år gjennomført kurs i kulturminneregistrering i Vesterålen som ledd i revitalisering av samisk kultur og identitet.

Sametinget har fått melding om skade på to kulturminnelokaliteter i Nesseby kommune og Bodø kommune samt ødeleggelse av en lokalitet i Nesseby kommune. Ødeleggelsen av lokaliteten i Nesseby og lokaliteten i Bodø er anmeldt til politiet.

Nye kulturminneregistreringer 2023:
Totalt 866 kulturminner

6.3.2 Tilskudd til samisk kulturminnevern - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Samisk kulturminnevern:

- Samiske kulturminner med tilhørende tradisjoner synliggjøres gjennom dokumentasjon, formidling og istandsetting.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
37001 Tilskudd til samisk kulturminnevern - søkerbasert tilskudd	2 863 750	2 900 000	2 400 000	36 250
Sum	2 863 750	2 900 000	2 400 000	36 250

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
37001 Tilskudd til samisk kulturminnevern - søkerbasert tilskudd	2 992 600	128 850	2 863 750
Sum	2 992 600	128 850	2 863 750

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
35	25	9	1

Tilskuddet til Samisk kulturminnevern ble tildelt i tråd med prioriteringer for tilskuddet. Det ble gitt tilskudd til 22 av 26 innkomne søknader til fristen 15. februar. Tildelingen støttet blant annet prosjekter innen dokumentasjon av samisk båtarv, registrering av pitesamiske og sørsamiske kulturminner samt gamlebygging i sørsamisk område.

Det ble i forbindelse med Sametingets reviderte budsjett gjennomført en andre søknadsrunde med et nytt mål og prioriteringer for tilskuddet:

Andre søknadsrunde 2023 skal bidra til ivaretagelse av den pitesamiske bygningsarven gjennom dokumentasjon, formidling og istandsetting

Tre av ni prosjekter ble tildelt midler i andre søknadsrunde blant annet til istandsetting av bygninger på gården Nordvik i Bodø kommune. Nordvik har en egen venneforening og gården er lett tilgjengelig for allmenheten og egner seg derfor til formidling av pitesamisk kulturarv.

6.3.3 Skjøtsels- og formidlingsarbeid Ceavccageadgi/Mortensnes kulturminneområde – prosjekt

Mål for prosjektet:

- Videreutvikle Ceavccageadgi/Mortensnes som kulturminneområde

ICOMOS leverte en ekspertvurdering av Várjjat siida i 2021. Sametinget har derfor utarbeidet en rapport som svarer på ICOMOS merknader og oversendt denne til Riksantikvaren. Riksantikvaren har i

2023 anbefalt Klima- og miljødepartementet å skrive inn Várjjat siida på Norges tentative liste over verdensarv. Sametinget ønsker at dette følges opp videre av Klima og miljødepartementet med hensyn til innskriving på tentativ liste og en påfølgende nominasjonsprosess til UNESCOs verdensarvliste. UNESCOs mal for innskriving og nominasjon forutsetter at den videre prosessen skjer på regjeringens initiativ. En innskriving av Várjjat siida på verdensarvlista vil bidra til å synliggjøre urfolks kulturmiljøer som del av verdensarven, og samene som Europas eneste urfolk.

6.4 Rammebetingelser for samisk kulturminnevern

Mål for innsatsområdet:

- Sametinget har formell forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner etter kulturminneloven

Arbeidet med revidering av kulturminneloven ble påbegynt i 2022. Kulturmiljølovutvalget inviterte Sametinget til innspillsmøte i juni 2023. Sametinget poengterte at en revidering av loven må innebære at Sametingets kulturminnemyndigheten overføres ved lov og at Sametinget får en selvstendig rolle med hensyn til prioritering av tilskuddsmidler til samiske kulturvernformål. Lovutvalget skal levere sin utredning i februar 2025.

Sametinget deltar i Riksantikvarens styringsgruppe for utvikling av nye bevaringsstrategier på kulturmiljøfeltet, og Sametinget deltar i Riksantikvarens styringsgruppe for dette arbeidet. Riksantikvarens overordnede bevaringsstrategi har vært på høring, og Sametinget har avgitt uttalelse. Sametinget har i tillegg påpekt behovet for en egen bevaringsstrategi for samisk kulturarv, samt vist til at «Áimmahuššan - samedingsmelding om samisk kulturminnevern» som styringsdokument i utviklingen av de nye bevaringsstrategier. Sametinget har også gjennomført konsultasjoner med Riksantikvaren om bevaringsstrategiene og poengtert at urfolksperspektivet må innarbeides i strukturen til strategiene. Riksantikvaren har bekreftet at de skal arbeide for dette.

Det er også gjennomført konsultasjoner med Riksantikvaren i forbindelse med evaluering av de eksisterende bevaringsprogrammene. Riksantikvaren har foreslått at alle eksisterende bevaringsprogrammer fases ut. Sametinget har påpekt at målet ved det samiske bevaringsprogrammet ikke er oppfylt og at det er behov for tiltak i form av en egen tilskuddsordning som er særskilt tilpasset behovene til den automatisk freda samiske bygningsarven. Sametinget har ikke fått signaler om at dette tas til følge. Sametinget har i tillegg avgitt høringsuttalelse til evalueringen.

6.5 Tilrettelegging og formidling av den samiske kulturarven

Mål for innsatsområdet:

- Samiske kulturminner er grunnlag for kunnskapsproduksjon om samisk tilstedeværelse og levesett.

6.5.1 Samletabell - Tilrettelegging og formidling av den samiske kulturarven

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
39102 «Kjent og anerkjent» - satsing på sørsamisk kulturarv - prosjekt	382 037	400 000	17 963
39104 Revitalisering av samiske kulturmiljø i "Fotefar mot nord" - prosjekt	73 005	150 000	76 995
39201 Onterihuset - prosjekt	622 938	300 000	-322 938
39001 Kulturminneplaner i kommunene – Eksterne midler RA	-619	0	619
39105 Kulturminner som grunnlag for rettigheter til arealer og samisk arealbruk - prosjekt	353 986	350 000	-3 986
Sum	1 431 347	1 200 000	-231 347

Sametinget deltar i oppfølgingen av samiske Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL)-områder. Også har i år hatt særlig fokus på Skoltebyen som UKL-område.

Riksantikvarens bevaringsprogram for utvalgte arkeologiske kulturminne (BARK) skal sikre et representativt utvalg av arkeologiske kulturmiljøer og tilrettelegge dem for publikum. Tilretteleggingen av Finnbuengen i Orkland ble offisielt åpnet av Sametinget i september 2023. Åpningsarrangementet gikk over to dager med seminar og felles vandring til den tilrettelagte boplassen. Finnbuengen er en sommerboplass fra 1800-tallet. Der bodde det samiske ekteparet Sofia og Jonas som var en dyktig bjørnejeger. Boplassen er tilrettelagt med både skilt og digital formidling. To andre sørsamiske lokaliteter i Valdres planlegges tilrettelagt i samarbeid med Innlandet fylkeskommune og en rekke lokale aktører. Den ene lokaliteten er Rennsenn, en samisk boplass fra jernalder. Den andre er boplassen etter Lussi Kant i Smådalen i Vang. Ved å formidle historien om Lussie ønsker Sametinget også å løfte fram samisk kvinnehistorie. Sametinget gjennomførte felles befaring med Rana sameforening som tidligere har mottatt Sametingets tilskuddsmidler for å registrere kulturminner. Ulike kulturminner skal tilrettelegges både digitalt og på skilt, blant annet stallotuffer. Tuftene er om lag tusen år gamle og er spor etter småskala tamreindrift med melking. Tilretteleggingene i Finnbuengen, Valdres og Randalen er også en del av Sametingets satsing på sørsamisk kulturarv.

På bakgrunnen av samarbeidsavtalen med Tromsø kommune bidrar Sametinget i et formidlings- og tilretteleggingsprosjekt av de reindriftssamiske kulturmiljøene i Romssavaggi. Også etterkommerne fra reindriftsfamiliene som brukte området før de ble tvangsflyttet, deltar i prosjektet og bidrar med kunnskap.

Riksantikvaren har fått i oppdrag fra Klima- og miljødepartementet å lage et register over Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA). Sametinget har hatt ansvaret for å velge ut de samiske KULA-landskapene. KULA-status kan bidra til økt fokus på den samiske kulturhistorien i de ulike delene av Sápmi, og er særlig viktig i områder der den samiske historien og tilstedeværelsen har vært underkommunisert. Sametinget har på denne bakgrunn valgt ut 7 landskap i Finnmark, 6 i Nordland og 8 i Trøndelag. Det er lagt vekt på å velge ut representative samiske landskap. De omfatter blant annet reindriftsområder, sjøsamiske områder og samiske jordbruksbygder. I tillegg er det valgt ut landskap der politiske hendelser har funnet sted, som har fått betydning for samisk historie og samfunnsutvikling.

Sametinget har bidratt i feltarbeid og diskusjoner i et pågående masterprosjekt i arkeologi ved UiT Norges arktiske universitet. Prosjektet fokuserer på villreinfangst og skyteskjul. Dette er kulturminnetyper som det både har vært gjort lite forskning på og som ligger i et geografisk område som er lite undersøkt. Sametinget ser fram til resultatene fra prosjektet.

Mål med prosjektet:

- Gjøre sørsamisk kulturarv kjent og anerkjent

Gjennom prosjektet «Kjent og anerkjent - satsing på sørsamisk kulturarv» har Sametinget en særskilt satsing på arkeologiske kulturminner og bygningsarv ivaretas og formidles i det sørsamiske området. Sametinget har befart 119 kulturminneopplysninger noe som har resultert i at 67 av disse kunne verifiseres og legges inn i den nasjonale kulturminne-databasen. Sametinget har også deltatt i registrering ved Nesjøen i Tydal kommune. Området er til vanlig neddemmet, men ble i år tappet ned slik at det var mulig å kunne gjennomføre kulturminneregistreringer i utvalgte deler av reguleringssonen. Befaringen resulterte i 26 nyregistrerte aernieh/ ildsteder. Den eldste karbon-dateringen fra ildstedene viser samisk tilstedeværelse i området helt tilbake i jernalder. Tettheten av de registrerte ildstedene tyder på at det ligger mange flere samiske kulturminner i reguleringssonen til Nesjøen.

Sametinget har behov for bedre kontakt og nærhet til lokale og regionale kompetansemiljøer for å kunne forvalte den sørsamiske bygningsarven, og har derfor avholdt møter med viktige aktører i det sørsamiske området som dannet grunnlag for etablering av nettverk og samarbeid i det sørsamiske området. God kontakt med lokal miljøer fører blant annet til at Sametinget blir kontaktet når freda bygninger trenger bedre vedlikehold eller om nye kulturminnefunn. Se også kapitlet over om *tilrettelegging og formidling*.

Sametinget har i samarbeid med språksenteret Bárru, og Vesterålen og omegn sameforening holdt kurs i registrering av samiske kulturminner. Kurset er et bidrag i revitalisering og til den

Økende interesse for samisk kulturarv i Vesterålen.

Elever deltok i registrering av samiske kulturminner i Dividalen nasjonalpark. Foto Stine Barlinhaug, Sametinget.

Maja Kristine Jáma åpnet den tilrettelegte boplassen Finnbuenget i Orkland. Foto Ingvild Larsen, Sametinget.

6.5.2 Revitalisering av samiske kulturmiljø i “Fotefar mot Nord” – prosjekt

Mål med prosjektet:

- Styrke og opprettholde samisk identitet og tilhørighet og være en ressurs for lokalt næringsliv

«Fotefar mot nord» inkluderer 18 fotefarsteder med samiske kulturmiljø. Sametinget bidro på Fotefar-mot-nord-konferansen i januar 2023. Konferansen hadde stor oppslutning fra kommuner og kulturarvsinstitusjoner. Sammen med samarbeidspartnerne Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner har Sametinget søkt Arktis 2030 om 5 millioner kroner til satsingen, og er blitt tildelt 3 millioner kroner til bruk fra 2024. Det er gjennomført pilotprosjekter og Várdobáiki museumssiida har ledet det samiske pilotprosjektet med utgangspunkt i fotefarstedet Gállogieddi friluftsmuseum i Evenes. Pilotprosjektene danner et viktig erfaringsgrunnlag for det videre arbeidet i revitaliseringen av fotefarstedene.

6.5.3 Onterihuset – prosjekt

Mål med prosjektet:

- Sametinget som grunneier i Skoltebyen tar ansvar for vedlikehold og istandsetting

Det ble i Sametingets reviderte budsjett 2023 satt av midler til istandsetting av Onterihuset og omdisponerte midler ble høsten 2023 tilført prosjektet for å arbeide med den videre utviklingen av Skoltebyen. Sametinget eier flere bygninger herunder Onterihuset og Hallonenhuset. Onterihuset var i svært dårlig stand og trengte vedlikehold. Huset er nå flyttet noen meter slik at det ikke lenger står på skoltesamiske graver. Det er satt i stand og har blant annet fått nytt tak, nye syllstokker og nye steinfundamenter. Hallonenhuset er også dårlig vedlikeholdt og kan ikke lenger brukes i forbindelse med skjøtsel og andre aktiviteter i Skoltebyen. Det er bestilt en tilstandsbeskrivelse og istandsettingsplan som utgangspunkt for istandsetting og oppgradering av huset.

6.5.4 Kulturminner som grunnlag for rettigheter til arealer og samisk arealbruk – prosjekt

Mål med prosjektet:

- Samisk kulturarv legger premisser for all planlegging og inngrep

Det ble i Sametingets reviderte budsjett satt av midler til prosjektet. Gjennom prosjektet er kulturminneforvaltningen i Sametinget styrket, og det er gitt mulighet for digitalisering av kulturminner og andre oppgaver som bidrar til at Sametinget kan delta mer aktivt i kulturminneforvaltning både i forhold til andre relevante instanser og i kontakt med samiske lokalsamfunn.

6.6 Forvaltning av samisk bygnings- og båtarv

Mål for innsatsområdet:

- God kvalitet og tilfredsstillende vedlikehold på samiske bygningsarv og verneverdige samiske båter.

Sametinget ble tildelt 3,3 millioner i 2023 fra Riksantikvarens tilskuddsordning “freda bygninger i privat eie” og det ble gitt bevilgninger til 33 objekter fordelt geografisk på følgende måte:

Geografisk område	Språk	Antall
Finnmark	Nordsamisk	4
Midt / Sør-Troms - Narvik	Nordsamisk	12
Nord - Troms	Nordsamisk	2
Hamarøy - Tysfjord	Lulesamisk	2
Bodø / omegn	Pitesamisk	5
Sør for Saltfjellet	Sørsamisk	8
Sum		33

Sametinget har også befart utvalgte bygninger og hatt dialog med eiere. Dette har blant annet resultert i at freda bygninger har fått tilskuddsmidler og er blitt satt i stand. Et særlig godt eksempel er Smuk-gården i Lille Ropelv, Sør-Varanger. Eier har med betydelig egeninnsats, hjelp av tradisjonshåndverker og tilskudd påbegynt istandsettingen av gårdens mange bygninger. Våningshuset er nå innflytningsklart. Arrangementet «Bolyst i gamle hus» på Smuk-gården hadde stort lokalt oppmøte av blant annet håndverkere og eiere av automatisk freda bygninger i tillegg til lokale museer, Riksantikvaren og ordfører i Sør-Varanger. Det ble holdt foredrag og omvisning til inspirasjon for andre eiere. Det satses på aktivitet og møtevirksomhet på gården.

Sametinget har en egen 2-årig prosjektstilling finansiert av Riksantikvaren som bistår i arbeidet med å bygge kontakt med eiere av freda bygninger og styrking av handverkskompetanse. Med Smuk-gården som utgangspunkt er det gjennomført et introduksjonskurs i antikvarisk istandsetting for elever på tømmerlinja i Sør-Varanger.

Sametinget følger også opp bygningsarven i sørsamisk området gjennom prosjektet «Kjent anerkjent», se omtale av prosjektet over.

Felles satsing på kulturarv i Sør-Troms er et samarbeidsprosjekt startet av Sametinget sammen med Várdoáiki museumssiida, Troms og Finnmark Fylkeskommune og Sør – Troms Museum. Prosjektet retter seg mot kommuner, eiere av freda bygninger og kulturmiljø samt handverksmiljøer i regionen. I tillegg utvikles en felles digital nettverksressurs for rådgivning av alle involverte parter i kulturvern. Prosjektet skal bidra til en samordnet forvaltning av felles kulturarv. Riksantikvarens har bevilget kr 300 000 for 2023 til prosjektet og gitt tilsagn om midler for 2024.

6.6.1 Fartøyvern

Riksantikvaren tildelte Sametinget kr 400.000 i 2023 og ga tilsagn om kr 400.000 for 2024 over post 74 Fartøyvern. Midlene benyttes til istandsetting av det samiske fartøyet «Sjøgutten» fra Tysfjord.

Sametinget deltar i Faglig forum for fartøyvern. Riksantikvarens har årlige måter i faglig forum for fartøyvern i 2023 var hovedvekten lagt på fiske- og fangstflåten. Fiske og fangst er en stor kategori innen fartøyvernet, og det er viktig å få oversikt over hvordan flåten har utviklet seg over tid og hvilke fartøystyper som til ulike tider har dominert dette feltet. Sametinget gir Riksantikvaren råd gjennom deltakelse i nettverk for faglig utvikling av Fartøyvern. Sametinget bygger nettverk og holder kontakt med kunnskaps- og handverksmiljøer i fartøyvern.

Smuk-gården

Smuk-gården er en unik samling av eldre bygninger på en sjøsamisk gård i Lille Ropelv i Sør-Varanger kommune. Omkring 1894 ble bolighuset og melhuset flyttet hit fra Høybukta, der også grunnleggeren av gården, Paul Andersen Smuk kom fra. Smuk-gården var i bruk fram til 1970-tallet. Gården var til da utstyrt både til fiske, jordbruk og reindrift i et sjøsamisk levesett. På gården finnes det fire automatisk freda og ni verneverdige bygninger med en stor variasjon av bygningstyper. Med midler fra Sametinget blir flere av disse bygninger nå satt i stand av eierne. De bidrar selv med utallige timer egeninnsats. Tradisjonshåndverker Roger Persson har hovedansvar for istandsettingen.

Foto: Mia De Coninck, Sametinget

6.7 Forvaltning av samisk levninger

Mål for innsatsområdet:

- Sametinget eller det organ Sametinget utpeker, er rette myndighet i forvaltning av samiske levninger og gravmateriale.

Sametinget og Universitetet i Oslo (UiO) har en egen avtale om forvaltningen av de samiske levningene i Bioantropologisk samling (tidligere Schreinerske samlinger). Sametinget har årlige møter med UiO om forvaltningen og ivaretagelsen av samlingen.

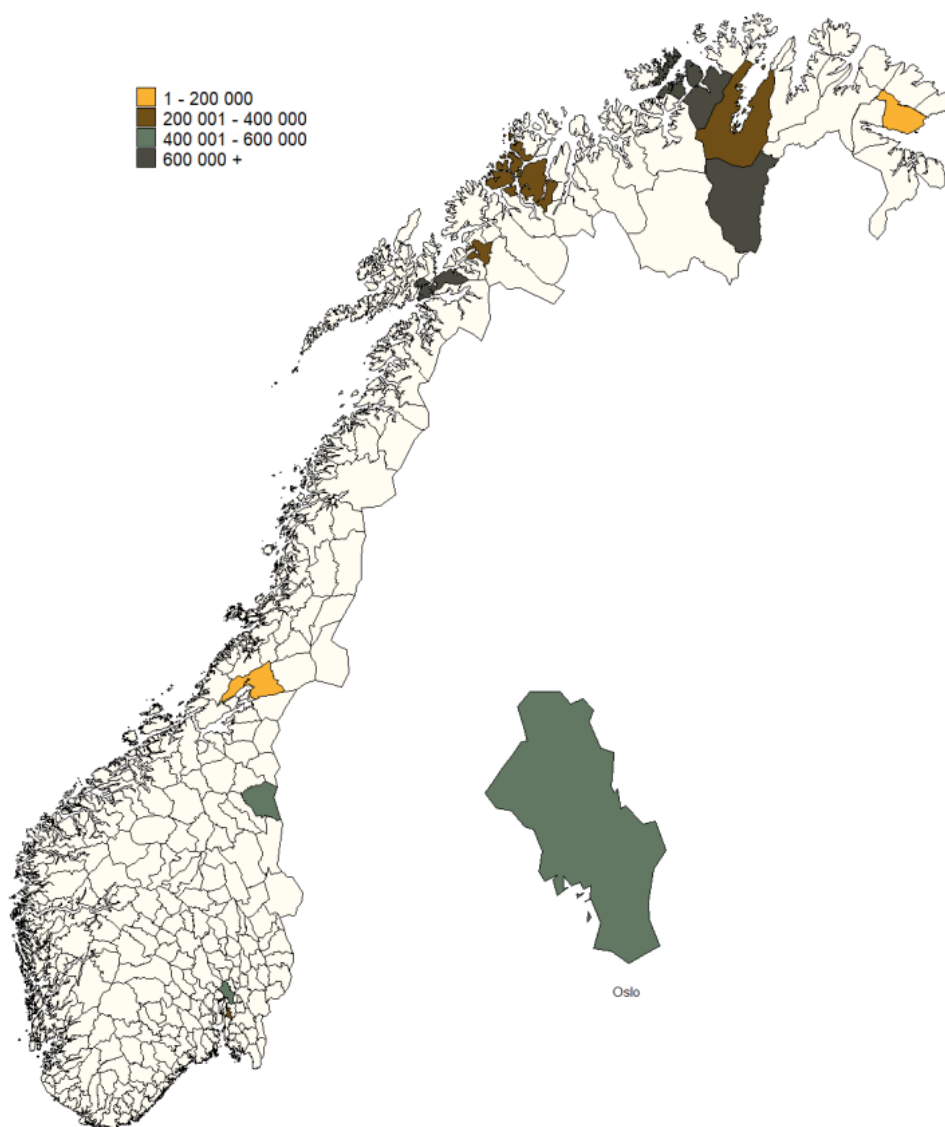
Sametinget har en arbeidsgruppe som forbereder en tilråding knyttet til et innkommet krav fra St Georgs menighet om gjenbegravning av levningene fra Gravholmen i Pasvik, Sør-Varanger kommune. Arbeidsgruppa ledes av Sametinget og har medlemmer fra Skoltesamiske forening i Če'vetjäu'rr/Sevettijärvi, Ä'vv Skoltesamisk museum og De Bioantropologiske samlinger ved UiO.

Gjenbegravingskrav som kommer inn til Sametinget innebærer kapasitetskrevenende prosesser. Sakene behandles av den grunn hovedsakelig en i gangen og i den rekkefølge de kommer inn.

7 Helse, sosial og barnevern

Samfunnsmål:

- Det samiske folk har god helse og mottar likeverdige tjenester tilrettelagt deres språklige og kulturelle bakgrunn, og deres rettigheter som urfolk.

Figur 13: Direktetilskudd og søkerbaserte tilskudd til helse

7.1 Samletabell - Helse, sosial og barnevern

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Driftskostnader	1 918 064	2 104 000	185 936
Virkemidler	3 726 690	3 772 000	45 310
Sum	5 644 755	5 876 000	231 245

Sametingets utgangspunkt er at samiske pasienter mottar likeverdige tjenester, som handler om tilgang, tilgjengelighet og kvalitet i tjenesten. Tilgjengelighet innebærer at tjenesten må være språklig og kulturelt tilpasset.

I 2023 har Sametinget samarbeidet med ulike helseforetak og myndigheter for å sikre at samiske pasienter får spesialisthelsetjenester som er språklig og kulturelt tilpasset, og for at Sámi klinihkka oppnår større grad av selvbestemmelse. Sametinget har også gitt tilskudd til ulike tiltak og prosjekter som skal bidra til likeverdige og tilrettelagte helse- og omsorgstjenester for samiske pasienter og brukere, særlig eldre og barn. Videre har Sametinget gitt innspill til regjeringens folkehelsemelding og stortingsmelding om samisk språk, kultur og samfunnsliv, og har støttet tiltak for å forebygge selvmord og styrke psykisk helse i den samiske befolkningen. Sametinget har også konsultert regjeringen om forskrifter til ny barnevernslov, og har arbeidet for å ivareta samiske barns rettigheter og behov i møte med barnevernet, blant annet gjennom samarbeid med Fosterhjemsforeningen.

7.2 Administrasjon - Helse, sosial og barnevern

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	1 686 162	1 826 000	139 838
Driftskostnader	231 903	278 000	46 097
Sum	1 918 064	2 104 000	185 936

7.3 Spesialisthelsetjenesten

Mål for innsatsområdet:

- Samiske pasienter mottar spesialisthelsetjenester der deres språklige og kulturelle bakgrunn har en naturlig plass, og samisk språk kan benyttes i behandlingssammenheng.

I 2022 satte Regjeringen ned et utvalg som skulle gi en vurdering av erfaringene med dagens styring og organisering av sykehusene og helseforetaksmodellen. Utvalgets *NOU 2023: 8 Fellesskapets sykehus* ble levert i mars 2023. Sametinget har gitt innspill til utvalget. Utvalget tok med innspillene fra Sametinget om å gjennomføre en egen utredning, for å vurdere behovet for tiltak som sikrer inkorporering av de folkerettslige bestemmelser. Rapporten anbefaler blant annet videre utredning av hvordan man kan sikre Sámi klinihkka selvbestemmelse. Blant annet innebærer dette å se på dagens organisering av Sámi klinihkka som klinikk i Finnmarkssykehuset HF. Sametingets plenum har vedtatt at Sami klinihkka må flyttes direkte underlagt Helse Nord som et eget helseforetak med eget styre og eget budsjett med en nasjonal funksjon også overfor øvrige samiske områder.

Sametinget og Helse Nord RHF underskrev en samarbeidsavtale i mars 2022 for de neste fire år. I avtalen fremgår det at Sametinget skal foreslå styremedlemmer i Helse Nord og alle underliggende helseforetak. Samarbeidsmøter er en del av samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Helse Nord, og Sametinget har blant annet fått presentert Helse Nord sin regionale utviklingsplan 2023-2038. Sametinget vil følge dette opp med innspill.

Sametinget har jevnlig dialog med Helse Nord og Finnmarkssykehuset HF, blant annet om organiseringen av Sámi klinihkka. Helse Nord er i gang med en omorganisering. Sametinget har påpekt at sykehusutvalgets forslag må tas hensyn til i arbeidet med funksjonsdelingen.

Helse Midt-Norge RHF og Sametinget inngikk en samarbeidsavtale som ble undertegnet i juni 2023. Formålet med samarbeidsavtalen er at denne skal bidra til å gi den samiske befolkningen et tilbud om likeverdige spesialisthelsetjenester som er tilrettelagt pasientens språklige og kulturelle bakgrunn.

Sametinget har konsulert regjeringen på helseforetakenes oppdragsdokumenter for 2024. Flere av Sametingets innspill ble tatt hensyn til i oppdragsdokumentene for 2024. Blant annet at samisk perspektiv skal inn i tvungent psykisk helsevern, at samisk språklig og kulturell kompetanse skal være forankret i psykisk helsevern for barn og unge, og at behandlingstilbud innen rus for barn og unge skal være kulturelt tilpasset de samiske barn og unge. I tillegg ble sykehusutvalgets anbefaling om å utrede organiseringen av Sámi klinihkka lagt inn i oppdragsdokumentet til Helse Nord.

I forbindelse med Fosenaksjonen i Oslo fikk Sametinget informasjon om at mange av ungdommene som deltok i aksjonene, synes det var både fysisk og psykisk belastende. Sametinget, i samarbeid med SANKS, la derfor til rette for at aksjonister som trengte samtalepartnere under og etter aksjonen, fikk et lavterskeltilbud fra SANKS under aksjonsuken i Oslo. Sametinget har fått positive tilbakemeldinger på dette, og flere benyttet seg av tilbudet. Dette ble også fulgt opp i ettertid ved at det ble lagt til rette for en debriefingssamling av ungdommen i Oslo, sammen med SANKS. Samlingen var et lavterskeltilbud til ungdommer som hadde deltatt i aksjonene. Ungdommene som deltok i samlingen, var fornøyde med tilbudet.

Regjeringen har nedsatt et ekspertutvalg som utreder en sterkere tematisk organisering av psykisk helsevern. Sametinget har hatt dialog med utvalget og gitt innspill. Sametinget ga innspill om at SANKS må styrkes for å sikre språklig og kulturelt tilpasset psykisk helsevern for den samiske befolkningen. SANKS må derfor istandsettes både ressursmessig og organisatorisk for å kunne utføre sine oppgaver til beste for samiske pasienter. Sametinget ga innspill om Flexible Assertive Community Treatment (FACT)- team er en god behandlingsmodell fordi det passer til samisk bosetning. Sametingets innspill og innspill fra SANKS er tatt med i ekspertutvalgets rapport.

Sametinget har ved flere anledninger tatt opp med regjeringen behovet for at SAMINOR 3 får den finansieringen de trenger for å gjennomføre undersøkelsen. UiT, som gjennomfører undersøkelsen, har meldt inn et behov på 30 millioner kroner. SAMINOR 3 fikk i saldert budsjett for 2024 fullfinansiert undersøkelsen.

7.4 Helse- og omsorgstjenesten

Mål for innsatsområdet:

Samiske pasienter og brukere, uavhengig av bosted, mottar en språklig og kulturelt tilrettelagt pleie- og omsorgstjeneste.

Det har tidligere vært jevnlig møter mellom Helsedirektoratet og flere samiske helsefagmiljøer, og direktoratet. I 2023 etablerte Helsedirektoratet et nasjonalt samisk helsenettverk med ulike aktører som har en rolle i samiske helsespørsmål deriblant Sametinget. Formålet med helsenettverket er å

styrke Helsedirektoratets arbeid på helsefeltet, og dette skal være et forum for å rette fokus på viktige spørsmål rundt samisk helse. Nettverket hadde ett møte i 2023.

Sametinget har et samarbeid med Helsedirektoratet. Som en konsekvens av samarbeid bidrar blant annet Helsedirektoratet med prosjektmidler til Sørsamisk helsenettverk, Várdobáiki samisk senter og Hamarøy kommune.

Sametinget vedtok i desember Sametingets eldrestrategi. Eldrestrategien har tre satsingsområder: Eldre samer som ressurs i samfunnet, Samiske elders levekår og livskvalitet som samer, og helse- og omsorgstjenester for samiske eldre. Sametingets eldreråd har hatt en sentral rolle i utforming av strategien. De har hatt kontakt med andre samiske eldre rundt om i landet, og på den måten bidratt med å få inn eldre sin stemme i strategien.

Regjeringen har lagt frem en ny eldrereform, Bo trygt hjemme-reformen. I arbeidet med reformen har regjeringen gjennomført digitale høringer i saken med Sametingets eldreråd og samiske eldre/helsetreff for innspill om samiske eldre sine ønsker og behov. Som et resultat av dette er behovet for tilrettelagte helsetjenester for samiskspråklige eldre pasienter og personer med demens omtalt i meldingen. Meldingen sier at det er et mål at samiske personer skal få informasjon på sitt eget språk.

Oslo kommune åpnet Dronning Ingrids hageby/demenslandsby i juni, der det er tilrettelagt en paviljong for samiske beboere med demens. Oslo kommune som eier og driver hagebyen, søker nå etter samiske ansatte. En utfordring er hvordan dette tilbudet kan bli kjent i byen blant samiske eldre og deres pårørende. I tillegg er det en utfordring med samarbeid mellom de ulike bydelene. Tiltaket er resultat av samarbeidserklæringa Sametinget har med Oslo kommune.

Sametinget jobber for at samiske pasienter skal ivaretas i helsesektoren. Som en strategi for å sikre dette oppnevner Sametinget samisk representant i ulike råd og utvalg. I 2023 ble representanter til Helsedirektoratets overordnede brukerråd og til Helsedirektoratets brukerråd på rus og psykisk helse oppnevnt. Videre har Sametinget oppnevnt samisk representant til Helsedirektoratets referansegruppe for handlingsplan fysisk aktivitet.

7.4.1 Samletabell - Helse- og omsorgstjenesten

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
40001 Brukerrettede tilbud for eldre samer - Várdobáiki Sámi guovddáš/ Várdobáiki samisk senter - direkte tilskudd	691 000	691 000	0
40101 Samisk legeförening - direkte tilskudd	306 000	306 000	0
40201 Sørsamisk helsenettverk/Åarjelsaemien healsoeviermie - direkte tilskudd	414 000	414 000	0
40301 Brukerrettede tilbud for eldre samer - Samisk hus i Oslo - direkte tilskudd	114 000	114 000	0
40401 Sørsamisk helsekonferanse - direkte tilskudd til Aajege - Trøndelag fylkeskommune	147 000	147 000	0
42001 Helse-, omsorg- og barnevernsprosjekter - søkerbasert tilskudd	1 910 587	1 700 000	-210 587
43601 Debrief for Fosen-aksjonistene - prosjekt	144 103	400 000	255 897
Sum	3 726 690	3 772 000	45 310

7.4.2 Brukerrettede tilbud for eldre samer - direkte tilskudd til Várdobáiki

Mål for tilskuddsordningen - Brukerrettede tilbud for eldre samer:

- Tilrettelegge for personer og organisasjoner som ønsker å gjennomføre frivillige brukerrettede tiltak for samiske eldre.

Várdobáiki har en hel stilling som har helse som arbeidsfelt. Aktiviteter ved Várdobáiki innenfor helse er blant annet planlegging og gjennomføring av ulike tiltak som fagdager, nettverksmøter, helsetreff for eldre, ulike tiltak for samiske barn, samarbeid med kommuner og andre, og veilede og formidle kunnskap om samisk helse til befolkningen. Uten tilskuddet ville ikke tilbudet vært mulig å gi.

7.4.3 Samisk legeförening - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Samisk legeförening:

- At samisk legeförening gjennom faglig bistand og informasjonsvirksomhet kan bidra til at den samiske befolkningen har et helsetilbud som er tilpasset deres språk og kultur.

Samisk legeförening/ Sámi Doaktáriid Searvi (SDS) har vært representert ved faglige forum for å formidle informasjon om samiske pasienter og situasjonen for helsetjenestetilbud til den samiske befolkning. De har dialog med Helse Nord, Finnmarkssykehuset og nasjonale myndigheter, og har aktiviteter for rekruttering av studenter. SDS har også en komité som jobber med arbeid knyttet til videreutvikling av det somatiske tilbudet ved Sámi klinihkka.

7.4.4 Sørsamisk helsenettverk – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen – Sørsamisk helsenettverk:

- Bidra og styrke arbeidet for likeverdige helsetjenester til den samiske befolkningen i sørsamisk område

Sør-Samisk helsenettverk jobber for å gi likeverdige tjenester til den samiske befolkningen. De er medarrangører for Sørsamisk Helsekonferanse, er med i SAMINOR styringsgruppe, Nasjonalt Samisk helsenettverk, og underviser i samisk helse for NTNU, RVTS, Røros kommune, og kommuneoverlegene i Bodø. SSHN har vært på studietur i Alaska tur i South central Foundation. Sørsamisk helsenettverk har også hatt hovedansvaret for prosjektet Samisk helseteam som nå er avsluttet.

7.4.5 Brukerrettede tilbud for eldre samer - direkte tilskudd til Samisk hus Oslo

Mål for tilskuddsordningen - Brukerrettede tilbud for eldre samer:

- Utvikle brukerrettede tilbud for samiske eldre i områder hvor samer er i mindretall.

Helsetreffene har bidratt til å skape en møteplass for samisk eldre både hvor de kan høre og snakke samisk, og hatt ulike foredrag om varierte relevante helserelevante tema, og turer. Jobber med rekruttering. Prosjektleder er med i Helsedirektoratets referansegruppe for Leve hele livet, hatt innlegg på fagseminar for helsearbeidere for Oslo kommune om «Samisk kultur og identitet- for eldre og personer med demens som bor i byen».

7.4.6 Sørsamisk helsekonferanse - direkte tilskudd

Mål for konferansen - Sørsamisk helsekonferanse:

- Økt kompetanse om helse og levekår, samt utfordringer og behov for samiske pasienter i sørsamisk område.

Sørsamisk helsekonferanse ble arrangert på Stjørdal 16.-17. november 2023. Målet med konferansen var å bidra til tilrettelagte helse- og sosialtjenester for samer i sørsamisk område. Temaene i årets konferanse var «Inngrep, rettigheter og folkehelse – Hvordan påvirker pågående prosesser samers helse?», og «Helsetjenester til samisk befolkning».

7.4.7 Tilskudd til helse-, omsorg- og barnevernsprosjekter - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Helse-, omsorg- og barnevernsprosjekter:

- God helse og likeverdige helse-, omsorg- og barnevernstjenester.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
42001 Helse-, omsorg- og barnevernsprosjekter - søkerbasert tilskudd	1 910 587	1 700 000	1 700 000	-210 587
Sum	1 910 587	1 700 000	1 700 000	-210 587

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
42001 Helse-, omsorg- og barnevernsprosjekter - søkerbasert tilskudd	2 425 500	514 913	1 910 587
Sum	2 425 500	514 913	1 910 587

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
18	13	4	1

Sametinget har gitt støtte til Kvinneklinikken Hanevold til å lage et kulturelt tilpasset nettbasert behandlingstilbud til samiske kvinner med underlivssmerter. Det skal bl.a. utvikles en app for kommunikasjon med samiske kvinner, webinarer og bidrag fra fagpersoner. Målet er at samiske pasienter skal lære om hva som kan føre til og opprettholde smerter, hvem de kan ta kontakt med for videre utredning dersom det skulle vise seg å være nødvendig, ha kjennskap til hva de selv kan gjøre for å redusere plagene sine og vite hva de har krav på og rett til.

Det er gitt tilskudd til HMS i reindriften som skal gjennomføre førstehjelpskurs for siidaandelsinnehavere og medlemmer av en siidaandel, om hvordan handtere førstehjelp som er aktuell i utøvelse av den daglige reindriften. Det er videre gitt tilskudd til Kunnskapstrening IT til å utvikle en metode der spillutvikling, helse og arbeid er i fokus. Programmet er tilrettelagt for personer som har forlatt skole og/eller er uten arbeid, og retter seg mot menn med samisk bakgrunn.

Sametinget har tildelt tilskudd til Røde kors – Kors på halsen som skal etablere samiskspråklig meldingstjeneste, beregnet for samiske barn og unge i sårbare livssituasjoner, og det skal åpnes for samtaler på Nordsamisk for å bidra til å styrke psykisk helse hos samiske barn og unge. Kirkens SOS har tidligere etablert samiskspråklig meldingstjeneste, og får tilskudd til å prøve ut og etablere prøveprosjekt for alle aldersgrupper også på svensk og finsk side av Sápmi.

Sametinget har tildelt tilskudd til Norsk fosterhjemsforening til samling for samiske barn og unge som er i fosterhjem. Aktivitetene skal bidra til å fremme samhold og bygge nettverk for barn/ ungdom og fosterforeldre/ fosterhjem. Felles aktiviteter bidrar til at sosiale nettverket utvides, samt at de får delt erfaringer med andre som er i samme situasjon. Slike samlinger er arrangert tidligere også som meldes å ha vært vellykkede.

Sametinget har tildelt tilskudd til Karasjok kommune ved USHT til to prosjekter for å ivareta samiske voksne med hørselstap. Prosjektene skal bidra til økt kompetanse om hørselshemming og tilrettelegging i en samisk kontekst, opplæring og oppfølging hos brukere samt kompetanseheving for helsepersonell, til personer med hørselshemming og andre om hørselsrehabilitering.

7.5 Folkehelse

Mål for innsatsområdet:

- God helse og trivsel i den samiske befolkningen.

Regjeringen la våren 2023 frem Folkehelsemelding – Nasjonal strategi for utjamning av sosiale forskjeller. Sametinget kom blant annet med innspill på behov for forskning på samisk helse, rettigheter til likeverdige helsetjenester, klima, mobbing, kvinnehelse, samiske eldre sin situasjon, læring og mestring, og tilgang til data og statistikk, samt yringsfrihet sett i sammenheng med rasisme, hets og diskriminering. Folkehelsemeldingen ble lagt frem i mars, men lite av Sametingets innspill ble tatt med. Grunnen til dette er at Sametinget og regjeringen i 2023 har jobbet med en Stortingsmelding om samisk språk, kultur og samfunnsliv for 2024 som skal omhandle «Folkehelse og levekår i samiske områder». Denne legges fram i 2024.

Folkehelsekonferansen 2023 som ble arrangert i Tromsø i september 2023 var en viktig arena for innspill til melding til Stortinget om samisk språk, kultur og samfunnsliv – folkehelse og levekår i samiske områder. Samisk folkehelse fikk derfor stor plass på programmet, og konferansen løftet bevisstheten om samiske problemstillinger på området Folkehelse.

Selv mord er et alvorlig folkehelseproblem i mange samiske samfunn, og det er altfor store tall i flere kommuner i forhold til resten av landet. Sametinget er opptatt av hvordan forebygge selvmord, og hvilke tiltak som er nødvendig. Flere andre instanser er også opptatt av dette, og Sametinget tildelte i 2020 tilskudd til SANKS og Vivat for å tilpasse kurset OPS på selvmord til samisk kontekst. Den samiske utgaven av kurset og kursmateriale ble ferdigstilt og lansert i 2023. Målgruppe for kurset er kommuner, skole og helsepersonell. Det er også tildelt tilskudd til Sámiráđđi/ Samerådet/ Saami Council til prosjektet Suodji/Suaja/Suodje -prosjektet chattetjeneste der de vil jobbe selvmordsforebyggende og styrke psykisk helse gjennom å tilby en nasjonal lavterskel hjelpelinje der folk kan ta kontakt med noen med samisk kulturkompetanse.

7.6 En likeverdig barneverntjeneste

Mål for innsatsområdet:

- Samiske barns rettigheter og behov er sikret i møte med barnevernet.

Sametinget har i 2023 konsultert regjeringen på forskrifter til ny barnevernslov av 2022. Som et resultat av dette fremgår det i forskrifter for fosterhjem at barnevernstjenesten skal ta tilbørlig hensyn til barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn. Fosterhjems kommunen skal føre tilsyn ved at barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn ivaretas, herunder samiske barns rett til språk og kultur. For samiske barn i barnevernsinstitusjoner har tilsynsmyndighetenes plikt til å kontrollere at institusjonene på en hensiktsmessig måte, følger opp samiske barns særlige rett til å ivareta språklig og kulturell bakgrunn på en hensiktsmessig måte.

Regjeringen foreslår at tilsynsmyndighetene ved tilsyn med samiske barn skal ha samisk språklig eller kulturell kompetanse. Sametinget og regjeringen er blitt enige om å be Helsetilsynet kartlegge hvordan dagens forskrift praktiseres hos den enkelte statsforvalter, og foreslå grep som kan sørge for at samiske barn får møte personell med samisk språk og kulturkompetanse i tilsynssamtalene. Helsetilsynet skal også foreslå grep som medfører at samiske barns språk og kultur kartlegges, opplyses, sikres og ivaretas når barnet bor på barnevernsinstitusjon.

Sametinget arrangerte i februar et seminar om samiske barn, registrering og individuelle rettigheter. Målet var å belyse en eventuell sammenheng mellom samiske barns tilgang til å få oppfylt sine

individuelle rettigheter i møte med offentlige myndigheter, og muligheten til å registrere dem i offentlige registre.

Sametinget samarbeider med Fosterhjemsforeningen for å utvikle fosterhjemsomsorgen for samiske barn, deriblant i prosjektet, et hjem – to kulturer. Målet med prosjektet er å kartlegge om samiske barn får sine rettigheter oppfylt. Fosterhjemsforeninga har engasjert Atlas kompetanse til å gjennomføre prosjektet.

8 Urfolksrettigheter, internasjonalt samarbeid og likestilling

Samfunns mål:

- Rettigheter som er anerkjent i FNs erklæring om urfolks rettigheter er implementert i lovverk og praktisk politikk.

Sametinget har gjennomført en rekke aktiviteter for å oppnå samfunns målet i 2023. Sametinget har arbeidet for at urfolks rettigheter blir implementert i lovverk, at samisk samfunnsliv, språk og kultur utvikles på tvers av landegrensene, og for at det samiske samfunnet er likeverdig og likestilt. Blant annet har Sametinget gjennomført konsultasjoner med regjeringen om utredning av samiske rettigheter til land og vann i Fosen, uten å komme til enighet. Fosen-saken har også blitt løftet frem på ulike arenaer, nasjonalt og internasjonalt. Sametinget har gjennomført høringer og deltatt i arrangementer i forbindelse med oppfølgingen av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, for å forberede saken til plenumsbehandling våren 2024.

Sametinget har også konsultert regjeringen om utarbeidelse av en handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold. Gjennom forskning, seminarer, dialogmøter, nettsider og tilskudd til samiske likestillingsorganisasjoner, har Sametinget arbeidet for å bekjempe diskriminering og fremme likestilling, blant annet ved å følge opp Sametingets likestillingsmelding. Sametinget har også fulgt opp handlingsplanen mot samehets. Sametinget har deltatt i ulike fora for å fremme samiske rettigheter, som Samisk parlamentarisk råd, Barentssamarbeidet, Arktisk Råd, Samerådet, UNESCO og FON. Sametinget har også støttet ulike prosjekter og organisasjoner som arbeider med urfolksrettigheter som Mama Sara Education Foundation, Docip og Koalisjonen for urfolks matsystemer.

8.1 Samletabell – Urfolksrettigheter, internasjonalt samarbeid og likestilling

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Driftskostnader	8 824 709	9 381 000	556 291
Virkemidler	1 848 512	4 399 000	2 550 488
Sum	10 673 221	13 780 000	3 106 779

8.2 Administrasjon – Urfolksrettigheter, internasjonalt arbeid og likestilling

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	7 983 094	8 369 000	385 906
Driftskostnader	841 614	1 012 000	170 386
Sum	8 824 709	9 381 000	556 291

8.2.1 Indigenous Salmon Peoples – Lakseurfolksnettverk

Sametinget har etablert et samarbeid internasjonalt nettverk for lakseurfolk (Indigenous Salmon Peoples). Nettverket har fått flere medlemmer i løpet av 2023, og man har kommet et stykke videre på veien mot å få fastsatt noen felles mål og planer.

8.3 Samisk samarbeid

Mål for innsatsområdet:

- Samisk språk, kultur og samfunnsliv bevares og utvikles både innenfor den enkelte nasjonalstat og på tvers av statsgrensene.

8.3.1 Samletabell – Samisk samarbeid

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
48001 Sámi Giellagáldu - avtale	5 257 960	5 258 000	40
Sum	5 257 960	5 258 000	40

Det gjennomføres regelmessige møter mellom ministre med ansvar for samiske saker i Sverige, Finland og Norge og Sametingene i de respektive landene, og i 2023 ble dette avholdt i januar 2023. På møtet var det gjensidig orientering om arbeidet med nordisk samekonvensjon, rasisme mot samer, samiske språk i digitale miljøer, repatriering, klimaendringer og klimatilpasning for samiske næringer og nordisk samisk språkpris Gollegiella. Ole Henrik Magga ble tildelt språkprisen på møtet.

8.3.2 Sámi Giellagáldu

Sámi Giellagáldu er samefolkets fellesnordiske fagorgan i samiske språkspørsmål, som sametingene i Norge, Sverige og Finland har etablert i fellesskap som egen administrativ driftsenhet under Sametinget i Norge. Fagorganet ledes av et eget styre der alle tre sameting har lik innflytelse.

Sámi Giellagáldu har ansvaret for å koordinere, styrke og utvikle det nordiske samiske språksamarbeidet. Formålet med fagorganet er å bevare og utvikle den kulturelle arven som de samiske skriftspråkene og muntlige språkene representerer, og bevare, styrke og utvikle de samiske språkene samtidig som de enkelte samiske språkenes særegne behov, utfordringer og ressurser tas hensyn til.

Sametingene i Norge, Sverige og Finland har i tildelingsbrevet for 2023 satt følgende resultatkrav til Sámi Giellagáldu:

- *Rettskrivningsboka for lulesamisk skal behandles slik at Sametingene kan utgi rettskrivningsregler.*
- *I løpet av 2023 skal det iverksettes nødvendige tiltak, slik at terminologi- og normeringsarbeidet for samiske språk og andre tiltak fastsatt i vedtektene til Sámi Giellagáldu kan iverksettes snarest.*
- *Sámi Giellagáldu skal iverksette arbeidet med rekruttering av språkarbeidere i alle de etablerte landene og administrative stillinger som det er behov for.*
- *Utvikling av språkteknologiske verktøy for samiske språk er en viktig målsetting for Urfolkstiåret 2021-2032 og derfor bør samarbeidet med Divvun - samisk språkteknologi prioriteres.*
- *Sámi Giellagáldu skal følge bestemmelsene i Hovedavtalen for den norske stat og utarbeide en tilpasningsavtale som angir hvordan medbestemmelse fra ansatte i Sámi Giellagáldu skal gjennomføres i praksis.*

De viktigste oppgavene i budsjettet for år 2023 er prioritering av oppbygging av administrasjonens interne struktur og etablering av språknemnder, for å få i gang arbeidet med normering og språkbevaring. Samtidig er det viktig å styrke informasjon og samarbeid med andre institusjoner og organer.

Fagorganet ledes av et eget styre der alle tre sameting har lik innflytelse. Styret er Sámi Giellagáldus øverste organ, og har hovedansvaret for Sámi Giellagáldu. Styret består av seks styremedlemmer og like mange varamedlemmer. Styreleder er Sig-Britt Persson. Sametingene har i fellesskap fastsatt en styreinstruks for Sámi Giellagáldu som styrer styrets virksomhet.

Sámi Giellagáldus administrasjon se beskrivelse i DEL 2.

Styret i Sámi Giellagáldu har i 2023 opprettet språkutvalg for sør-, lule- og nordsamisk samt enare- og skoltlesamiske språk og oppnevnt medlemmer og varamedlemmer for den påfølgende fireårsperioden (2023 - 2027). De enkelte språkutvalgene har ansvar for normering av skriftspråk, terminologi og skriveregler.

Styret i Sámi Giellagáldu har hatt seks møter i 2023 og behandlet 11 saker. Styret har blant annet vedtatt Sámi Giellagáldus årsmelding og årsregnskap for 2022, samt igangsatt en rekrutteringsprosess til ulike stillinger. Styret har også vedtatt budsjett og virksomhetsplan for 2023 og opprettet fem språkutvalg med ansvar for normering og oppnevnt medlemmer og varamedlemmer til språkutvalgene. I tillegg har styret behandlet andre saker som angår Sámi Giellagáldus administrasjon. Alle dokumenter til styret er ferdigstilt på minst tre språk: Nordsamisk, norsk og finsk, og alle møter er tolket og gjennomført på disse tre språkene.

Administrasjonen har arbeidet mye med videre etablering, videreutvikling og med ansettelsesprosessene som har vært veldig arbeidskrevende. I Norge er det få lignende statlige institusjoner som både har ansatte og daglig drift i tre land. Sámi Giellagáldu er også den første administrative driftsenheten ved Sametinget i Norge som ikke utfører Sametingets oppgaver. Dette har ført til at de i stor grad har måttet arbeide med ulike banebrytende oppgaver, slik som å tilpasse Sametingets personalreglement, og å få på plass god praksis i administrasjonen. Sámi Giellagáldu har også foretatt en rekke utredninger omkring forhold knyttet til internasjonale arbeidsforhold, som skatte-, trygde-, pensjons- og forsikringsordninger. Utfordringen har vært at det har skjedd en del endringer i lover og regler som gjelder for disse sakene etter at Sametingene tidligere utredet disse sakene.

Det er beregnet 12 stillinger til ressursene i administrasjonen, mens det i Sámi Giellagáldus virksomhetsorganer - styre og språkutvalgene er til sammen 52 representanter fordelt fra tre ulike land. De får alle godtgjørelse for møter og reiseutgifter i henhold til den norske stats regulativ gjennom det statlige systemet. Innføringen av dette systemet har vært en omfattende og krevende prosess spesielt for utenlandske brukere.

Administrative oppgaver som vi har prioritert i år:

- Ny tilpasningsavtale
- Revidering av Sametingets personalreglement
- Delegering av lønnsforhandlingsrett
- Avklaring av internasjonale arbeidsforhold

Samisk språkrøkt-, terminologi- og normeringsarbeid er igangsatt for henholdsvis skoltesamisk, enaresamisk, nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Sørsamisk og lulesamisk utvalg ble konstituert i oktober i Mo i Rana, Norge, nordsamisk språkutvalg ble konstituert i Karasjok på slutten av oktober, enaresamisk språkutvalg ble konstituert i slutten av oktober i Enare og skoltesamisk språkutvalg avholdt konstitueringsmøte i midten av desember i Enare. Vi er i gang med å utrede måter å inkludere umesamisk og pitesamisk på i normeringsarbeidet, men noen konkrete løsninger foreligger ennå ikke.

Sámi Giellagáldu har besvart til sammen 1090 spørsmål i år. I de fleste språkene reises det mange spørsmål innenfor terminologi innen forvaltnings- og helsesektoren, men også om rettskrivningen, som for eksempel i bruken av mjuktegn på skoltesamisk. Arbeidet med normering av samiske språk er kommet i gang igjen etter nesten to års pause. Normeringsarbeidet kom i gang siste kvartal i år, da språknemndene var organisert. Sámi Giellagáldu har i år normert til sammen 343 nye termer på de samiske språkene, som omfatter blant annet forvaltningsterminologi, veveterminologi, båtterminologi, fagområder som matematikk, fysikk og kjemi, samfunnsvitenskap og religion.

I tillegg til at språknemndene har normert terminologi innen de nevnte fagområdene, har de også normert eller diskutert språkopplærings spørsmål. Utvalget for lulesamisk har normert regelen med tallord 1-10 med kasusendelser i entall og flertall, som f.eks. 6:ás – gudás, 6:ájs – gudájs, 5:ájn – vidájn, 10:ijda – lågijda osv. Nordsamisk utvalg har normert oversettelsesprinsippet til finske navn på kirkene, slott, parker, nasjonalparker, historiske hendelser og riksidentitetsbenevnelser. Disse prinsippene omfatter om lag 580 oversettelser av nye termer, som for eksempel Kalevalapark (finsk: Kalevalapuisto) eller St. Lauri kirke (finsk: St. Lauri kirke). Utvalget for enaresamisk har diskutert oppdatering av de passive bruksregler slik at de svarer bedre også til nye tekstsjangrer som f.eks. vitenskapelige eller nyhetstekster.

Det lulesamiske språkutvalget normerte Lulesamisk rettskrivningsregel for lulesamisk; Julevsáme tjállemnjuolgadusá. Heftet vil være et nyttig og godt verktøy i den lulesamiske rettskrivningen. Det inneholder normerte råd for hvordan skille- og skrive hvordan komma, punktum, semikolon, spørsmålstegn og utropstegn skal brukes.. Heftet gir også råd om tilpasning av lulesamiske lånnord, skrivning av stedsnavn og orddeling. I tillegg gir heftet råd om hvordan forfatteren kan utforme sin egen tekst på lulesamisk, som for eksempel bruk av store og små bokstaver eller hvordan forkortelsene skal skrives.

Sámi Giellagáldu har i 2023 samarbeidet med Senter for samisk språkteknologi ved UiT Norges arktiske universitet, Giellatekno og Divvun - samisk språkteknologi. Vi har i samarbeid blant annet utviklet den digitale orddatabanken <http://satni.org> og den morfologiske analysatoren for enaresamisk. Vi har også innledet et samarbeid på terminologiområdet med oversettere fra Sametinget i Finland. De oversetter blant annet vedtak fattet av myndigheter og offentlige etater til samiske språk. Oversettere produserer i sitt arbeid mye ny terminologi på de samiske språkene på ulike fagområder. Sámi Giellagáldu innhenter terminologi og utvikler termer etter behov til normering i utvalgene. De normerte termene publiseres i tidligere nevnte digitale orddatabank for de samiske språkene.

Sámi Giellagáldu har i år innledet samarbeid med Finlands folkebibliotek om normering av offisiell finsk ontologi (YSO) til nordsamisk, den offisielle finske ontologien (YSO) omfatter omtrent 30 000 termer. Omtrent halvparten av disse termene er oversatt til nordsamisk. Sámi Giellagáldu har etablert

Teams-grupper for sørsamisk og skoltksamisk, der eksperter i disse språka får samtale om språkspørsmål og fagkunnskap blir spredt over hele språkmiljøet på en effektiv måte.

Sámi Giellagáldus sentrale informasjonsvirksomhet skjer i direkte kontakt med språkbrukere, ved at språkbrukere henvender til oss om språkspørsmål. Vi har også nettsider og Facebook-side som folk kan nå oss gjennom, og hvor vi kan gi ut informasjon. Sámi Giellagáldu har satt i gang en rekrutteringsprosess for en kommunikasjonsrådgiver. Kommunikasjonsrådgiveren har et sentralt ansvar for vår kommunikasjon internt og med samfunnet, og en av de første oppgavene blir å oppdatere våre giella.org -sider.

De ansatte ved Sámi Giellagáldu har markert Samisk språkuke på Facebook ved å distribuere informasjonsskriv og filmer om språkarbeidet.

Fullstendig årsmelding fra Sámi Giellagáldu legges ved Sametingets årsmelding.

8.3.3 Samisk parlamentarisk råd (SPR)

I Samisk parlamentarisk råd (SPR) styremøter har gjennomgang og oppfølging av handlingsplanen for Samisk parlamentarisk råd vært hovedtema. Sametinget i Sverige har hatt sekretariatsansvaret for SPR i 2023.

Det er satt igangsatt et prosjekt av Miljøministeriet i Finland der det samles inn informasjon for implementering av Nagoyaprotokollen i Finland. I dette inngår planen om å opprette en database der samisk tradisjonell kunnskap relatert til genetiske ressurser til bruk for forskning og utvikling kan lagres. Selv om dette er et nasjonalt prosjekt i Finland vil det kunne ha effekter også i Norge og Sverige, da begge land har ratifisert Nagoyaprotokollen og den samiske tradisjonelle kunnskapen relatert til genetiske ressurser, er en felles samisk kulturarv.

SPR og Samerådets felles komitee for forvaltning og utvikling av samiske nasjonale symboler har i 2023 ferdigstilt oppdraget fra Samerådet om en samisk nasjonaljoik. Etter forslag fra komiteen ble "Sámieatnan duoddariid" godkjent som samenes nasjonaljoik av samenes 22. konferanse august 2022. Nasjonaljoiken er oversatt til de samiske språk.

Komiteen har også ferdigstilt de offisielle oversettelsene til de samiske språk av den Samisk samiske nasjonalsangen "Sámi soha lávlla".

I mai 2023 ble Samisk parlamentarisk råds (SPR) 7. parlamentarikerkonferanse gjennomført i Árviesjávrrie/Arvidsjaur i Sverige. Tema var grønn omstilling - konsekvenser for samisk næring og kultur, samt matsuverenitet. Det ble utarbeidet en deklarasjon som blant annet understrekte at vi, samene som urfolk motsetter oss alle forsøk på utnyttelse av vårt territorium som finner sted uten vårt samtykke og uten beskyttelse av vår kultur, næring og livsstil.

Samisk parlamentarisk råd (SPR) utarbeider også egen rapportering i henhold til SPR sin handlingsplan.

8.4 Urfolksrettigheter

Mål for innsatsområdet:

- FNs erklæring om urfolks rettigheter er implementert i lovverk og praktisk politikk.

8.4.1 Samletabell – Urfolksrettigheter

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
48701 Oppfølging av rapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen - prosjekt	84 795	1 100 000	1 015 205
Tilskudd til internasjonalt arbeid - direkte tilskudd	1 008 000	1 008 000	0
International Decade of Indigenous Languages 2022-2032 - prosjekt	37 564	300 000	262 436
48801 Urfolks matsystemer - prosjekt	500 063	500 000	-63
Sum	1 630 421	2 908 000	1 277 579

I 2023 har klima, sikkerhet og rettigheter stått sentralt i Sametingets arbeid.

Året har vært preget av Fosen-saken. Sametinget har gjennomført konsultasjoner med regjeringen uten å komme til enighet om videre utredningsgrunnlag. Saken ligger til megling hos Riksmeglingsmannen. Fosen-saken er også løftet frem på ulike arenaer som Arendalsuka og FNs Permanente Forum for Urfolkssaker.

Klima har også vært fremst på agendaen som et aktuelt tema og spesielt forholde mellom klima tiltak og spesielt konsekvensene for urfolk. Dette ble fremmet under Toppmøtet i Brüssel mellom samefolk og EU i regi av Barentssamarbeidet, men også i Arktisk råd der Samerådets klimarapport ble presentert.

Sikkerhetssituasjonen har preget Sametingets kontakt med samer på russisk side av Sápmi. Situasjonene har blitt redegjort for på Kirkeneskonferansen og i oppdateringen av Sametingets internasjonale melding.

Sametinget har i 2023 oppdatert Sametingets meldingen om Urfolksrettigheter, solidaritet og internasjonalt arbeid.

Sametinget deltok under Arctic peoples Conference i Ilulissat, Kalaallit Nunaat, i juli. Det ble utarbeidet en deklarasjon som understreket de arktiske urfolk sin rett til velferd, rettigheter til land, vann og natur ressurser, tilknytning til det marine miljøet og hvordan det arktiske urfolks liv direkte og dramatisk er påvirket av menneskeskapte klimaendringer.

8.4.2 Oppfølging av sannhet- og forsoningskommisjonens rapport - prosjekt

Mål med prosjektet:

- Gjøre Sametinget i stand til å imøtekomme forventninger knyttet opp mot sannhets- og forsoningskommisjonens arbeid.

Sametinget satte i revidert budsjett av kr 1 000 000 ekstra til prosjektet. I juni 2023 ble Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport overlevert til Stortinget. Sametinget har fått rapporten og forbereder en behandling i mars 2024. Høsten 2023 har Sametinget deltatt i en rekke møter, panelsamtaler, dialogmøter og andre arrangementer. Sametinget har gjennomført en høringsrunde.

8.4.3 Tilskudd til internasjonalt arbeid - direkte tilskudd

8.4.3.1 Barentssekretariatet IKS - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Utvikle relasjoner mellom urfolk i Barentsregionen.

På grunn av situasjonen i Russland har Barentssekretariatet kontor i Murmansk måtte legges ned. Av den grunn ble tilskuddet strøket fra Sametingets budsjett under behandlingen av revidert budsjett.

8.4.3.2 Samerådet - norsk seksjon - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Fremme samiske rettigheter, slik at den samiske befolkningen blir akseptert som ett folk med politiske, økonomiske og sosiale rettigheter som er sikret i de respektive landenes lovverk.

Tilskuddet setter Samerådet i stand til å fremme samiske rettigheter i ulike fora og å jobbe for at samer skal bli akseptert som ett folk med politiske, økonomiske og sosiale rettigheter som er sikret i de respektive landenes lovverk. Samerådet bidrar også med forskningsarbeid gjennom blant annet klimarapporten «Klimaendringer i Sápmi - en oversikt og veien videre» som ble presentert i år. Rapporten var et samarbeidsprosjekt mellom Sametinget og Samerådet. Sametinget stod for finansieringen. Samerådet arbeider også med å fremme og synliggjøre samisk språk og samisk benyttes aktivt på Samerådets møter og det er bestemt å fremme samisk utad i større grad. Samerådet norsk seksjon har videre utført representasjonsarbeid på Arctic Peoples Conference 2023, vært medarrangører for GIDA konferansen i Tromsø i januar 2023 og har planlagt Samisk Science Week i 2025.

8.4.3.3 Mama Sara Education Foundation - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Bistå og styrke solidaritets- og humanitært arbeid utført gjennom Mama Sara Education Foundation.

Mama Sara melder at tilskuddet bidrar i stor grad til stabilitet og forutsigbarhet som gjør det mulig å planlegge og følge opp prosjekter. Tilskuddet bidrar blant annet til utdanning av maasai-barn og bygging av nye skoler i Loliondo-området i Tanzania.

8.4.3.4 Docip - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Tilskuddsordningen skal styrke bistanden til urfolk i forbindelse med ulike møter i FN-systemet.

Docip bistår urfolk i FN-systemet, med blant annet veiledning, dokumentasjon og publisering av «Update», som er et nyhetsbrev om urfolks rettigheter og oppsummeringer av de mest relevante møtene i FN-systemet. Docip gir også kostnadsfri juridisk rådgivning, oversettelse og tolketjenester for urfolksorganisasjoner som ønsker å delta i FN-møter.

8.4.4 International Decade of Indigenous Languages 2022-2032 – prosjekt

I 2021 har urfolk sammen med UNESCO utformet en felles global handlingsplan for det internasjonale tiåret for urfolksspråk (eng. The Global Action Plan of the International Decade of Indigenous Languages). Den globale handlingsplanen legger frem grunnleggende prinsipper for alle interessegrupper, samt veiledning for periodens rammeverk, implementering, observering, evaluering og styringsstrukturer. Målet med den globale handlingsplanen er å få til et sterkt samarbeid med

kontinuitet, for å oppnå positiv innvirkning og sosial endring der man tar hensyn til urfolk og urfolksspråk. For å sikre oppfølgingen av denne handlingsplanen, har UNESCO etablert en Global Task Force for Making Decade for Action for Indigenous Languages (GTF)

I desember 2023 ble det valgt nye medlemmer til den Arktiske Regionen i Global Task Force for Making Decade for Action for Indigenous Languages (GTF). Representanter i den Arktiske regionen er Grønlands hjemmestyre v/Minik Jeremiassen, Sametinget i Finland v/ Anne Nuorgam og Island v/Jeela Paaluá-Cloutier.

I tillegg til det internasjonale arbeidet har UNESCO oppfordret statene til å etablere nasjonale samarbeidsforum. Det nasjonale samarbeidsforumet i Norge er opprettet av Sametinget og Kommunal- og distriktsdepartementet for å styrke og koordinere markeringen av urfolksspråktiåret. Nasjonalt samarbeidsforum består av Nord Universitet, Norges arktiske Universitet - UiT, Sámi Allaskuvlla, Divvun, Senter for samisk i opplæring, Språkrådet, Noereh og SUPU. Institusjonene og organisasjonene bidrar med fagekspertisen og nettverk. Nasjonalt samarbeidsforum har hatt 6 møter i 2023. En stor sak har vært planleggingen av en språkkonferanse i 2024.

8.4.5 Koalisjonen for urfolks matsystemer i FNs organisasjon for ernæring og landbruk – prosjekt

I juni 2023 satte Sametinget av kr 500 000 i revidert budsjett til arbeidet med urfolks matsystemer. Målet for prosjektet er å styrke urfolks matsystemer. Oppfølgingen av FNs Food System Summit prioriteres av Beaveálgu-gruppen.

Sametinget har engasjert Visjona AS til å gjennomføre en forstudie for å hente informasjon om samiske matsystemer. Matsystemer er ikke bare matkultur, men det kan også handle om tilgang til naturressurser, og om jakt, fiske, fangst, sanking, reindrift og jordbruk. I samisk sammenheng kan det blant annet pekes på beitekriser, stenging av laksefisket i Tanavassdraget, nye arter som pukkellaks og makrell, manglende forståelse for lodden, vårvinterjakt på ender og arealinngrep. I tillegg kommer reguleringer om matforedling som er til hinder for samisk matkultur.

8.5 Likeverd og solidaritet

Mål for innsatsområdet:

- Det vises solidaritet med andre urfolk.

Sametinget har medvirket på nordområdekongressen Arctic Frontiers der årets tema handlet om forflytninger i nord. Både konsekvenser av klimaendringer og geopolitiske spenninger. På kongressen tok Sametinget opp den manglende oppfølgingen i Fosen-saken. På kongressen tok Sametinget opp konsekvenser av det grønne skiftet for urfolk. Tiltak satt i gang i forbindelse med det grønne skifte lokaliseres ofte i urfolksområder.

På Sámi summit i Brussel fremmet Sametinget behovet for en god og meningsfull dialog mellom EU og urfolk. Samt at det ble drøftet om det kan utvikles konsultasjonsmekanismer mellom EU og det samiske folket i saker som påvirker samiske interesser direkte.

8.6 Likestilling

Mål for innsatsområdet:

- Et likestilt samisk samfunn med like rettigheter og muligheter for alle.

8.6.1 Samletabell – likestilling

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
48601 Oppfølging av Sametingets likestillingsmelding og handlingsplan mot samehets - prosjekt	744 091	1 350 000	605 909
Tilskudd til samiske likestillingsorganisasjoner - direkte tilskudd	-526 000	141 000	667 000
Sum	218 091	1 491 000	1 272 909

Sametinget har konsultert Regjeringen om utarbeidelse av Regjeringens handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold der det ble enighet om at Regjeringen vil igangsette forskning om skeive, historiske praksiser, språk og terminologi i Sápmi for å utvikle ord om kjønns- og seksualitetsmangfold på de ulike samiske språkene.

8.6.2 Oppfølging av Sametingets likestillingsmelding og arbeidet mot samehets – prosjekt

Mål med prosjektet:

- Sametinget er premissleverandør for utforming av statlige tiltak på området samehets

I samarbeid med Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) har Sametinget finansiert et forskningsprosjekt som gjennomføres av Sámi allaskuvla. Forskningsprosjekt omhandler opplevd rasisme blant unge samer i reindrifta. Dette skal øke kunnskapen om hvordan rasismen uttrykker seg og hvordan den påvirker de unge. Prosjektet antas ferdigstilt førte halvdel av 2024.

Sametinget har arrangert ulike seminarer om hets og likestilling. Blant annet ble det arrangert seminar med tema hets mot samiske idrettsutøvere og om likestillingsutfordringer for samiske gutter og menn i forbindelse med Mannsrolleutvalget. Mannsrolleutvalget skal levere sin sluttrapport i form av en NOU innen 22. mars 2024.

Videre har Sametinget fulgt opp handlingsplan mot samehets på flere plan. Sametinget har i den forbindelse møtt Kultur- og likestillingsministeren og ekstremismekommisjonen for å gi innspill til departementet i tråd med handlingsplan mot samehets og videre tiltak og håndtering av samehets. I samarbeid med Politidirektoratet har Sametinget utviklet en egen nettside for veiledning for rapportering eller anmeldelse av hets mot samer. www.samehets.no. Nettsiden vil bli lansert våren 2024.

8.6.3 Norgga Sáráhká Samisk kvinneorganisasjon – direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

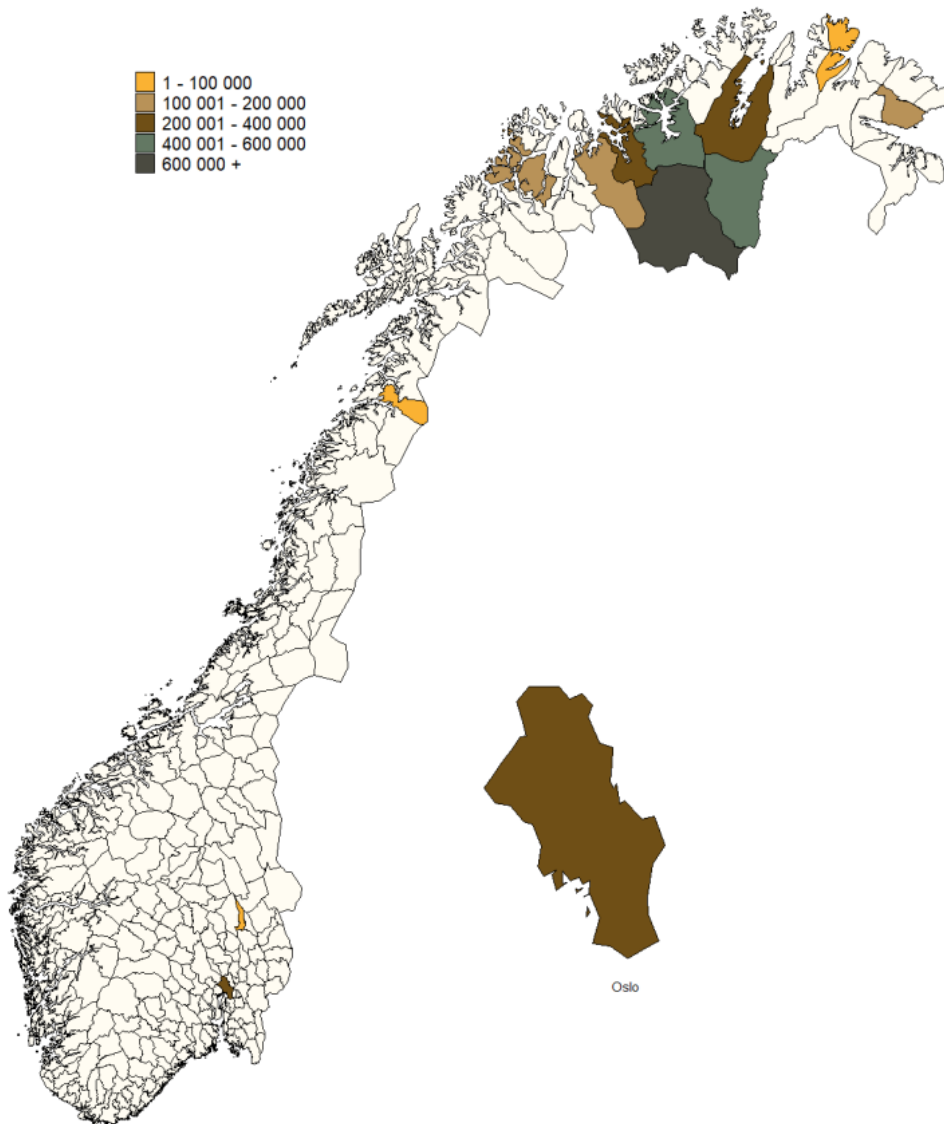
- Bidra til utvikling av samiske kvinners innflytelse i samfunnet.

Norgga Sáráhká Samisk kvinneorganisasjon har ikke rapportert til Sametinget hverken i 2022 eller for 2023. De har heller ikke sendt inn søknad for utbetaling av tilskudd i 2023 så tilskuddet er derfor trukket tilbake.

9 Samarbeidsavtaler

Samfunnsmål:

- Et styrket samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Figur 14: Direktetilskudd og søkerbaserte tilskudd til samarbeidsavtaler

9.1 Samletabell – Samarbeidsavtaler

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Virkemidler	3 039 627	2 500 000	-539 627
Sum	3 039 627	2 500 000	-539 627

Sametinget har i dag samarbeidsavtaler med Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune, Trøndelag fylkeskommune og Innlandet fylkeskommune. Sametinget har undertegnet samarbeidsavtaler/ samarbeidserklæring med bykommunene Alta, Oslo, Bodø, Tromsø og Trondheim. Viktigheten av disse samarbeidsavtaler øker i takt med økt tilflytning til/økt samisk bosetning i byene og behovet for samisk språklige tilbud.

Målet med samarbeids- og byavtalene er et aktivt og målrettet samarbeid med regionale og lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk kultur språk og samfunnsliv. Byavtalene tilrettelegger for et godt og langsiktig samarbeid slik at samene som bor i byene kan bevare og utvikle samisk språk og kultur. Samtidig sørge avtaler for at byene får bedre tjenestetilbud og anerkjenner samisk tilstedeværelse. Slik overlates ikke samisk politiske spørsmål til enkeltmenneskers engasjement, men får en institusjonell ramme.

De regionale samarbeids- og tospråklighetsavtalene er slått sammen. Målet med de nye regionale samarbeidsavtalene er økt politisk handlingsrom og samordning mellom Sametinget og fylkeskommunene i saker av felles politiske interesser. Tiltaket skal også bøte på utfordringen med at tospråklighetstilskuddet ikke alltid fullt ut dekker utgiftene til kommunene og fylkeskommunene.

Sametinget behandler årlig en sak i plenum om de fylkeskommunale og by-kommunale samarbeidsavtaler.

9.1.1 Virkemidler innsatsområder – Samarbeidsavtaler

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Regionalt samarbeid	2 144 627	2 000 000	-144 627
Interreg	895 000	500 000	-395 000
Sum	3 039 627	2 500 000	-539 627

9.1.2 Regionalt samarbeid

Mål for innsatsområdet:

- Et aktivt og målrettet samarbeid med regionale og lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk kultur, språk og samfunnsliv

Samarbeidsavtale med Troms og Finnmark fylkeskommune

Sametinget har i dag samarbeidsavtaler med Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune, Trøndelag fylkeskommune og Innlandet fylkeskommune. Målet med samarbeidsavtalene er et aktivt og målrettet samarbeid med regionale og lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk kultur, språk og samfunnsliv.

Troms og Finnmark fylkesting vedtok 15.12.2021 å gjennomføre prosess for oppdeling av Troms og Finnmark fylkeskommune. Stortinget vedtok i juni 2022 at Troms og Finnmark fylkeskommune skal deles og vedtaket trer i kraft 1. januar 2024. Dette innebærer at det må lages nye avtaler mellom Sametinget og de to fylkeskommunene etter oppdelingen. I 2023 har Sametinget og de to fylkene vært i prosess for å utarbeid nye avtaler som skal undertegnes når fylkene offisielt er delt. Det viktigste i avtalen i dag er den politiske dialogen mellom Sametinget og fylkestingene, og arbeidet med å finne et felles utgangspunkt. Et godt politisk samarbeid er også grunnlaget for et godt samarbeid mellom fagavdelingene hos partene.

Samarbeidsavtale med Nordland fylkeskommune

Ny samarbeidsavtale med Nordland fylkeskommune ble undertegnet i august 2023. Overordnet mål med avtalen er å legge forholdene til rette for et varig fast samarbeid mellom partene i saker som angår samene og samiske områder i Nordland fylke, samt å prioritere disse i fellesskap. I avtalen er man ble blant annet enige om at et mangfoldig samisk kunst- og kulturliv av høy kvalitet som er tilgjengelig for alle, bidrar til levende lokal- og bysamfunn skal være kjernen i avtalen. Det er også lagt vekt på at samarbeidet skal legge til rette for utvikling av samiske kulturinstitusjoner, kunst- og kulturaktiviteter. Partene skal også bidra til at den samiske satsningen og innholdet i programmet for Bodø som Europeisk kulturhovedstad i 2024 er tydelig og favner bredt.

Samarbeidsavtale med Trøndelag fylkeskommune

Samarbeidsavtalen med Trøndelag fylkeskommune gjelder for perioden 2023-2026. Den ble signert av fylkesordfører og sametingspresident i februar 2023 i Steinkjer. Samarbeidsavtalen har som formål å styrke og synliggjøre og bidra til å utvikle samisk språk, kultur, nærings- og samfunnsliv i Trøndelag. Partene har et godt, løpende samarbeid og dialog gjennom året om konkrete saker som angår begge parter. I september 2023 ble det avholdt et møte mellom partene for å diskutere og se på mulighetene som ligger i hverandres tilskuddsordninger, særlig de som er rettet mot næringsutvikling. Samiske stedsnavn er også et eksempel på et tema som er ofte diskutert mellom partene som følge av samarbeidsavtalen.

Samarbeidsavtale med Innlandet fylkeskommune

Samarbeidsavtale mellom Sametinget og Innlandet fylkeskommune ble signert november 2021. Overordnet mål med avtalen er å legge forholdene til rette for et varig fast samarbeid mellom partene i saker som angår den samiske befolkningen og samiske områder i Innlandet, samt å prioritere disse i fellesskap. Hovedformålet er å styrke og synliggjøre samisk kultur, språk og samfunnsliv.

Sametinget og Innlandet fylkeskommune undertegnet i april 2022 en samarbeidsavtale om samisk kulturminnevern i Innlandet. Avtalen skal bidra til både økt bevissthet om samisk tilstedeværelse og historie i Innlandet.

Innlandet fylkeskommune har i 2023 arrangerte et seminar om hets og hverdagsrasisme der Sametinget deltok. Tre forskjellige folkegrupper fikk fortelle sine historier og hendelser fra virkeligheten. Samtidig med seminaret ble også vandreutstillingen «Hvorfor er du så hjulbeint?» åpnet. Vandreutstillingen er utviklet av Samisk råd i Trøndelag sammen med illustratør Katarina Blind og Falstadsenteret.

Samarbeid med bykommuner

Sametinget har samarbeidsavtaler med bykommunene Tromsø, Trondheim, Bodø og Alta, og samarbeidserklæring med Oslo. Målet med byavtalene er et aktivt og målrettet samarbeid med lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Samarbeidsavtale med Alta kommune

Samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Alta kommune ble undertegnet i 2019. Partene skal arbeide for erkjennelse av samisk identitet og bakgrunn, bevare og utvikle samisk språk og lokal kultur i Alta. En revidering av samarbeidsavtalen er fortsatt under arbeid. Sametingets har jobbet med å få inn et punkt knyttet til økt barnefattigdom og sosialt arbeid, eksempelvis gjennom videreutvikling av Alta matstasjon sine tilbud for videreformidling av overskuddsmat i Alta.

Samarbeidsavtale med Bodø kommune

Sametinget og Bodø kommune inngikk samarbeidsavtale i 2015. Kommunen skal arbeide for styrking og utvikling av samisk språk og kultur.

Det er i 2023 avholdt et møte mellom Sametinget og Bodø kommune om status for utvikling på de ulike tjenesteområdene. Bodø arbeider videre med tilslutning i samisk forvaltningsområde og vil med innføringen av forvaltningsområdet bli landets første bykommune som går inn i samisk språkforvaltningsområde. Kommunen ønsker et tettere samarbeid i henhold til dette arbeide.

Bodø kommune arbeider for å styrke det samiske språkarbeidet i barnehagen, og har mål om en samisk avdeling med samisk som hovedspråk og med samiskspråklig personale. Dette har vist seg å være utfordrende da det er vanskelig å få ansatt samiskspråklige ressurser. I tillegg til årlige, faste tilskudd har Sametinget har gitt tilskudd på kr 300 000 til samisk ressursperson i barnehagen for å styrke språkarbeidet i barnehagen.

Samarbeidserklæring med Oslo kommune

Sametinget og Oslo kommune inngikk samarbeidserklæring i 2016. Oslo kommune er delt i bydeler med egne forvaltninger og egne folkevalgte bydelsutvalg, noe som fører til at ordførers myndighet til å forplikte hele kommunen innebærer en større prosess. På bakgrunn av dette er partene enige om en samarbeidserklæring fremfor en avtale. Samarbeidserklæringen har som mål å legge til rette for et godt og langsiktig samarbeid, slik at samene som bor i Oslo kan bevare og utvikle samisk språk og kultur.

Partene har avholdt samarbeidsmøte mai 2023, og et folkemøte april 2023. Oslo kommune har to årlige møter med Sametinget hvor aktuelle spørsmål som angår den samiske befolkningen i Oslo drøftes.

Oslo kommune åpnet Dronning Ingrids hageby/demenslandsby i juni, der det er tilrettelagt en paviljong for samiske beboere med demens. Oslo kommune som eier og driver hagebyen, søker nå etter samiske ansatte. En utfordring er hvordan dette tilbudet kan bli kjent i byen blant samiske eldre og deres pårørende. I tillegg er det en utfordring med samarbeid mellom de ulike bydelene. Tiltaket er resultat av samarbeidserklæringa Sametinget har med Oslo kommune.

Samarbeidsavtale med Trondheim kommune

Samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Trondheim kommune ble undertegnet i 2022. Formålet med samarbeidsavtalen er å skape et langsiktig og forpliktende samarbeid mellom partene i saker som omhandler revitalisering, bevaring og utvikling av samisk språk og kultur i Trondheim. Samarbeidsavtalen skal tilrettelegge, sikre og utvikle det samiske i Trondheim, og legge til rette for utvikling av sørsamisk språk, kultur og samfunn for øvrig.

Sametinget har deltatt i samtaler om og løftet behovet for å styrke og utvikle det samiske barnehagetilbudet. Trondheim kommune er i gang med å etablere et samisk hus, og Sametinget anser det som et viktig og godt tiltak.

Samarbeidsavtale med Tromsø kommune

Tromsø kommune har utarbeidet handlingsplan 2023-2025 for samarbeidet mellom Sametinget og Tromsø kommune..

Samisk Hus Tromsø AS ble stiftet februar 2023 av Sametinget, Troms og Finnmark fylkeskommune og Tromsø kommune. Romssa Sámi Viessu – Samisk Hus Tromsø har som formål å være en samisk møteplass i Tromsø, som bidrar til å drifte og utvikle en kunst- og kulturarena i Tromsø med tydelig samisk profil.

Sametinget har inngått et samarbeid med Tromsø kommune om dokumentasjon, bevaring, formidling og synliggjøring av den lokale samiske kulturarven og kulturminnene i Tromsdalen. Arbeidet er i gang, og man har gjennomført runder med medvirkning blant etterkommerne. Så langt er det satt opp en infotavle ved hovedparkeringen til området, og det er et mål å få opp infoskilt ved flere av kulturminnene.

Samarbeidsavtale med Sør-Varanger kommune

22. september 2023 ble samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Sør-Varanger kommune signert av sametingspresident Silje Karine Muotka og ordfører i Sør-Varanger, Lena Norum Bergeng. Samarbeidsavtalen markerer en ny milepæl i samarbeidet mellom Sametinget og lokale myndigheter og avtalen sikter mot å styrke og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv i kommunen.

9.1.3 Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter:

- Et aktivt og målrettet samarbeid med regionale og lokale myndigheter for å styrke og utvikle samisk kultur, språk og samfunnsliv.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
52001 Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter - søkerbasert tilskudd	2 144 627	2 000 000	2 000 000	-144 627
Sum	2 144 627	2 000 000	2 000 000	-144 627

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
52001 Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter - søkerbasert tilskudd	2 927 500	782 873	2 144 627
Sum	2 927 500	782 873	2 144 627

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
31	18	7	6

De prosjektene som har fått tilskudd over denne tilskuddsordningen har hatt som mål å styrke samisk kultur, språk eller samfunnsliv i samarbeid med ulike myndigheter. Prosjektene dekker ulike temaer og aktiviteter innenfor kunst, litteratur, film, historie, minnesmerker, festivaler, idrett, natur, forsoning, kompetanseheving, innovasjon og næringsutvikling. Flere av prosjektene fremmer, formidler eller styrker samisk kultur, mens andre har som mål å bidra til regional utvikling og samarbeid mellom ulike aktører, enten innenfor næringsliv, kultur, natur eller forvaltning. Andre prosjekter har som mål å fremme urfolksperspektiver, gjennom nettverksbygging, forskning og dialog. Samlet sett har dette bidratt til å styrke samarbeid med lokale og regionale myndigheter, utvikling av samisk samfunnsliv og fremme samisk rettigheter.

Eksempelvis fikk Kautokeino historielag støtte til et pilotprosjekt for å utvikle et system for synliggjøring og formidling om samisk bruk av utmarka, meahcceávkkestállan. Dette pilotprosjektet skal brukes for å etablere et digitalt verktøy som kan brukes over hele Sápmi. Porsanger kommune fikk tilskudd for å utvikle tarestrukturer som skulle installeres i en tidligere gytefjord for fjordtorsk, slik at Porsangers befolkning igjen skulle få tilgang på lokale torskeressurser i løpet av 8-10 år. Finnmark fylkeskommune fikk tilskudd for å programmere samiske forfattere til Finnmark internasjonale litteraturfestival, slik at barn, ungdom og voksne ble inspirert til å bli aktive litteraturbrukere, at litteraturfestivalen bidro til å styrke formidlingen av litteratur, og være et møtested for litteraturinteresserte i Finnmark. Máze gilisearvi fikk tilskudd for sikre realiseringen av dokumentasjonssenteret for utbyggingen av Alta-Kautokeinovassdraget.

9.2 Interreg

Mål for innsatsområdet:

- Økt verdiskaping i Sápmi og økt samarbeid over landegrensene i Sápmi.

En ny programperiode for Interreg trådte i kraft i 2021 og skal vare til 2027. Interreg-programmet Aurora hadde oppstart i starten av april 2022.

Generelt ser man at det er stor interesse for Interreg Aurora, men det er fremdeles flere hindre som gjør at man har finansiert få prosjekter så langt. Selv om man har gjort forenklinger i både søknadsprosess og rapportering, ser man at Interreg først og fremst blir brukt av større institusjoner, som universiteter og nasjonale forskningsinstitusjoner. Det krever mye administrativ erfaring og kapasitet både for å søke og gjennomføre Interreg-prosjekter og få samiske organisasjoner har denne kapasiteten. Det er også en utfordring at mange av søknadene til den samiske delen av prosjektet kommer fra nasjonale institusjoner og at prosjektideene er lite forankret i det samiske samfunnet. Disse søknadene blir avslått, og det gjør at avslagsprosenten blir forholdsvis høy.

9.2.1 Interreg - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til regionalutviklingsprosjekter:

- Økt verdiskaping i Sápmi og økt samarbeid over landegrensene i Sápmi.

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
52101 Interreg - søkerbasert tilskudd	895 000	500 000	500 000	-395 000
Sum	895 000	500 000	500 000	-395 000

	Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
52101 Interreg - søkerbasert tilskudd	900 000	5 000	895 000
Sum	900 000	5 000	895 000

Søknader	Innvilget	Avslått	Avvist
2	2	0	0

I 2023 var det to søknadsrunder i Interreg Aurora. Våren 2023 ble tre store prosjekter finansiert: Máhtut, ReCapAsáp og Girku SOS. Máhtut har som mål å bevare og fremme samiske tradisjoner og kunnskap knyttet til mat og natur. UiT - Norges arktiske universitet er norsk partner i prosjektet. ReCapAsáp skal bygge organisasjonskapasitet i Sápmi og jobbe med lederskap og politikkutvikling. Samerådet er ansvarlig for prosjektet. Dette prosjektet har en total kostnadsramme på over 20 millioner kroner. Girku SOS skal fremme psykisk helse i hele Sápmi. Kirkens SOS har ansvar for dette prosjektet i Norge. Det har også blitt finansiert flere mindre forprosjekter som har mål om å sende inn større prosjektsøknader i 2024. Høsten 2023 kom det inn søknader til 4 samiske interregprosjekter. Disse fire søknadene vil alle bli avslått, av ulike årsaker.

10 Andre tiltak

10.1 Samletabell - Andre tiltak

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
85001 Noereh - direkte tilskudd	238 000	238 000	0
87001 Samiske hovedorganisasjoner - søkerbasert tilskudd	3 635 000	3 740 000	105 000
87010 Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget - søkerbasert tilskudd	583 000	596 000	13 000
88001 Samiskrelatert statistikk i Norge - avtale	375 000	375 000	0
88101 Forskning på sametingsvalget - avtale	800 000	800 000	0
87101 Politiske grupper i Sametinget	5 253 005	5 320 000	66 995
87110 Opposisjonens arbeidsvilkår	1 640 118	1 666 000	25 882
Sum	12 524 123	12 735 000	210 877

10.1.1 Tilskudd til Noereh - direkte tilskudd

Noereh har utviklet en arena der kan føle seg trygg i kofta, hvor man kan utveksle erfaring, snakke på samisk, og føle på den samiske identiteten. Tilskuddet har bidratt til at Noereh har kunnet gjennomføre flere av arrangementer og samiskspråklige møteplasser som for eksempel arrangementer som Gáppteidja, Gáppterámis og gáppte-biejvve.

Noereh har også vært med på møter knyttet til nasjonal handlingsplan for urfolkspråktiåret sammen med Kommunal- og distriktsdepartementet og Sametinget. Noereh har også hatt fokus på Skeivt kulturår og har vært til stede på ulike arrangementer for skeive.

10.1.2 Tilskudd til samiske hovedorganisasjoner - søkerbasert tilskudd

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til samiske hovedorganisasjoner:

- Opprettholde et variert organisasjonsliv og sikre organisasjonene et stabilt økonomisk fundament.

		Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
87001	Samiske hovedorganisasjoner - søkerbasert tilskudd	3 635 000	3 740 000	3 664 000	105 000
Sum		3 635 000	3 740 000	3 664 000	105 000

		Innvilget 2023	Avkortet 2023	Regnskap 2023
87001	Samiske hovedorganisasjoner - søkerbasert tilskudd	3 664 000	29 000	3 635 000
Sum		3 664 000	29 000	3 635 000

10.1.3 Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget - søkerbasert tilskudd,

Mål for tilskuddsordningen - Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget:

- Sikre det finansielle grunnlaget til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget.

		Regnskap 2023	Revidert 2023	Budsjett 2023	Resultat iht. rev. bud.
87010	Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget - søkerbasert tilskudd	583 000	596 000	584 000	13 000
Sum		583 000	596 000	584 000	13 000

Ordningen hadde søknadsfrist i 2022 og søknadene er for hele sametingsperioden. Tilskuddet utbetales årlig.

10.1.4 Samiskrelatert statistikk i Norge

Sametinget har sammen med Statistisk sentralbyrå deltatt i en arbeidsgruppe som har jobbet med en mulighetsstudie for samisk statistikk. Arbeidsgruppen har jobbet med muligheter og anbefalinger for utviklingen og publikasjonen av den offisielle samiske statistikken i Norge. Målet med prosjektet var å sikre mer og bedre statistikk om samiske forhold. Arbeidsgruppen har blant annet sett på behov, eksisterende og nye datakilder, samt diskutert hvordan offisiell samisk statistikk bør publiseres for å sikre at den er relevant, tilgjengelig og oppdatert. Arbeidet med rapporten har stoppet opp på grunn av kapasitetsmessige forhold i SSB.

Sametinget har også deltatt i planleggingen av ny statistikk for sametingsvalget med SSB og Valgdirektoratet. Både SSB og Valgdirektoratet jobber for å få igangsatt ny statistikk om sametingsvalget, blant annet med valgdeltakelse, slik at valgstatistikken blir likeverdig med stortingsvalget. Sametinget har rådgitt SSB og Valgdirektoratet i dette arbeidet.

Faglig analysegruppe for samisk statistikk (FASS) produserte rapporten *Samiske tall forteller 15 i 2023*, som beskriver situasjon og utviklingstrekk i det samiske samfunnet. Sametinget har deltatt i planleggingen og opprettholdt kontakten med analysegruppa gjennom året og samarbeidet har vært tett i forbindelse med lanseringen av rapporten. Samiske tall forteller 15 ble lansert på et seminar i Sametingets komiteuke i november. Sametingets har også har dialog med analysegruppa om Samiske tall forteller 16.

Redegjørelse om samisk statistikk

Sametingsrådets redegjørelse om samisk statistikk hadde til hensikt å skape diskusjon rundt utfordringene knyttet til det begrensede statistikkgrunnlaget om den samiske befolkningen i Norge. Redegjørelsen ble debattert under Sametingets plenum i juni 2023, og med få – eller ingen – unntak var representantene positive til visjonene om mer omfattende og bedre samiskrelatert statistikk. Redegjørelse om samisk statistikk la et grunnlag for en bredest mulig forankring av fremtidens samiske statistikk i Norge. Redegjørelsen tok blant annet opp hvordan man kan sikre at Sametinget tar en aktiv rolle i utviklingen og forvaltningen av samiskrelatert statistikk i Norge.

10.1.5 Forskning på Sametingsvalget – avtale

Forskningsprosjekt omfatter gjennomføring av en velgerundersøkelse, som en representativ utvalgsundersøkelse, ved sametingsvalget 2021. Gjennom sametingsvalgundersøkelsen vil Sametinget at det bidras til:

- Kunnskap om forhold som eksempelvis nominasjonsprosesser, velgeratferd, utviklingen av lister og partier, valgdeltakelse, politiske stridsspørsmål og skillelinjer, geografiske ulikheter, samt institusjonell og demokratisk legitimitet og tillit.
- Kunnskap for den generelle samfunnsdebatten som setter Sametinget, staten, kommuner, organisasjoner, valglistene og partier m.fl. i stand til aktiviteter som utvikler det samiske valgdemokratiet.
- Kunnskap som benyttes i undervisning, informasjon og videre forskning.

Avtaleperioden er fra oppstart våren 2021 til ferdigstilling og sluttrapport i desember 2024.

11 Plenum

11.1 Samletabell – Plenum

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Andre driftskostnader - plenum	11 344 683	13 415 000	2 070 317
Driftskostnader parlamentet	23 102 007	22 632 000	-470 007
Sum	34 446 691	36 047 000	1 600 309

11.2 Administrasjon – Plenum

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Lønns- og personalkostnader	9 794 708	11 811 000	2 016 292
Driftskostnader	1 549 976	1 604 000	54 024
Sum	11 344 683	13 415 000	2 070 317

Sametingets politiske sekretariat skal tilrettelegge, kontrollere og vedlikeholde saksflyten mellom ulike fagavdelinger og mellom administrative og politiske enheter. Administrasjonen har saksbehandlings og sekretariatsansvaret for plenumsledelsen, klagenemda og kontrollutvalget. Avdelingen har også ansvar for tilrettelegging av Sametingsrådet møter.

11.3 Sametingets plenum

		Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
1010	Sametingets plenum	17 275 978	14 918 000	-2 357 978
1110	Sametingets plenumsledelse	2 612 411	3 609 000	996 589
1111	Sametingets fagkomiteer	785 587	1 299 000	513 413
1120	Sametingets kontrollutvalg	1 001 050	1 110 000	108 950
1310	Samisk parlamentarisk råd	1 133 385	823 000	-310 385
1930	Sametingets klagenemnd	121 959	323 000	201 041
1130	Utvalg for gjennomgang av Sametingets arbeidsorden - prosjekt	171 637	550 000	378 363
Sum		23 102 007	22 632 000	-470 007

Sametingets plenum består av de folkevalgte. Sametingets plenum fordeler bevilgninger som stilles til disposisjon gjennom tildelingsbrev i tråd med de føringene som er lagt i Stortingets budsjettvedtak og innstillinger.

I 2023 er det avholdt 4 plenumsmøter hvor av en var en kombinasjonsuke med komite- og plenum i samme uke. Det betyr at representantene har hatt 6 møteuker. Representantene behandlet 66 saker i plenum, og 36 av disse var komitebehandlet.

Oversikt over saker behandlet i Sametingets plenum i 2023:

Saksnummer	Sakstittel	Fremmet av
001/23	Konstituering	Plenumsledelsen
002/23	Sametingsrådets beretning om virksomhet	Sametingsrådet
003/23	Kunngjøring av nye saker	Plenumsledelsen
004/23	Spørsmål til Sametingsrådet	Plenumsledelsen
005/23	Endringer i sameloven (endringer i språkregler)	Sametingsrådet
006/23	Samisk mangfold, likeverd og intern forsoning	Sametingsrådet
007/23	Reindriftslovutvalgets forslag til endret reindriftslov	Sametingsrådet
008/23	Revitalisering av pitesamisk og umesamisk språk i Norge	Sametingsrådet
009/23	Etablering av Statens Barnehus i Finnmark	Sametingsrådet
010/23	Sametingets innspill til Motorferdsellovutvalget	Sametingsrådet
011/23	Sametingets årsmelding 2022	Sametingsrådet
012/23	Sametingets innspill til jordbruksforhandlingene 2023	Sametingsrådet

Saksnummer	Sakstittel	Fremmet av
013/23	Sametingsrådets redegjørelse om urfolks rettigheter, solidaritet og internasjonalt arbeid	Sametingsrådet
014/23	Sametingets innspill til regjeringen - Statsbudsjettet 2024	Sametingsrådet
015/23	Sametingsrådets redegjørelse om samisk film	Sametingsrådet
016/23	Valg av plenumsledelse	Sametingsrådet
017/23	Gransking av Fosen-saken	Sametingsrådet
018/23	Konstituering	Plenumsledelsen
019/23	Sametingsrådets beretning om virksomhet - juni 2023	Sametingsrådet
020/23	Kunngjøring av nye saker	Plenumsledelsen
022/23	Spørsmål til Sametingsrådet	Plenumsledelsen
022/23	Sametingsrådets redegjørelse om samisk statistikk	Sametingsrådet
023/23	Kontrollutvalgets årsmelding 2022	Kontrollutvalget
024/23	Meld. St. 13 (2022–2023) Samisk språk, kultur og samfunnsliv – Kompetanse og rekruttering i barnehage, grunnopplæring og høyere utdanning	Sametingsrådet
025/23	Norges institusjon for menneskerettigheter - årsmelding 2022	Sametingsrådet
026/23	Revidering av Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark	Sametingsrådet
027/23	Oppdatering av sametingsmelding om urfolks rettigheter, solidaritet og internasjonalt arbeid	Sametingsrådet
028/23	Sametingets ungdomspolitiske utvalg - mandat og organisering	Sametingsrådet
029/23	Sametingets reviderte budsjett 2023	Sametingsrådet
030/23	DĪJREGUEDTIJE - Sametingsmelding om samiske medier	Sametingsrådet
031/23	Møteplan for Sametingets komité- og plenumsmøter 2024	Plenumsledelsen
032/23	Valg av nytt medlem til plenumsledelsen	Valgkomiteen
033/23	Konstituering	Plenumsledelsen
034/23	Søknad om fritak fra verv som representant- Sandra Márjá West	Valgkomiteen
035/23	Sametingsrådets beretning om virksomhet - september 2023	Sametingsrådet
036/23	Kunngjøring av nye saker	Plenumsledelsen

Saksnummer	Sakstittel	Fremmet av
037/23	Spørsmål til Sametingsrådet	Plenumsledelsen
038/23	Redegjørelse om revidering av Sametingets strategier for samiske språk - Giellalokten	Sametingsrådet
039/23	Klimaendringer i Sápmi	Sametingsrådet
040/23	Samarbeidsavtaler 2023	Sametingsrådet
041/23	Idrettsavtalen 2024	Sametingsrådet
042/23	Sametingets syn på elektrifiseringen av Melkøya	Sametingsrådet
043/23	Sametingets årlige fiskerisak – 2023	Sametingsrådet
044/23	Sametingets ILO-rapport 2023 - For perioden 1. juni 2018 til og med 31. mai 2023	Sametingsrådet
045/23	Sametingets innspill til statsbudsjettet 2025	Sametingsrådet
046/23	Kunstneravtalen 2024	Sametingsrådet
047/23	Godkjenning av næringsavtalen for duodji 2024-2025	Sametingsrådet
048/23	Sametingets forventninger til nasjonal implementering av Naturavtalen	Sametingsrådet
049/23	Valg av nytt medlem til valgkomiteen	Valgkomiteen
050/23	Valg av fagkomiteer	Valgkomiteen
051/23	Konstituering	Plenumsledelsen
052/23	Sametingsrådets beretning om virksomhet - desember 2023	Sametingsrådet
053/23	Kunngjøring av nye saker	Plenumsledelsen
054/23	Spørsmål til Sametingsrådet	Plenumsledelsen
055/23	Sametingets handlingsplan mot vold i samiske samfunn 2023-2025	Sametingsrådet
056/23	Sametingets eldrestrategi	Sametingsrådet
057/23	Sametingets budsjett 2024	Sametingsrådet
058/23	Evalueringsrapport til utvikling av samisk litteratur	Sametingsrådet
059/23	Vaarjelidh - Bevaring av naturmangfold	Sametingsrådet
060/23	Sametingets innspill til reindrifftsavtalen 2024/2025	Sametingsrådet
061/23	Sametingets supplerende rapport 2024 til FNs komite for barns rettigheter	Sametingsrådet
062/23	Sametingets innspill til jordbruksforhandlingene 2024	Sametingsrådet

Saksnummer	Sakstittel	Fremmet av
063/23	Offisielle samiske flaggdager - Revisjon av flaggforskriftene	Sametingsrådet
064/23	Sametingsrådets redegjørelse om rovvilt	Sametingsrådet
065/23	Valg av medlemmer til styret for Finnmarkseiendommen	Valgkomiteen
066/23	Supplering av vararepresentant i Gáisi valgkrets	Plenumsledelsen

11.3.1 Sametingets plenumsledelse

Plenumsledelsen utarbeider sakliste, innkaller til og leder Sametingets plenums møter etter reglene i Sametingets arbeidsorden. Plenumsledelsen sørger for at det føres protokoll fra forhandlingene i plenum og underskriver protokollen for hvert møte.

Sametingets plenumsledelse har blant annet som oppgave å planlegge, tilrettelegge og gjennomføre Sametingets komité- og plenums møter, samt oppgaver som fremkommer i forretningsordenens §9. I 2023 har plenumsledelsen hatt 15 møter, der søknader om fritak for representanter og vararepresentanter, permisjon, habilitetsspørsmål, revidering av retningslinjer for politisk nivå og saker knyttet til valgmanntallet og sametingsvalget har blitt behandlet. Plenumsledelsen har avholdt 11 fysiske møter og 4 digitale møter. Av disse møtene ble 8 gjennomført utenom plenums møtene.

Sametingets valgmanntall hadde pr. 30.06.2023 23 488 personer innført i valgmanntallet. 2943 personer er innført i valgmanntallet etter valget i 2021.

11.3.2 Sametingets fagkomiteer

Sametinget har tre fagkomiteer:

Nærings- og kulturkomité (NKK)

Plan- og finanskomité (PFK)

Oppvekst,- omsorgs- og utdanningskomité (OOUK)

Hver av fagkomiteene har avholdt 4 komité møter:

- NKK har behandlet og innstilt til plenum i 11 saker.
- PFK har behandlet og innstilt til plenum i 13 saker.
- OOUK har behandlet og innstilt til plenum i 12 saker.

Nærings- og kulturkomiteen var i perioden i august på komitéreise i Øst-Finnmark. Komiteen besøkte blant annet Bjørnevatn gruver, Várjjat sámi museum, Ävv skoltesamisk museum, Det nasjonale villakssenteret, Elkem Auster Tana og vindturbinanlegg Hamnefjell. Komiteen hadde møter med ordføreren i Båtsfjord kommune og ordføreren i Tana kommune, og Hermetikken Kultur og næringshage.

Plan- og finanskomiteen var på komitéreise i Oslo i oktober. Komiteen hadde møter med blant annet Stortingets presidentskap og flere av Stortingets fagkomiteer: Kommunal- og forvaltningskomiteen, Kontroll- og konstitusjonskomiteen og Energi- og miljøkomiteen. Komiteen hadde dessuten møter med Sivilombudet, Riksrevisjonen, FN-sambandet og Norges døveforbund. Komiteen besøkte også Holocaust-senteret.

Oppvekst,- omsorg- og utdanningskomiteen var på komitereise i Oslo i november. Komiteen hadde møter med tre fagkomiteer på Stortinget: Helse- og omsorgskomiteen, Utdannings- og forskningskomiteen og Kommunal- og forvaltningskomiteen. Komiteen hadde også møter med ordføreren i Oslo, Anne Lindbo, og Oslo bystyres Kultur- og utdanningsutvalg og Helse- og sosialutvalg. Komiteen besøkte dessuten Oslo Sámi Mánáidgárdi Cizáš (Oslo samiske barnehage) og Oslo Samiske Skole (Nedre Bekkelaget skole), Dronning Ingrid Hage, Nasjonalmuseet og deltok på Helsetreff på Oslo Sámi Viessu/Samisk hus i Oslo.

11.3.3 Sametingets kontrollutvalg

Sametingets kontrollutvalg har i 2023 gjennomført 5 møter, hatt 1 kurs/seminarer.

Utvalget har i 2023 behandlet 43 saker. Sametingets kontrollutvalg har blant annet sett på hvordan protokollene til Sametingsrådet og Sametingets klagenemnd for tilskuddssaker er utformet. Kontrollutvalget har også behandlet Sametingets plenumsvedtak om duodjiavtalen og Duodjeinstituhtta.

11.3.4 Samisk parlamentarisk råd (SPR)

Samisk parlamentarisk råd har avholdt 1 plenums møte der de behandlet 7 saker. Møtet ble avholdt i Arvidsjaur. Styret har i 2023 avholdt 8 møter alle avholdt digitalt og behandlet 76 saker.

11.3.5 Sametingets klagenemnd,

Sametingets klagenemnd skal behandle påklagede enkeltvedtak for å oppfylle forvaltningslovens regler om klagebehandling. Klagenemnda har i 2023 hatt 3 møter og behandlet i alt 17 klagesaker.

11.3.6 Utvalg for gjennomgang av Sametingets arbeidsorden - prosjekt

Mål med prosjektet:

- Ny arbeidsorden tilpasset dagens Sameting.

I plenumssak 054/21 ble det vedtatt at Sametinget oppretter et utvalg bestående av 5 medlemmer som fikk følgende mandat:

«Utvalget skal foreslå endringer i Sametingets forretningsorden, Reglement for Sametingets politiske nivå, Retningslinjer for bruk av midler fra Sametinget til de politiske gruppene, kjørereglene for fagkomiteene og Sametingets grunnregler.

I sitt arbeid skal utvalget kartlegge og vurdere erfaringer fra dagens arbeidsorden. Utvalget bes spesielt revidere dagens komitéstruktur. Dagens komitéstruktur er inndelt etter sakfelt og utvalget gis mandat til å vurdere om denne inndelingen er hensiktsmessig.

Utvalget skal være ferdig med arbeidet innen utgangen av 2023. Anbefalingen vil danne grunnlag for en plenumssak fremmet av plenumsledelsen før utgangen av 2024.»

Utvalget ble oppnevnt i Sametingets plenum i sak 064/21: Leder Tor Gunnar Nystad, Piera Heaika Muotka, Vibeke Larsen, Tom Sottinen og Elisabeth Erke.

Utvalget har i 2023 hatt 7 møter hvorav 4 av møtene har vært fysiske møter og 3 av møtene er blitt avholdt digitalt. Utvalget skal blant annet vurdere endringer i Sametingets grunnregler og forretningsorden, samt se på fagkomiteenes ansvarsområder. Utvalget skal avgi sin innstilling til plenum i juni.

12 Sametingsrådet

12.1.1 Samletabell - Sametingsrådet

	Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
Driftskostnader	67 072 099	64 135 639	-2 936 460
Sametingsrådet	17 090 710	16 580 000	-510 710
Sum	84 162 809	80 715 639	-3 447 170

12.2 Administrasjon - Sametingsrådet

I tillegg til fagavdelingene, som har ansvaret for politikktutvikling og forvaltningsoppgaver innenfor de ulike virkemiddelområdene i budsjettet, har Sametinget følgende administrative enheter: Direktøren, administrasjonsavdelingen og kommunikasjonsstaben.

Samfunnet er i rask endring og dette betyr at krav og forventninger til administrasjonen er i ferd med å endre seg. Sametingets administrasjon må omstille seg for å møte dagens og fremtidens krav. På bakgrunn av dette er det satt i gang flere prosesser i administrasjonen. Blant annet er det satt i gang en omstillingsprosess og kompetansekartlegging. Det er også større krav til digital kompetanse hos ansatte og digital modenhet i organisasjonen. Administrasjonen har tatt i bruk flere digitale verktøy og har startet reisen mot en digital transformasjon. Det krever en omstilling av hvordan vi jobber og hvordan vi tenker. Samtidig som det stilles større krav til innovasjon er også fokus på sikkerhet viktig. Et eksempel på dette er innføringen av det nye tilskuddsforvaltningssystemet Doarjjadiggi. Systemet har bidratt til en forbedret brukeropplevelse både for søkerne og for saksbehandlerne. Alle disse faktorene har også en økonomisk konsekvens selv om vi også har fått positive virkninger i form av gevinster med å ta i bruk nye systemer. Blant annet er andelen av driftsbudsjettet som går til lisenser økt de siste årene. Hvis Sametinget skal være en relevant aktør i framtiden så må administrasjonen ha den nødvendige digitale modenheten.

I 2023 lanserte Sametinget sin nye designmanual, som er utformet av Árvu AS i samarbeid med Sametinget. Designmanualen gir en detaljert beskrivelse av hvordan Sametinget skal bruke sin felles visuelle identitet, som består av logo, farger, fonter, bilder og grafiske elementer. Målet er å fremstå som en samlet og helhetlig organisasjon, som viser sin eksistens og kompetanse til omverdenen. Designmanualen er en ressurs og regelbok for alle som skal bruke Sametingets identitet, også eksterne aktører som mottakere av tilskudd. Det skal ikke være tvil om at det er Sametinget som står bak et prosjekt. Designmanualen bidrar også til at de ulike politiske nivåene i Sametinget blir mer synlig i den skriftlige kommunikasjonen, dette gjøres ved at Sametingsrådet og Plenumsledelsen har egne brevhoder.

Sametinget har sammen med Samisk Høgskole tatt initiativ til å starte et teknisk forum blant samiske organisasjoner. De som er med i forumet er Sametinget, Samisk Høgskole, NRK Sápmi, Samisk Videregående Skole i Karasjok og FeFo. Formålet med forumet er kunnskaps-, og erfaringsdeling da vi har mange av de samme utfordringer knyttet til blant annet flerspråklighet. Organisasjonene har uttrykt at dette er noe som har manglet, og ser frem til å utvikle forumet videre.

Sametinget har i 2023 innført DFØ-HR. Se også omtale under DEL 4.

12.3 Sametingsrådet

		Regnskap 2023	Revidert 2023	Resultat iht. rev. bud.
1510	Sametingsrådet	14 477 423	13 374 000	-1 103 423
1910	Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU)	436 430	977 000	540 570
1920	Sametingets eldreråd	773 280	529 000	-244 280
1940	Ekstern sakkyndig komité for samisk helseforskning	423 577	700 000	276 423
1501	Omgjøre Árran julevsáme guovdásj/ Árran lulesamisk senter til aksjeselskap – prosjekt	980 000	1 000 000	20 000
Sum		17 090 710	16 580 000	-510 710

Gjennom året har Sametingsrådet behandlet 670 saker fordelt på 6 fysiske/semifysiske møter i tillegg til ukentlige digitale møter.

12.3.1 Omgjøre Árran julevsáme guovdásj/ Árran lulesamisk senter til aksjeselskap – prosjekt

Det ble i Sametingets reviderte budsjett i 2023 satt av kr 1 000 000 til aksjekapital for omgjøring av Árran julevsáme guovdásj/ Árran lulesamisk senter fra stiftelse til aksjeselskap. Árran hadde hatt økonomiske utfordringer over flere år, og styret startet høsten 2022 en prosess med omdanning av selskapet fra stiftelse til aksjeselskap. Den 14. desember 2023 ble det avholdt stiftelsesmøte for det nye aksjeselskapet hvor Sametinget med 980 aksjer har en eierandel på 49 %, Hamarøy kommune med 680 aksjer har en eierandel på 34 % og Nordland fylkeskommune med 340 aksjer har en eierandel på 17%. Alle aksjene til á kr 1 000. Sametingets andel av aksjekapitalen + kr 20 000 i gebyrer er utbetalt. Nytt styre er valgt og aksjeselskapet har påtatt seg alle forpliktelser fra den tidligere stiftelsen fra og med 1.1.2024.

12.3.2 Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU)

Nye medlemmer og varamedlemmer ble oppnevnt for perioden 2022 – 2023:

Medlemmer	Varamedlemmer
Elle Rávdná Näkkäljärvi (leder)	Amalie Risstin Urheim
Dan-Jonas Sparrok	Nora K. Grytøyr Nansmork
Aina Madelén Nordsletta Aslaksen	Inga Márjá Andersdatter Lango
Edward Paulsen	Morten Simensen Haldorsen
Laila Haugom Nordfjell	Hilje Kristoffer Jåma

Sametinget ungdomspolitiske utvalg (SUPU) har i 2023 hatt 6 møter, 2 fysiske og 3 digitale, samt arbeidsmøter. De har deltatt i møter i Samisk Parlamentarisk Råds ungdomsråd og i Barents Regional Youth Council.

De har møtt sametingspresident Silje Karine Muotka og ansvarlig sametingsråd Mikkel Eskil Mikkelsen, har fulgt plenumsmøter, og møtt sametings-komité i forbindelse med aktuelle saker, og møtt Arbeidsordenutvalget.

SUPU har deltatt og holdt innlegg i internasjonale møter og konferanser, som Summit of Barents Euro-Arctic Indigenous Sámi People arrangert av EU-parlamentet i Brussel, den 22.sesjonen til FNs Permanente forum for urfolkssaker i New York, og Global Food Forum/UN Global Indigenous Youth Forum i Roma.

De er med i en arbeidsgruppe som skal planlegge samisk språkkonferanse i Bodø juni 2024.

SUPU har gitt innspill til Sametinget, blant annet til Sametingets årlige fiskerisak, og eksterne. De har skrevet kronikk relatert til Fosen-saken, og bidratt i SoMe med budskap om å registrere seg i Sametingets valgmanntall. De deltok på Regjeringens mottakelse i anledning Oslo Pride og holdt innlegg under FeFo-seminar.

SUPU har bidratt til plenumssak 028/23 om ny organisering av og oppnevning til SUPU, som ble behandlet i plenum i juni 2023. Nytt mandat for utvalget fra 2024 ble da fastsatt.

Utvalget har vært aktivt i perioden og bidratt til å fremme samiske unges interesser og synspunkt både overfor Sametinget og overfor ulike eksterne aktører. Sametinget har avholdt møte med SUPU-medlemmer som ønsket å vite mer om fastsettelse av fiskerireguleringer og om Sametingets årlige fiskerisak som behandles av plenum, hvor blant annet innhenting av innspill fra SUPU til neste års sak ble drøftet.

12.3.3 Sametingets eldreråd

Sametingsrådet oppnevnte nytt eldreråd i mars 2022.

Medlemmer	Varamedlemmer
Kristine Julie Eira, Kautokeino (leder)	Annie Leonore Henriksen, Hammerfest
Rávdná Anti, Oslo	Inga Pettersen Lindi, Nesseby
Inge Anders Svonni, Lødingen	Ingrid Jåma, Oslo
Laila Somby Sandvik, Karasjok	Frank Bertheussen, Narvik
Toamma Bientie, Storforshei	Viktor Johnsen, Alta

Sametingets eldreråd har i 2023 hatt tre fysiske møter; i Oslo, Karasjok, Engerdal. I forbindelse med møtet i Karasjok i mai hadde eldrerådet invitert samiske eldre til en dags – seminar på Sametinget i Karasjok som del av arbeidet med Sametingets eldrestrategi, der eldrerådet fikk innspill fra samiske eldre til strategien.

Til møter i eldrerådet har eldrerådet også invitert andre deltakere og samarbeidsparter. Blant annet NRK Sápmi, Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjeneste for den samiske befolkningen, og audiopedagog i Karasjok. Eldrerådet har besøkt demenslandsby - Dronning Ingrid's Hage, helsetreffet ved Samisk hus Oslo, og Samisk språksenteret i Engerdal.

Eldrerådet har deltatt i dialogmøte med Karasjok eldreråd der helse- og omsorgstilbud til samiske eldre i Karasjok kommune var tema, og på allmøte med samiske eldre i Oslo og omegn på samisk hus

Oslo. Videre har representanter for eldrerådet deltatt på Nord-Norsk fylkeseldrerådskonferanse i Bodø, Karasjok kommunes kveldsarrangement «Hvordan skape møteplasser på tvers" med innlegg, i digital høring med Helse- og omsorgsdepartementet om Bo trygt hjemme-reformen, utdeling av Oslo kommunes seniorpris, på innspillsmøte på Samisk hus Oslo om stortingsmelding om folkehelse og levekår i den samiske befolkningen. Leder og representant for eldrerådet har deltatt på møte i Karasjok med Nesseby pensjonistforening.

Eldrerådet har også foreslått samiske representanter til det regionale brukerutvalget i Helse - Nord, og samisk representant til fylkeseldrerådene i Finnmark, Troms, Nordland, Trøndelag og Oslo.

Andre saker Sametingets eldreråd har behandlet og kommet med innspill til er Sannhets og forsoningskommisjonens rapport og stortingsmelding om samisk språk, kultur og samfunnsniv, om folkehelse og levekår i samiske områder. Sametingets eldreråd har hatt digitale møte med kommunale eldreråd i kommuner i språkforvaltningsområdet. Foruten informasjon om kommunenes utfordringer i eldrepolitikken, ble også Sametingsrådets eldrestrategi, og regjeringens kommende Bo trygt hjemme-reform diskutert.

12.3.4 Ekstern sakkyndig komité for samisk helseforskning

Sakkyndig etisk komité for samisk helseforskning har avholdt 11 møter i 2023 (hvorav 10 gjennomført via Teams), og behandlet 13 søknader om samisk kollektivt samtykke til forskningsprosjekter.

Komitéen har totalt fattet vedtak i 27 saker. Komitéen deltok på GIDA-konferansen i Tromsø i januar 2023, som hadde følgende tema: Identifisere og diskutere spørsmål knyttet til forvaltning og kontroll med data om urfolk. Komitéens leder presenterte komitéens arbeid og de etiske retningslinjer for samisk helseforskning. Leder har også deltatt på storfellesmøtet til Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag i Tromsø i oktober 2023, og møte om forskningsetikk og personvern på Litteraturhuset i Oslo, arrangert av De nasjonale forskningsetiske komitéer og SIKT. Begge steder ble komitéens arbeid presentert og etikk ved samisk helseforskning diskutert.

Del 4 - Styling og kontroll i virksomheten

Sametingets overordnede vurdering av opplegget for styling og intern kontroll

Sametinget benytter mål- og resultatstyring i sin interne virksomhet. Sametinget vurderer i hovedsak å ha god styling og kontroll på virksomheten. Sametinget har et langsiktig perspektiv med målene. Strategier og tiltak er gjennomført i 2023 har bidratt til at Sametinget har nærmet seg disse målene, jf. årsmeldingen del 3.

Sametinget er et folkevalgt organ som ikke er underordnet regjeringen, og fordeler bevilgningene etter egne prioriteringer. Budsjettmidlene skal forvaltes i samsvar med statlig økonomiregverk og Stortingets bevilgningsvedtak. Sametingets arbeidsområde er alle saker som etter Sametingets oppfatning berører den samiske folkegruppen.

Sametingsrådet har det utøvende ansvar for budsjettet, vedtatte meldinger og øvrige vedtak som fattes i Sametingets plenum. Gjennom økonomireglement og øvrige vedtak delegerer Sametingsrådet til administrasjonen v/direktøren å følge opp strategier og tiltak og sikre at fastsatte mål og resultatkrav oppnås på en effektiv måte. Sametingsrådet avgir til hvert plenumsmøte en beretning om sin virksomhet hvor det informeres om status på saker og oppnådde resultater.

Kontrollutvalget, som har som oppgave å utøve parlamentarisk kontroll over Sametingets virksomhet, fremmer til plenumsmøtet i juni en årlig melding over sin virksomhet i det foregående året.

Vesentlige forhold/endringer ved Sametingets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Status internkontroll

I administrasjonen delegeres budsjettmyndighetsfullmakten videre fra direktøren til avdelingsdirektørene. Dette gir rammer for videre delegering av fullmakter nedover i organisasjonen. Det er utarbeidet en oversikt over gjeldende fullmakter og denne oppdateres ved endringer. Det er utarbeidet rutinebeskrivelser og arbeidsdeling på sentrale området for å forhindre feil, og sikre resultatoppnåelse. I 2019 fastsatte Sametinget en policy for internkontroll. I 2022 er det blitt gjennomført en intern spørreundersøkelse på status og bruk av internkontroll i Sametinget. Spørreundersøkelsen viste at det er behov for opplæring og gjennomgang i avdelingene. Dette arbeide er påbegynt i 2022. Sametinget har også påbegynt arbeidet med å gjennomføre en overordnet risikovurdering knyttet opp mot administrasjonens nye strategier og mål.

Basert på en kriseøvelse som avdekket mangler i backsystemet, har Sametinget anskaffet nytt backsystem for å sikre seg mot stadig mer avanserte cybertrusler. Systemet styrker den digitale beredskapen, og er designet for å sikre pålitelig lagring og rask gjenoppretting.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har inngått en rammeavtale med RAYVN/Proactima for levering av felles beredskaps- og krisestøtteverktøy til bruk for stat og kommune. DSB har gjennomført en grundig anskaffelsesprosess. RAYVN/Proactima hadde til slutt tilbudet med best forhold mellom kvalitet og pris, og ble tildelt rammeavtalen. Sametinget var med på anskaffelsen og har tatt i bruk RAYVN som beredskaps- og krisestøtteverktøy.

Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen

Sametinget prioriterer arbeidet med styring og internkontroll høyt. Riksrevisjonen gjennomførte i 2018 en forvaltningsrevisjon av Sametingets styringssystem. Sametinget har utarbeidet rutiner for å imøtekomme de anbefalingene som riksrevisjonen kom med.

Denne rapporten forelå i mai 2019. Riksrevisjonen anbefalte at det ble utarbeidet rutiner for planmessig gjennomføring av plenums vedtak ved å:

- Tydeliggjøre at målene som vedtas for plenum er styrende for virksomheten
- Operasjonalisere målene i Sametingets vedtak slik at de blir konkrete og målbare
- Gjennomføre overordnede risiko- og vesentlighetsvurderinger som ivaretar Sametingets egenart
- Utforme resultatrapporteringen slik at den er rettet mot målene i budsjettet og øvrige plenumsvedtak.

I 2023 er det arbeidet med følgende:

- Administrative strategier med overordnede føringer for Sametingets administrasjon.
- Arbeid med omarbeiding av økonomireglement for å gjøre dette til et operativt styringsdokument er startet opp.
- Egne rutiner for oppfølging av tiltredelseserklæringen
- Utarbeidet rutine for oppfølging av nye saker kunngjort i plenum
- Utarbeidet rutine og innført oppfølging av vedtatte plenumssaker
- Oppdatert og innført rutine for Skriftlige spørsmål til Sametingsrådet som stilles utenom Komite- og plenums møter
- Innført rutiner for oppfølging og rapportering om innsynsforespørsler
- Innført rutine for avviksrapportering i dokumentbehandling

Det er uttrykt som et mål for Sametinget at alle saker som skal følges opp politisk behandles slik at saksbehandlingen er dokumentert og sporbar. Det er utarbeidet rutiner som sikrer dette.

Sametinget har begynt omleggingen av rapporteringen til i større grad å rapportere på resultater mot måloppnåelse. Tidligere år har Sametinget jobbet med mål i budsjett og rapportering på disse i årsmeldingen. I 2023 har Sametinget begynt å rapportere på mål i forbindelse med rådets beretning.

Overordnet strategi

Sametingets direktør har gjennomført en strategiprosess for Sametingets administrasjon hvor hele administrasjonen og de tillitsvalgte har vært involvert. Resultatet er en overordnet strategiplan for perioden 2022 – 2025. Det har i 2023 vært jobbet med å konkretisere prioriteringer/tiltak i de ulike avdelingene for perioden.

I strategiplanen har administrasjonen definert overordnet oppdrag, verdier, visjon og fem hovedmål. Styringskartet er definert som følger:

Bajimus bargu • Overordnet oppdrag	Sámedikki politihka ja hálddašeami bokte sealluhit ja ovdánahttit sámi giela, kultuvrra ja servodateallima. Gjennom Sametingets politikk og forvaltning bevarer og utvikler vi samisk språk, kultur og samfunnsliv.
Višuvdna • Visjon	Ovttas nannet Sámi • Sammen styrker vi Sápmi
Árvvut • Verdier	Sámi vuohki • Rabasvuohhta • Ovttarádalašvuohhta • Verddevuohhta • Oskkáldasvuohhta I samisk ånd • Åpenhet • Samhandling • Inkluderende fellesskap • Pålitelig og lojal
Ulbmilat • Mål	Mis leat gelbbolaš ja ángiris mielbargit • Vi har kompetente og engasjerte medarbeidere Min váldogiella lea sámejiella • Vi har samisk som hovedspråk Min vuoruheamit ja dagut leat birgejumi vuodul • Våre prioriteringer og handlinger er tuftet på birgejummi Mii leat sámi servodatovddideami njunnošis • Vi er ledende i samisk samfunnsutvikling Mii leat bivnnuhis bargosadji • Vi er en attraktiv arbeidsplass

Sametinget har hatt fokus på å redusere konsulentbruken i staten. Sametinget har brukt 21 mill. kroner på konsulentbruk i 2023. Dette er en reduksjon på 4,5 mill. Kroner fra 2022. Konsulentandel av driftskostnader var 9,2% i 2023. I 2022 var denne 11,1%. I tillegg er det fortsatt fokus på økt på bærekraft. Sametinget har deltatt på flere digitale kurs knyttet til offentlige anskaffelser arrangert av DFØ. Det er i 2023 inngått 20 nye avtaler. Av disse var det 1 avtale innen forskning, 15 vare- og tjenestekontrakter og 5 fellesavtaler for staten. Sametinget har hatt 1 intensjonskunngjøring, ingen innvendinger ble mottatt.

For å møte Sametingets forventninger har IT- og driftsseksjonen hatt en brukerundersøkelse blant ansatte i Sametinget for å kartlegge hvor fornøyd ansatte er med support, og hvilke forventninger og behov som finnes. IT- og driftsseksjonen har på bakgrunn av denne undersøkelsen startet flere tiltak for å imøtegå forventninger og behov. Det er satt fokus på å endre tjenestene seksjonen tilbyr for å treffe behovene, og legge til rette for at brukere er mer selvstendig og kan finne støtte på egenhånd. Det er også startet prosjekt som skal automatisere en del av arbeidet seksjonen gjør i dag

Vesentlige personalmessige forhold

Tilpasningsavtale for Sametinget

I juni 2023 avholdt partene etter hovedavtalen forhandlinger om «Hovedavtalen i staten med tilpasninger for Sametinget». Partene ble enige om å inngå ny tilpasningsavtale gjeldende fra 1. januar 2023 til og med 31. desember 2025. Sámi Giellagáldu er en selvstendig virksomhet etablert av Sametingene i Finland, Sverige og Norge. Praktisk og administrativt er Sámi Giellagáldu tilknyttet Sametinget i Norge som egen driftsenhet, men ledes av et eget styre hvor de tre sametingene har lik

innflytelse. Tilpasningsavtalen beskriver derfor også hvordan medbestemmelse utøves for Sámi Giellagáldu.

Bemannings-, kapasitets og kompetansesituasjonen i Sametinget

Sametinget er avhengig av å beholde, utvikle og rekruttere kvalifiserte og motiverte medarbeidere for å nå virksomhetens målsettinger.

Det gjennomføres jobbanalyser for kartlegging av bemannings og kompetansebehov før stillinger lyses ut. I Sametinget ser vi på lik linje med andre virksomheter at antall søkere til stillingene er ytterlig redusert det siste året.

Det har i 2023 vært utlyst totalt 21 stillinger. Det ble ansatt 11 i fast stilling og ansatt 6 i midlertidig stilling. Til disse utlysningene var det totalt 80 søkere. Til noen av stillingene var det ingen søkere. Det har ført til at det er tilsatt 8 i midlertidig stilling utenom de ordinære utlysningene. I tillegg har Sámi Giellagáldu utlyst 8 stillinger hvorav 6 er besatt.

Turnover viser hvor mange som slutter i virksomheten og som erstattes av nye medarbeidere. I Sametinget er turnover i 2023 på 15 %. Turnover var i 2022 13 %, 2021 på 16 %.

Det brukes ressurser på å videreutvikle medarbeidere og ledere. Dette skjer gjennom deltakelse på kurs tilknyttet fagområder som den ansatte jobber med, gjennom deltakelse i tverrfaglige samarbeid og prosjekter, og gjennom tildeling av nye oppgaver og ansvarsområder.

Lederutvikling

Direktøren har i 2023 gjennomført en lederutvikling for utvidet ledergruppe. Nordnorsk Lederutvikling (NNL) var engasjert for å gjennomføre programmet som ble holdt over 4 fysiske samlinger.

Implementering av HR-systemet DFØ HR

Sametinget har i løpet av 2023 implementert et HR-system, DFØ HR og et system for lokale forhandlinger DFØ Lokale Forhandlinger. Systemene skal bidra til at Sametinget har digital systemstøtte for å effektivisere og forbedre HR-prosesser. De vil legge til rette for at HR kan jobbe mer datadrevet og sørge for bedre informasjonsflyt, tilgjengelighet og kvalitet i HR-prosesser. DFØ HR skal også bidra til strategisk kompetansestyring. I slutten av 2023 ble det hentet inn bistand fra PwC for å bistå med å etablere et rammeverk for strategisk kompetansestyring. PwC bistår Sametinget med en kompetansekartlegging som skal resultere i en kompetansematrise, beskrivelse av jobbroller og definere eventuelle kompetansegap. Målet er å ha innsikt for å kunne utarbeide en kompetanseplan med målrettede utviklingstiltak tilpasset både interne og eksterne krav og forventninger.

Arbeidsgruppe for omorganisering

Det er nedsatt partssammensatt arbeidsgruppe som skal jobbe med omorganisering av Sametingets administrasjon. Omorganiseringen har som mål å redusere antallet ledere for å få flere i produksjonslinjen. Omorganiseringen skal gi Sametinget bedre forutsetninger for å kunne løse sitt samfunnsoppdrag.

Sametingets kontorlokaler

Leieavtalen for Sametingets lokaler i Tromsø gikk ut i 2023 og Sametinget har sammen med Statsbygg arbeidet med å finne nye kontorlokaler i Tromsø. Prosjektet er satt som pilotprosjekt for fremtidig arbeidsplasskonsept i Sametinget. Sametinget startet innflyttingen i desember til nye lokaler i Sjøgata 2, og forventer å være fullt operativ i nye lokaler i løpet av februar 2024. Ryddig arbeidsbord

(Clean desk) og fritt kontorplassvalg (free seating) er innført som et pilotprosjekt, sammen med at 50% av arbeidsplassene er i åpent kontorlandskap.

Det er iverksatt et arealutviklingsprosjekt på Diehtosiida i Kautokeino fordi Kunnskapsdepartementet har pålagt alle UH-institusjoner å utarbeide en campusutviklingsplan. Det ble i 2022 utarbeidet en kartleggingsrapport og en strategisk utviklingsplan som ivaretar alle leietakerne. Arbeidet har stoppet opp på grunn av kapasitetsmessige forhold hos Statsbygg.

Sametinget og Statsforvalteren i Trøndelag ved reindriftsavdelingen er leietakere i Saemien Sijtes gamle lokaler i Snåsa. Lokalene har ikke den standarden som kreves av dagens kontorbygg. Sametinget og Statsforvalteren må derfor finne nye lokaler og ønsker samtidig å styrke at det samiske miljøet i Snåsa gjennom samlokalisering på Horjemstangen der Saemien Sijte nå er lokalisert. Statsbygg har fått i oppdrag å gjennomføre en forstudie knyttet til felles kontorbygg på Horjemstangen. Oppstartsmøte ble gjennomført i desember 2022 og forstudiet forventes å være ferdig til mai-juni 2023.

Likestilling og diskriminering

Kjønnsfordelingen i Sametingets administrasjon som helhet viser at det er 60,9 % kvinner og 39,1 % menn. Sametinget har fire tilsetninger hvor innvandrerbakgrunn kan rapporteres.

Det er ingen vesentlige lønnsforskjeller på kjønnene totalt sett. Det kan være enkelttilfeller hvor det er lønnsforskjeller, både mellom kjønn og mellom grupper med tilsvarende utdannings-bakgrunn. Årsaken til disse forskjellene kan være ulike, det kan være rekrutteringsutfordringer, eller prosjekter som går over en kortere periode.

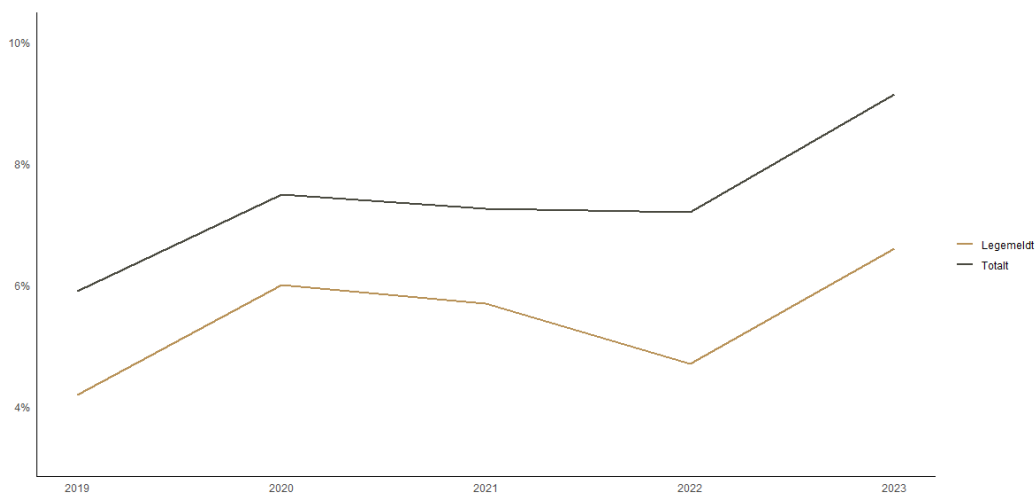
Helse, miljø og sikkerhet (HMS), arbeidsmiljø

I 2023 ble det gjennomført en medarbeiderundersøkelse (MUST). Undersøkelsen ble gjennomført med en svarprosent på 80. Oppfølgingsarbeidet startet i etterkant av undersøkelsen og vil fortsette inn i 2024. Direktøren har gjennomført et digitalt personalseminar for å definere bevaring og forbedringsområder som skal gjelde for hele Sametingets administrasjon. I tillegg ble det igangsatt arbeid i de ulike avdelingene for å definere konkrete bevaring og forbedringsområder som gjelder avdelingsvis, i tillegg til de overordnede områdene. HR har også, sammen med direktøren igangsatt egne prosjekter som en del av oppfølgingsarbeidet med medarbeiderundersøkelsen. Utover oppfølgingen av medarbeiderundersøkelsen jobbes det også kontinuerlig med arbeidsmiljøet. Sametinget ble i 2023 også en "Aktiv bedrift".

Det har ikke vært gjennomført vernerunder i 2023. Lokale verneombud har vært fulgt opp og enkelte lokale tiltak er igangsatt.

Sykefravær

Det totale sykefraværet i 2023 var på 9,14 %. Sametinget har som mål at det legemeldte sykefraværet skal reduseres ned til 5,7 %. Av det totale fraværet i 2023 er legemeldet fravær på 6,61 %, som er ca. 1 % høyere enn målet, og egenmeldt fravær på 2,53%. Sykefraværet totalt utgjorde om lag 15 årsverk i 2023.

Figur 15: Legemeldt sykefravær og totalt sykefravær de siste fem årene

Oppfølging tildelingsbrev

Oppfølging av tillitsreformen

I tildelingsbrevet ble Sametinget oppfordret til å rapportere om konkrete planer for pilotprosjekter for å følge opp tillitsreformen. Planer for piloter for 2024 er ikke ferdigstilt, men arbeidet med å definere pilot(er) er påbegynt. Status på arbeidet ble rapportert til kommunal- og distriktsdepartementet.

Lærlinger

Sametinget har ikke opprettet nye lærlingkontrakter i 2023. Sametinget har ikke hatt kapasitet til å følge opp lærlinger i 2023. Det vurderes å ta inn nye lærlinger i 2024 under faget IT og kontor- og administrasjonsfaget. Sametinget er tilknyttet opplæringskontoret for statlig sektor.

Bidrag til FNs bærekraftsmål

Introduksjon

Mye av det arbeidet Sametinget utfører blir ikke spesifikt uttrykt i tall eller budsjettposter samtidig er det svært krevende å knytte all virksomhet til spesifikke mål. Med 17 mål og 169 ulike delmål kan det fort bli uoversiktlig hvilke delmål Sametinget bidrar med og i hvilken grad. Sametinget har derfor tatt et utvalg av 20 relevante delmål som Sametingets tiltak svarer opp mot. I tillegg har Sametinget valgt ut et tema av politisk viktighet som stod sentral i 2023 og som har vært viktig for å oppnå FNs bærekrafts mål. Temaet som er blitt valgt i år er «sannhet og forsoning» som tematisk faller best under bærekraftsmål 16 fred og rettferdighet som et paraplymål. Derfor vil Sametingets bidrag konsentrere seg om hvordan vårt arbeid innenfor sannhet og forsoning bidrar til å nå mål 16. For at Sametinget skal kunne nå bærekrafts mål 16 må det ses i lys av andre bærekrafts mål som 4, 8, 11, 13, 15 og 17. Dette fordi alt henger sammen med alt. Uten bærekraftig utvikling på disse målene vil det være umulig å oppnå et rettferdig og inkluderende samfunn verken i Norge eller i verden.

Bærekraft i sannhet og forsoning

For at samfunnet skal kunne utvikle seg på en bærekraftig måte er vi nødt til å lære fra vår fortid. Derfor har det vært svært viktig å få kartlagt hva som har skjedd gjennom fornorskningspolitikken og hvilke effekter dette fortsatt har på det samiske samfunnet. Selv om ting er bedre i dag enn de var tidligere så gjenstår mye. Sametinget registrerer at samer i dag blir hetset, mistenkeliggjort og at våre rettigheter blir tilsidesatt til fordel for majoritets interesser. Å fremme fred og et inkluderende samfunn for bærekraftig utvikling går ikke uten at rettighetene til alle respekteres, at rettstaten fungerer og kulturarv blir ivaretatt.

Høydepunkter oppnådd i år, innenfor sannhet og forsoning knyttet opp mot bærekraftsmål 16:

- Stoppet utvidelse av menneskerettighetsbrudd og hevet aktualiteten av problemstillingene mellom Urfolk og majoritetspolitikk.
- Fått gjennomslag for flere endringer i sameloven
- Etablert gratis barnehage
- Internasjonal solidaritet og oppmerksomhet for urfolks rettigheter

Språk er en av de viktigste bærebjelker av en kultur og et folk og det som kommer tydelig fram i sannhet- og forsoningskommisjonenes rapport der det har vært et gjennomgående tema. Rapporten slår fast at en av de mest gjennomgripende og omfattende konsekvensene av fornorskningen er det dramatiske tapet av språk. Mange har mistet sitt morsmål på grunn av assimileringspolitikken som den norske staten har ført i mange tiår. Kommisjonen mener en reversering av fornorskningspolitikken språklige konsekvenser er en sentral del av forsoningsprosessen. Forsoning må derfor ta utgangspunktet i å gjenreise språkkunnskap. Dog, har denne konklusjonen ikke overrasket Sametinget. Siden Kommisjonens omtale av språktapet og tiltak for å rette opp skadene av fornorskningspolitikken i stor grad er sammenfallende med Sametingets mål og strategier som allerede ble beskrevet i Sametingets språkstrategi Giellalokten fra 2018. Siden da har Sametinget gjort en stor innsats blant annet gjennom konsultasjoner for å få gjennomslag for flere endringer i sameloven., Sametinget har imidlertid bemerket at det vil være viktig og naturlig at skoltesamisk/østsamisk, pitesamisk og umesamisk omfattes av sameloven i fremtiden. Likevel for sikre at rettighetene som er oppnådd også blir opprettholdt på sikt ønsker Sametinget å etablere et språkkombud og har satt i gang en utredelse om dette.

For å gjenopprette og bygge opp språkkompetanse har Sametinget en stor portefølje med ulike tiltak innenfor utdanning fra barnehager til universitetsnivå. Sametinget har blant annet bevilget penger til

samiske(språklige) barnehager slik at de kan tilby gratis samisk barnehage i områder utenfor tiltakssonen. Innenfor mål 4 så har Sametinget innført en rekke tiltak som bedrer skoletilbudet med nye læringsplaner, påvirkningsarbeid og tilskudd til læremidlerprodusenter.

For urfolk som har en tett tilknytning til naturen og hvor denne betydningen ikke kan undervurderes har klima- og energimål kommet i konflikt. Dette kom særlig fram i år da det var to års markering av Høyesterett sin dom i Fosen-saken. Prosessen har vært svært krevende for samene på Fosen og Sametinget har vært behjelpelig der det har vært mulig. Hvordan saken er blitt behandlet i regjeringen symboliserer en større utfordringer enn bare en arealsak. Det er også en trussel mot rettstaten og menneskerettigheter i sin helhet. Saken har derfor fått bred støtte og førte til protester og støtte markeringer. Sametinget kunne bidra i den forbindelse ved å dekke noen kostnader som Samisk hus Oslo som gjorde en stor innsats blant annet som vertskap for arrangement rundt demonstrasjonene, Sametinget har også vært aktivt som talerør for å løfte problemstillingen i nasjonale medier og internasjonale fora. Sametinget fungerer altså, også som ombudsmann for samiske interesser. Blant annet gir Sametinget innsigelser, mekler og konsulterer i arealsaker for å ta vare på de samiske interessene i flere saker.. Et eksempel er 420-kV kraftledning fra Skaidi til Hammerfest der det er gjort et gjennomgående og omfattende arbeid for å forhindre at rettigheter blir krenket.

Sametinget registrer at omverden til tider dømmer samer som utviklingsmotstandere fordi de er motstandere av elektrifisering og grønne energi kilder som skal hjelpe samfunnet til å bøte på klimaendringer. Dette er en misforståelse. Realiteten er at som et folk som er sterk knyttet til naturen er samer, som mange andre urfolk, som kjenner klimaendring på kroppen, spesielt gjennom beitekrisen, og få har et sterkere interesse av å ha stabile klimaforhold.

Fosen-saken er et eksempel som utløste en del forakt og avsky og det ble igjen observert en markant økning i mobbing og trakassering av den samiske befolkningen som har påvirket den positive utviklingen knyttet til bærekraftsmål 16. Sametinget har i har satt i gang ulike tiltak for å øke forståelsen og kunnskap om det samiske, blant annet gjennom utvikling av undervisningspakke i samarbeidsprosjekt med Forsvaret samt startet et prosjekt for å adressere rasisme mot unge samer i reindrift.

Klima vil endres og Sametinget har derfor bevilget betydelige ressurser til samerådet for å kartlegge klima utfordringene og å få mulige tiltak på bordet. Rapporten dekker store deler av bærekraftsmål 13, 14 og 15 og forutsetter at rettigheter og samarbeid er på plass for at hele Sápmi kan bygge opp resiliens og kan motstå de endringer som kommer.

Sápmi overlapper flere land og i den forstand er det naturlig å tenke grenseoverskridende når Sametinget setter i gang tiltak. Sametinget har et utstrakt samarbeid med de andre Sametingene i Finland og Sverige, dessverre har de blitt vanskeligere å utføre arbeidet på russisk side på grunn av krigen i Ukraina.

Sametinget utfører viktig representasjonsarbeid og taler for samenes og andre urfolks sine rettigheter i ulike internasjonale fora om temaene klima, kultur og ikke minst forsoning og rettighets kamp. Med slik arbeid bidrar Sametinget til fred og stabilitet ikke bare i Norge, men også internasjonalt. Areal konflikter fører ofte til uro mellom urfolk og majoritetsbefolkningen som Keystone pipeline i USA, Coastal GasLink Canada og Statkraft i Chile er gode eksempler på. Ved flere anledninger på ulike konferanser og seminarer har Sametinget talte for meningsfull dialog, for eksempel på Sámi summit i Brüssel og tatt opp uretten som består til tross for tydelig regelverk og problemet med det grønne skiftet på bekostning av urfolk på nordområdekonsferansen Arctic Frontiers.

Sannheten er at ting har gått galt i fortiden og ikke alt er like bra som man ønsker seg i dag. Forsoning er derfor en måte å finne en måte å leve med og bearbeidet fortidens traumer og urettferdigheter ved å restaurere det som er blitt tapt og restituere rettferdigheten, slik at samfunnet kan helbredes og se framover mot en bedre fremtid. Sametingets arbeid med sannhet og forsoning er bare så vidt begynt

og skal forsettes i mange år fremover. Sametingets plenum i mars 2024 har sannhet og forsoning som eneste tema. Sametinget jobber videre med å bevare samisk språk- og kulturarv og med å skape tillit og sikkerhet mellom samer og den norske staten. Dette krever at samiske institusjoner og Sametinget får tilstrekkelig finansiering.

Oversikt over Sametingets arbeid knyttet opp mot bærekraftsmålene:

Sametinget jobber daglig med bærekraftig utvikling. Den samiske kulturen er under press og som det kommer fram i Del 3 er arbeidet med å styrke og utvikle det samiske samfunnet på en bærekraftig måte en stor del av Sametingets virksomhet. Derfor er Del 3 i årsmeldingen også en rapport på vårt arbeid med bærekraft på flere nivåer og samfunnsområder som vises i tabellen under:

Mål	Delmål	Tiltak (kapitler)
	<p>2.3) Innen 2030 doble produktiviteten og inntektene til småskalaprodusenter i landbruket, særlig kvinner, urfolk, drivere av familiebruk, husdyrnomader og fiskere, blant annet gjennom sikker og lik tilgang til jord, andre produksjonsressurser og innsatsmidler, kunnskap, finansielle tjenester, markeder og muligheter for verdiøkning samt sysselsetting utenfor landbruket</p>	<p>3.4 Forvaltning av arealer</p> <ul style="list-style-type: none"> 3.4.3 Samiske rettigheter til arealer og ressurser - søkerbasert tilskudd <p>3.5 Naturressurser</p> <p>4.4 Primærnæringer</p> <p>4.4.5 Jordbruk, hagebruk og skogbruk</p> <p>4.4.5.1 Jordbruk, hagebruk og skogbruk</p> <p>4.4.6.1 Tilskudd til reindrift</p> <p>4.5 Variert næringsliv</p> <ul style="list-style-type: none"> 4.5.3 Sápmi næringshage - direkte tilskudd 4.5.4 Ungt Entreprenørskap - direkte tilskudd <p>4.6 Samisk reiseliv, kreative næringer og samisk mat</p>
	<p>3.5) Styrke forebygging og behandling av rusmiddelmisbruk, blant annet misbruk av narkotiske stoffer og skadelig bruk av alkohol</p>	<p>7.1 Spesialisthelsetjenesten</p> <p>7.5 Helse- og omsorgstjenesten</p>
	<p>4.a) Etablere og oppgradere utdanningstilbud som er barnevennlige, og som ivaretar hensynet til kjønnsforskjeller og til personer med nedsatt funksjonsevne og</p>	<p>1.5 Utvikling av samiske språk</p> <ul style="list-style-type: none"> 1.5.7 Stipend til elever med samisk i videregående skole – søkerbasert tilskudd og kap.

Mål	Delmål	Tiltak (kapitler)
	sikrer trygge, ikke-voldelige, inkluderende og effektive læringsmiljø for alle	<ul style="list-style-type: none"> 1.5.8 språkstipend høyere utdanning – søkerbasert tilskudd 2.10 Samisk innhold i skolen <ul style="list-style-type: none"> 2.10.2 Revidering av læreplaner – prosjekt 2.10.5 Fjernundervisning 2.11 Psykososialt læringsmiljø <ul style="list-style-type: none"> 2.11.2 Barns medvirkning
	4.1) Innen 2030 sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring av høy kvalitet som kan gi dem relevant og reelt læringsutbytte	2.10 Samisk innhold i skolen <ul style="list-style-type: none"> 2.10.5 Fjernundervisning 2.11 Psykososialt læringsmiljø <ul style="list-style-type: none"> 2.11.2 Barns medvirkning
	4.2) Innen 2030 sikre alle jenter og gutter tilgang til god og tidlig omsorg og førskole, slik at de er forberedt på å begynne i grunnskolen.	2.5 Myndighet, ansvar og roller innen barnehage 2.6 SáMOS utvikling 2.7 Samiskspråklige barn i dagens samfunn <ul style="list-style-type: none"> 2.7.7 Gratis samiskspråklig barnehageplass utenfor regjeringens geografiske prioritering for gratis barnehageordning 2.9 Kunnskap og kompetanse bygger fremtidens barnehager
	4.7) Innen 2030 sikre at alle elever og studenter tilegner seg den kompetanse som er nødvendig for å fremme bærekraftig utvikling, blant annet gjennom utdanning for bærekraftig utvikling og livsstil, menneskerettigheter, likestilling, fremme av en freds- og en ikkevoldskultur, globalt borgerskap og verdsetting av kulturelt mangfold og kulturens bidrag til bærekraftig utvikling.	2.10 Samisk innhold i skolen <ul style="list-style-type: none"> 2.10.2 Revidering av læreplaner – prosjekt 2.15 Rekruttering <ul style="list-style-type: none"> 2.15.3 Rekruttering - prosjekt
	8.3) Fremme en utviklingsrettet politikk som støtter produktive aktiviteter, opprettelse av anstendige arbeidsplasser, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon, og stimulere til formalisering av og vekst i antallet svært små, små og mellomstore bedrifter, blant annet ved å gi dem tilgang til finansielle tjenester.	4.4 Primærnæringer <ul style="list-style-type: none"> 4.4.3 Marine næringer 4.4.5 Jordbruk, hagebruk og skogbruk 4.4.6 Reindrift 4.5 Variert næringsliv <ul style="list-style-type: none"> 4.5.3 Sápmi næringshage - direkte tilskudd

Mål	Delmål	Tiltak (kapitler)
 	<p>8.9) innen 2030 utarbeide og iverksette politikk for å fremme en bærekraftig turistnæring som skaper arbeidsplasser og fremmer lokal kultur og lokale produkter.</p>	<p>4.7 Duodji</p> <ul style="list-style-type: none"> 4.7.4 Næringsavtale for duodji <p>4.6 Samisk reiseliv, kreative næringer og samisk mat</p> <ul style="list-style-type: none"> 4.6.2 Samiske reiselivsklynger og innovasjonsnettverk - prosjekt
 	<p>10.3) sikre like muligheter og redusere forskjeller i levekår, blant annet ved å avskaffe diskriminerende lover, politikk og praksis og ved å fremme lovgivning, politikk og tiltak som er egnet til å nå dette målet</p>	<p>1.2 Administrasjon – språk</p> <p>1.2.2 Samisk språkbud</p> <p>1.4 Bruk av samiske språk</p> <p>1.4.2. Tospråklighetstilskudd til kommuner</p> <p>1.4.3 Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner.</p> <p>1.5 Utvikling av samiske språk</p> <p>1.5.2. Språkutvikling i kommuner – direkte tilskudd</p> <p>1.5.3. Språkutvikling i fylkeskommuner – direkte tilskudd</p> <p>1.5.9 Dokumenteringstiltak – søkerbasert tilskudd</p> <p>1.5.10 Språktiltak i forbindelse med Sámi giellavahkku – søkerbasert tilskudd</p> <p>1.5.11 Språkutviklingstiltak – søkerbasert tilskudd</p> <p>1.5.12 Samiske språktiltak i lule, sør- og markasamisk område – søkerbasert tilskudd</p> <p>7.5 Helse- og omsorgstjenesten</p> <p>7.6 Folkehelse</p> <p>8.8 Likestilling</p> <ul style="list-style-type: none"> 8.8.2 Oppfølging av Sametingets likestillingsmelding og arbeidet mot samehets – prosjekt <p>9 Samarbeidsavtaler</p> <ul style="list-style-type: none"> 9.1.2 Regionalt samarbeid <p>12.3 Sametingsrådet</p> <ul style="list-style-type: none"> 12.3.2 Sametingets eldreråd

Mål	Delmål	Tiltak (kapitler)
	<p>11.4) Styrke innsatsen for å verne og sikre verdens kultur- og naturarv.</p>	<p>1.5 Utvikling av samiske språk</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1.5.4 Samiske språksentre – direkte tilskudd • 1.5.5 Samiske språksentre aktivitetstilskudd - direkte tilskudd • 1.5.6 Språksentertreff – konferanse <p>3.4 Forvaltning av arealer</p> <p>3.6 Naturmangfold</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3.6.2 Verneområdestyreseminar <p>6.4 Forvaltning av kulturminner</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6.4.2 Tilskudd til samisk kulturminnevern <p>6.6 Tilrettelegging og formidling av den samiske kulturarven</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6.6.2 “Kjent og anerkjent” - satsing på sørsamisk kulturarv – prosjekt • 6.6.4 Onteri-huset – prosjekt <p>6.7 Forvaltning av samisk bygnings- og båtarv</p> <p>8.3 Samisk samarbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • 8.3.2 Sámi Giellagáldu <p>8.5 Urfolksrettigheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • 8.5.4 Koalisjonen for urfolks matsystemer i FNs organisasjon for ernæring og landbruk – prosjekt
	<p>12.8) Innen 2030 sikre at alle i hele verden har relevant informasjon om og er seg bevisst en bærekraftig utvikling og en livsstil som er i harmoni med naturen</p>	<p>3.6 Naturmangfold</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3.6.2 Verneområdestyreseminar <p>8.6 urfolksrettigheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • 8.6.4 Urfolks Matsystemer – prosjekt <p>8.7 Likeverd og Solidaritet</p>
	<p>13.1) styrke evnen til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte farer og naturkatastrofer i alle land.</p>	<p>4.4 Primærnæringer</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4.4.6 Reindrifft

Mål	Delmål	Tiltak (kapitler)
 	13.3) styrke enkeltpersoners og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer og deres evne til tidlig varsling, samt styrke kunnskapen og bevisstgjøringen om dette.	3.5 Naturressurser 3.6 Naturmangfold 8.4 Samisk samarbeid 8.6 Urfolksrettigheter
	14.b) Gi fiskere som driver småskala fiske, tilgang til marine ressurser og markeder	4.4 Primærnæringer <ul style="list-style-type: none"> • 4.4.2 Sjøsamiske rettigheter - Borjjadat – prosjekt • 4.4.3 Marine næringer
	14.c) Øke bevaringen og en bærekraftige bruk av havene og havressursene ved å gjennomføre folkerettslige bestemmelser slik de er nedfelt i FNs havrettskonvensjon, som utgjør rettsgrunnlaget for bevaring og bærekraftig bruk av havet og havressursene, slik det også framgår av punkt 158 i FN-rapporten «the future we want».	4.4 Primærnæringer <ul style="list-style-type: none"> • 4.4.3 Marine næringer • 4.4.4 Laks • 4.4.4.2 Lakseprosjekt – prosjekt
	16.2 Stanse overgrep, utnyttning, menneskehandel og alle former for vold mot og tortur av barn.	2.11 psykososialt læringsmiljø <ul style="list-style-type: none"> • 2.11.3 Arbeid mot mobbing - prosjekt 7.7 En likeverdig barneverntjeneste
	16.7 Sikre lydhøre, inkluderende, deltakelsesbaserte og representative beslutningsprosesser på alle nivåer	Sametinget gjennomfører konsultasjoner med regjering om temaer som pårører samiske interesser. (se konsultasjonsliste)
	16.10 Sikre allmenn tilgang til informasjon og beskytte grunnleggende friheter, i samsvar med nasjonal lovgivning og internasjonale avtaler.	7.8 Sosiale forhold og velferdstjenester
	17.14) oppnå en mer samstemt og helhetlig politikk for bærekraftig utvikling	8.6 Urfolksrettigheter Koalisjonen for urfolks matsystemer i FNs organisasjon for ernæring og landbruk (fao)

Mål	Delmål	Tiltak (kapitler)
		8.7 Likeverd og solidaritet FNs matsystemer
	17.17) Stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og det private og i det sivile samfunn som bygger på partnerskapenes erfaringer og ressursstrategier	2.10 Samisk innhold i skolen <ul style="list-style-type: none"> • 2.10.6 Skoleutviklingskonferanse 4.4 Primærnæringer <ul style="list-style-type: none"> • 4.4.2 Sjøsamiske rettigheter - Borjjadat - prosjekt • 4.4.3 Marine næringer 7.4 Spesialisthelsetjenesten 7.5 Helse- og omsorgstjenesten 8.4 Samisk samarbeid

Del 5 - Vurdering av fremtidsutsikter

Fosen-saken har vist oss hvor viktig areal- og naturressursgrunnlaget er for samisk kultur og hvor utsatt vi er for nye utbyggingsplaner. Under argumentasjonen om klimatiltak blir samisk kultur og tradisjonelle næringer utsatt for et voldsomt press. Fosen-saken har likevel vist oss at det er en absolutt terskel for hva staten kan tillate av arealinngrep enkeltvis og samlet overfor samiske bruksrettshavere. Den har også vist at rettsstatsprinsippet om at Høyesteretts dom er endelig straks den er avsagt kan avvikes dersom dommen er ubeleilig for flertallsmakta.

Vi trenger å utvikle kunnskapen om hvordan arealinngrep virker på reindrifta, samisk utmarksbruk og andre samiske bruksrettshavere. Sametinget trenger å styrke prosesskapasiteten og -kompetansen i møte med utbyggingsaktører og offentlige utbyggings- og planprosesser. Dette innebærer også økt kunnskap og bevissthet om forhandlinger, konsultasjoner og meklingers begrensninger og muligheter når naturgrunnlaget for samisk kultur blir truet.

Vi går en fremtid i møte der vi er i starten på å behandle Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport i det samiske samfunnet. Rapporten gir en grundig oversikt over fornorskningspolitikken og dens konsekvenser, selv om noen temaer og geografiske områder er underrapporterte på. For den enkelte same kan skadene i dagens samfunn manifestere seg i form av at man ikke har fått mulighet til å lære sin kultur og tradisjoner eller sitt språk, men det kan også være i form av historiske traumer, helseutfordringer eller sosial status, og at man opplever hets for å være same. Vi anser også at det er nødvendig å utjevne urettferdig maktbalanse på et strukturelt nivå.

Kommisjonen har grundig dokumentert mange former for urett mot den samiske befolkningen. Rapporten motbeviser enhver som måtte tro at de menneskelige omkostningene av fornorskning og urett hører fortiden til. Historisk urett har konsekvenser for enkeltmennesker fortsatt i dag. Vi starter nå, men både vi og majoritetssamfunnet har en lang vei å gå for å reparere skadene som er skjedd.

Sametinget identifiserer et stort behov for å få etablert et samisk språkombud da flere melder om at de ikke får sine språklige rettigheter oppfylt. Dette gjelder både muligheten for å bruke samisk i offentlige etater eller i opplæring. Vi har satt i gang arbeidet med å utrede organiseringen til et samisk språkombud. Utredningen tas sikte på å legges frem for Sametingets plenum i løpet av 2024. Dessverre får vi signaler fra høyere hold at dette ikke vil bli prioritert nasjonalt.

Samiske kulturminner er viktig på en rekke felt. De dokumenterer samisk bruk og tilstedeværelse i Sápmi. De er kilde til kunnskap om samiske levemåter. De spiller også en viktig rolle i lokalsamfunn som har opplevd fornorskning, og som ønsker å revitalisere sin samiske identitet og tilhørighet. Det er et uttalt behov for å øke ressurser til den samiske kulturminneforvaltningen. Arbeidet med å dokumentere og registrere samiske kulturminner må styrkes, særlig i områder som er under press og hvor det hittil i liten grad er gjennomført registreringsarbeid.

Mange fredede samiske bygninger er gått ut av bruk og har derfor liten bruksverdi for eierne. Det er behov for tilskuddsordninger som i større grad er tilpasset denne situasjonen. Sametinget har ikke mulighet til å gjennomføre en målrettet og langsiktig forvaltning av den samiske bygningsarven med dagens regelverk for tilskuddsordninger. Riksantikvaren har på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet startet arbeidet med å utvikle nye bevaringsstrategier, og Sametinget forventer at utfordringene som er erfart innen samisk bygningsvern og i forvaltning av arkeologiske kulturminner vil bli hensyntatt i de nye strategiene.

Sametinget ønsker å få overført kulturminnemyndigheten ved lov, og avventer derfor arbeidet fra kulturmiljølovutvalget med hensyn til å opprette en ytre etat for den samisk kulturminnemyndighet. Vi

forventer at Riksantikvarens anbefaling av Várjjat siida til Norges tentative liste over verdensarv resulterer i en nominasjon til verdensarvlista.

Som en oppfølging av Sábme jállu vil Sametinget i 2024 utarbeide en handlingsplan for samer med funksjonsnedsettelse. Sametinget har i 2023 gitt høringsuttalelse til NOU 2023:13 På høy tid – Realisering av funksjonshindredes rettigheter der det særlig er belyst at samer med funksjonsnedsettelse opplever å ikke få tilgang til eget språk og kultur, og at de også opplever å måtte velge mellom nødvendige helse- og omsorgstjenester og tilgang til samisk språk og kultur. Det er også manglende kunnskap om samer med funksjonsnedsettelses tilgang til arbeidsliv og demokratisk deltagelse.

Mangel på egne samiske organisasjoner som representerer samer med funksjonsnedsettelse erpekt på som en stor utfordring. Det er også understreket at det er et stort behov for at det jobbes med brukermedvirkning for samer med funksjonsnedsettelse. I tillegg er det vist til at samer med funksjonsnedsettelse er særlig utsatt for mobbing, hatytringer, vold, overgrep og utfordringer med psykisk helse. Sametinget vil følge opp det videre arbeidet med utvalgets rapport med Kultur- og likestillingsdepartementet. Det vil bli arrangert innspillmøter i forbindelse med dette arbeidet.

Sametinget vedtok i plenum desember 2023 sin første handlingsplan mot vold for perioden 2023-2025. I planen konkretiserer Sametinget sin planlagte virksomhet på området innenfor de rammer Sametinget har. Et viktig tiltak i planen er å lansere holdningskampanje om nulltoleranse mot vold. Kampanjen skal rette seg mot de samiske samfunn.

Videre er Sametinget opptatt av at samiske barn og unge skal få informasjon om kropp, seksualitet og grenser på eget språk. Vi vil derfor evaluere samiske læremidler på området.

Økt kunnskap om samiske voldsutsatte er avgjørende for å utvikle effektive tiltak. Sametinget planlegger å bidra til økt forskning på dette området. Det har vært konsultasjoner mellom Sametinget og regjeringen angående en opptrappingsplan for bekjempelse av vold og overgrep mot barn, samt vold i nære relasjoner, for perioden 2024-2028. I denne opptrappingsplanen blir vold i samiske samfunn behandlet i et eget kapittel med mål om å sikre likeverdige tjenester for samiske voldsutsatte.

På miljø- og arealfeltet er framtidsutsiktene uvisse, da regjeringens vedtak om elektrifisering av olje- og gassinntallasjoner i både nord og sør, allerede har ført til nye ønsker om utbygging av fornybar kraft for å dekke strømbehovet til disse installasjonene. Dette berører kyst, innland og sjø. Det er per i dag uvisst omfanget av dette og hva dette vil føre til av konsekvenser for samiske næringer og kultur, men at det vil føre til økt press på arealene med arealkrevende samiske næringer er nokså sikkert.

Det som er positivt innenfor natur- og miljøfeltet er sakene om oppfølging av naturavtalen og bevaring av naturmangfold som Sametingets plenum behandlet i andre halvdel av 2023. Begge sakene peker ut Sametingets retning i det videre arbeidet med bevaring av naturmangfold. Her er vi derfor forsiktig optimistiske i at vi skal få være delaktige og at Sametingets bidrag vil få et større gjennomslag i arbeidet med å sikre naturmangfoldet for både samer og andre, i tråd med Norges internasjonale forpliktelser på natur- og miljøfeltet.

2025 er valgår, og det er viktig for Sametinget at sametingsvalget gjennomføres på en god måte, slik at det samiske demokratiet gis anledning til å delta ved valget og dermed være med å påvirke politikktutforming. Det er positivt at flere og flere engasjerer seg i Sametingets virksomhet og dette er en bekreftelse på at Sametinget har en viktig rolle i samfunnet. Valgmannantallet øker i tre valgkretser: Nordre, Gáisi og Sør-Norge valgkrets. De største tettstedene og byene i valgmannantallet er Romsa/Tromsø, Áltá/Alta og Guovdageaidnu/Kautokeino, men netto økning er det i Áltá/Alta, Romsa/Tromsø og Hámmerfeasta/Hammerfest. Det at valgmannantallet øker gjør at Sametinget må styrke informasjonsarbeidet og opplæringen for kommunene som skal gjennomføre valg. Selv om

sametingsvalget sammenlignet med Stortingsvalget er et "lite" valg, er det de samme kvalitetskravene og forventningene til valg gjennomføringen.

Del 6 - Årsregnskap

Ledelseskomentarer

Formål

Sametinget er organisert som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter til bruttoføring utenfor statsbudsjettet (nettobudsjetterte virksomheter). Unntak fra bruttobudsjetteringsprinsippet i bevilgningsreglementet er vedtatt av Stortinget og blir bekreftet hvert år ved vedtak av nettobevilgning under utgiftspost 50.

Stortingsvedtaket innebærer at virksomheten:

- I tillegg til inntekter fra bevilgning på 50-post kan disponere eksterne inntekter fullt ut til virksomhetens formål.
- Får overført resultatet av årets drift til påfølgende budsjettår. Virksomheten disponerer eventuelt positivt årsresultat og har ansvaret for å dekke eventuelt negativt årsresultat.

Sametinget fordeler bevilgningene etter egne prioriteringer, men i tråd med Stortingets budsjettvedtak.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til:

- Reglement for økonomistyring i staten og bestemmelser om økonomistyring i staten.
- Rundskriv 115 Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap.
- Rundskriv 114 Bruk av statlige regnskapsstandardene (SRS) i virksomhetsregnskapet.
- Reglement for Sametingets økonomiforvaltning fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.
- Tildelingsbrev for 2023 fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD).

Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Sametingets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vesentlige forhold ved årsregnskapet

Sametingets regnskap er satt opp etter de statlige regnskapsstandardene og tilhørende veiledningsnotater som er utarbeidet av Finansdepartementet og Direktoratet for økonomistyring.

Inntekt fra bevilgninger er økt med 12,5 millioner kroner i forhold til 2022. Dette skyldes i hovedsak ekstra bevilgning fra Kommunal- og distriktsdepartementet til dekning av lønns- og prisjustering for 2023. I tillegg er inntekter fra tilskudd og overføringer økt med 3 millioner kroner som skyldes inntektsføring av avsetning til Giellagáldu og mer omfang av prosjekter i 2023 i forhold til 2022. Salg- og leieinntekter har en økning på kr 2,2 millioner kroner i forhold til 2022 som skyldes befaringsinntekter.

Lønnskostnadene er økt med totalt 4 millioner kroner (3,2%) i forhold til 2022. I hovedsak skyldes dette lønnsoppgjøret i 2023 som var på 5,2%.

Andre driftskostnader har hatt en reduksjon på 4,1 millioner kroner (4,3% i forhold til 2022). Reduksjonen skyldes i hovedsak følgende forhold;

- Mindre bruk av konsulenttjenester
- reise- og møteaktiviteten er redusert betraktelig i forhold til 2022

Tilskudd til andre har hatt en økning på 30,8 millioner kroner i forhold til 2022. Hovedårsaken til dette er ekstra bevilgningen til sametinget fra Kommunal- og distriktsdepartementet til dekning av lønns- og prisjustering for 2023. I tillegg fikk Sametinget 6,6 millioner kroner til arbeidet med kompetanseutvikling for tilsatte i samisk barnehagetilbud.

Kortsiktig gjeld har hatt en økning på 10,6 millioner kroner i forhold til 2022. Hovedårsaken til dette er økning i avsetning av ikke inntektsførte tilskudd og overføringer, se note 15. I tillegg er det økning i annen kortsiktig gjeld, se note 16.

Revisjonsordning

Riksrevisjonen er Sametingets revisor og bekrefter årsregnskapet for Sametinget. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert pr. d.d., men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet 2. kvartal 2024. Revisjonsberetningen er offentlig så snart den avgis fra Riksrevisjonen og skal offentliggjøres når den mottas.

Karášjohka, 6. februar 2024

Silje Katrine Muotka
Sametingets president

Inger Marit Eira-Åhren
Direktør

Prinsippnote årsregnskapet

Sametinget er et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter til bruttoføring utenfor statsbudsjettet (nettobudsjetterte virksomheter). Sametingets årsregnskap er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2022 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av Kommunal- og distriktsdepartementet, som er ansvarlig departement i regjeringen for samordning av samepolitikken.

I samråd med Kommunal- og distriktsdepartementet, (KDD) har Sametinget vedtatt å føre sitt årsregnskap i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS). jf. Bestemmelsene punkt 3.4.2 og punkt 3.1.6 i «Reglement for Sametingets økonomiforvaltning 31.08.2020». Sammenligningstall for foregående regnskapsperiode vises i tilknytning til hver regnskapslinje og i noter.

Transaksjonsbaserte inntekter

Inntekt resultatføres når den er opptjent. Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgning og inntekter fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i den perioden da aktivitetene som inntektene er forutsatt å finansiere er utført, det vil si i den perioden kostnaden påløper (motsatt sammenstilling). Prinsippet om motsatt sammenstilling er benyttet ved årets slutt. Iht. SRS 10 inntektsføres innbetalte bevilgninger knyttet til aktiviteter som er slutført i sin helhet selv om det gir et positivt resultat.

Den andelen av inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som benyttes til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler som balanseføres, inntektsføres ikke på anskaffelsestidspunktet, men avsettes i balansen på regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

I takt med kostnadsføringen av avskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler inntektsføres et tilsvarende beløp fra avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Periodens inntektsføring fra avsetningen resultatføres som inntekt fra bevilgninger. Dette medfører at kostnadsførte avskrivninger inngår i virksomhetens driftskostnader uten å få resultateffekt.

Innbetalinger til disposisjon for utbetaling til andre (tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten) inntektsføres ikke, men føres i balansen i påvente av utbetaling til endelig mottaker

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i takt med at aktivitetene utføres.

Pensjon og gruppelivsforsikring

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Sametinget resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Sametinget betaler en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

Sametinget betaler pensjonspremie til Statens pensjonskasse (SPK) for ansatte, politiske rådgivere og heltidspolitikere. Arbeidsgiverandelen dekkes av Sametingets bevilgning.

Sametinget hører inn under virksomheter som ikke betaler gruppelivsforsikring til SPK. I henholdt til SRS skal Sametinget vise gruppelivskostnader i virksomhetsregnskapet både som kostnad og kalkulatorisk inntekt.

Leieavtaler

Sametinget har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varig menes utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående anskaffelser (kjøp) med anskaffelseskost på kr 50 000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Dekomponering benyttes for store anleggsmidler som består av flere komponenter med ulik utnyttbar levetid. Hver del av driftsmidlet som har en anskaffelseskost som er vesentlig i forhold til den totale anskaffelseskosten for driftsmidlet, balanseføres separat og avskrives lineært over antatt økonomisk levetid i virksomheten.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Avskrivningsmetoden som brukes for anleggsmidler er lineær avskrivning over driftsmidlets økonomiske levetid i virksomheten.

Anleggsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Investeringer i aksjer og andeler

Ved overgang til SRS 01.01.2016 ble aksjeposter verdsatt og bokført til Sametingets andel av bokført egenkapital i selskapene. Investeringer i aksjer og andeler nedskrives til virkelig verdi dersom verdinedgangen ikke forventes å være forbigående.

Nyanskaffelser av aksjer og andeler balanseføres til anskaffelseskost.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer

Regnskapslinjen «Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten» i balansen bokstav D romertall IV, består både av årets innvilgede tilskudd som ikke er utbetalt ved regnskapsårets slutt, og tidligere års innvilgede tilskudd som ikke er utbetalt ved regnskapsårets slutt.

Regnskapslinjen «Mottatt bevilgning til tilskudd ikke fordelt» består av innbetalinger som Sametinget har fått til disposisjon for utbetaling til andre, der tildeling og utbetaling til endelig mottaker ikke skjer før etter regnskapsårets slutt.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld. Statens kapital består av virksomhetskapskapital, avregninger og utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte). Avsnittet viser statens samlede finansiering av virksomheten.

Virksomhetskapskapital

Sametinget har ikke opparbeidet virksomhetskapskapital

Avregninger

For nettobudsjetterte virksomheter er nettobeløpet av alle balanseposter, med unntak av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler, finansiert av avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet eller ikke inntektsført bevilgning.

Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler viser inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som er benyttet til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Balanseført verdi av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler har derfor motpost i regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Ikke inntektsført bevilgning

Iht. SRS 10 pkt. 9 skal nettobudsjetterte virksomheter ikke inntektsføre bevilgning knyttet til aktiviteter som ikke er utført pr 31.12 i regnskapsåret. Bevilgningen presenteres som ikke inntektsført bevilgning i balanseoppstillingen, under C. Statens kapital.

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter periodisert prinsipp. Innvilgede tilskudd bokføres det året det blir innvilget som en utgift med en debetpostering på utgiftskonto og en kreditpostering på leverandørgjeld. Ved utbetaling av tilskuddet blir leverandørgjeldskontoen debitert og bankkontoen kreditert.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte modellen tilpasset statlige virksomheter.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Sametinget er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Sametinget tilføres likvider løpende gjennom året i henhold til utbetalingsplan fra ansvarlig departement KDD og disponerer en egen oppgjørskonto i konsernkontoordningen i Norges Bank. Denne rente beregnes ikke. Nettobudsjetterte virksomheter beholder likviditeten ved årets slutt.

Bevilgningsrapportering

Nettobudsjetterte virksomheter får bevilgninger stilt til disposisjon på en annen måte enn bruttobudsjetterte virksomheter og har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen reflekterer dette.

Oppstilling av bevilgningsrapportering omfatter en øvre del som viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Midtre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser virksomhetens saldo og likvidbevegelser på oppgjørskonto i Norges Bank. I nedre del av oppstillingen fremkommer alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.»

Resultatregnskapet

Resultatregnskap

	Note	31.12.2023	31.12.2022
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	229 230 147	216 774 554
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	6 589 932	3 594 000
Salgs- og leieinntekter	1	3 915 390	1 690 518
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>239 735 469</i>	<i>222 059 072</i>
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	131 793 236	127 746 027
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	6 353 233	6 725 123
Andre driftskostnader	5	91 517 489	95 609 412
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>229 663 958</i>	<i>230 080 563</i>
Driftsresultat		10 071 511	-8 021 490
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	442	6 701
Finanskostnader	6	7 544	12 820
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>-7 102</i>	<i>-6 119</i>
Resultat av periodens aktiviteter		10 064 409	-8 027 610
Avregninger og disponeringer			
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjetterte)	7	10 064 409	-8 027 610
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		<i>10 064 409</i>	<i>-8 027 610</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Tilskudd til andre	8	410 509 098	379 640 292
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	8	-410 509 098	-379 640 292
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>

Balanse

	Note	31.12.2023	31.12.2022
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	616 243	922 985
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		616 243	922 985
II Varige driftsmidler			
Tomter	4	1 790 000	1 790 000
Bygninger og annen fast eiendom	4	82 261 377	84 545 208
Maskiner og transportmidler	4	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	2 205 884	2 157 094
Fast bygningsinventar, eget bygg	4	9 212 129	10 269 148
Datamaskinerserver, annet AV-utstyr, kopimaskiner	4	5 126 294	5 338 362
<i>Sum varige driftsmidler</i>		100 595 684	104 099 811
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	9	9 027 748	7 714 415
Obligasjoner		0	0
Andre fordringer		0	0
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		9 027 748	7 714 415
Sum anleggsmidler		110 239 676	112 737 211
B. Omløpsmidler			
II Fordringer			
Kundefordringer	10	3 747 260	724 195
Andre fordringer	11	4 884 845	4 850 871
<i>Sum fordringer</i>		8 632 105	5 575 066
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	12	207 427 098	198 919 793
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		207 427 098	198 919 793
Sum omløpsmidler		216 059 203	204 494 859
Sum eiendeler		326 298 879	317 232 070

	Note	31.12.2023	31.12.2022
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
II Avregninger			
Avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjetterte)	7	19 040 464	8 509 055
<i>Sum avregninger</i>		<i>19 040 464</i>	<i>8 509 055</i>
III Utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	3,4	101 211 928	105 022 796
Ikke inntektsført bevilgning	13	7 691 563	6 883 357
<i>Sum utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)</i>		<i>108 903 491</i>	<i>111 906 153</i>
Sum statens kapital		127 943 955	120 415 208
D. Gjeld			
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		15 840 942	15 134 589
Skyldig skattetrekk		5 784 081	5 611 336
Skyldige offentlige avgifter		1 043 638	949 627
Avsatte feriepenger		10 949 448	10 364 634
Mottatt forskuddsbetaling	14	252 442	125 000
Ikke inntektsført tilskudd og overføringer (nettobudsjetterte)	15	20 805 900	13 647 248
Annen kortsiktig gjeld	16	7 147 552	5 364 581
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		<i>61 824 003</i>	<i>51 197 015</i>
Sum gjeld		61 824 003	51 197 015
Sum statens kapital og gjeld drift		189 767 957	171 612 223
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	8	127 734 922	138 037 602
Mottatt bevilgning til tilskudd ikke fordelt	8	8 796 000	7 582 245
<i>Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer</i>		<i>136 530 922</i>	<i>145 619 847</i>
Sum statens kapital og gjeld		326 298 879	317 232 070

Noter til årsregnskapet

Note 1 Driftsinntekter

	31.12.2023	31.12.2022
Inntekt fra bevilgninger		
Inntekt fra bevilgning	225 176 264	210 665 812
- brutto benyttet til investeringer i immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-2 542 364	-803 498
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (avskrivninger)	6 353 233	6 725 123
+ inntekt til dekning av pensjonskostnader og gruppelev (ikke betalende)	243 015	187 118
Sum inntekt fra bevilgninger	229 230 147	216 774 554
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	305 000	445 000
Andre tilskudd og overføringer	6 284 932	3 149 000
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	6 589 932	3 594 000
Salgs- og leieinntekter		
Befaringsinntekter	3 845 870	1 573 298
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	69 520	117 220
Sum salgs- og leieinntekter	3 915 390	1 690 518
Sum driftsinntekter	239 735 469	222 059 072

Note 2 Lønnskostnader

	31.12.2023	31.12.2022
Lønn - ansatte	93 018 730	88 047 062
Lønn - heltidspolitikere	7 837 921	7 837 921
Feriepenger	11 473 971	11 078 331
Annen oppgavepliktig godtgjørelser	10 874 728	11 318 211
Arbeidsgiveravgift	2 555 396	2 031 768
Pensjonskostnader*	10 800 568	9 542 804
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-6 526 852	-3 998 443
Andre ytelser	1 758 775	1 888 373
Sum lønnskostnader	131 793 236	127 746 027

* Pensjonskostnader betales etter virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonperemien. Premiesats for 2023 11 % for ansatte og 13,8% for heltidspolitikere. Premiesatsen for 2022 var 11,6% for ansatte og 9,8% for heltidspolitikere.

Antall årsverk: **132,9** **137,5**

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare o.l. rettigheter	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	2 302 891	2 302 891
Tilgang i året	0	0
Anskaffelseskost	2 302 891	2 302 891
Akkumulerte avskrivninger 01.01	1 379 906	1 379 906
Ordinære avskrivninger i året	306 741	306 741
Balanseført verdi 31.12.2023	616 243	616 243

Avskrivningssatser (levetider) 5 år / lineært

Note 4 Varige driftsmidler

	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Driftsløsøre, inventar, byggingens inventar, verktøy o.l.	Fast tar, eget bygg	Datamaskiner, server, AV-utstyr, kopimaskiner	Sum
Anskaffelseskost 01.01	1 790 000	136 392 697	8 309 655	38 107 871	21 274 402	205 874 624
Tilgang i året	0	0	350 556	221 073	1 970 736	2 542 364
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0	0	-264 150	-264 150
Anskaffelseskost	1 790 000	136 392 697	8 660 211	38 328 943	22 980 988	208 152 839
Akkumulerte avskrivninger 01.01	0	5 184 489	6 152 561	27 838 723	15 936 040	101 774 813
Ordinære avskrivninger i året	0	2 283 831	301 765	1 278 091	2 182 804	6 046 492
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0	0	-264 150	-264 150
Balanseført verdi 31.12.2023	1 790 000	82 261 377	2 205 884	9 212 129	5 126 294	100 595 684
Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	1,667 %	10 %	3-5%	6-33%	
Levetid	Ubegrenset levetid	60 år	10 år	20-30 år dekomponert	3-10 år	

Note 5 Andre driftskostnader

	31.12.2023	31.12.2022
Husleie	13 802 290	13 063 537
Vedlikehold egne bygg og anlegg	1 189 107	1 795 487
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	84 633	4 280
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	4 244 909	4 341 423
Leie av maskiner, inventar og lignende	6 044 081	4 980 322
Mindre utstysanskaffelser	2 402 010	890 506
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	360 920	272 977
Kjøp av konsulenttenester	22 271 788	25 624 469
Kjøp av fremmede tenester	10 160 253	11 069 656
Reiser og diett	21 772 535	23 865 180
Tap og lignende	0	29
Øvrige driftskostnader	9 184 963	9 701 547
Sum andre driftskostnader	91 517 489	95 609 412

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenværende varighet	Type eiendel	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Sum
Varighet inntil 1 år	Immaterielle eiendeler	428 211	428 211
Varighet 1-5 år		2 690 091	3 719 260
Varighet over 5 år		8 766 304	8 766 304
Kostnadsført leiebetaling for perioden		2 690 091	12 913 775
			15 603 866

Tabellen viser det samlede kostnadsførte leiebetaling i regnskapsåret.

Note 6 Finansinntekter og -kostnader

	31.12.2023	31.12.2022
Finansinntekter		
Renteinntekter	186	3 822
Valutagevinst (agio)	256	2 879
Sum finansinntekter	442	6 701
Finanskostnader		
Rentekostnad	4 963	12 238
Valutatap (disagio)	2 581	582
Sum finanskostnader	7 544	12 820

Note 7 Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet

	31.12.2023	31.12.2022	Endring
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet	10 012 716	794 640	-9 218 076
Finansielle anleggsmidler	9 027 748	7 714 415	-1 313 333
Sum avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet	19 040 464	8 509 055	-10 531 409

Årets korrigeringer direkte mot avregninger (kongruensavvik)

Endring i avregning bevilgningsfinansiert virksomhet i balansen	10 531 409
Regional forskningsfond - Endring forventet/virkelig inntekt 2022	33 000
Tilbakeføre avsetning 2022 Mulighetstudie Dáiddadallu er annullert	-500 000
Korrigerings av avsetning for feriepenger (ansatte som går over i annen statlig stilling)	0

Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet i resultatregnskapet 10 064 409

Note 8 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tildelte tilskudd	31.12.2023	31.12.2022
Tilskudd til kommuner	95 047 231	120 251 416
Tilskudd til fylkeskommuner	11 096 793	4 450 400
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	212 461 473	170 431 887
Tilskudd til husholdninger	15 691 732	18 900 346
Stipend	7 024 482	7 044 700
Tilskudd til ideelle organisasjoner	51 240 037	45 857 728
Tilskudd til statsforvaltningen	7 531 671	6 158 863
Tilskudd til utlandet	113 000	113 000
Sum tildelte tilskudd	400 206 418	373 208 340

Utbetalte tilskudd til andre

Sum tildelte tilskudd og tilbaketrekkninger	400 206 418
Endring i tilskuddsgjeld	10 302 680

Utbetalte tilskudd til andre i 2023 410 509 098

Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning	31.12.2023	31.12.2022	Endring
Leverandørgjeld næring	17 639 557	21 966 031	4 326 474
Leverandørgjeld kultur	11 412 285	12 335 108	922 823
Leverandørgjeld opplæring	58 490 343	66 118 014	7 627 671
Leverandørgjeld språk	8 012 459	9 375 750	1 363 291
Leverandørgjeld direkte tilskudd	6 941 000	723 000	-6 218 000
Leverandørgjeld andre virkemidler	18 913 772	17 326 807	-1 586 965
Gjeld andre tilskuddsmottakere	6 325 506	10 192 892	3 867 386
Sum gjeld tilskuddsforvaltning	127 734 922	138 037 602	10 302 680

Gjeld vedr. tilskuddsforvaltning kan av ulike årsaker ikke grupperes på samme måte som i tabellen «Tildelte tilskudd».

Mottatt bevilgning til tilskudd som ikke er fordelt

Avsetning 2022 av eksterne midler som ikke var fordelt i 2022:

Riksantikvaren - Frivillighetenes år	170 000
Kultur og likestillingsdepartementet - Engangstilskudd spillermidler Davvirat Duiskkas	1 000 000
Riksantikvaren - tilskudd fredete kulturminner i privat eie kap.1429 post 71	6 412 245

Mottatt eksterne midler til tilskudd i 2023:

Riksantikvaren (RA) - Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie kap.1429 post 71	4 550 000
Riksantikvaren (RA) - tilskudd fartøyvern kap.1429 post 74	1 800 000
Riksantikvaren (RA) - Felles satsing kulturarv	300 000
Kultur- og likestillingsdepartement (KUD)- Spillemidler til samisk idrett 2023	3 000 000
Kultur- og likestillingsdepartement (KUD) - Statsbudsj 2023 - endringer for 2023 - RDM	2 000 000

Tildelt tilskudd på overnevnte postene i 2022 og 2023:

Tildelt RA - Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie kap.1429 post 71	-2 466 245
Tildelt RA - Tilskudd fartøyvern kap.1429 post 74	-1 800 000
Tildelt KUD - Spillemidler til samisk idrett 2023	-3 000 000
Tildelt KUD - Statsbudsj 2023 - endringer for 2023 - RDM	-2 000 000
Tildelt RA - Frivillighetenes år 2022	-170 000
Tildelt KUD - Spillemidler Bååstede - Senter for nordlige folk 2022	-1 000 000

Sum bevilgning til tilskudd som ikke er fordelt **8 796 000**

Note 9 Investering i aksjer og andeler

	Forretnings- kontor	Ervervs- dato	Antall aksjer	Eier- andel	Stemme- andel	Årets res. i selskapet	Balanseført EK i selskapet 31.12.2022	Balanseført verdi kap. regnskap	Balanseført verdi virks.- regnskap
Beaivvaš Sámi Našunalteaher AS	Kautokeino	01.02.2010	40	40,0 %	40,0 %	1 158 525	9 248 985	40 000	1 680 000
Senter for Nordlige Folk AS	Kåfjord	20.04.2009	6 540	30,0 %	30,0 %	-37 687	17 743 653	1 308 000	4 819 200
Åarjelhsaemien Teatere AS	Mo i Rana	09.09.2012	55	55,0 %	55,0 %	-155 074	4 164 247	55 000	654 897
Samisk Hus Oslo AS	Oslo	10.12.2013	392	49,0 %	49,0 %	373 227	416 178	39 200	145 418
Internasjonalt Samisk Filminstitutt AS	Kautokeino	07.04.2014	90	47,4 %	47,4 %	623 063	1 078 381	90 000	76 650
Vardobáiki	Evenes	20.03.2015	600	48,3 %	48,3 %	527 260	8 680 562	150 000	338 251
Romssa Sámi viessu - samisk hus									
Tromsø AS	Tromsø	21.02.2023	333	33,3 %	33,3 %	0	0	333 333	333 333
Árran julevsáme guovddásj AS	Drag	14.12.2023	980	49,0 %	49,0 %	0	0	980 000	980 000
Balanseført verdi 31.12.2023								9 027 748	

Institusjonene som er nevnt ovenfor får også tildelt tilskudd av Sametinget årlig.

Note 10 Kundefordringer

	31.12.2023	31.12.2022
Kundefordringer til pålydende	3 747 260	724 195
Sum kundefordringer	3 747 260	724 195

Sametinget har utestående fordring på tilskudd på kr 2,2 millioner kroner og kr 1,5 millioner kroner på befaringsinntekter.

Note 11 Andre fordringer

	31.12.2023	31.12.2022
Reiseforskudd	48 000	0
Personallån	38 000	92 500
Forskuddsbetalt leie	2 692 759	2 416 336
Andre forskuddsbetalte kostnader	428 307	530 353
Andre fordringer	1 677 779	1 811 683
Sum andre kortsiktige fordringer	4 884 845	4 850 871

Sametinget har forskuddsbetalt husleie til ulike leietakere i desember 2023. I tillegg er det forskuddsbetalt felleskostnader og driftskostnader til de ulike leietakere under posten andre forskuddsbetalte kostnader. Andre fordringer skyldes fordringer til NAV og fordring til Riksantikvaren.

Note 12 Bankinnskudd, kontakter og lignende

	31.12.2023	31.12.2022
Innskudd statens konsernkonto	207 427 098	198 919 793
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	207 427 098	198 919 793

Note 13 Ikke inntektsført bevilgning

	31.12.2023	31.12.2022	Endring
Ikke inntektsført bevilgning fra fagdepartement			
Avsetning 2022/23 - Rammeevtaler med læremiddelprodusenter	2 845 000	1 835 000	-1 010 000
Avsetning 2021 - Utdanningsdirektoratet - arbeid mot mobbing	1 000 000	1 000 000	0
Avsetning 2023 - Rekruttering barnehage- og grunnskolelærere	600 000	0	-600 000
Avsetning 2023 - Samisk reiselivsklynger og innovasjonsnettverk	255 000	0	-255 000
Avsetning 2023 - Sjøsamiske rettigheter - Borjajadat	500 000	0	-500 000
Avsetning 2023 - Urfolks matsystemer	275 000	0	-275 000
Avsetning 2023 - Onterihuset/Hallonenhuset	275 000	0	-275 000
Avsetning 2023 - Kompetansekartlegging	1 500 000	0	-1 500 000
Avsetning 2023 - Oversettelse av Doarjadiggi	400 000	0	-400 000
Avsetning 2023 - Lakseprosjektet - Sjølaksefiskerlag	41 563	0	-41 563
Avsetning 2021- Oppfølging av Sametingets likestillingsmelding	0	500 000	500 000
Avsetning 2022 - Evaluering Tilskudd til utv. og fremming av samisk litteratur	0	77 225	77 225
Avsetning 2022 - Mulighetstudie for Dáiddadállu	0	500 000	500 000
Avsetning 2022 - Kunnskapsgrunnlag forvaltning verneområder/nasjonaleparker	0	214 132	214 132
Avsetning 2022 - Forsøk om motorferdsel i utmark	0	459 000	459 000
Avsetning 2022 - Veiledning/kompetanse sterke språkmodeller barnehager/skole	0	750 000	750 000
Avsetning 2022 - Sametinget i Norge - Giellagáldu overskudd av bevilgning 2022	0	548 000	548 000
Sum ikke inntektsført bevilgning fra fagdepartementet (gjeld)	7 691 563	5 883 357	-1 808 206
Ikke inntektsført bevilgning fra andre departement			
Klima og miljødepartementet - Tradisjonelle samiske fisket etter tanalaks	0	1 000 000	1 000 000
Sum ikke inntektsført bevilgning fra andre departementer (gjeld)	0	1 000 000	1 000 000
Sum ikke inntektsførte bevilgning	7 691 563	6 883 357	-808 206

Note 14 Mottatt forskuddsbetaling

	31.12.2023	31.12.2022
Fylkesmannen i Troms og Finnmark - befarung	50 000	125 000
Statsbygg husleie Kautokeino - feilføring periodisering	202 442	0
Sum mottatt forskuddsbetaling	252 442	125 000

Note 15 Ikke inntektsført tilskudd og overføringer

	31.12.2023	31.12.2022	Endring
Ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)			
Sametinget i Sverige/Finland - Giellagáldu	15 264 000	8 474 642	-6 789 358
Justis- og beredskapsdepartement - vold i nære relasjoner	1 200 000	1 200 000	0
Riksantikvaren - KULA	70 000	70 000	0
Kultur og likestillingsdepartementet - Tilskudd til prosjektering Arctic Arts Summit	1 900 000	1 032 000	-868 000
Riksantikvaren - Kompetansemødel 2020/21	78 000	200 000	122 000
Riksantikvaren - Arbeid med kulturminner i kommunene - KIK	1 346 000	869 000	-477 000
Riksantikvaren - Registrering av samiske bygninger - 2 årig prosjekt 2021	777 000	1 637 000	860 000
Walt Disney - Frost 2 samisk versjon	170 900	164 606	-6 294
Sum ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)	20 805 900	13 647 248	-7 158 652

Note 16 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2023	31.12.2022
Skyldige påløpt lønn	4 848 146	4 086 829
Annen kortsiktig gjeld	-2 562	473 998
Påløpte kostnader	2 301 967	803 754
Sum annen kortsiktig gjeld	7 147 552	5 364 581

Økning en i annen kortsiktig gjeld på kr 1,8 millioner kroner skyldes i hovedsak økningen i avsetninger hvor fakturaer som gjelder 2023 først ble mottatt i januar 2024.

Kontantstrømoppstilling etter den direkte metoden

	31.12.2023
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter	
Innbetalinger	
innbetalinger av bevilgning	231 064 582
innbetalinger av tilskudd og overføringer	11 650 933
innbetalinger fra salg av varer og tjenester	2 480 998
Andre innbetalinger	16 358
Sum innbetalinger	245 212 870
Utbetalinger	
utbetalinger for kjøp av varer og tjenester	-87 449 724
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader	-88 067 007
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-34 538 779
andre utbetalinger	-12 491 677
Sum utbetalinger	-222 547 187
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	22 665 683
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter	
utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-2 542 364
utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler	-1 313 333
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-3 855 697
Kontantstrømmer knyttet til overføringer	
innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre	400 206 418
utbetalinger av tilskudd og overføringer til andre	-410 509 098
Netto kontantstrøm knyttet til overføringer	-10 302 680
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	8 507 305
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	198 919 793
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	207 427 098

31.12.2023

Avstemming

avregning bevilgningsfinansiert virksomhet	10 064 409
ordinære avskrivninger	6 353 233
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)	-2 542 364
endring i statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-3 810 868
endring i ikke inntektsført bevilgning	808 206
endring i kundefordringer	-3 023 065
endring i leverandørgjeld	706 353
endring i ikke inntektsført tilskudd og overføringer	7 158 652
poster klassifisert som investerings- og finansieringsaktiviteter	2 542 364
poster klassifisert som kontantstrømmer knyttet til overføringer - endring tilskuddsgjeld	10 302 680
poster klassifisert som kontantstrømmer knyttet til overføringer - endring mottatt bevilgning tilskudd	-9 088 925
Korrigerings av avregning bevilgningsfinansiert virksomhet og ikke innt.ført bevilgning*	467 000
endring i andre tidsavgrensingsposter	2 728 009
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter*	22 665 683

Bevilgningsrapportering

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Sametinget har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som Sametinget har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser Sametinget står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva Sametinget har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Oppstilling av bevilgningsrapportering omfatter en øvre del som viser hva som rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser virksomhetens saldo og likvidbevegelser på oppgjørskonto i Norges Bank.

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet i oppstillingens nedre del, viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser som virksomheten er oppført med i statens kapitalregnskap.

Oppstilling av bevilgningsrapportering

Utgiftskap.	Kapittelnavn	Post	Postekst	Samlet tildeling
226	Kunnskapsdepartement	21	Tilskudd til utvikling av samiske læremidler	11 000 000
325	Kultur- og likestillingsdepartementet	72	Tilskudd til utvikling av sekretariatfunksjoner Arctic Arts Summit	500 000
325	Kultur- og likestillingsdepartementet	72	Tilskudd til utvikling og planlegging av Arctic Arts Summit	1 550 000
325	Kultur- og likestillingsdepartementet	78	Innkjøpsordning samtidskunst og kunsthåndverk, RDM	2 000 000
328	Kultur- og likestillingsdepartementet	78	Tilskudd til samisk-tysk samarbeidsprosjekt "Dávvirat Duiskkas"	2 100 000
560	Sametinget	50	Sametinget	604 521 000
1429	Riksantikvaren	60	Arbeid med kulturminner i kommunene -KIK-arbeid	500 000
1429	Riksantikvaren	77	Felles satsing på kulturarv	300 000
1429	Riksantikvaren	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie	4 550 000
1429	Riksantikvaren	74	Tilskudd til Fartøyvern	1 800 000
-	Kultur- og likestillingsdepartementet	-	Spillemidler til samisk idrett 2023	3 000 000
Sum utgiftsført				631 821 000

Beholdninger rapportert i likvidrapport	Note	Regnskap 2023
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	12	198 919 793
Endringer i perioden		8 507 305
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	12	207 427 098

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	Note	2023	2022	Endring
1961	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank	12	207 427 098	198 919 793	8 507 305
1350	Beaivvaš Sámi Našunalateahter AS	9	40 000	40 000	0
1350	Senter for Nordlige Folk AS				
	Davvi álbm ogiid guovddáš OS	9	1 308 000	1 308 000	0
1350	Åarjelhsaemien Teatere AS	9	55 000	55 000	0
1350	Samisk Hus Oslo AS*	9	39 200	39 200	0
1350	Internasjonalt Samisk Filminstitutt AS	9	90 000	90 000	0
1350	Vardobáiki	9	150 000	150 000	0
1350	Romssa Sámi Viessu/Samisk hus i Tromsø	9	333 333	0	333 333
1350	Arran Julevsame Guodasj SUS	9	980 000	0	980 000

Riksrevisjonen

SAMEDIGGI / SAMETINGET

Org. Nr.: 974760347

Riksrevisjonens beretning

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert årsregnskapsoppstillingene for Sámediggi / Sametinget for regnskapsåret 1. januar - 31. desember 2022. Årsregnskapsoppstillingene består av oppstilling av bevilgningsrapportering og virksomhetsregnskap, inklusiv kontantstrømoppstilling og noter, herunder sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Oppstilling av virksomhetsregnskapet viser at resultatet av periodens aktiviteter er et merforbruk på kr 8 027 610,-, og tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten er kr 0,-.

Etter Riksrevisjonens mening:

- oppfyller årsregnskapsoppstillingene gjeldende krav, og
- gir oppstilling av bevilgningsrapporteringen et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger for 2022, og kapitalposter per 31. desember 2022, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten, og
- gir oppstilling av virksomhetsregnskapet et dekkende bilde av virksomhetens resultater og kontantstrømmer for 2022 og av eiendeler, gjeld og statens kapital per 31. desember 2022, i samsvar med statlige regnskapsstandarder (SRS).

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til lov, instruks og disse standardene er beskrevet nedenfor under Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen. Vi er uavhengige av virksomheten i samsvar med kravene i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 Code of Ethics utstedt av International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for informasjonen i årsrapporten. Øvrig informasjon består av ledelseskomentarene (i del VI) og annen øvrig informasjon (del I–V) i årsrapporten. Riksrevisjonens konklusjon ovenfor om årsregnskapsoppstillingene dekker ikke informasjonen i øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapsoppstillingene er det vår oppgave å lese øvrig informasjon i årsrapporten. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapsoppstillingene og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapsoppstillingene, eller hvorvidt den øvrige informasjonen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi

har plikt til å rapportere dersom den øvrige informasjonen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at den øvrige informasjonen i årsrapporten:

- er konsistent med årsregnskapsoppstillingene og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende regelverk

Ledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapsoppstillingene

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapsoppstillingene som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS). Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide årsregnskapsoppstillingene som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig intern kontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapsoppstillingene som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapsoppstillingene.

Som del av en revisjon i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapsoppstillingene, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av virksomhetens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapsoppstillingene får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapsoppstillingene, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapsoppstillingene gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Vi kommuniserer med ledelsen blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom revisjonen. Vi informerer overordnede departementet om funn og svakheter.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000 for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapsoppstillingene som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapsoppstillingene kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til ISSAI 4000, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo, 23.08.2023

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Elisabeth Slaatråten Farr
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt.